

Täysistunto

Keskiviikko 22.4.2026 klo 14.00—22.01

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 22.01.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—15.58 ja 18.01—19.58) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.58—18.01 ja 19.58—22.01).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain ja päästökauppain 34 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 62/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi tässä ajassa, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettua lakia sekä päästökauppain 34 §:ää.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön EU:n kaasumarkkinadirektiivin vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskeva sääntely. Esityksen keskeinen sisältö on laajentaa nykyisen kestävyyslain soveltamisala koskemaan myös vähähiilisiä polttoaineita. Nämä tar...

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Multala, pieni hetki. — Täällä on nyt niin paljon taustahälyä, ei kovin suurta kenenkään kohdalla, mutta kun sitä on paljon ja joka

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

puolella, niin on vaikea kuulla ministerin ääntä. — Kiitoksia. — Ministeri, olkaa hyvä, jatkakaa.

Kiitos, puhemies! — Esityksen keskeinen sisältö on laajentaa nykyisen kestävyyslain soveltamisala koskemaan myös vähähiilisiä polttoaineita. Tämä tarkoittaa, että jatkossa kansallisessa järjestelmässä voidaan osoittaa myös vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuus samalla tavoin kuin nykyisin uusiutuvien polttoaineiden osalta. Vaihtoehtoisesti toimijat voivat käyttää Euroopan komission hyväksymiä vapaaehtoisia järjestelmiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen.

Esityksessä muutetaan myös päästökauppalakia siten, että muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden ja vähähiilisten polttoaineiden nollapäästöisyyden osoittamista koskevat vaatimukset lisättäisiin lakiin. Samalla esityksessä selvennetään laivayhtiöiden ja ilma-alusten käyttäjien kestävyuden osoittamistapoja siten, että myös polttoaineen toimittajan kestävyystodistus riittää osoitukseksi polttoaineen nollapäästöisyydestä.

Esityksessä vähähiilillä polttoaineilla tarkoitetaan vähähiilistä vetyä, siitä johdettuja synteettisiä kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita sekä kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita. Näiden polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen tulee olla vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin fossiililla vertailupolttoaineilla. Muutos on tarpeen ennen kaikkea siksi, että kaasumarkkinadirektiivi edellyttää jäsenvaltioilta vähähiilisten polttoaineiden sertifiointia koskevien menettelyiden käyttöönottoa. Esityksellä varmistetaan, että vähähiilisten polttoaineiden käytöstä saatavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat aidosti todennettavissa, ja todennus vastaa EU:ssa asetettuja sertifiointimenetelmiä.

Vähähiilisten polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen liittyy hallinnollisia menettelyjä, kuten todentamista, raportointia ja tietojen kirjaamista unionin tietokantaan.

Arvoisa puhemies! On myös hyvä todeta, että tällä esityksellä ei aseteta uusia kansallisia velvoitteita vähähiilisten polttoaineiden käytölle tai jakelulle, vaan sillä ainoastaan luodaan EU:n edellyttämät puitteet polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiselle ja valvonnalle. Vähähiilisiä polttoaineita on mahdollista käyttää nollapäästöisinä päästökaupassa sekä EU:n lento- ja meriliikennettä koskevien velvoitteiden täyttämiseksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 5. elokuuta 2026, joka on myös kaasumarkkinadirektiivin kansallisen täytäntöönpanon määräaika. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Ja sitten edustaja Aittakumpu.

14.03 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on tosiaan kyse EU-säädöksen toimeenpanosta Suomessa, ja tilannehan on jo vuosia ollut se, että hyvin merkittävä osa ilmasto- ja ympäristöpolitiikasta tulee meille eduskuntaan nimenomaan Euroopan unionista. Nykyisellä hallituksella on onneksi hyvin järkevä ja käytännönläheinen linja. Hallituksen kärki ei ole turhassa, Suomea kurittavassa, kunnian himoamisen takia tehtävässä ilmastopolitiikassa, vaan linja on käytännönläheinen ja järkevä. Maapallon ilmastoa kun ei hyödytä, vaan päinvastoin voi jopa haitata, jos esimerkiksi tuotantotehtaat siirtyvät Suomesta ulkomaille. Siksi on tärkeää, että me

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Suomessa pidämme kiinni myöskin kansallisesta edustamme, koska se palvelee myöskin useimmiten tämän maapallon yhteistä ilmastoa, koska meillä asiat osataan tehdä jo nyt ympäristöllisesti hyvin kestävästi ja laadukkaasti verrattuna mihin tahansa muuhun maahan maapallolla.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon ja uskon, että tämäkin esitys palvelee nimenomaan tätä tarkoitusta ja että se myöskin valiokunnassa katsotaan näistä näkökulmista vielä huolellisesti läpi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

14.05 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että näitä direktiivejä tulee ja uusiutuvaa energiaa otetaan käyttöön, mutta olen huolissani tästä jatkuvasta hallinnon lisäämisestä. Nyt pitää tehdä taas toteutus suunnitelmia, raportointia ja kirjanpitoa. Elikkä minkä takia me suomalaiset aina kaadumme tähän hallintoon? Tämähän rupeaa muistuttamaan en sano mitä valtiota — muistan vain aikoja, jolloin piti hallintoa olla valtavan paljon. No, nyt sitä ei ole ollenkaan, tai sitä sitten on hirvittävän paljon.

Esimerkiksi biokaasun tuottajillehan on ollut pettymys, kun heillehän tuli tämä seurantavelvoite, ja moni pisti pillit pussiin ja ajatteli, että pitääkö tunkkinne. Minkä takia me ei anneta markkinatalouden vapaasti elää tässä maassa, vaan jatkuvasti lyödään hallintoa ja jatkuvaa seurantaa lisää, ja sitten toivotaan, kun valtava byrokratia on luotu... Ja muistakaa, hyvät ystävät ja hyvät kollegat, että pienillä yrittäjillä ei ole minkään näköisiä mahdollisuuksia ottaa kymmentä ihmistä tekemään tilastoja, seurantaa ja raportointia. Ja mitä joku Euroopan unionin komissio tietää jostakin bioenergiahankeesta Suomessa? Ei tuon taivaallista, ei tiedä edes, missä se on.

Tämähän palvelee vain paikallista hallintoa, jotta saadaan sinne lisää työpaikkoja. Kysynkin hallituksen ministeriltä: kuinka monta kymmentä tuhatta työpaikkaa te haluatte hallintoon vielä lisää? Minun mielipiteeni on se, että yksi satatuhatta pitäisi hallinnosta poistaa. Panostettakoon terveydenhuoltoon ja vanhustenhoitoon ja lasten koulutukseen. Se on oikea tapa. Mutta jos me panostamme siihen, että me näitä hallintopalatseja ja pääosastoja rakennamme tuonne EU:hun, sehän maksaa suomalaisille veronmaksajille maltaita joka päivä. Verorasitus on tänä päivänä jo sillä tasolla, että meillä ei ole mitään mahdollisuuksia lisätä enää mitään. Jos me vielä panemme tällaisia teoreettisia valvontamenetelmiä pystyyn, niin se oikea työnteko jää kokonaan pois. Tämä pudottaa pienet, maatilakokoluokan biokaasuntuottajat kokonaan pois. Onko se sitten tavoite? Pikkuisen alkaa epäillä, että taitaa olla se ainoa tavoite, että saadaan nämä pienet markkinoilta pois, jolloin suuret konsernit ottavat homman haltuun, ja me kaikki tiedämme, miten sen hinnoittelun sen jälkeen käy.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

14.07 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Me keskustelemme nytten polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetusta laista, ja nämä polttoaineethan nyt keskusteluttavat muuallakin kuin täällä eduskunnan täysistuntosalissa. Ne keskusteluttavat myös Säätytalolla. Täällä ministerit ovat nyt tauolla, koska ei ole vielä lopullista vastausta

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

tullut, minkälainen se lopullinen riihipäätös sitten tulee olemaan, mutta ihan selvään se nyt on, että polttoaineista siellä keskustellaan.

Edustaja Aittakumpu tuossa omassa puheenvuorossaan äsken totesi, että tällä hallituksella ei ole niin kova ilmastotavoite kuin edellisellä hallituksella, mutta täytyy nyt muistuttaa ja myös eduskunnan pöytäkirjaan se vielä muistuttaa, että ihan sama tavoite teillä on kuin edelliselläkin hallituksella, eli hiilineutraaliksi vuonna 2035. Se on tämän hallituksen tavoite, ja siitä te ette pääse edelleenkaan, arvon perussuomalaiset, yli ettekä ympäri. Mutta nähtäväksi nyt jää, kuinka tässä käy, että kun se jakeluvaikeus on se 19,5 prosenttiyksikköä, onko se nyt laskemassa siellä Säätytalolla. [Mauri Peltokankaan välihuuto] — No, mutta minuutti tähän, edustaja Peltokangas, minuutti tähän ja toinen minuutti tähän lakiesitykseen.

Tämähän on nytten tosiaan täältä EU:n suunnalta tuleva direktiivi, kaasumarkkinadirektiivien säädökset. Mutta kysyisinkin ministeriltä, niin kuin myös edustaja Hoskonen tuossa ansiokkaassa puheenvuorossaan kysyi: minkälaisia vaikutuksia tällä on sitten lisäbyrokratiaan, tuleeko lisää hallintoa tämän EU-direktiivin myötä? Ja sitten toinen kysymys: kun tässä yhteiskunnassa ollaan haluttu edistää uusiutuvia polttoaineita, biokaasun edistämistä, niin minkälaiset vaikutukset tällä sitten on tähän? Teillä on kyllä hienot hallitusohjelmakirjaukset biokaasun edistämisestä, mutta kun kolme vuotta on tapahtunut hallitusvastuuta, biokaasun edistämisen osalta vielä odotamme niitä oikeita ratkaisuja. Miten ministeri vastaa tähän, onko tämän direktiivin myötä sitten suomalainen biokaasutuotanto saamassa uutta pontta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuoro, edustaja Aittakumpu.

14.09 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy tähän edustaja Kettusen puheenvuoroon puuttua, kun hän kertoi semmoista, mikä ei pitänyt paikkaansa. Enhän äskeisessä puheenvuorossa ensinnäkään vertaillut eri hallitusten ilmastopolitiikkoja, vaan totesin, että tällä hallituksella on hyvin järkevä ja käytännönläheinen linja. Toiseksi, edustaja Kettunen varmasti autoilevana ihmisenä tietää hyvin sen ja on huomannut tuolla polttoainetta tankatessaankin, että nykyinen hallitushan on tehnyt historiallisen uudistuksen, laskenut polttoaineiden verotusta, jota ei aikaisemmin Suomessa ole tehty, ja myöskin tätä polttoaineen jakeluvaikeutta on alennettu.

Perussuomalaisten linja tässä ilmastopolitiikassahan on selvä. Kun vain muutkin ymmärtäisivät sen, että meidän on Suomessa ajateltava sitä, että vaikka me täällä laittaisimme täysin pillit pussiin ja emme ajaisi autoilla ollenkaan, niin se ei maapallon ilmastoa hyödytä, ei yhden yhtä. Perussuomalaisten linja on pitkään ollut se, että me haluaisimme siirtää tuon ilmastotavoitteen vähintään samaan, mikä on EU:ssa, vuoteen 2050. Onhan se aivan tolkutonta, rouva puhemies, että meillä on tiukempi ilmastotavoite kuin EU:ssa on, kun siitä ei kuitenkaan ole mitään hyötyä. Siitä on ainoastaan haittaa meille suomalaisille. Tämän toivoisin keskustankin ymmärtävän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuorot edustaja Peltokangas ja sen jälkeen edustaja Kettunen. — Edustaja Peltokangas, vastauspuheenvuoro.

14.10 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä kun kuunnellaan näitä keskustan vuodatuksia, niin ihmetyttää kyllä kovasti, koska

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

kyllähän me kaikki tiedämme, kuka siellä edellisessä hallituksessa oli vihervasemmiston kanssa yhdessä tekemässä näitä asioita, [Pia Sillanpää: Juuri näin! Keskusta!] ja se jakeluelvoite taisi olla teidän suunnitelmienne mukaan siellä 28 pinnassa. Edustaja Kettusen kannattaisi ihan muistaa myöskin, mitkä ne omat syntilistat olivat. Mutta totta kai tässä salissa pitäisi tehdä yhdessä töitä, että näitä tilanteita ei enää tulisi, ja toivonkin, että keskustakin katselee sitten seuraavissa hallitusneuvotteluissa jotain muutakin kuin tyhjää paperia. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen, vastauspuheenvuoro.

14.11 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä mielenkiintoista kuunneltavaa, kun edellisten hallitusten syntilistoja täällä nyt etsitään.

Mutta, hyvät edustajat, Aittakumpu ja Peltokangas, te olette hallitusvastuussa. Te olette valtiovarainministeripuolueen edustajia, [Mauri Peltokankaan välihuuto] ja onhan tämä kummallista keskustelua sieltä suunnalta, kun te käytte tällä hetkellä Säätytalossa kehysriihineuvotteluja. Kertokaa nyt sitten, onko se jakeluelvoite laskemassa vai ei, kun te toteatte, että te ette tee niin kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa kuin edellinen hallitus.

Mutta vielä kerran minä totean vain valittaen teidän suuntaanne sen tosiasian, minkä te joudutte hyväksymään, että te olette hallituksessa, jolla on aivan sama ilmastotavoite, mikä oli edellisellä hallituksella, eli hiilineutraaliksi vuoteen 2035. Tämä on se totuus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen, vastauspuheenvuoro.

14.12 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tilannehan on se, että ilmeisesti tällä hetkellä hallitus tekee omaa taloussuunnitelmaansa. On niin sanottu kehysriihi menossa, ja odotamme sieltä kuumeisesti tuloksia siitä, kuinka pitkälle venyy.

Täällä perussuomalaiset ovat taas laittaneet oman kolmen vuoden tekemättömyytensä edellisten hallitusten piikkiin, [Mauri Peltokangas: Vastauspuheenvuoro, törkeää panettelua!] ja tosiasia on tällä hetkellä se, että ei ole tiedossa mitään toimia, millä erityisesti ruokaketjun, maatalouden ja suomalaisen logistiikan nousseita kustannuksia, polttoaine- ja lannoitekustannuksia aiotaan alentaa. Aiotteko te, perussuomalaiset, tehdä jotakin näille korkeille polttoaineiden hinnoille vai ette? [Pia Sillanpään välihuuto]

Lisäksi, rouva puhemies, kysyisin edustaja Peltokankaalta, kun muistan ne teidän hienot lakananne silloin viime vaaleista, milloinkaan se turpeen käyttö lisääntyy ja milloin te teette turpeesta uusiutuvan, niin kuin te lupasitte viime vaaleissa. [Mauri Peltokangas: Nimi mainittu, vastauspuheenvuoro!]

Huomautan vielä loppuun, rouva puhemies, että tämä Orpon hallitus, perussuomalaisten ikioma hallitus, on kiristänyt turpeen verotusta alle 10 megawatin voimalaitosten osalta. Milloin, Peltokangas, muuttuu turpeen asema paremmaksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Myönnän vielä tässä debatissa puheenvuoron edustaja Peltokankaalle, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Peltokangas.

14.13 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin tässä tarkkaan keskustalaisten vuodatusta, jälleen, tyhjän paperin porukan

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

pärinää, elikkä porukan, joka siis todellakin toi tyhjän paperin, aikuiset ihmiset, hallitusneuvotteluun. Tässä on oikein vastuunkantopuolueen esimerkki. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh, ohhoh!] Maalaisliitto tuli yhtäkkiä niin punaiseksi, että itsekin ihmettelin, kun katsoin sitä punaista neliäpilaa, että ”onko tämä — ei, kyllä se on muuttunut”. [Naurua]

Mutta jos me puhumme tästä turpeesta, niin maatalousministerinä ollessaan tässä herrasmies, joka nosteli käsiään äsken, tappoi maatilat, teki tuhoa siellä ihan käsittämättömästi, [Antti Kurvisen välihuuto] viimeisenä päätöksensä poisti esimerkiksi turkistarhaajilta määrätyt tuet, joilla he olisivat vielä sinnitelleet — niin mitä, ministeri Kurvinen meni ja päräytti nekin viimeisenä työnään pois, kiittää siellä maaseutuja. Jos luette kommenttiosiota omasta ilmoituksestanne, niin kannattaa, Kurvinen, ihan oikeasti [Puhemies koputtaa] ottaa opiksi. — Kiitoksia. [Timo Heinonen: Syylliset ylös!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt mennään puhujalistaan. — Edustaja Lofström.

14.14 Mats Lofström r: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille. Ministeri mainitsi meriliikenteen ja ilmailun sisällyttämisen päästökauppajärjestelmän. Kuten esityksessä todetaan, komissio hyväksyi marraskuussa 2025 tiedonannon kestävien liikennemuotojen investointisuunnitelmasta, jonka keskeinen osa on tiekartta ilmailu- ja meriliikennesektoreiden energiamurroksen nopeaksi vauhdittamiseksi. Tiedonannossa painotetaan erityisesti uusiutuvia ja vähähiilisiä polttoaineita meri- ja ilmailuliikenteessä. Niiden osalta komissio ehdottaa toimenpiteitä investointien lisäämiseksi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Ärade fru talman! En särskilt viktig fråga, som också kommunikationsutskottet har betonat, gäller utsläppshandeln inom sjöfarten. Rederierna har nu i över två år varit en del av EU:s system och betalar betydande summor för utsläppsrätter. Dessa intäkter måste användas för att stöda den gröna omställningen inom branschen. Pengarna som EU får in från utsläppsrätterna behöver därför gå tillbaka till sjöfartssektorn men också flygsektorn, till investeringar i omställningen för att utveckla fossilfria bränslen och stärka den långsiktiga konkurrenskraften.

Ärade talman! Det är också viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av dessa medel som de olika sektorerna betalar in i utsläppsrätter. Åland är i praktiken helt beroende av sjötransporter och står inför stora investeringar i bland annat hamninfrastruktur. Därför måste också en rimlig andel av resurserna, som återspeglar åländska rederiers inbetalningar av utsläppsrätter, tillfalla Åland så att de pengarna kan användas för investeringar i sjöfartens gröna omställning på Åland och framtidssäkra kommunikationerna, som det åländska samhället är helt beroende av.

Ärade talman! Jag vill fråga ministern hur förhandlingarna går med Åland om de här frågorna. Hittills har systemet mellan Åland och riket fungerat så att Åland får tillbaka medel för utsläppsrätterna som återspeglar de faktiska utsläppen från Åland. Eftersom Åland har en stor sjöfart men också ett enormt beroende av sjöfarten för kommunikationer och ett stort behov av investeringar, skulle det vara ytterst motiverat att samma logik och upplägg skulle gälla här, men det förutsätter att riket och Åland kommer överens. — Tack.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

14.17 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyse EU:n lainsäädännön toimeenpanosta polttoaineiden kestävyyskriteereistä. Kiitos ministeri Multalalle hyvästä esittelystä.

Polttoaineiden nollapäästöisyydestä keskustelussa siltä osin, kuin olemme pysyneet aiheessa, on kyse meriliikenteestä ja ilmailusta. Tässä minun mielestäni se oleellinen on myös teknologianeutraalius, joka muutamissa puheenvuoroissa on esille noussut. On hyvä, että tätä nollapäästöisyystavoitetta haetaan määrätietoisesti, mutta ennen muuta niin, että annetaan yrityksille ja innovaattoreille mahdollisuudet etsiä näitä ratkaisuja.

No, niin kuin tuossa totesin, niin keskustelu meni jo aika paljon itse asiakohdan viereen, ja näin uskallan itsekkin puhua jos en vierestä, niin vähän sivusta, ja otan esille nollapäästöisyyden kautta tämän jätteenpolton sivutuotteena syntyvän kaukolämmön, mikä on yksi ongelmakysymys. Tällä hetkellä moni Euroopan maa näkee sen nollapäästöisenä ja hyödyntää sitä vastuullisesti ja järkevästi. Nyt jos meillä tulkinta on tulevaisuudessa toisenlainen, niin se tarkoittaa sitä, hyödynnetäänkö jätteenpoltosta sivutuotteena syntyvää kaukolämpöä vai ajetaanko se taivaan tuuleen. Toivon, ministeri Multala, että voisitte tätä tilannetta vähän myös neuvottelujen osalta avata.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

14.19 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Kun keskusta on täällä nyt kovasti penännyt sitä, että hallitus tekisi jonkinlaisia toimia... [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] — No, odotelkaa nyt, hyvänen aika, edustaja Kurvinen, puheenvuoroanne ensin. Täällä ei ole ehditty edes aloittaa, ja siellä jo hypitään pystyyn. — Hyvä keskusta, tämä hallitus on tehnyt ennätysellisen paljon toimia nimenomaan autoilijoiden kustannusten alentamiseksi. Mikään aiempi hallitus ei ole tehnyt yhtä suuria veronalennuksia, yhtä suuria alennuksia jakeluelvoitteeseen kuin mitä tämä hallitus on tehnyt. Päätöspäätösteisesti on tehty valintoja: alennetaan autoilun verotusta, vaikka maailmalla myrskyä kuinka paljon.

Sen sijaan, mitä teki keskusta viimeksi, vihervasemmistolaisessa hallituksessa neljä vuotta? Käydäänpä läpi. Ihan vaalikautenne aluksi te hyväksyitte polttoaineveron korotuksen. Marinin hallitus korotti — te valtiovarainministeripuolueena — polttoaineiden verotusta, aika runsaastikin vielä. [Jouni Ovaskan välihuuto] Sen lisäksi, edustaja Ovaska, te hyväksyitte myös jakeluelvoitteen kiristämisen, [Välihuutoja] joka suoraan korottaa pumppuhintoja, kuluttajien pumppuhintoja, ja käytännössä maksaa vielä valtiolle. Sen lisäksi te hyväksyitte Suomen sitomisen maailman kireimpään ilmastopolitiikkaan, [Välihuutoja] maailman kireimpään hiilineutraalisuustavoitteeseen, mikä tarkoittaa, että kaikille sektoreille, mukaan lukien sinne teidän maatalouteenne, tulee järkyttävän korkeita ilmastovelvoitteita ja kustannuslisiä. Kaiken tämän te olette hyväksyneet omassa hallitusvastuussanne vihervasemmiston kanssa. Ja nyt kun te olette siirtyneet sinne oppositioon — omasta tahdostanne, ette edes yrittäneet tulla hallitukseen meidän kanssamme — te vingutte ja valitatte joka ainoa vuosi siitä, että täällä yritetään tehdä päätöksiä, joilla autoilun kustannuksia alennetaan, ja omissa esityksissänne teiltä kuitenkin puuttuvat miljoonat, joilla näitä ongelmia ratkaistaisiin. Kysyn nyt, keskusta: onko tuo pelkkää teatteria, vai oletteko te sitoutuneet siihen, että jos teidät joskus vielä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

hallitusvastuuseen päästetään, niin te tekisitte jotain hyvää autoilijoille, maaseudun eläjille ja ihan tavan suomalaisille ettekä vetäisi täällä eduskunnassa tätä teidän poliittista performanssianne?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen varsinainen puheenvuoro, edustaja Aittakumpu. [Pia Sillanpää: Nyt, Kurvinen, lupauksia kehiin!]

14.21 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Totean ensin edustaja Vigeliukselle sen, että eivät nämä teidän toimenpiteenne näy pumppuhinnoissa eivätkä ne näy niillä maataloustuottajilla, jotka ostavat polttonesteitä tulevalle satokaudelle ja tulevalle kaudelle viljankuivausta varten. Lisäksi totean, Vigelius, sen, että meidän maatalous... Te hyvin sanoitte, että ”teidän maatalous”. Kyllä, se on meidän maatalous, me puolustamme maataloutta, toisin kuin perussuomalaiset.

Sitten, arvoisa puhemies, haluan todeta edustaja Peltokankaan kiihkeään vuodatukseen, mitä viime vaalikaudella tehtiin ja mitä keskustalaiset ministerit tekivät maatalouden hyväksi: 330 miljoonan huoltovarmuuspaketti, valtava kriisipaketti, energiaveron palautukset tuplana, kiinteistöveron vuodelta 2022 keskustalainen valtiovarainministeri neuvotteli pois. Te teitte viime kaudella aloitteita maatalouden kiinteistöverosta, tuotantorakennusten kiinteistöverosta, mutta ette ole tehneet yhtään mitään sille asialle tällä vaalikaudella.

Rouva puhemies! Perussuomalaisten maaseutu- ja maatalouspolitiikka on tyhjä paperi, ja ymmärrän, että se ärsyttää Peltokangasta, [Puhemies koputtaa] ja siksi hän käy näin kuumana. [Naurua — Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu, varsinainen puheenvuoro.

14.22 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on joutunut tekemään vaikeita päätöksiä. Suomalaiset tietävät sen, että elämme taloudellisesti haastavia aikoja. Mutta maataloudesta, arvoisa rouva puhemies, ei ole leikattu. Maatalous on ollut aivan erityissuojeluksessa joidenkin toisten alojen ohella, koska on aivan selvää, että huoltovarmuudesta on pidettävä kiinni, ja se on perussuomalaisille äärimmäisen tärkeää. Kyllä keskusta sen on huomannut tällä kaudella, ja sen takia he ovat maatalouden asiaa täällä salissa harvoin esiin nostaneetkaan, koska hekin ovat hyvin tyytyväisiä siihen, miten hallitus on tätä asiaa tällä kaudella hoitanut.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa vielä esille ilmastotavoitteet, kun tuolta salin vasemmalta laidalta tuli niihin liittyen äsken kommenttia ja kritiikkiä perussuomalaisia kohtaan. Kaikki suomalaiset kuitenkin tietävät, ja tässäkin salissa jokainen tietää, että Perussuomalaiset on ainoa puolue, jolla on se selkeä linja, että me haluamme näistä ilmastotavoitteista luopua. Se on meille aivan selvä tavoite, mutta kun hallituksessa ollaan, niin aivan kaikkia tavoitteita ei ole saatu läpi.

Tärkeintähän, arvoisa rouva puhemies, on se, minkälaista politiikkaa käytännössä tehdään. Bensaveroa on tosiaan alennettu. Jakeluvuoro on laskettu. Monenlaisia muita toimia on tehty sen eteen, että suomalaiset autoilijat voivat edelleenkin autolla ajaa ja kulkea silloin, kun sitä tarvitsevat.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tuossa katselin joitakin otsikkoja mediasta. Siellä on paljon tämäntyyppistä, että perussuomalaiset haluavat luopua ilmastotavoitteesta tai lykätä sitä eteenpäin, ja tätä keskustelua on käyty koko hallituskausi. Ehkä se jonakin päivänä vielä, arvoisa rouva puhemies, kirkastuu muillekin puolueille, myöskin keskustalle, että ei ole mitään mieltä siinä, että me Suomessa kurjistamme omaa teollisuuttamme ja laitamme autoilijoille ja maataloudelle lisää vaatimuksia ja niin edelleen, koska se ei tosiaan ilmastoa hyödytä yhtään millään tavalla.

Täällä oli myös tällainen otsikko, jossa todetaan, että kansanedustajilta täyslaidallinen perussuomalaisten ministerille, oppositio kritisoi kovin sanoin hallituksen julkistamaa ilmasto- ja energiastrategiaa. On aivan selvää, että kun vihreät, SDP ja vasemmistoliitto kritisoiivat ylipäätään jotakin, niin silloin kyseessä täytyy olla suomalaisia hyödyttävä asia. Näinhän se on, että tämä hallituksen ilmasto- ja energiastrategiakin on toteutettu nyt siitä näkökulmasta, että meidän on pidettävä huolta myöskin kansallisesta edustamme. Se palvelee ilmastoa, että me täällä Suomessa pystymme edelleenkin asumaan, elämään ja yrittämään. Me olemme aina eläneet täällä yhdessä ympäristön ja luonnon kanssa ja osaamme sen aivan eri tavalla kuin monissa muissa maissa.

Suomalaiset tekevät vastuullista työtä, myöskin jos puhutaan maataloudesta. Ja siksi ovat aivan turhia ne puheet — Suomessa liian usein kuulee sitä — että pitää esimerkiksi lihasta tai maidosta luopua, kun kyse ei ole siitä vaan siitä, että me suomalaiset tarvitsemme ravintoa myöskin sellaisina aikoina, jos tapahtuu niin, että emme saa ulkomailta vaikkapa riisiä ja hedelmiä. Kyllä meillä pitää aina suomalaista ruokaa olla saatavilla, ja se on ympäristöteko, kun me syömme hyvää, laadukasta suomalaista lähiruokaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

14.25 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Tuolta keskustan suunnalta lentää useitakin syytöksiä, ja yksi välihuudoissa esiin noussut syytös oli muun muassa se, miten nämä perussuomalaisten toimet nyt ovat sitten auttaneet siihen pumppuhintaan. Ihan käsi sydämellä kysyn nyt teiltä: jos te kerran olette sitä mieltä, että niillä toimilla, joita hallitus on tehnyt polttoaineen hinnan kurissa pitämiseksi, ei ole mitään merkitystä, niin oletteko te sitä mieltä, että jos me perutaan ne veronalennukset ja palataan sille jakeluvetoiteuralle, jota te kannatitte ja jonka te eduskuntaan äänestitte, niin kävisiköhän niin, että se hinta nousisi pumpulla edelleen tästä tilanteesta? Näinhän siinä kävisi. Tämähän on tosiasia, ja tekin voitte sen myöntää ääneen.

Palataan vähän... Mennään ensin tätä kautta läpi. Hallitus on siis — ottaen huomioon, että me jatkuvasti tehdään sopeutustoimia lähes jokaiselle sektorille, pois lukien käytännössä ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja maatalous — siitä huolimatta pystynyt autoilun verotusta keventämään yli 300 miljoonalla eurolla. Sitten jos me katsotaan sitä, kun te olitte vallassa ja vastuussa, niin teidän hallituksenne ei kyennyt säästämään, ei kyennyt tekemään menosopeutuksia. Mutta on yksi asia ylitse muiden, jossa hallitus löysi into piukeana, hymyillen yksimielisyyden, ja se oli polttoaineveron korottaminen. Siihen keskustalta löytyi valmius. Säästöjä piti löytää, polttoaineveron korottaminen oli ensimmäisenä mielessä, kaikki muu unohdettiin.

No, sitten tietenkin toivon ja uskallan ajatella näin, että jos te olette sitten jälkikäteen ajatelleet, että nämä ovat olleet huonoja päätöksiä, niin niitähän voidaan perua, ja kun

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

katson teidän vaihtoehtobudjetteja, sitä, mitä te sitten olette tällä kaudella ajaneet, niin onkos nyt näin, että itse asiassa teidän vaihtoehtobudjetissa te yrititte peruuttaa muun muassa ajoneuvoveron perusveron keventämisen? Ja näinhän on. Te vastustitte sitä, että vanhempien autojen, joilla ajavat yleensä pienituloiset ihmiset, verotus kevenisi. Te vastustitte sitä. [Jaana Strandman: Ihanko oikeasti?] Onneksi teidän esitys ei mennyt läpi, hallitus sai ajoneuvoveron perusveron kevennettyä, vaikka keskusta yritti sitä vastustaa.

Kuten kaikki tässä salissa tietävät, tosiasia on se, että yksikään puolue ei yksin tässä maassa päätä yhtään mitään, vaan se edellyttää sitä, että saavutetaan kompromissi. Tähän nähden uskallan sanoa, että tämän hallituksen autoilumyönteinen linja on hyvin perussuomalaisen näköinen. On totta kai niin, että jos me yksin saisimme linjata sitä, miten autoilun kustannuksia hillitään, niin se olisi kovempi. Jakeluvaihtoehto meni automaattisesti EU:n minimiin, jos PS saisi päättää, [Mauri Peltokangas: Kyllä!] mutta näin ei ole, koska me elämme kompromissien maailmassa. Vastaavaa kompromissia tehdään maahanmuuttopolitiikassa ja tuloveropolitiikassa jokaisen puolueen suuntaan. Mutta tosiasia on se, että jos ihan millä tahansa mittarilla arvioidaan sitä, mikä hallitus on tehnyt eniten autoilijoiden eteen ja vähentänyt autoilijoiden kustannuksia, niin tämä hallitus on siinä kymmenen kertaa parempi kuin teidän hallituksenne. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa päättyä tähän tällä erää varattu aika. — Elikkä viimeinen puheenvuoro, ministeri Multala, olkaa hyvä, ja sen jälkeen keskeytämme keskustelun.

14.28 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämähän kääntyikin melkoiseksi ”maatalous ynnä muu” -keskusteluksi, ja sinällään se on hieman erikoista, kun tämä itse esitys varsinaisesti ei... [Antti Kurvinen: Maatalous on tärkeää!] — Anteeksi, saako täällä vastata näihin kysymyksiin? Kuitenkin täällä tuli myös ihan asiallisia kysymyksiä, niin yritän niihin vastata. — Maatalous tosiaan on tärkeä meille kaikille, ja suomalainen ruoka on erittäin tärkeä meille kaikille, ja sitä tietysti hallitus haluaa edistää, mutta tässä esityksessä ei kyse ole maataloudesta.

Itse asiassa maatilat, jotka biokaasua tuottavat, ovat tämän esityksen ulkopuolella, niin että voitte, edustaja Hoskonen, olla tältä osin rauhallisin mielin. Tässä on myöskin tämä raportointivaihtoehto ja sen hallinnollinen taakka pyritty minimoimaan. Tämä koskee päästökauppalaitoksia, jotka ylittävät yli 20 megawatin rajan, ja laivayhtiöitä ja ilma-aluksia, eli huoli pois tässä. Maatilat, jotka tuottavat biokaasua, eivät joudu tämän raportointivaihtoiteen piiriin. Ja sen sijaan... En nyt mene siihen. Moniakkin erilaisia keinoja meillä on edistää biokaasutuotantoa, muun muassa energiatukia, mutta ne ovat ehkä jonkun toisen keskustelun asia.

Ledamot Löfström frågade om de här förhandlingarna pågår på ett gott sätt, men det är svårt. Det är förstås också en ny situation, för det är en ny sak i den här utsläppshandeln.

Edustaja Heinonen myöskin kysyi asiasta, joka ei sinällään kuulu tämän esityksen piiriin, mutta tämä esitys jätteenpolton tulkinnasta, alkuperätakuulaista, on lausuntokierroksella, ja siihen olisi tulossa tämmöinen esilajitteluvaihtoehto, jolla sitten voitaisiin vähentää myös tätä fossiilisen osuutta jätteenpoltossa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tämä esitys todellakin on direktiivin toimeenpanoa, ja tässä nimenomaan tuodaan nyt sitten tämä raportointi, jotta voidaan sitten varmistua siitä, että silloin, kun joku polttoaine todetaan uusiutuvaksi, niin se näin myös on ja sitä voidaan tarvittaessa myös valvoa. Tämä on melkoisen tekninen muutos, mitä ei sinällään tästä keskustelusta varsinaisesti uskoisi. Mutta varmasti kaikki sen tässä salissa kuitenkin tietävät, mistä nämä tällä hetkellä korkeat pumppuhinnat johtuvat — sehän on raakaöljyn korkeat hinnat tällä hetkellä. Siitä ei varmaan Suomessakaan kellään ole epäselvyyttä, vaikka tässä salissa varmaan halutaan antaa välillä toisenlaista kuvaa.

Se on aivan totta, mitä täällä myös todettiin, että hallitus on kautensa alussa tehnyt myös toimia, joilla arjen kustannuksia myös ihmisille, jotka kulkevat autollaan, on pyritty helpottamaan, jotta ihmisillä on mahdollisuuksia käydä töissä. Se kyllä näkyy sitten, totta kai, myös nykytilanteessa, vaikka se tosiasiallinen vaikutus tuleekin tällä hetkellä aivan muista syistä. Siihen kun me voisimmekin pienenä maana vaikuttaa — varmasti teemme senkin eteen kaikemme — mutta siinä asiassa valta ei ole meidän käsissämme, ainakaan kokonaan. Työtä senkin tilanteen helpottamiseksi varmasti tehdään, mutta se on sitten jo muiden ministereiden asia. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.32.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2 käsittelyä. — Sieltä ensimmäisenä edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

20.01 **Mikko Polvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Sain Suomussalmelta tänään viestin: 95 yli kaksi euroa ja diesel 2,3.

Tänään keskusteltiin näistä polttoaineen hinnoista ja niiden vaikutuksista. Minä hämmästelen tätä ”edellinen hallitus” ja niin edelleen tai vaikkapa niitä polttoainelupauksia, euron bensa tai nämä, mitä tuli näitten vaalien alla. Monet ovat sortuneet aika halpoihin ratkaisuihin tai puheisiin ennen vaaleja. En sano, ettenkö itsekin olisi jotain jossain luvannut, mutta nyt on tilanne päällä. Nyt on tilanne päällä. Polttoaineen hinnat ovat nämä. Siellä yrittäjät ottavat yhteyttä meihin edustajiin ja ovat todella hädässä siitä, eikö hallitus tänään riihessä kykene antamaan siltaa yli tämän vaikean ajan. Lapsiperheet ottavat yhteyttä, että eivätkö lapset voisi päästä harrastuksiin tulevaisuudessakin, kun tässä tämä kriisi nostaa näitä polttoaineen hintoja. Tai kuinka töissäkäynti kannattaa, jos työssäkäyntivähennykset eivät nouse vaan polttoaineen hinta syö kaiken, mitä palkasta käteen jää.

Nyt on tilanne päällä. Tänään ratkaistaan riihessä se, kuinka hallitus kykenee hoitamaan kriisejä. Se, kuinka hallitus pystyy hallitsemaan kriisejä, ratkaisemaan niitä kysymyksiä, punnitsee hallituksen toimintakyvyn. Hallitusohjelmaa tehdessä tehdään hyvin

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

ihannemaailman suunnitelmaa. Nyt on tilanne päällä, nyt punnitaan hallituksen kyky tänään riihessä, kuinka se kantaa yli tämän kriisin suomalaiset perheet, yrittäjät ja työssäkäyvät.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Kettunen.

20.02 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Käymme keskustelua polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain ja päästökauppalain 34 §:n muuttamisesta. Siis tässähän on EU:n suunnalta tuleva direktiivi kaasumarkkinasäädöksiä osalta, ja tämän pohjalta tänään on käyty jo aikaisemmin keskustelua näistä polttoaineitten hinnoista. Kuten edustaja Polvinen tuossa aikaisemmin jo puheenvuorossaan totesi, tällä hetkellä Säätytalolla varmaan neuvottelut alkavat olemaan paketissa. Kello on 20, ja kello 21 oli näköjään tiedotustilaisuuttakin tulossa. Mielenkiinnolla me nyt jääme seuraamaan, mitä kello 21.00 tiedotustilaisuudessa hallituspuolueitten edustajat, puolueitten puheenjohtajat, pääministeri ja valtiovarainministeri ensimmäisinä, esittävät liittyen tähän olemassa olevaan kustannuskriisitilanteeseen.

Elikkä kun me puhumme nyt täällä polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain ja päästökauppalain pykälien muuttamisesta, niin kyllä tämä keskustelu ajautuu myös siihen, mikä on se tämänhetkinen tilanne tällä hetkellä yhteiskunnassa. Niin kuin edustaja Polvinen totesi, sieltä Ylä-Kainuun suunnalta pumppuhinnat kuultiin tuossa. Mikä se pumppuhinta on esimerkiksi Kuhmossa tällä hetkellä? Kyllä se dieselin hinta on siellä lähempänä 2,5 euroa per litra. Kysynkin hallituspuolueitten edustajilta — täällä on perussuomalaisia paikalla — onko se teidän mielestänne edullinen hinta varsinkin tuolla maakunnissa, missä omaa autoa joudutaan käyttämään Onko se teidän mielestänne edullinen?

Lehtitietojen mukaisesti vääntöä on kuulemma käyty polttoaineen hinnan osalta jakeluelvoitteen laskemisesta. Tällä hetkellä jakeluelvoite tänä vuonna on se 19,5 prosenttiyksikköä. Ensi vuonna, vuonna 2027, jakeluelvoite hallituksen toimesta nousee 22,5 prosenttiyksikköön, ja vuonna 2028 se nousee jopa 31 prosenttiyksikköön. Kyllähän tämä tulee vaikuttamaan polttoaineen hintaan, eritoten tuonne dieselin hintaan.

Me ymmärrämme sen, että uusiutuvaa polttoainetta tulee saada suomalaiseenkin tieliikenteeseen fossiilisten polttoaineitten sijaan, mutta kun on tosiaan tällainen aikajakso käsillä, niin eikö voisi edes vaikka väliaikaisesti miettiä ratkaisuja, kuinka polttoaineitten hintaa saadaan alaspäin. No, nähtäväksi jää, mitä ratkaisuja autoilevalle kansalle hallitus riihestään tuo. Se selviää näköjään 55 minuutin päästä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontu.

20.06 Mauri Kontu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Seuraavaksi myöskin tästä polttoaineen kalleudesta ja syystä, mistä se johtuu.

Nykyinen polttoaineverotus ohjaa markkinoita puolueellisesti auton käyttövoiman perusteella. Verotuksella suositaan tai rangaistetaan ajoneuvoja sen mukaan, onko käyttövoimana nimetty bensiini, diesel tai joku muu, riippumatta todellisista päästövaikutuksista. Tämähän ei ole teknologianeutraali, eikä se palvele ilmasto- eikä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

talouspoliittisia tavoitteita. Nyt tässä hallituksen esityksessä positiivisesti esitetään siirtymistä järjestelmään, jossa fossiilisten polttoaineiden verotus perustuukin yksinomaan niiden todellisiin kasvihuonepäästöihin koko elinkaaren ajalta. Verotus ei enää riipu siitä, millä nimellä polttoainetta kutsutaan tai mihin ajoneuvoteknologiaan se liittyy.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys poistaa markkinoita vääristävän ohjauksen, jossa valtio ottaa etukäteen kantaa siihen, mikä käyttövoima on oikea tai väärä. Jatkossa markkinat ja innovaatiot ja kuluttajat voivat ratkaista parhaat keinot päästöjen vähentämiseksi. Verotus kohdistuu siis vain lopputulokseen eli päästöihin. Esitys parantaa ennakoitavuutta liikenteessä, teollisuudessa ja huoltovarmuuden kannalta kriittisillä aloilla. Se tukee ilmastotavoitteita ilman kieltoihin tai pakottavaan teknologiaohjaukseen perustuvaa sääntelyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

20.07 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan muutaman asian lausua näihin keskustan käyttämiin puheenvuoroihin.

Ensinnäkään yksikään perussuomalainen ei koskaan ole luvannut euron bensaa. Jos jatkossakin todennäköisesti näin väitätte, niin toivoisi, että viittaisitte johonkin yksittäiseen lausuntoon tai kertomaan, jossa näin olisi luvattu, että euron bensa tulisi Suomeen. Kukaan perussuomalainen ei ole näin koskaan luvannut. Siitä huolimatta te väitätte päivästä toiseen näin. Asiassa ei ole kovin fiksua toimia näin, mutta se on teidän tapanne toimia, eihän me sille mitään voida.

Toinen asia: miksi puhutaan paljon edellisestä hallituksesta ja teidän toimistanne, johtuu siitä, että jos jakeluelvoitekäyrä olisi teidän mukaanne, Suomussalmen bensa olisi tällä hetkellä lähellä kolmea euroa. [Jari Ronkainen: Yli!] — Yli kolme euroa, jos teidän käyrälläne mentäisiin. — Eli tämä hallitus on jo merkittävästi muuttanut sen jakeluelvoitteen käyrää, jonka te asetitte. Sitä, missä se raja kulkee ja mitä sille on mahdollista tehdä, pitäisi ehkä kysyä tuolta Valkoisen talon päädyistä, että miten Hormuzinsalmi aukeaa ja milloin se aukeaa. Se on se ratkaiseva kysymys tässä asiassa. Ikään kuin rajattomasti valtion ei ole tässä taloustilanteessa mahdollista tehdä toimia. Teille se ei ollut viime hallituskaudella toki mikään este. Rahaa oli rajattomasti. Aina kun jossakin räjähti, niin miljardit pantiin liikkeelle. Se oli varsin hyvin kyllä nähtävissä.

Vielä kysyisin tähän loppuun, kun nyt moitteitte meitä siitä, että hallitus ei oikein ole tehnyt mitään, milloin keskusta on viimeksi muun muassa polttoaineveroa alentanut. Kun en nyt ihan tarkkaan muista, niin jos korjaatte tämän tiedon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

20.09 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Tosiaan kun käsittelemme polttoaineiden kestävyyskriteereistä annettua lakia ja päästökauppalakia, niin kyllä, te teitte aivan oikein. Te madalsitte tällä vaalikaudella jakeluelvoitetta. Mutta kun lähdetään katsomaan sitä käyrää, niin kun tässä aikaisemmissa puheenvuoroissa perussuomalaisten edustaja Aittakumpu totesi, että tämä nykyinen hallitus ei tee niin ilmastokiihkoista politiikkaa kuin edellinen hallitus teki, kyllä täytyy vain edelleenkin muistuttaa siitä, että edellisellä hallituksella oli sama tavoite, mikä on nykyisellä hallituksella, eli hiilineutraaliksi tämä yhteiskunta vuoteen 2035 mennessä, ja nämä jakeluelvoitteen luvut

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

sen näyttävät toteen. Elikkä tällä hetkellä se on 19,5 prosenttiyksikköä, ensi vuonna 22,5, ja saman tavoitteen, mihinkä Marinin hallitus asetti nämä jakeluelvoitteet, 31 prosenttiyksikköön, tämäkin hallitus asettaa.

Elikkä meille on tulossa tämän osalta niin sanottu bensapommi, ja mihinkä tämän pommin virittäminen perustuu, niin kyllä, te vielä bonuksena liititte Suomen ensimmäisten maiden joukkoon EU:n liikenteen päästökauppaan, ja tästä tehtiin päätökset teidän hallitusvastuullanne. Tämmöistä ei olisi ollut tarvetta edes tehdä, mutta vuonna 28, kun tämä päästökauppalainsäädäntökin astuu voimaan, mielenkiinnolla katsomme sitten, mikä se pumppuhinta siellä Suomussalmella tai Helsingissä on.

Vielä itse tähän asiaan muutenkin, kun tässä käydään kaasumarkkinadirektiivin säädöksiä lävitse tämän lakiesityksen myötä, niin kyllä me suunnattomasti ihmettelemme täällä Suomen Keskustassa oppositiopuolueena tällä hetkellä, kun te olette hallitusohjelmaan ansiokkaasti kirjanneet biokaasun edistämisen, mutta kolme vuotta on tämä hallitus istunut ja biokaasun edistämiseen ei vielä ole semmoisia konkreettisia toimenpiteitä tullut. Kuitenkin täytyy muistaa, että meillä jo tässä yhteiskunnassa raskas liikenne monelta osin kulkee kaasulla ja ennen kaikkea sillä uusiutuvalla kaasulla, biokaasulla, niin olisi syytä kyllä tätä toimialaa kehittää. Totta kai tämä jakeluelvoite edistää uusien polttoaineitten tekemistä, valmistamista, mutta kysymys kuuluu: mitkä ovat ne konkreettiset toimenpiteet, mitä hallitus biokaasun edistämiseksi sitten tekee?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Lyly.

20.12 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun näitä kestävyyskriteereitä määritellään, niin on hyvä, että näitä tehdään eurooppalaisella tasolla samanlaisiksi. Me olemme seuranneet pumppuhintoja tässä nytten kaiken aikaa, monta vuotta, ja kyllä nyt nähdään selvästi, että se maailmanmarkkinahinta on se keskeinen elementti, joka muuttaa meidän pumppuhintoja täällä todella voimakkaasti. On vaikea puuttua siihen heilahteluun, mitä sieltä tapahtuu, ja se on meidän varmaan kaikkien tunnustettava.

Toiseksi tähän kysymykseen: Ensimmäinen asia on tässä se, että tässä nyt tehdään yhteisiä sääntöjä, kriteerejä ja sertifiointia koko eurooppalaisen tason mittareilla. Edustaja Kontu hyvin tuossa kuvasi sitä, mitä tämä tarkoittaa noin käytännössä, että me ennakoidaan asioita. Siinä mielessä ollaan hyvällä tiellä, ja tämä lakiesitys pohjimmiltaan on oikein hyvä.

Tämä vähähiilisyystavoite on nytten meidän myös tunnustettava sen takia, että kun katsotaan tuota Iraninkin kriisiä ja sotaa siellä ja sitä, kuinka paljon se heiluttaa näitä hiileen perustuvia polttoaineita ja muita, niin meidän huoltovarmuuden ja meidän toimivuuden kannalta pitäisi pyrkiä mahdollisimman vähähiiliseen toimintaan ja siihen, että pystyttäisiin viemään niitä asioita sillä tavalla eteenpäin liikkumisessa ja energiankäytössä noin laajemminkin. Tässä mielessä tämä lakiesitys antaa nytten puitteita, mikä on tämän lakiesityksen hyvä puoli, ja samanlaisia sääntöjä ja ennakoivuutta siihen, mitä tehdään.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten kun tässä puhutaan, mitä nyt kehysriihessä olisi odotettavaa, niin toivoisin, että nyt kun tähän liikkumiseen halutaan tukiasioita, niin jos sieltä jotain tulee, niin se olisi tähän työmatkavähennykseen liittyviä toimenpiteitä, koska se varmaan olisi ykkösasia, jos jotain tehdään, koska työn perässä liikutaan. Tähän polttoaineen hintaan, niin kuin aiemmin tuossa sanoin, on vaikea suuressa mittakaavassa

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

puuttua. Tässä taloudellisessa tilanteessa puhutaan senteistä ja siinä mittaluokassa olevista asioista, jos siellä tehdään. Jos haluaa ohjata sitä ja edistää pitemmältä matkalta töihin menoa, niin silloin se työmatkavähennys on oikea keino. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

20.15 Mikko Polvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! En moiti tämän hallituksen päätöksiä hallitusohjelmassa ja niitä kirjauksia, mitä polttoaineen kohdalta siellä on päätetty. Ainoa haasteellinen asia tässä on työmatkavähennyksen pienentäminen, joka tuolla väljään asutun maaseudun ihmisiä rasittaa, mistä edustaja Lyly tuossa mainitsi, mikä olisi nyt tärkeä elvytyskeino.

Haluan kuitenkin sanoa siitä, kun tämä Hormuzinsalmen tilanne on tämä ja nyt perussuomalaisten puolelta syytettiin huonompaa hiihtokenkää, sitä, että kun nyt sattuu tällainen tilanne tulemaan, niin ikään kuin se hinta voisi nousta, ja kysyttiin, mitä edellinen hallitus on tehnyt tällaisessa tilanteessa, kun ei niitä verotuksia olla vähennetty. Muistutan Ylen uutisista, kun 18. päivä helmikuuta 2022 tilanne oli vähän vastaavanlainen: ”Työmatkavähennys nousee 30 senttiin kilometriltä alemmasta 25 sentistä.” ”Ammattiliikenteelle valmistellaan kevyemmin verotettua ammattidieselä.” Tätä on myös nykyinen hallitus lupailut — ei ole vielä tullut eikä tullut silloinkaan, saisi tulla jo. ”Asunnon ja työpaikan välisen matkakuluvähennyksen enimmäismäärää korotetaan määräaikaisesti 7 000 eurosta 8 400 euroon.” Nosto tuli jo silloisen kuluvaan vuoden aikana. Haluan vain sen sanoa, että nämä muutokset vaikuttivat 570 000 verovelvolliseen, eli silloin tällä päätöksellä on ollut vaikuttavuutta. Eli nyt on kyse siitä, kuinka tähän tilanteeseen, mikä on päällä, reagoidaan, ei siitä, mitä hallituskauden alussa päätettiin. Ne päätökset olivat mielestäni hyviä, mutta nyt on kyse siitä, kuinka tähän tilanteeseen reagoidaan. Silloin reagoitiin. Kiitos, edustaja Lehtinen, tästä kysymyksestä. Tässä on vastaus. Sen, miten tämä hallitus reagoi, me tulemme näkemään nyt kehysriihipäätöksissä. Katsotaan, kuinka perussuomalaiset sitä päätöstä tulevat puolustamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

20.17 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Jälleen kerran käymme mielenkiintoista keskustelua polttoaineen hinnasta. Kuten tässä edustaja Lehtinen jo sanoi, niin haluan myös toistaa sen, että jos vielä tässä salissa käytetään sitä, että perussuomalaiset ovat luvanneet euron bensaa, niin se pitää sitten ruveta pikkuhiljaa näyttämään toteen, missä näin on luvattu, kuka sen on luvannut ja missä. Sellaista ei löydy mistään.

Se on hienoa, että tekin myönnätte sen — taisi olla edustaja Polvisen puheenvuorossa — että kriisi nostaa polttoaineen hintaa Iranin sodan osalta. Se on hienoa, että tekin myönnätte, että kaikki ei ole tämän hallituksen syytä vaan sieltäkin saattaa löytyä syytä. Minä haluan muistuttaa, kun tässä edustaja Polvinen puhui näistä, mitä on edellinen hallitus tehnyt, että ilman tätä Hormuzinsalmen tilannetta ja kriisiä taisi olla niin, että Marinin hallituksen aikana se pumppuhinta oli kaksi ja puolia euroa litralta. Siitä oli helppo ruveta sitten antamaan työmatkavähennyksiä ja muita. Siis ilman mitään muita kuin teidän ilmastovouhotuskäyränne — sillä nostettiin polttoaineen hinta jo kalliimmaksi kuin mitä se on tällä hetkellä, ja kuitenkin nyt käydään Iranissa sotaa ja Hormuzinsalmi on jumissa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tuo työmatkavähennysasia ei minulle nyt ihan aukea, miten se vaikuttaisi tähän nykyhetkeen ja pumppuhintaan. Sehän on siis ensi vuoden verotuksessa, eli ei se vaikuta tähän nykyhetkeen kaiketi millään lailla. Sehän sitten vasta tulevaisuudessa auttaa, jos auttaa.

Sitten tämä biopolttoaineasia, mitä viime kaudella aika raivokkaasti ajettiin, ja keskustakin oli siinä vahvasti mukana. Sinänsä hyvä asia, mutta sen pitää siirtyä erittäin maltillisesti siihen. Totta kai se on meidän huoltovarmuusasia, mutta viime kaudella, kun tätä biopolttoaineasiaa ajettiin, tulipa kysytyä tuolta Puolustusvoimien suunnasta, mitä tapahtuisi, jos siinä hetkessä olisi saman tien siirrytty biopolttoaineisiin. Vastaus oli, että joka kuudes panssarivaunu lähtee liikkeelle, jos kriisi syttyy. Eli kyllä me tarvitaan tätä fossiilista rinnalla vielä todella pitkään, ennen kuin me pystytään korvaamaan tämä fossiilinen biopolttoaineilla.

Mitä tulee sitten tuohon hiilineutraalisuustavoitteeseen, niin sen ovat kaiketi kaikki muut puolueet tässä salissa siunanneet paitsi perussuomalaiset. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, otetaan vastauspuheenvuoro. Edustaja Lyly, minuutti.

20.20 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos puheenvuorosta. — Ensinnäkin toteaisin edustaja Ronkaiselle vain, että veropäätöksiä voidaan tehdä kesken vuottakin, eli tähän ei ole ongelmallista. Ja siihen viittasin, että jos työmatkavähennystä tehdään, niin sen voisi tehdä kesken vuottakin ja saada sen aika nopeastikin voimaan. Näyttää siltä, että tämä kriisi tästä vain jatkuu eikä tämä kovin helposti tule sammumaan, ja nämä vaikutukset jatkuvat tästä tämänkin jälkeen aika pitkään. Sitä tarkoitin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten puhujalistaan. Edustaja Kettunen.

20.20 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Kyllä, te olette tehneet sen toimenpiteen, että laskitte polttoaineen verotusta, siis arvonlisäverollisesta hinnasta, 4,4 senttiä bensiinin osalta ja 4,9 senttiä dieselin litrahinnasta. Se on se teidän veronalennus, ja se on pois veronkannosta valtion kassaan, näillä senttimäärillä se on noin 170 miljoonaa pois verotuloja. Samaan aikaan perussuomalaiset etsivät säästöjä perusväylänpidosta. Elikkä tämänkin 170 miljoonaa euroa olisi pitänyt kohdistaa sinne perusväylänpitoon olemassa olevan korjausvelan kattamiseksi, mutta nyt näyttääkin siltä, että sinne on tulossa sitten säästötoimenpiteitä. No, en tiedä, onko tämä kehysriihiasia ja tuleeko näitä sitten esille, kun 400 miljoonan euron lisäsäästöjä haetaan. Mutta se täytyy muistaa, että tämä 4,4 senttiä hinnassa bensapumpulla sen bensiinin osalta tai 4,9 senttiä dieselin osalta ei näy millään tavalla kuluttajalle, koska polttoaineen hinta on noussut entisestään.

On hienoa kuulla nyt, että kaikki me nyt se allekirjoitetaan, että nämä maailman tilanteet vaikuttavat sinne maailmanmarkkinahintaan, mutta viime vaalikaudella se ei tuntunut vaikuttavan, kun perussuomalaiset toivat omissa puheenvuoroissaan esille sitä, että ei maailmanmarkkinahinnalla ole mitään merkitystä siinä, että polttoaineen hinta lähti nousuun vuonna 2022. — Älkää huoliko, nämä ovat kaikki eduskunnan pöytäkirjoissa. Ne löytyvät videopätkinä joka suunnalta, kuinka te olette tätä asiaa tuoneet esille, että

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

maailmanmarkkina ei vaikuta. — Se ei vaikuttanut näköjään viime vaalikaudella, mutta tällä vaalikaudella se sitten vaikuttaa, kun Hormuzinsalmi on kiinni. Viime vaalikaudella se ei vaikuttanut, kun Ukrainan sota syttyi helmikuussa 2022 [Jari Ronkainen: Oliko Hormuzinsalmi kiinni?] ja polttoaineen hinta kävi piikkinä jopa 2,6 eurossa per litra, jopa 2,7:ssä. Se oli hetkittäinen — se pitää tarkistaa, kuinka monta viikkoa tämä kova hinta jatkui. Mutta tällä hetkellä meillä ovat olleet jo kuukauden ajan kovat hinnat polttoainepumpuilla, varsinkin tuolla harvaan asutulla, väljään asutulla seudulla, missä ennen kaikkea vielä tarvitaan sitä autoa.

Kaksi ja puoli euroa diesellitrasta on mielestäni liian paljon. [Jari Ronkainen: Näin on!] Onko se sitten oikeata politiikkaa, että tässä maailmanajassa sitten tiputetaan se 4,9 senttiä verotuksella sieltä polttoaineen hinnasta, mutta se ei millään tavalla näy? Se häviää näitten yhtiöitten katteisiin, mutta sitten samaan aikaan valtio menettää verotuloina 170 miljoonaa, mikä tässä tiukassa taloudellisessa ajassa olisi pitänyt vaikka ennemmin korvamerkitä olemassa olevan tiestön korjausrakentamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

20.24 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy ihan alkuun kiittää edustaja Lylyä siitä realismista, kun mietitään, miten maailmanmarkkinoilla eri tilanteet vaikuttavat siihen polttoaineen maailmanmarkkinahintaan. Juuri niin kuin edustaja Lyly sanoi, me emme sille voi käytännössä mitään täällä, jos isot pojat päättävät pistää rymyämään.

Mitä tulee sitten tähän keskusteluun siitä, että jakeluelvoite nousee tämän hallituskauden loppupuolella ja ennen kaikkea tämän hallituskauden jälkeen, niin se on sitten taas seuraavan hallituksen pohdittava paikka, minkälaista käyrää sinne muodostetaan. Meidän tehtävämme on ollut siirtää sitä tavoitetta lähemmäs EU-tavoitetta näitten päästöjen ja muidenkin suhteen, ja me olemme oman tehtävämme tehneet tämän hallituskauden osalta siinä, että leikkasimme teidän käyränne mukaisen nousun pois, jotta polttoaineen hinta ei nousisi vielä tästä nykyisestä entisestään ylemmäs. Niin kuin sanottua, jos se olisi päälle kolme euroa, niin se olisi tässä tilanteessa aika paljon kohtuuttomampi hinta kuin tämä nykyinen hinta. Vastaavasti siihen vaikuttaa se, mitä te teitte viime kaudella. Kun me ollaan jo nykyisellään pidetty hyvin alhaalla se jakeluelvoite, niin ei siellä ole sitä leikkaamisvaraa läheskään niin paljon kuin jos se olisi vaikkapa nyt 40. Nyt kun se on alle 20, niin totta kai jokainen ymmärtää, että se, mitä on leikkaamisvaraa sieltä pois, on huomattavasti pienempi. Vaikka se otettaisiin kokonaan pois, niin sen vaikutus on huomattavasti pienempi litrahintaan, jos laskee sentteinä.

Mitä tulee päästökauppaan, sanoitte, että me otettiin päästökauppa käyttöön. Voisitteko kertoa, keskustan edustajat, että jos päästökauppa ei oltaisi menty, mitä se tarkoittaisi vaikkapa maatalousyrittäjille? Kaksinkertaisia polttoainejärjestelmiä, kirjanpitoa, hallinnollisia tehtäviä ja lopputulos rahallisesti täysin sama. Sitäkö te haluatte? Olisiko se keskustan vaihtoehto? Haluaisin kuulla aidosti.

No, biokaasusta haluan vielä todeta myöskin, että siitä olen täsmälleen samaa mieltä, että Suomen tulevaisuuden kannalta, jos me halutaan olla riippumattomia muista, biokaasu olisi se ainut oikea tapa se tehdä. Mutta se vaatii laajaa jakeluverkkoa, ja sekään ei voi olla niin, että valtio lähtee sen jakeluverkon rakentamaan, vaan sen pitää olla markkinaehtoista toimintaa. Mutta biomassaa meillä olisi tuottaa suunnilleen koko tarvitsemamme liikenteen polttoainemäärä, jos me niin haluttaisiin tehdä.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ammattidieselin suhteen, kuten sanoitte, se oli teillä tavoitteena ja meillä tavoitteena. Teillä se ei tainnut hirveästi edetä eteenpäin. Meillä on vielä hetki aikaa, että odotellaan lopputulosta ja katsotaan, miten meidän käy, mutta ollaan vasta sitten sen suhteen viisaampia.

Mitä vielä tulee tiestön rahoitukseen, niin oletteko siis aidosti sitä mieltä, että tämä hallitus ei ole laittanut teiden korjaamiseen rahaa tai että se on laittanut sitä vähemmän kuin te? Haluaisin kyllä tästäkin kuulla teidän mielipiteenne, kun tästä ikään kuin tulee sellainen mielikuva, että me oltaisiin vähemmän laitettu rahaa tiestöön kuin teidän aikana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

20.26 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Aloitetaan ensinnäkin ammattidieselistä.

Kyllä, viime hallituskaudella tätä asiaa selvitettiin. Siitä tehtiin ihan jopa lakiesitys, jonka oli tarkoitus lähteä lausunnoille. Siis valmistelu oli jo näin pitkällä ja olemassa oleva lakiesitys olisi ollut teille tarjottimella valmiina, mutta jostain kumman syystä sitä haluttiin vielä edelleen selvittää. Silloinen valtiovarainministeri Annika Saarikko teki tämän työn. [Jari Ronkaisen välihuuto] Varmasti tällä on työllistävä vaikutus, että virkamiehet edelleen tekevät uudelta pohjalta tämän ammattidieseliesityksen, mutta valmiit pohjat olivat jo edelliseltä hallitukselta.

Sitä kummastella sopii, miksi tämän ammattidieselin osalta menee näin kauan, kun olemassa oleva tilanne jo vaatii ja jopa huutaa tuolta kuljetusalan yrittäjien suunnalta, että tuokaa se ammattidiesel mahdollisimman nopeasti lainsäädäntöön. Meillä oli jo valmis lakiesitys, mutta en tiedä, mistä se johtuu, että kyseinen laki ei ole vielä eduskunnan käsittelyssä. Ja mitä lehtitietoihin on uskominen, niin verottaja vielä sanoo, että kun ei ole järjestelmiä ja niitten tekeminen kestää vuosia, niin vasta vuonna 2028 olisi mahdollista saada tämä ammattidiesel. Se on auttamatta myöhässä, auttamatta myöhässä, kun jo tämänhetkinen tilanne vaatii sen nyt. Toivoisin nopeita toimenpiteitä tämän ammattidieselin osalta.

Sitten tähän ilmastovuohotuskäyrään, kuten edustaja Ronkainen totesi. Se oli hyvä termi tälle jakeluvuohotuksen taulukolle. Te olette tehneet oikeita toimenpiteitä, että te olette hillinneet tätä jakeluvuohotetta prosenttiyksiköitten osalta vaalikauden aikana, mutta karu totuus vain on, että se ilmastovuohotuskäyrä napsahtaa sille samalle tasolle, minkä edellinenkin hallitus asetti, elikkä vuonna 2028 se on 31 prosenttiyksikköä. Se on 12 prosenttiyksikköä nousua tästä hetkestä parin vuoden aikana. Se on aikamoinen nousu. En osaa sanoa, kuinka monta kymmentä senttiä se sitten siellä pumppuhinnalla tulee näyttelemään, mutta ei se kymmeneen senttiin valitettavasti jää.

Sitten tähän hallituksen reagointiin: Kyllähän tällä hetkellä nämä polttoaineitten hinnat ovat niin kovat, että nyt jos ei sieltä kehysriihestä tule toimenpiteitä siihen, että polttoaineen hintaa saadaan alemmalle tasolle, niin se on tietynlainen katastrofi, koska moni suomalainen on jo nyt niin tiukassa taloudellisessa tilanteessa. Moni tarvitsee autoa työssäkäyntiin, harrastuksiin, jopa kaupassa käyntiin. Jos se polttoaineen hinta pysyy tällä tasolla ja mitään toimenpiteitä ei löydy, niin aika tiukka tulee tilanne olemaan monessa suomalaisessa kotitaloudessa.

Sitten mitä tulee siihen päästökauppaan, minkä te menitte hyväksymään: Te olisitte aivan hyvin voineet sitä siirtää useammalla vuodella eteenpäin ja katsoa, mitä muu

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Eurooppa tekee, mutta tässäkin asiassa maan hallitus perussuomalaisten toimesta oli mallioppilas Euroopan unionissa ja ensimmäisten joukossa menitte tekemään sen, että vuonna 28 astutaan liikenteenkin osalta päästökaupan piiriin. Aivan hyvin olisi pystytty tätäkin asiaa siirtämään pitemmälle tulevaisuuteen. [Rami Lehtisen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

20.30 **Merja Rasinkangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Summa summarum: Kun tässä keskusta luettelee, miksi bensen hinta on kallis ja miksi ammattidiesel ei edisty, niin teillä on ollut neljä vuotta aikaa ja oli aiemminkin asioita viedä eteenpäin. Tässä tämä hallitus on jo kahdesti laskenut ajoneuvoveroa, ja lisäksi jakeluvetoituksen nousu-uraa on pienennetty siitä, mitä te olitte hyväksyneet. Lisäksi te vastustitte tällä kaudella ajoneuvoveron alentamista, elikkä kyllä ihmetyttää tämä porina täällä nyt tällä hetkellä. Toivotaan, että meidän esitykset menevät parempaan suuntaan kuin mitä edellisen hallituksen kohdalla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja rikoslain 17 luvun 7 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 51/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Rantanen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.32 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ja rikoslain 17 luvun 7 b §:ää. Kokonaisuudessa on kyse palautuspolitiikan kiristämisestä, maasta poistamisen tehostamisesta sekä ennakkollisen maahantulokiellon asettamisesta henkilöille, jotka uhkaavat vakavasti Suomen ja suomalaisten turvallisuutta.

Ensinnäkin esityksessä ehdotetaan muutoksia karkottamisen täytäntöönpanoa koskevaan säätelyyn. Tavoitteena on mahdollistaa karkottamispäätösten nykyistä nopeampi täytäntöönpano. Esityksen mukaan karkottamispäätös voitaisiin panna täytäntöön jo 30 päivän kuluttua siitä, kun se on annettu tiedoksi. Näin on mahdollista lyhentää aikaa, jonka ulkomaalainen voi oleskella Suomessa karkottamispäätöksen jälkeen valitusprosessin aikana. Jos päätöksestä valitettaisiin, valitus ei estäisi päätöksen

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

täytäntöönpanoa, mutta hallintotuomioistuin voisi hakemuksesta kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpanon. Tällä vältetään ylipäänsä tilanteet, joissa henkilö elää pitkään eräänlaisessa välitilassa ilman ratkaisua asemastaan.

Esityksessä tarkoitettu karkottamispäätös tehdään sellaiselle ulkomaalaiselle, joka on oleskellut Suomessa esimerkiksi työ- tai opiskeluperusteisella oleskeluluvalla, mutta lupa on peruutettu tai sitä ei ole jatkettu. Turvapaikanhakijoiden osalta sääntely säilyy erillisenä. Ehdotus ei myöskään koskisi rikosperusteisia karkottamisia, sillä heidän kohdallaan karkottamispäätös on jo nyt mahdollista panna nopeammin täytäntöön.

Arvoisa puhemies! Toinen merkittävä uudistus on ennakkollisen maahantulokiellon käyttöönotto. Kyse on merkittävästä turvallisuutta vahvistavasta välineestä. Ennakollisen maahantulokiellon avulla voidaan estää sellaisten henkilöiden pääsy Suomeen ja Schengen-alueelle, jotka muodostavat vakavan uhan yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle. Kyseeseen voisivat tulla esimerkiksi henkilöt, joiden tiedetään liittyvän vakavaan rikollisuuteen tai terrorismiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että viranomaisilla olisi mahdollisuus tehdä päätös maahantulokiellosta jo ennen kuin henkilö pyrkii alueelle. Ennakollisen maahantulokiellon avulla viisumeja ja oleskelulupia myöntävät viranomaiset saisivat tietoonsa seikkoja, jotka estävät maahantulolupien myöntämisen ja joista lupaviranomaisilla ei välttämättä muuten ole tietoa. Tieto välittyisi koko Schengen-alueen tietojärjestelmään, jolloin myös muiden maiden viranomaiset voisivat ottaa sen huomioon. Kysymys on ajankohtainen muissakin EU-jäsenvaltioissa. Usea EU-jäsenvaltio on jo säätänyt mahdollisuudesta määrätä maahantulokiello ennakoita turvallisuutta vaarantaville henkilöille.

Maahantulokiellon määräisi poliisi, käytännössä keskusrikospoliisi, suojelupoliisin, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen esityksestä tai omasta aloitteestaan. Kielto voitaisiin määrätä enintään 15 vuodeksi tai toistaiseksi, ja se koskisi siis pääsääntöisesti koko Schengen-aluetta. Tämä uudistus vahvistaa Suomen kykyä ennakoida ja torjua turvallisuusuuhkia jo ennen niiden toteutumista.

Arvoisa puhemies Esitys sisältää lisäksi useita muita ulkomaalaislain muutoksia koskien maasta poistamista, säilöönottoa, maahantulokiellon määräämistä ja oleskelulupasääntelyä. Säilöönoton enimmäiskeston laskentaa tarkennettaisiin tilanteissa, joissa säilöönotto muodostuu useista eri perustein määräytyistä jaksoista. Käytännössä siis säilöönoton enimmäiskesto pitenee. Muutosten taustalla on EU-lainsäädäntö ja EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntö.

Oleskelulupasääntelyä puolestaan täsmennettäisiin siten, että valitusprosessin aikana tehty uusi oleskelulupahakemus johtaisi lähtökohtaisesti automaattisesti hakemuksen hylkäämiseen. Valitusaikaa ei ole tarkoitettu uuden hakemuksen tekemiseen.

Myös maahantulokieltosääntelyä tarkennettaisiin käytännössä havaittujen tarpeiden perusteella, ja sääntelyä laajennettaisiin koskemaan nykyistä kattavammin erilaisia tilanteita. Esimerkiksi maahantulokiellon määräämismahdollisuus sellaiselle Suomen ulkopuolella oleskelevalle, jonka oleskelulupa peruutetaan ja joka vasta hakee oleskelulupaa Suomesta, laajennettaisiin koskemaan ulkomaalaislakiin liittyviä niin kutsuttuja erillislakeja, kuten tutkija- ja opiskelijalakeja.

Esitys liittyy myös EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen, pakti, täytäntöönpanoon siirtopäätösten eli Dublin-päätösten osalta. — Tästä paktista on sitten seuraava keskustelu. — Nämä ehdotetaan erotettavan käännyttämispäätöksistä. Lisäksi

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

ehdotetaan, että ulkomaalaislakiin lisättäisiin siirtopäätöksiä koskevat toimivaltasäännökset liittyen päätöksen tekemiseen ja täytäntöönpanoon.

Arvoisa puhemies! Rikoslain muutoksella varmistetaan, että maahantulokiellon rikkomista koskeva rangaistussäännös kattaa jatkossa kaikki Suomessa määrätty maahantulokiellot.

Lopuksi totean, että ehdotettavat muutokset ovat johdonmukaista jatkoa hallituksen toimille, joilla on jo tehostettu maasta poistamista, säilöönottoa ja maahantulokieltojen käyttöä. Kehitys on ollut selvä: maastapoistamispäätösten määrät sekä maasta poistuneiden ja poistettujen määrät ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina. Tämä hallitusohjelman mukainen esitys vahvistaa tätä kehitystä edelleen, ja tavoitteena on järjestelmä, joka on tehokas, toimiva ja kansallista turvallisuutta lisäävä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 12.6.2026, siis samaan aikaan kuin tämä EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkasopimus. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Otetaan pieni vastauspuheenvuorokierros tässä vaiheessa. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää minuutin puheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Honkasalo.

14.38 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässäkin ulkomaalaislain muutoksessa on jälleen kyse tehostamisesta, joka itse asiassa vaarantaa oikeusturvaa merkittäväällä tavalla. Huomioisin erityisesti lapsen edun ja lasten aseman, joista myös on annettu asiantuntijalausuntoja. Perussuomalaiset yrittävät täällä luoda kuvaa, että esimerkiksi meidän puolue vastustaisi kategorisesti maasta poistamista. Näin ei tietenkään ole, vaan rikosperustaisia karkotuspäätöksiä tehdään nyt ja on tehty tiuhaan tässä viime vuosien aikana, mutta tämä lakiesitys itse asiassa uhkaa lisätä paperittomuutta ja harmaata taloutta ja vahvistaa varjo yhteiskuntaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Muun muassa ulkoministeriö on huomauttanut, että esityksessä ei käsitellä lapsen kuulemista tarpeeksi vakavalla tavalla, ja kun lapsiasiainvaltuutettu on myös kiinnittänyt tähän huomiota, niin kysyisinkin ministeriltä: miten lapsen edusta tässä lakiesityksessä huolehditaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

14.39 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Rantaselle ja hallitukselle monista hyvistä maahanmuuttoon liittyvistä esityksistä, kuten tästäkin.

Minulla on tässä edessäni synkkä otsikko Iltalehdestä vuosi sitten, ja otsikko kuuluu näin: ”Oulun vanhusraiskaaja raiskasi jälleen.” Valitettavasti tämäkään esitys ei taida tähän tilanteeseen tuoda korjausta. Tällä tilanteella tarkoitan sitä, että esimerkiksi tässä puheena olevassa tapauksessa ulkomaalainen tuomittiin vuonna 20 vanhan naisen raiskauksesta, ja kun hän pääsi ehdonlaiseen tammikuussa 22, niin hän raiskasi uudestaan kesäkuussa 23. Miten on mahdollista, että tämä mies oli kesäkuussa 23 edelleen Suomessa raiskaamassa? Miksei häntä karkotettu välittömästi sen jälkeen, kun hänen rangaistuksensa oli kärsitty? Miksei häntä välittömästi karkotettu?

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tämä on yksi esimerkki tilanteista, joihin tarvitaan vielä parannuksia näiden nyt esitettyjen jälkeenkin. Ehkä hallintovaliokunnassa tähän asiaan saadaan tarkempaa selvyyttä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

14.41 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime vuosina olemme nähneet, miten Suomeen pyritään käytännössä kaikin keinoin tulemaan ja myöskin jäämään, vaikka siihen ei lupaa olisi. Tämä on taas hyvä jatkumo sille, että saadaan näitä säännöksiä tiukennettua, ja ennen kaikkea uskoa ja luottamusta siihen, että suomalainen järjestelmä toimii juuri niin kuin sen pitää toimia. Jos ei ole oikeutta olla maassa, niin silloin maasta poistetaan.

Karkotusten osalta on todettava, että määrä on onneksi jo aikaisempien muutosten myötä merkittävästi lisääntynyt ollen viime vuonna jo 34 prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Hyvä näin, suunta on oikea. Mutta karkotusten osalta on ollut huomattavia vaikeuksia verrattuna vaikkapa käännytykseen, joka on huomattavasti suoraviivaisempi tapa poistaa maasta. Tässä pitää todeta myöskin se, että vaikka tämä laki ei koske turvapaikanhakijoita, jo aikaisemmin on tehty muutos siitä, että jos jatkovalituksia ja jatkohakemuksia tekee, niin niissä tapauksissa voidaan myöskin karkotusta rinnastaa käännyttämiseen, eli pystytään puuttumaan turvapaikkahaun puolella vastaavanlaisiin ongelmatilanteisiin kuin tässä tapauksessa tulee esiin. Erittäin hyvä muutos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

14.42 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituskauden aikana on ulkomaalaislakia muutettu jo noin toistakymmentä kertaa. Siellä on ollut luonnollisesti kyllä ihan kannatettavia muutoksia, mutta kun niitä on tuotu näin monessa eri osassa, niin se on tehnyt kieltämättä tästä kokonaisvaikutusten arvioinnista hieman hankalaa, ja tässäkin esityksessä ikään kuin täydennetään ja korjataan aikaisempiakin esityksiä.

Itse tähänkin esitykseen: Lähtökohtaisesti me kannatamme kyllä tavoitteita, että maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanoja pyritään sujuvoittamaan. Kannatamme myös lähtökohtaisesti sitä tavoitetta, että ennalta estetään vaarallisten henkilöiden maahantulo kolmansista maista. Eli kyllä tässäkin esityksessä kannatettavia tavoitteita on, mutta niitä huolia oikeusturvasta ja muusta on syytä katsoa huolellisesti sitten valiokuntakäsittelyssä läpi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

14.43 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä esityshän on pääosiltaan hyvin kannatettava. Mielestäni on aivan oikein ja tärkeää, että tähän kansalaisten oikeustajua kovasti koettelemaan teemaan, siis tähän, että oikeutta käytetään väärin, nyt puututaan. Siis kyseessä on tämä ilmiö, jossa maastapoistamispäätös on ollut jo täytäntöönpanossa ja sen aikana jätetty uusi hakemus on nyt tämän toimeenpanon estänyt, ja mielestäni on aivan oikein, että tähän nyt puututaan. Oikeuden väärinkäyttöä ei voi sallia. Kannan tässä huolta siitä, että esimerkiksi näiden kuuluisien

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

irakilaiskaksosten, jotka uhkasivat päiden leikkaamisella ja muulla, keissiiä, sentyyppistä tilannettahan tämä ilmeisesti ei poista. Se on tietysti EU-oikeudellinen kysymys ja vaikeampi ratkaistavaksi.

Toisekseen sitten huolenaiheena on kyllä tämä hallinto-oikeuksien resurssipula ja se, riittävätkö siellä sitten resurssit tämän uuden kokonaisuuden ratkomiseen.

Mutta noin pääpiirteittäin tämä on oikein hyvä esitys.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

14.45 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä muutokset kohdistuvat pääsääntöisesti erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin, joiden suhteen oikeusturvavaatimukset korostuvat. Päätöksenteon kiirehtiminen lisää virheellisten päätösten ja ihmisoikeusloukkausten riskiä. Tämä hallituksen valitsema toimintatapa, jossa näitä maahanmuuton ja ulkomaalaislain kiristyksiä tuodaan aina yksi kerrallaan, johtaa siihen, että tätä kokonaisarviointia ei tehdä ja myös tulkintaa on vaikea tehdä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu suositteli, että näistä laeista tehtäisiin kokonaisarviointi, ja tätä olen myös itse aiemmin esittänyt.

Tästä laista tuomioistuimet totesivat lausuntokierroksella, että esitys lisää niiden työmäärää merkittävästi. Tämä tapahtuu tilanteessa, jossa tuomioistuimet ovat jo valmiiksi ylikuormittuneita ja käsittelyajat ovat venyneet kestäättömän pitkiksi. Tämä on aivan väärä suunta.

Mutta vielä lopuksi haluaisin kysyä ministeriltä tätä konkreettista säilöönoton pitenemisaikaa. Onko niin, että pisin aika pitenee 78 vuorokaudesta yli 160 vuorokauteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

14.46 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Honkasalo, te totesitte, että teidän vastustuksenne näissä maahanmuuttopolitiikan tiukennuksissa ja maastapoistojen kiristämisen ei olisi kategorista, mutta kyllä kaikki evidenssi näyttää ihan muuta. Siis viime hallituskaudella, kun te olitte Marinin hallituksessa vasemmistoliiton voimin, karkotusten määrä väheni, koko teidän hallituskauteen ajan. Koko hallituskauden ajan edistettiin käytännössä keveämpää politiikkaa. Tehän olitte käytännössä antamassa tukea sille, että laillistetaan täällä laittomasti oleskelevia ihmisiä sen sijaan, että heidät pitäisi karkottaa, kuten normaalin lainsäädännön mukaan kuuluukin. Sen sijaan, kun tällä hallituskaudella ollaan nyt parissa vuodessa saatu karkotusten määrä tuplattua niistä teidän viimeisen vuotenne luvuista ja kun täällä ollaan tehty vielä lainsäädäntömuutoksia, useita sellaisia, sekä luvatta maassa oleskelevien karkotuksiin että toisaalta rikoksiin syyllistyneiden karkotuksiin, te vasemmistoliitossa ja myös te itse, edustaja Honkasalo, olette itse asiassa aika kategorisesti [Puhemies koputtaa] äänestäneet niitä vastaan tässä salissa, painaneet ei-nappia kerta toisensa jälkeen. Joten minua kyllä kiinnostaa, [Puhemies koputtaa] mitkä ovat ne karkotukset, joita te kannatatte.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

14.47 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niinhän siinä käy, kun ei kuuntele sitä puheenvuoroa, jota kommentoi. Sanoin, että järjestelmä toimii siinä mielessä, että tällä hetkellä vakaviin rikoksiin syyllistyneitä voidaan karkottaa ja poistaa maasta. Tämä on ollut se tilanne tässä jo useamman vuoden ajan, ja näin pitääkin olla, että maasta poistaminen on mahdollista näissä tilanteissa. Tämä on se kanta, jota puolueeni edustaa.

Sen sijaan Orpon hallitus on tuonut tänne eduskuntaan vissiin tähän mennessä 16 eri lakiesitystä, joilla on muutettu meidän ulkomaalaislakia, ja on käytännössä tehnyt ulkomaalaislainsäädännöstä tällä hetkellä erittäin vaikeasti tulkittavaa, niin kuin edustaja Hopsu täällä sanoi. Orpon hallituksen maahanmuuttopolitiikan ideana on nimenomaan se, että tänne ei haluta ihmisiä, ja se, että varsinkin niiden ihmisten, jotka ovat erittäin haavoittuvassa asemassa, asemasta tehdään niin hankalaa kuin mahdollista. Itse olen todella huolissani esimerkiksi siitä, [Puhemies koputtaa] miten lapsen etu toteutuu nyt esimerkiksi tässä kyseisessä lakiesityksessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

14.49 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä lakiesitys, jota itsekkin kannatan, on saanut täällä varsin laajan tuen — edellisestä puhujasta en ole ihan varma, mutta muuten näyttää olevan varsin laaja tuki.

Jos tässä laajemmin tätä asiaa mieltii, niin oikeastaan Kari Rajamäki tällä kertaa kehui SDP:n edustajaa ja sanoi aika hyvin, että tässä maahanmuuttopolitiikassa pitää olla hyväsydäminen mutta ei sinisilmäinen. Siinä on minun mielestäni aika olennaisesti kiteytetty tämä asian ydin. Totta kai meidän pitää ennaltaehkäistä potentiaalisesti vaarallisten henkilöiden pääsyä Suomeen. Meillä pitää olla keinot karkottaa täältä ne ihmiset, jotka ovat rikoksiin syyllistyneet. Ja jos ei olla maassa laillisesti, niin sen takiahan meillä on järjestelmät, millä tavalla laillisesti maassa ollaan, jotta voidaan puuttua siihen, jos laittomasti maassa oleskellaan. Jos näin ei voitaisi tehdä, niin eihän tällä ensimmäiselläkään osalla olisi mitään merkitystä.

Eli kyllä tämä on tärkeää, että näitä viedään eteenpäin. Täällä hallituskaudella näissä asioissa on päästy eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

14.50 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vuosina 2015 ja 16 turvapaikkahakemusten määrä räjähti EU:ssa, ja kumpanakin vuonna EU:hun tuli yhteensä 1,2 miljoonaa ihmistä hakemaan kansainvälistä suojelua. Läheskään kaikki näistä eivät olleet edes suojelun tarpeessa. Suomeen näinä kahtena vuotena tuli yhteensä yli 35 000 turvapaikanhakijaa. Osa näistä tuli vain chillailemaan ja katselemaan tänne, ja kuinka paljon sieltä tuli sitten muuta porukkaa, jotka tänne eivät muutoinkaan olisi laillisesti saaneet tulla?

Turvattomuus on kasvanut, raiskaukset ja ryöstöt ovat lisääntyneet, ja terrori-iskujen määrä kasvoi. Kuuntelin tuossa edustaja Zyskoviczin puheenvuoroa, missä tämä iäkäs nainen raiskattiin kahdesti, ja hyvin muistan nämä tapahtumat Oulussa, joissa useita nuoria tyttöjä myös raiskattiin. Oli tyrmäystippoja, ja heitä houkuteltiin päihdekoukkuun ja muuhun vastaavaan, ulkomaalaisten turvapaikanhakijoiden toimesta. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tämä on järkyttävää, että täällä vasemmiston laidalta tulee sitä, että puhutaan vain ihmisoikeudesta. Kyllä suomalaisillakin on ihmisoikeus, ja pitää olla. [Puhemies koputtaa] Suomalaiset lapset, nuoret ja iäkkäät ovat ansainneet tämän maan. — Kiitos. [Veronika Honkasalo: Miksi leikkaatte pienituloisilta? — Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Edustaja Ovaska.

14.51 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On harmi, että välillä, kun maahanmuuttopolitiikasta puhutaan, menee sekaisin se, ketkä ovat maahan laillisesti tulleet ja täällä laillisesti oleskelevat tai ketkä ovat laittomasti tulleet ja laittomasti oleskelevat. Kiitän ministeriä, että tämä esitys on nyt annettu eduskuntaan. Keskusta tukee ehdottomasti sitä, että maasta on poistettava ne henkilöt, jotka eivät tänne kuulu.

Se on meidän linjamme, mutta me haluamme myös huomioida vielä tämän rahoituksen tarpeen: Kun tässä hallituksen esitystä luki, niin siellä on tarpeita kuitenkin — siellä on Maahanmuuttovirastolle, ja siellä on tuomioistuimille, ja varmasti myöskin poliiseille. Miten nyt varmistetaan, että meidän viranomaisilla on ne riittävät resurssit? Tiedän, että tänä vuonna te tulette varmasti antamaan vielä lukuisia lisätalousarvioesityksiä, ja niihin täällä esityksessä myöskin viitataan, mutta pystyttekö te varmistamaan, että meidän viranomaiset saavat riittävät resurssit tähän?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

14.52 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on ollut hyvin erikoisia lakeja liittyen maahanmuuttoon, turvapaikkapäätöksiin ja karkotuksiin. Ne ovat perustuneet hyvään uskoon, ja siksi ne eivät ole loppujen lopuksi toimineet kovin hyvin. Tähän asti meillä on ollut tilanteita, joissa henkilö on saanut karkotuspäätöksen mutta valittaa päätöksestä ja on sen myötä voinut jäädä Suomeen hyvin pitkäksi ajaksi. Eli syntyy tietynlainen välitila, jossa päätös on tehty mutta sitä ei voida panna täytäntöön.

Surullisenkuluksat esimerkit liittyvät turvapaikkahakemuksiin: Henkilö hakee turvapaikkaa, mutta todetaan, ettei sille ole perustetta, ja hän saa kielteisen päätöksen. Henkilö voi kuitenkin tehdä uuden hakemuksen kielteisestä päätöksestä huolimatta, jos tulee ilmi uusia seikkoja hakemuksen perusteeksi, mitä ensimmäisessä hakemuksessa ei ollut, ja tämän myötä tämä on voinut toistua lukemattomia kertoja.

Jatkossa kun on todettu, ettei henkilöllä ole oikeutta olla Suomessa, hänet täytyy saada mahdollisimman pian maasta pois. Pelisääntöjen pitäisi olla kaikille samat ilman turhia vetkutteluita. Jatkossa karkotuspäätöksiä voidaan panna toimeen nopeammin, ja se on erittäin hyvä asia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

14.54 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan puuttua tuohon, kun vasemmalta reunalta kuului tämän keskustelun alkuvaiheessa tuo paperiton-sana, ja minua edelleenkin harmittaa se, niin kuin harmitti edelliselläkin kerralla: he ovat laittomasti maassa, heillä on paperi, jossa kerrotaan, että pitää poistua

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Suomesta. Eivät he mitään paperittomia ole, vaan he ovat laittomasti maassa ja heidän pitää lähteä pois.

Mutta mennään tähän varsinaiseen puheenvuoroon. Tämä muutos on ollut välttämätön. Nykykäytännössä karkottamispäätöksen automaattinen lykkäytyminen on johtanut tilanteisiin, joissa laittomasti maassa oleskelevat henkilöt ovat voineet jäädä Suomeen jopa vuosiksi pelkästään prosessin vuoksi. Ääritapauksessa täytäntöönpano kestää pidempään kuin henkilö on koskaan oleskellut Suomessa laillisesti. Tämä heikentää koko järjestelmän uskottavuutta ja ennen kaikkea se luo turvallisuusriskin silloin, kun kyse on rikoksiin syyllistyneistä tai muuten vakavaa vaaraa aiheuttavista henkilöistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

14.55 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toden totta on näin, että nyt vihdosta viimein ollaan saatu lukea uutisista, että palautusten määrät ovat kasvaneet, ollaan saatu tästä maasta rikollisia ulos. Tietysti johtotähtenä näistä hädänalaisista, jotka saatiin ulos, on Milan Jaff. Tästäkin median uutisoinnissa kerrottiin, että muun muassa hallituksen tekemillä uudistuksilla on ollut vaikutusta siihen, että näitä todella saadaan täytäntöön, toimeenpanoon ja lopulta näitä rikollisia ulos maasta. Muistan kuitenkin, että näitäkin esityksiä, joita tässä eduskunnassa on käsitelty, vasemmistoliitto on vastustanut, ja näinhän se kyllä valitettavasti on.

Mitä tulee maahanmuuttopolitiikkaan yleisesti, niin tietenkin kannattaa lähteä liikkeelle siitä, että jo ennaltaehkäisevästi rakennetaan niin tiukat lait, että tähän maahan ei tule ihmisiä väärin perustein. Siinä esimerkiksi tämä ennakkollinen maahantulokielto on erinomainen ratkaisu. Jos sitä pystytään laajasti soveltamaan ja laajasti hyödyntämään, niin saadaan estettyä, että tähän maahan tulee lähtökohtaisesti rikollisia ollenkaan. Se on erinomaista. Mitä nopeammin palautukset saadaan täytäntöön toimeenpantua, sitä parempi koko suomalaiselle yhteiskunnalle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

14.56 Mikko Polvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on kannatettava esitys. Kiitos ministerille tämän tuomisesta tänne eduskuntaan ja keskusteluun.

Sinänsä tämä maahanmuuttokeskustelu ei välttämättä vaadi kovin suuria tunteita, koska ajan saatossa, kun uusia ilmiöitä tulee, myös lakeja täytyy säätää sen mukaan. Tässä viimeisen kymmenen vuoden aikana, niin kuin aiemmissa puheenvuoroissa on tullut esille, on Suomeen tullut todella paljon maahanmuuttajia, ja se ilmiö vaatii sitten lainsäädäntöä. Tätä lainsäädäntöä ministeri on tänään esitellyt. Vaikka näitä lainsäädäntöesityksiä on tässä tullut useampia, niin se kertoo ajasta, missä elämme, ja laeista, joita me tarvitsemme.

Tässä nostossa, minkä ministeri toi esille välitilasta, minua kiinnostavat juuri sama, minkä edustaja Ovaska aikaisemmin toi esille, se, onko meillä riittäviä resursseja, että ne eivät tavallaan jää sinne meidän oikeuslaitoksien välitilaan, vaikka lainsäädäntö on kunnossa. Eli se, että tämä läpimenoaika siitä, kun päätetään, myöskin menee toteutukseen, on yhtä tärkeää kuin lainsäädäntö itsessään, että sitä pystytään toteuttamaan tehokkaasti.

Olen miettinyt sitäkin, olisiko oikeuslaitoksessa hyvä olla tähän erikoistunut oikeuslaitoksen osa, koska meillä näitä päätöksiä tulee niin paljon. [Puhemies: Aika!]

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ajattelin vielä ministeriltä kysyä tästä ennakkolisesta maahanmuuttopolitiikasta: kuinka se Euroopassa laajasti tulee näkyviin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

14.57 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Rantaselle jälleen erinomaisesta esityksestä. Perussuomalaisten johdolla korjataan nyt yksi keskeisimmistä suomalaisen maahanmuuttopolitiikan ongelmista. Liian pitkään meillä on ollut tilanne, jossa karkotuspäätöksestä valittaminen on käytännössä tarkoittanut sitä, että täällä laittomasti maassa olevat ovat voineet jäädä Suomeen useiden vuosien ajaksi, ja tämä muuttuu nyt. Jatkossa valitus ei enää automaattisesti estä maasta poistamista, ja se on linjamuutos, erittäin tervetullut.

Arvoisa puhemies! Nyt palautetaan uskottavuutta tähän järjestelmään, karkotuspäätös kun nimenomaan tarkoittaa sitä, että maasta tulee poistua. Toinen keskeinen uudistus on tämä ennakkolisen maahantulokiellon vahvistaminen — erittäin tärkeä. Turvallisuus ei synny pelkästään siitä, että me poistamme ihmisiä maasta, vaan siitä, että estämme näiden ongelmien syntymisen jo alun perinkin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

14.58 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten maahanmuuttopolitiikka on alkanut jo vaikuttaa hyvin konkreettisesti. Viime vuonna poliisin maasta poistamien ihmisten määrä kasvoi 34 prosentilla vuoden 24 tasoon nähden. Tämän nyt käsillä olevan uudistuksen myötä on odotettavissa yhä enemmän karkotuspäätöksiä, kun niitä voidaan tehdä yhä helpommin — tämä jos mikä on iloinen uutinen. En ymmärrä sitä, miten joskus menneisyydessä näitä lakeja on säädetty ja miten vaikeaa tässä maassa on ollut karkottaa ihmistä, jolla ei ole ollut asiallista perustetta olla maassamme. Onneksi tähän on tullut muutos ja kansallinen turvallisuus on laitettu maahanmuuttopolitiikan yhdeksi tärkeimmistä prioriteeteista. Emme voi hyväksyä sitä, että maassamme roikkuu potentiaalisesti vaarallisiakin ihmisiä, koska järjestelmä sen mahdollistaa.

Kiitos ministeri Rantaselle jälleen uuden, erinomaisen esityksen tuomisesta tähän saliin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

15.00 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Aiemmillä hallituskausilla maahanmuuttopolitiikka ja sen linja on ollut löperö, mikä on osaltaan mahdollistanut sen, että järjestelmän kautta on maahamme päässyt henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet rikoksiin tai muodostaneet turvallisuusuhan. Tämä on heikentänyt kansalaisten luottamusta maamme turvallisuuteen. Tämän hallituskauden ja perussuomalaisten esityksillä linjauksien painopiste siirtyy selvästi toiseen suuntaan: karkottamispäätösten täytäntöönpanoa nopeutetaan, muutoksenhaun vaikutusta selkiytetään ja viranomaisten keinovalikoimaa vahvistetaan. Tavoitteena on, että Suomessa oleskelu edellyttää sääntöjen noudattamista ja Suomen lakien ja asetusten

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

kunnioittamista. Suomessa lain ja järjestyksen tulee toteutua. — Kiitän erityisesti ministeri Rantasta tästä esityksestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Immonen, ja sen jälkeen ministeri, mikäli haluaa tässä vaiheessa vastata.

15.01 Tomi Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus on saanut säädettyä 16 lakia, joilla tiukennetaan maahanmuuttoa suomalaisten suojelemiseksi. 16 kertaa lakeja on kiristetty, jotta torjutaan haitallista maahanmuuttoa. Tämäkin lakiesitys on yksi niistä tärkeistä ja ajankohtaisista askelista kohti selkeämpää, tehokkaampaa ja turvallisempaa maahanmuuttopolitiikkaa. Erityisen kannatettavaa on se, että maasta poistamista koskevia prosesseja nyt sujuvoitetaan. Edellisen hallituksen perintönä ollaan tilanteessa, että pitkät valitusprosessit ovat viivästyttäneet aivan turhaan päätösten täytäntöönpanoa kohtuuttomasti. Esityksessä löydetään tasapaino: päätöksiä voidaan panna toimeen nopeammin mutta samalla tuomioistuimilla säilyy mahdollisuus keskeyttää täytäntöönpano tarvittaessa. Tämä turvaa oikeusturvan ja lisää järjestelmän uskottavuutta. On myös tärkeää, että esitys huomioi tuon kansallisen turvallisuuden. Mahdollisuus määrätä ennakkollinen maahantulokielto vakavan uhan tilanteessa on perusteltu ja ennalta ehkäisevä keino. Lisäksi tämä ennakkollinen päätöksenteko on erittäin hyvä uudistus myös siksi, että silloin tieto leviää tästä päätöksestä myös muualle Schengen-rajoille eikä keinottelu Euroopan eri maiden rajoilla enää onnistu. — Kiitoksia, ministeri Rantanen, jälleen kerran.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rantanen.

15.02 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Kiitän edustajia vilkkaasta keskustelusta.

Aloitan siitä, kun täällä nyt nostettiin esiin se, että hallitus on tuonut paljon maahanmuuton esityksiä. Me olemme tuoneet niitä sen vuoksi, että meillä on ollut selkeä lainsäädäntövelka täällä maahanmuuttopuolella, ja olemme sen vuoksi joutuneet varsin paljon säätämään uutta lainsäädäntöä, jotta saamme sääntöjämme tolkullisemmiksi.

Täällä myös edustaja Honkasalo totesi, että tämä tehostaminen vaarantaa ihmisten oikeusturvan. Näin ei suinkaan ole. Se ei vaaranna ihmisen oikeusturvaa. Pidän pikemminkin vaarantamisena sitä, jos henkilöt pyöriivät meidän järjestelmässä useita vuosia. Kyllä on sekä yksilön, tämän hakijan, ihmisen kannalta että yhteiskunnan kannalta huomattavasti fiksumpaa, että me kykenemme tekemään nämä päätökset ripeästi. Ja aivan selvää on se, että jos henkilöllä ei ole oleskelulupaa Suomeen, niin hänen velvollisuutensa on poistua maasta. Jos hän ei poistu maasta, niin hänet tulee maasta poistaa tehokkaasti. Tämä on se linja, mikä täytyy pitää. Ja sanon kyllä senkin, että ei sellaista maahanmuuttojärjestelmää ole, jossa kaikki saavat jäädä, oli lupaa tai ei. [Veronika Honkasalo: Kukaan ei ole näin esittänyt!] — No, näinhän te annatte ymmärtää, että joka ikinen kielteinen päätös on aina väärä päätös, ja näin ei suinkaan ole. Silloin kun maahanmuuttojärjestelmä toimii, [Hälinää — Puhemies koputtaa] niin joko täytät edellytykset tai et täytä edellytyksiä, ja jos et täytä edellytyksiä, niin maasta pitää poistua tai poistaa. Tämä on se linja, mitä on syytä jatkaa jatkossakin.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Sitten täällä kysyttiin näistä rikoksiin syyllistyneistä. Haluan nyt myös tässä vääristä käsityksistä vasempaan laitaan todeta, kun totesitte, että on jo pitkään voitu poistaa maasta vakaviin rikoksiin syyllistyneitä, että juu, mutta ei niitä, joilla on ollut toissijainen suojeluasema, ja tämä korjattiin tämän hallituksen aikana niin — tämä tuli voimaan viime vuoden alkupuolella, 25 alkupuolella — että nyt voidaan nimenomaisesti ottaa toissijainen suojeluasema pois rikokseen syyllistymisen perusteella, ja tämä puolestaan mahdollistaa karkottamisyrittäksen ainakin. No sitten siellä tulevat nämä palautuskieltokysymykset, mutta nyt kun voidaan poistaa tämä suojeluasema, niin silloin me voimme vuoden välein viimeistään katsoa, onko tämän alkuperämaan tilanne muuttunut, ja nämä henkilöt voidaan jossain kohtaa poistaa maasta. [Ben Zyskowiezin välihuuto] Tämä on se tavoite, mikä meillä pitää olla. Ja ajattelen kyllä niin, että tältä osin meidän täytyy... Itse asiassa tätä samaa keskustelua käydään aika monessa Euroopan maassa, että miten me voimme tehokkaammin poistaa sellaiset henkilöt, jotka tekevät rikoksia toisia ihmisiä kohtaan tai aiheuttavat kansallisen turvallisuuden uhan. Kyllä itse ajattelen niin, että nämä tulevat palautuskeskukset voivat olla yksi ratkaisu tässä ja että sinne nimenomaisesti pitäisi ensimmäisenä pyrkiä viemään henkilöitä, jotka ovat vaaraksi toisille ihmisille tai meidän kansalliselle turvallisuudelle.

Täällä kysyttiin myös siitä, minkälaista eurooppalainen maahanmuuttopolitiikka tällä hetkellä on ja minkälaista keskustelua käydään, ja voin todeta, että se on murroksessa. On turha kuvitella, että Euroopan tasolta tulee löysempiä maahanmuuttosääntöjä. Sieltä tulee yhä tiukempaa maahanmuuttolainsäädäntöä, ja hyvä niin. Suomi on oikein tyytyväinen siihen, sillä itse asiassa hallitusohjelman linjaukset olivat hiukan etupellossa ja etukenossa, koska jos me siinä kohtaa jo totesimme, että prosesseja pitäisi viedä EU:n ulkopuolelle turvallisiin kolmansiin maihin, niin nyt se on jo valtavirtaa Euroopan unionin tasolla, ja siinä mielessä olemme hyvin tyytyväisiä tähän.

Sitten ehkä totean sen, että täällä SDP kannatti nyt tämänkin lain tavoitteita, mutta totean vain, että valitettavasti te ette ole kyllä kannattaneet näitä lakeja vaan äänestäneet näitä vastaan. Toivoisin, että tekin voisitte nyt tulla näille linjoille, joilla saamme tähän maahan tolkkullisia lakeja, [Saku Nikkanen: Me on tehty hyviä parannusehdotuksia!] jotka nimenomaisesti tehostavat näitä prosesseja ja pitävät huolta siitä, että tässä maassa maahanmuuttopolitiikassa säilyy rotti ja järjestys: Joko sinulla on edellytykset olla täällä, tai ei ole. Jos on, voit jäädä, jos ei, sinä poistut tai sinut poistetaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten menemme puhujalistaan. — Edustaja Garedeu.

15.07 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Suomessa maahanmuuttajan joko tulee olla luvallisesti ja elää maamme lakien mukaan tai sitten yksinkertaisesti täältä on lähdettävä. Rikolliset poistetaan pikavauhtia. Tästä pitävät huolen perussuomalaisen sisäministeri Rantasen aikaansaamat lakimuutokset.

Tämänkertaisessa hallituksen esityksessä maasta karkottamisia tehostetaan entisestään. Prosessia sujuvoitetaan monin eri tavoin ja esimerkiksi muita kuin turvapaikanhakijoita koskevat karkotukset saa jatkossa panna täytäntöön aiempaa nopeammin. Muutoksenhaku ei enää automaattisesti lykkää karkottamista, ja maastapoistamispäätökseen liittyvän valitusprosessin aikana tehty uusi oleskelulupahakemus johtaa jatkossa tämän hakemuksen hylkäämiseen.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Maasta poistamiset ovat jo aikaisempien lakimuutosten myötä lisääntyneet merkittävästi. Vuonna 2025 maasta poistettiin 643 kielteisen päätöksen saanutta turvapaikanhakijaa, mikä on lähes 200 henkilöä enemmän kuin edellisellä vuonna. Poliisin mukaan tämä on näkynyt katujengiläisten tekemien vakavien rikosten vähenemisessä. Hallituksen toimet siis purevat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Erinomaista!] Suomen etu on nyt aidosti laitettu sinisilmäisen, vaarallisen ja epäisänmaallisen maailmansyleilyn edelle.

Samalla tässä lakiesityksessä säädetään ennakkollisesta maahantulokiellosta. Eli EU:n ulkopuolelta tuleva henkilö, jonka katsotaan rikostuomioiden ja tiedustelutiedon perusteella aiheuttavan vakavaa uhkaa yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle, voidaan määrätä jo etukäteen pysymään poissa Suomesta eikä hänelle myönnetä oikeutta tulla maahan. Lakimuutoksen myötä päätarkoituksena on torjua terroristien maahanpääsy.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten politiikan positiiviset vaikutukset näkyvät siis nyt konkreettisesti poliisin tilastoissa. Mitä kireämpi maahanmuuttopolitiikka ja mitä tehokkaammin karkotusprosessit saadaan toimintaan, sitä turvallisempi maa Suomesta tulee suomalaisille. Juuri tällaista linjaa Suomi tarvitsee jatkossakin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

15.10 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kiitän myös ministeri Rantasta erinomaisesta esittelystä ja tämän lain valmistelusta. Tämä hallituksen esitys koskee ulkomaalaislain ja rikoslain muutoksia, joiden keskeinen tavoite on vahvistaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Tämä suunta on oikea.

Ensinnäkin karkottamispäätösten täytäntöönpanoa nopeutetaan siten, että jatkossa karkottamispäätös voidaan panna täytäntöön 30 päivän kuluttua tiedoksisaannista, vaikka päätöksestä olisi valitettu. Valitus ei enää automaattisesti pysäytä täytäntöönpanoa, mutta tuomioistuimella säilyy mahdollisuus keskeyttää se.

Toiseksi tuodaan käytäntöön ennakkollinen maahantulokielto, jonka avulla Suomeen pääsy voidaan estää jo ennalta henkilöiltä, jotka aiheuttavat vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle, vaikka he oleskelsivatkin Suomen ulkopuolella.

Kolmanneksi estetään maasta poistamisen viivyttäminen uusilla oleskelulupahakemuksilla valitusprosessin aikana. Järjestelmän tarkoituksellinen kiertäminen ei enää ole mahdollista. Näin vahvistamme Suomen turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä muutos on ollut välttämätön. Nykykäytännössä karkottamispäätöksen automaattinen lykkääntyminen on johtanut tilanteisiin, joissa laittomasti maassa oleskelevat henkilöt ovat voineet jäädä Suomeen jopa vuosiksi pelkästään prosessin vuoksi. Ääritapauksissa täytäntöönpano kestää pidempään kuin henkilö on koskaan oleskellut Suomessa laillisesti. Tämä heikentää koko järjestelmän uskottavuutta, ja ennen kaikkea se luo turvallisuusriskin silloin, kun kyse on rikoksiin syyllistyneistä tai muuten vakavaa vaaraa aiheuttavista henkilöistä. Samoin ennakkollisen maahantulokiellon tarve perustuu viranomaisten käytännön havaintoihin. Turvallisuusuhkiin ei aina voida reagoida vasta rajalla tai vasta rikoksen jälkeen. Joissakin tilanteissa uhka on torjuttava ennalta. On myös tärkeää todeta selkeästi, että nämä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

muutokset eivät koske ihan kaikkea. Ne eivät koske hädässä Suomelta apua hakevia, maatumme ja sen lakeja kunnioittavia henkilöitä. Siten myös oikeusturva säilyy.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys parantaa turvallisuutta, koska se tekee järjestelmästä toimivan ja uskottavan. Se varmistaa, että vakavia uhkia ei siedetä vain hallinnollisten viiveiden vuoksi ja että viranomaisilla on käytössään ajantasaiset ja ennaltaehkäisevät keinot. Samalla suomalainen oikeusvaltio ei heikkene. Päätökset perustuvat lakiin, yksilölliseen harkintaan ja tuomioistuinten valvontaan. Perus- ja ihmisoikeudet, lapsen etu ja palauttamiskiellon periaate säilyvät. Tahdonkin korostaa, että turvallisuus ei ole oikeusvaltion vastakohta, vaan se on edellytys. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Myönnän vielä tässä vaiheessa edustaja Strandmanille puheenvuoron, ja sen jälkeen joudumme keskeyttämään keskustelun, koska varattu aika on lopussa. — Edustaja Strandman.

15.15 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies ja kunnioitettu sisäministeri Rantanen! Perussuomalaisten vahtivuorolla maahanmuuttopolitiikkaa on kehitetty entistä johdonmukaisempaan ja kansallista turvallisuutta painottavaan suuntaan. Järjestelmän on toimittava selkeästi, ennakoitavasti, ja viranomaisille on turvattava riittävät välineet tilanteisiin, joissa maassa oleskelun edellytykset eivät täyty. Keskeinen kokonaisuus koskee maasta poistamisen ja karkottamisen menettelyjen sujuvoittamista. Esityksellä täsmennetään sääntelyä erityisesti rikoksiin syyllistyneiden ja turvallisuusuhkaa aiheuttavien henkilöiden osalta. Tarkoituksena on vähentää tulkinnanvaraa ja varmistaa, että päätöksenteko perustuu yhtenäisiin ja selkeisiin kriteereihin.

Arvoisa rouva puhemies! Jos Suomessa oleskelee ja toimii lainvastaisesti tai toistuvasti rikkoo yhteiskunnan sääntöjä, seurauksena on maasta poistaminen. Järjestelmän on oltava sellainen, että siihen voi luottaa ja että säännöillä on myös käytännön merkitys. Samalla pyritään nopeuttamaan täytäntöönpanoa tilanteissa, joissa maastapoistamispäätös on tehty. Hallinnollisten vaiheiden pitkittyminen on johtanut siihen, että osa päätöksistä jää pitkäksi aikaa odottavaan tilaan, mikä heikentää järjestelmän toimivuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi on myös yhdenmukaistamassa sääntelyä EU-tason kehityksen kanssa, jossa maahanmuuton hallintaa ja palautusjärjestelmiä uudistetaan useissa jäsenmaissa. Painopiste on siirtymässä aiempaa selkeämpään ja toimeenpanokeskeisempään suuntaan. Aiemmin järjestelmässä on korostunut varovaisuus ja tapauskohtainen harkinta, mikä on osin pidentänyt prosesseja ja lisännyt epävarmuutta päätösten toimeenpanossa. Nyt tavoitteena on vahvistaa järjestelmän ennakoitavuutta ja toimivuutta.

Maasta poistamisten määrä on viime vuosina kasvanut, mutta edelleen on tilanteita, joissa vakaviin rikoksiin syyllistyneiden tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien henkilöiden poistaminen maasta ei toteudu riittävän tehokkaasti. Näihin tilanteisiin tarvitaan nyt selkeämpiä ja vaikuttavampia ratkaisuja. Tavoitteena on kokonaisuus, jossa päätösten toimeenpano on tehokasta, viranomaisten toimivalta selkeää ja järjestelmä kestää myös vaikeimmat tapaukset.

Edellisen hallituksen löperö maahanmuuttolinja avasi Suomen portit myös rikollisille maahanmuuttajille. Nykyhallitus sisäministeri Rantasen johdolla laittoi portin kiinni ja poistaa maasta ne, jotka täällä eivät osaa käyttäytyä. Tässä maassa ei ole tilaa milanjaffeille. Suomen ykkösasia on turvata suomalaisten turvallisuus. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.18.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.31.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Sieltä jatkuvat puheenvuorot. Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.31 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi on odottanut tätä muutosta jo aivan liian pitkään. Meillä on vuosien ajan katsottu sivusta löperöä maahanmuuttopolitiikkaa, jonka seuraukset näkyvät nyt kaikkialla. Rikollisuus on kasvanut, turvattomuus on lisääntynyt, ja veronmaksajien rahat valuvat hallitsemattomasti erilaisiin maahanmuuttajien palveluihin ja sosiaalietuuksiin. Pelkästään vieraskielisten eri sosiaalietuuksiin menee yli kaksi miljardia euroa vuosittain. Tähän päälle vielä kotouttamiseen menevät miljoonat. Samalla maahanmuuttajien työttömyysaste on hälyttävän korkea, yli puolet korkeampi kuin suomalaisilla. Suomessa on jo miltei satatuhatta ulkomaalaista työtöntä.

Tässä taloudellisessa tilanteessa Suomella ei yksinkertaisesti ole varaa jatkaa näin. Siksi tämäkin maahanmuuttopolitiikkaa kiristävä esitys on enemmän kuin tervetullut.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä helpotetaan maasta poistamista. Maasta poistamista on käytännössä jarrutettu loputtomilla valituksilla ja uusilla hakemuksilla. Ei ole ollut mitään järkeä siinä, että karkottamispäätös jää vuosikausiksi roikkumaan, vaikka henkilöltä puuttuu oikeus oleskella maassa. Nyt tähän tulee muutos. Karkottamispäätökset voidaan jatkossa panna täytäntöön nopeasti, 30 päivän kuluessa, eikä valitus enää automaattisesti pysäytä prosessia. Jos olet Suomessa ilman laillista oikeutta, tulee lähtö kotimaahan, kuten pitääkin.

Lisäksi tässä esityksessä tukitaan yksi räikeä aukko. Nykyisin on mahdollista jättää valitusprosessin aikana uusi oleskelulupahakemus vain pitkittämistarkoituksessa. Jatkossa tällaiset hakemukset lähtökohtaisesti hylätään. Suomen järjestelmää ei pidä voida käyttää hyväksi loputtomiin. Suomen poliisi poisti maasta ihmisiä viime vuonna selvästi enemmän, peräti 34 prosenttia enemmän, kuin edellisvuonna 2024 johtuen järjestäytyneen rikollisuuden ja katujengien tehostetusta torjunnasta.

Arvoisa puhemies! On myös erittäin tärkeää, että lainsäädäntöä selkeytetään suhteessa EU-sääntelyyn ja että prosesseista tehdään yksinkertaisempia ja tehokkaampia. Erityisen kannatettava on myös mahdollisuus määrätä ennakkollinen maahantulokielto henkilöille, jotka muodostavat vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle. Tämä on juuri sitä ennalta ehkäisevää maahanmuuttopolitiikkaa, jota Suomen olisi pitänyt harjoittaa jo kauan sitten. Meidän ei pidä odottaa ongelmien jatkumista Ruotsin tapaan vaan estää ne viimeistään nyt.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus ja talous eivät kestä maahanmuuton aiheuttamia kustannuksia, ja siksi onkin hyvä, että tällä kaudella on saatu lukuisia Suomen

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

ja suomalaisten turvallisuutta vahvistavia maahanmuuttoesityksiä läpi eduskunnassa perussuomalaisen sisäministeri Rantasen johdolla. Kiitos ministerille hyvästä valmistelusta. Kannatan ehdottomasti tätä esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo poissa. — Edustaja Ronkainen paikalla, olkaa hyvä.

20.35 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Suomessa maahanmuuttoa koskeva sääntely perustuu siihen, että oleskelu maassa on laillista ja viranomaisten päätökset pannaan täytäntöön. Järjestelmän on oltava selkeä ja uskottava. Jos henkilöllä ei ole oikeutta oleskella maassa, myös maasta poistamisen on toteuduttava mutkitta. Valitettavasti nykyinen järjestelmä ei kuitenkaan kaikilta osin ole toiminut tämän suhteen riittävän tehokkaasti. Tänäkin käsittelyssämme oleva hallituksen esitys koskee ulkomaalaislain ja rikoslain muuttamista. Esityksen ydin on selkeä: maasta poistamista koskevaa sääntelyä selkeytetään ja täytäntöönpanoa nopeutetaan, jotta tehdyt päätökset toteutuvat nykyistä tehokkaammin.

Arvoisa puhemies! Nykytilanteessa ongelmaksi on muodostunut erityisesti se, että maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpano on voinut viivästyä pitkään muutoksenhaun vuoksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vaikka päätös poistamisesta on tehty, henkilö on voinut jäädä maahan odottamaan oikeusprosessin päättymistä. Tässä esityksessä tähän epäkohtaan puututaan. Jatkossa karkottamispäätös voidaan panna täytäntöön jo 30 päivän kuluttua tiedoksisaannista eikä pelkkä valitus automaattisesti estä täytäntöönpanoa. Tuomioistuin voi kuitenkin tarvittaessa keskeyttää täytäntöönpanon. Tämä on keskeinen muutos. Järjestelmässä säilyy oikeusturva, mutta samalla varmistetaan, ettei muutoksenhaku itsessään muodostu keinoksi viivyttää maasta poistamista.

Toinen käytännön ongelma on liittynyt siihen, että maasta poistamista on voitu viivyttää tekemällä uusia oleskelulupahakemuksia kesken prosessin. Tämä on johtanut tilanteisiin, jossa samaa asiaa on käsitelty useaan kertaan ilman, että lopputulos muuttuu. Esityksessä tätä täsmennetään siten, että uusi hakemus ei lähtökohtaisesti estä maasta poistamista, vaan se voidaan hylätä, jos se ei tuo asiaan olennaista uutta tietoa.

Lisäksi sääntelyä selkeytetään laajemmin, eri menettelyjen välistä rajanvetoa täsmennetään ja päällekkäisiä käytäntöjä poistetaan, jotta kokonaisuus on viranomaisille selkeämpi ja johdonmukaisempi.

Esitykseen sisältyy myös uusi mahdollisuus määrätä ennakkollinen maahantulokielto henkilölle, joka ei vielä ole Suomessa, mutta jonka voidaan arvioida muodostavan vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle. Tämä on loistava uutinen ja tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikkein vakavimpiin turvallisuusuhkiin voidaan puuttua jo ennen kuin henkilö saapuu maahan.

Arvoisa puhemies! Kun tarkastellaan maahanmuuttopolitiikkaa laajemmin, keskeinen kysymys on se, toimiiko koko järjestelmä tehokkaasti. Lainsäädännön on oltava sellainen, että päätökset ovat selkeitä, menettelyt ovat johdonmukaisia ja lopputulos on ennakoitava. Jos maasta poistamista koskevat säädökset eivät toteudu ajallaan, heikkenee koko järjestelmän uskottavuus. Tämä esitys vahvistaa sitä peruslähtökohtaa, että päätöksillä on merkitys ja että ne myös pannaan suunnitellusti täytäntöön. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

20.39 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelu jäi kesken, joten vastaan siellä pidettyyn aiempaan puheenvuoroon:

Edustaja Honkasalo täällä totesi, että tulisi olla mahdollista, ja sen tulee olla mahdollista, että rikollinen voidaan karkottaa, mutta tässä on ongelma — tässä on se ongelma. Sen ei tule olla ”voidaan”, ja sen ei tule olla vain mahdollista, vaan sen tulisi olla useimmiten nimenomaan lähtökohta, ja kaikista vakavimmissa rikoksissahan sen tulisi olla automaatio, että henkilö karkotetaan. Annan esimerkin: Kun meillä tehdään näitä karkotusesityksiä, jotka sitten käsitellään ja katsotaan, karkotetaanko vai eikö karkoteta, niin ihan tuossa pari vuotta sitten rikoksiin syyllistyneistä, jotka esitettiin karkotettaviksi, ulkomaalaisia rikollisia Suomessa, 46 prosenttia sai päätöksen, että ei karkoteta — 46:ta prosenttia, joilla kriteeristö olisi sinänsä täyttynyt, että voidaan karkottaa, ei karkotettu maasta. Nämä olivat synkimpiä lukuja, mitä löysin tästä viimeisen kymmenen vuoden ajalta, miten meillä ikään kuin leväperäisesti tulkitaan rikollisen eduksi meidän lainsäädäntöä ja myös lainsäätäjän tarkoitusta siinä taustalla. Juuri tämän takia pitäisi olla rehellinen, kansanedustajienkin tässä salissa, ja ymmärtää se, että jos me emme aja tiukempaa lainsäädäntöä ja jos me emme myös vaadi meidän viranomaisia tulkitsemaan pykälä tiukemmin, niin sitten ongelmaksi muodostuu se, että me hyväksymme rikollisten täällä olemisen ja sen, että heitä ei tästä maasta karkoteta.

Kun katson esimerkiksi juuri sitä jälkeä, mitä vaikkapa Veronika Honkasalo on täällä eduskunnassa saanut aikaan tällä kaudella, siis äänestänyt liki jokaista hallituksen maahanmuuttopolitiikan tiukennusta ja karkotuksia tehostavaa lainsäädäntöä vastaan, niin minun on vaikea uskoa, että hän tosiasiallisesti edes haluaa näistä rikollisista eroon. Sitä on vaikea uskoa, koska mikään toiminta tässä talossa ei viittaa siihen, että pyrittäisiin edistämään näiden ihmisten palauttamista takaisin kotimaihinsa. Juuri tällaisten ajatusten ja toimintatapojen muuttamiseksi perussuomalaiset on ajanut nyt läpi ennätyksellisen määrän tiukennuksia, joilla pidetään huolta siitä, että Suomeen tulevat ihmiset työllistyvät, tulevat omillaan toimeen ja elävät maassa maan tavalla ja rikoksettomasti. Se ei ole liikaa vaadittu. Se ei ole sitä ulkomaalaisvihamielisyyttä, mistä edustaja Honkasalo monesti puhuu, vaan ne ovat aivan tervejärkisiä vaatimuksia kenelle tahansa maahanmuuttajalle, joka Suomeen pyrkii tai vaikkapa Euroopan alueellekin pyrkisi, ja meillä on lupa sitä myös tulijoilta edellyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Polvinen.

20.42 **Mikko Polvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lainsäädäntö, kuten maahanmuuttoa kiristävät lainsäädäntöesitykset tällä kaudella, kertoo tästä ajasta, että meillä on haasteita maahanmuuton kanssa, ja kertoo siitä, että tässä on kymmenen vuotta maahanmuuttoa tapahtunut mutta lainsäädäntö ei ole pysynyt perässä, ja nyt tätä hallitus mielestäni hyvin urakoi eteenpäin, että lainsäädäntö saadaan päivitettyä, tämä lainsäädäntövelka saadaan korjattua ja näihin lieveilmiöihin, joita maahanmuutosta on aiheutunut, pureudutaan ja estetään tämä Ruotsin tie, mitä varmasti useat suomalaiset haluavat myöskin välttää.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tässä laissa on hyvä myös ennalta ehkäisevä osuus. Monesti korjataan seurauksia, ja itse asia jää hoitamatta, mutta pidän tässä erityisen hyvänä tätä edustaja Ronkaisenkin aikaisemmin tuomaa ennakkollista maahanmuuttokieltoa, jossa vakavaa kansallista uhkaa, vakavaa rikollisuutta ja terrorismia voidaan välttää. Tänään ministeriltä kysyin, mutta en aivan saanut täyttä vastausta siihen, kuinka laajasti Euroopassa tätä ennakkollista maahantulokieltoa voidaan yhdessä suorittaa ja kuinka näitä rekistereitä voidaan vaihtaa, niin että yleensäkin sitten näitä, joilta Suomessa ennakkollisesti maahanmuutto kielletään, voidaan välttää koko Eurooppaan saapumasta.

Tämä haaste on toki se, että kun tällaista lainsäädäntöä tehdään paksu nippu ja sitten myös oikeuslaitokseen tulee paljon näitä käsiteltäväksi, niin myöskin sitten resurssien täytyy olla sen mukaiset, eli että saadaan poistettua maasta ja ettei jää siihen välitilaan. Tuossa maakunnassa käydessä kun kuulee, että vuodeosastoja joudutaan lakkauttamaan ja viimeisiä resursseja puristellaan, niin meillä sitten tällaisessa välitilassa on tällaisia henkilöitä, jotka itsestään selvästi pitäisi poistaa maasta. Mielestäni edustaja Vigeliuksen nosto tuosta 46 prosentista näistä karkotuskriteerit saaneista, joita ei ole karkotettu, kertoo siitä, että paljon on vielä tehostettavaa, että maakunnan mummoralliin ei jouduttaisi näitten vuodeosastojen lakkauttamisen osalta vaan pystyttäisiin käyttämään ne rahat, mitkä nyt menevät näihin välitilassa pidettäviin, oikeisiin asioihin tässä maassa, ja sitä varmasti suomalaiset itsekkin priorisoivat.

Uskon, että tässä mennään oikeaan suuntaan ja lopulta päästään siihen tilanteeseen, että meillä nämä rekisterit ja jonot ja käsittelyruuhkat on käyty läpi. Onhan se selvää, että tässä maassa laittomasti olevat täytyy saada pois, eikä niin kuin edustaja Honkasalo vaikuttaa, että niitä täällä sitten enemmän tai vähemmän pyöritellään juuri siellä välitilassa, mikä on muuten muodostunut tietynlaiseksi ikiliikkujaksi, koska niitä uusia hakemuksia tehdään. Tämä Milan Jaffin tapaus, mikä oli, osoitti kyllä, että täällä maassa pyritään olemaan myöskin siten, ettei sinisilmäisesti tarvitse meidän ajatella, että jokainen olisi täällä hyvin aikein, vaan hän käytti hyvinkin räikeästi tätä tilaisuutta hyväksi osoittaa tälle kansalle, kuinka meidän lainsäädäntö on ollut perässä. Hyvä, että näitä esityksiä nyt tulee, niin että päästään näistä asioista päättämään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

20.46 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä edustaja Polvinen puhui Milan Jaffista, niin pitää tässä kohtaa muistuttaa siitä, mikä lehtitiedoissakin on ollut, että ilman tämän hallituksen tekemiä muutoksia Milan Jaffin poistaminen maasta todennäköisesti ei olisi onnistunut.

Mitä tulee resursseihin tällä hetkellä maasta poistamisen osalta, niin se ei ymmärtääkseni ole suurin ongelma. Poliisi on kyllä halukas poistamaan, jos vain on mahdollista lainsäädännön puitteissa poistaa, ennen kaikkea ne henkilöt, jotka vakavasti vaarantavat sisäistä turvallisuutta tai kansallista turvallisuutta, ja juuri nämä henkilöt, jotka rikoksiin syyllistyvät, ovat ne, jotka ensi tilassa pitäisi saada maasta pois, mutta yhtä lailla kaikki ne, jotka eivät lakeja noudata. Ymmärtääkseni keskustankin tahtotila on ollut se, että maahanmuuton pitää perustua lakien noudattamiseen, ja toivon, että te tämän jaatte myöskin meidän kanssa. Näin ei aikaisemmin ole ollut, mutta toivottavasti tästä eteenpäin on.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Suomessa on perinteisesti noudatettu oikeusperustaista varovaisuutta, kun ulkomaalaisen Suomessa oleskelun jatkamista on arvioitu muun muassa rikostapauksissa, kuten aikaisemmin ollaan kuultu. Tällä hallituksen esityksellä painopiste siirtyy enemmän siihen, että Suomessa oleskelun ehtojen noudattamista, turvallisuutta ja maahanmuuttojärjestelmän toimivuutta korostetaan, sen sijaan että oltaisiin hyvin hienotunteisia. Eli halutaan vastuuta myöskin tänne maahan tulijoille siitä, että he noudattavat Suomen sääntöjä.

Muutama sana vielä tästä ennakkollisesta maahantulokiellosta: Jos miettii sitä nykyistä tilannetta, että tiedetään jo ennalta ja ollaan saatu vihjetietoa siitä, että Suomeen on tulossa henkilö, joka vakavasti vaarantaa meidän turvallisuutta, niin nykytila oikeasti on ollut se, että päästetään se maahan ja aloitetaan tämä rumba ja mylly, jossa sitten useita vuosia pyritään poistamaan se sama henkilö, jonka maahantuleminen olisi voitu estää alkuvaiheessa. Nyt tämä järjestelmä luodaan niin. On jopa järjetöntä ajatella, miksi meillä on ollut aikaisemmin tällainen järjestelmä, joka ei voinut mahdollistaa tätä, ja kun tämä tuodaan vielä koko EU:n tasolle, niin on kyllä kerrassaan erinomainen muutos nykytilanteeseen.

Tämäkin laki korostaa sitä ministeri Rantasen useamman kertaa toteamaa lausetta, että jos on luvatta maassa, niin maasta joko poistuu tai maasta poistetaan, ja mitään muita vaihtoehtoja ei pidä ollakaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Polvinen, olkaa hyvä, minuutti.

20.48 **Mikko Polvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lehtinen mainitsi nimeni tuossa. — Oliko kyse siitä, että epäiltäisiin sitä, ettenkö olisi tämän lainsäädännön kannalla? Kyllä olen, ja totta on, että jos näitä korjaavia lainsäädäntöjä ei tehdä, niin tämä maa ei tästä selviä. Meidän on saatava tämä prosessi nyt kuntoon, ja tätä lainsäädännöllä nyt edistetään. En ole ollut vastustamassa yhtään maahanmuuttokriittistä tai kiristävää lakia tässä salissa. [Perussuomalaisen ryhmästä: Keskusta on!]

Haluan vain korostaa sitä, että ne resurssit nyt kuntoon sen poistamisen osalta, niin että näitä välitiloja ei sitten synny, missä pyöritään tai odotellaan käsittelyä siitä, milloin maasta pois, vaan nyt resurssit kuntoon ja laitetaan täältä välitilat tyhjäksi ja käytetään ne rahat sitten tuonne maakuntien hoivapalveluihin mieluummin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

20.49 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Meidän ei pidä mahdollistaa tai ylläpitää tilannetta, jossa laittomasti maassa olevat ihmiset voivat oleskella Suomessa päivistä, kuukausista tai vuosista toiseen. [Miko Bergbom: Kaikki ulos!] Kuulemme varmasti tämän päivän puheissa, niin kuin on kuultukin, vasemmalta laidalta kommentteja siitä, miten yksikään ihminen ei ole laitton ja miten tämä hallituksen esitys olisi muka jollain tavalla kylmä. Olen samaa mieltä siitä, ettei yksikään ihminen ole laitton, mutta ihminen voi olla laittomasti maassa, jolloin hänellä ei ole perusteita jäädä oleskelemaan tänne, ja sellaiset ihmiset täytyy lähettää mahdollisimman nopeasti omaan kotimaahansa oleskelemaan.

Arvoisa puhemies! Meillä on ollut hyvin erikoisia lakeja liittyen maahanmuuttoon, turvapaikkapäätöksiin ja karkotuksiin. Ne ovat perustuneet hyvään uskoon, ja siksi ne eivät ole loppujen lopuksi toimineet kovin hyvin. Tähän asti meillä on ollut tilanteita, joissa

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

henkilö on saanut karkotuspäätöksen mutta valittaa päätöksestä ja on sen myötä voinut jäädä Suomeen hyvin pitkiksikin ajoiksi, eli syntyy tietynlainen välitila, jossa päätös on tehty mutta sitä ei voida panna täytäntöön.

Surullisenkuuluisat esimerkit liittyvät turvapaikkahakemuksiin: Henkilö hakee turvapaikkaa, mutta todetaan, ettei sille ole perustetta, ja hän saa kielteisen päätöksen. Henkilö voi kuitenkin tehdä uuden hakemuksen kielteisestä päätöksestä huolimatta, jos tulee ilmi uusia seikkoja hakemuksen perusteeksi, mitä ensimmäisessä hakemuksessa ei ollut. Sitten henkilö muistaakin seuraavalla kerralla olevansa kristitty, jota vainottaisiin islamilaisessa kotimaassa, jos hänet palautettaisiin sinne. Jos tulee uusi kielteinen päätös, seuraavassa hakemuksessa muistetaan, että onkin homo, minkä vuoksi tarvitsee turvapaikan. Huonomuistisuuden vuoksi uusia hakemuksia tehdään milloin milläkin perusteella, miksi pitäisi saada jäädä Suomeen. Tämän koko ajan yhteiskunnan resursseja tuhlataan ja veronmaksajien rahoja vedetään suoraan sanottuna vessasta alas.

Arvoisa puhemies! Jatkossa kun on todettu, ettei henkilöllä ole oikeutta olla Suomessa, hänet täytyy saada mahdollisimman pian maasta pois. Pelisääntöjen pitäisi olla kaikille samat ilman turhia vetkutteluja. Jatkossa karkotuspäätöksiä voidaan panna toimeen nopeammin. Jos karkotuspäätös tehdään, sitä ei voi lykätä loputtomiin valitusten vuoksi. Jos tuomioistuimien toteaa, että karkotuksen keskeytykselle on perusteet, silloin se voidaan keskeyttää, mutta muuten järjestelmä ei enää jumitu siihen, että päätöksestä valitetaan loputtomiin. Päätöksillä pitää olla merkitys ja seuraukset, ja niiden pitää olla samat kaikille.

Lisäksi tässä esityksessä huomioidaan turvallisuus entistä paremmin. Viranomaisille annetaan mahdollisuus määrätä maahantulokielto jo ennakkoon sellaisissa tilanteissa, joissa on perusteltu syy epäillä henkilön aiheuttavan uhkaa yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle. Eli ongelmiin pyritään puuttumaan ennen kuin mitään tapahtuu, jos meillä on sellaiset riskit tiedossa. Olennaista on myös se, että meillä on yhtenäinen linja näissä asioissa muun Euroopan kanssa. EU:ssa maahanmuuttopolitiikka kiristyy, ja tämä esitys vie Suomea samaan suuntaan, kuten pitääkin. Vuosikausien löysän maahanmuuttopolitiikan jälkeen me tarvitsemme hallitumpaa, selkeämpää ja ennen kaikkea parempaa lainsäädäntöä maahanmuuton ja turvapaikkaprosessien osalta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys ei korjaa kaikkia olemassa olevia haasteita, mutta on tärkeää, että tunnistamme ne ongelmat, mitä meillä vielä on turvapaikkaprosesseihin liittyen. Kaikkia maahantulijoita ei voida palauttaa, vaikka siihen olisi perusteet, esimerkiksi palautuskieltojen vuoksi. Siihen joudumme pohtimaan ratkaisuja yhdessä muiden maiden kanssa, mutta nyt meidän täytyy tehdä ne parannukset, joihin meillä on mahdollisuus. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu poissa... — Ai on, anteeksi, en huomannut, kun olitte siellä. Elikkä edustaja Hopsu tulee tänne puhujaitioon. Olkaa hyvä

20.53 Inka Hopsu vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! Esitys sisältää muutoksia, joilla pyritään tehostamaan maasta poistamista, rajoittamaan muutoksenhaun vaikutuksia täytäntöönpanoon ja ehkäisemään niin kutsuttua laitonta oleskelua. Lisäksi esitetään muutoksia säilöönottoon ja siihen liittyvään menettelyyn sekä ennakkollisen maahantulokiellon määräämisen mahdollistamista myös henkilölle, joka ei oleskele sillä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

hetkellä Suomessa. Jatkossa muutoksenhaku karkottamispäätökseen ei lykkäisi automaattisesti päätöksen täytäntöönpanoa siihen asti kunnes tuomioistuin ratkaisee valituksen. [Miko Bergbom: Loistavaa!] Karkottamispäätökset voitaisiin panna täytäntöön 30 päivän kuluttua tiedoksisaannista eli valitusajan päättymisen jälkeen. [Miko Bergbom: Loistavaa!] Jos päätöksistä valitettaisiin, valitus ei estäisi päätöksen täytäntöönpanoa, mutta hallintotuomioistuin voisi hakemuksesta kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpanon. Kun tämä lausuntoluonnos oli esillä, niin tästä tuomioistuimet ottivat kantaa, että tämä tulee lisäämään hyvin paljon heidän kuormaansa. Maastapoistamispäätökseen liittyvän valitusprosessin aikana tehty uusi oleskelulupahakemus johtaisi lähtökohtaisesti hakemuksen hylkäämiseen riippumatta siitä, millä perusteilla tai missä tilanteessa uusi hakemus tehtäisiin. [Miko Bergbom: Hyvä!]

Painopiste on tässä laissa maasta poistamisen nopeuttamisessa ja muutoksenhaun vaikutusten rajaamisessa. Tämä siirtää sääntelyn tasapainoa tehokkuusnäkökulman suuntaan tavalla, joka voi merkittävästi heikentää yksilön oikeusturvaa. [Miko Bergbom: Hyvä!] Muutokset kohdistuvat pääsääntöisesti erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin, joiden suhteen oikeusturvan vaatimukset korostuvat. Päätöksenteon kiirehtiminen lisää virheellisten päätösten ja ihmisoikeusloukkausten riskiä. Oikeussuojakeinojen tosiasiallinen toimivuus voi vaarantua, jos henkilö poistetaan maasta ennen tuomioistuimen ratkaisua. Vaikka tuomioistuimella säilyy mahdollisuus kieltää täytäntöönpano, on vastuu täytäntöönpanokiellon hakemisesta yksilöllä. On kyseenalaista, turvaako esitetty malli riittävällä tavalla oikeuden tehokkaisuuden oikeussuojakeinoihin käytännössä. Kun täytäntöönpanoa nopeutetaan, korostuu riski siitä, että palauttamiskiellon arviointi jää puutteelliseksi tai tapahtuu kiireessä. Tässä toisessa esityksessä, joka tänään on salissa käsittelyssä, myös oikeusapua heikennetään, mikä entisestään lisää riskejä sen suhteen, että päädytään virheellisiin päätöksiin.

Täytäntöönpanon nopeuttaminen voi käytännössä kaventaa myös mahdollisuuksia varmistaa lapsen edun ensisijaisuus kaikissa karkotustilanteissa. Tämä lapsen edun huomioiminen on sellainen, jonka tämä maahanmuuttopaketti erityisen hyvin mahdollistaisi ja oikeastaan sitä edellyttää, ja myöskään tässä ei Suomi eikä hallitus ole tarttunut niihin mahdollisuuksiin, joita paketti tarjoaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Bergbom.

20.57 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa herra puhemies! Säännönmukaisesti...

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: En ole vielä vaihtanut sukupuolta. Enkä aio vaihtaakaan.

Rouva puhemies! Pahoittelen suuresti. Se on hyvä näin, vaikka laki sen toki mahdollistaa, mutta rouva puhemies, pahoittelen. — Säännönmukaisesti kun tähän saliin tuodaan järkeviä maahanmuuttopolitiikan kiristyksiä ja uudistuksia, joilla pyritään vahvistamaan sitä, että Suomi säilyisi turvallisenä yhteiskuntana ja että tähän maahan ei tulisi sekopäitä lisää ja jos tähän maahan on tullut sekopäitä, niitä saataisiin karkotettua tästä maasta eli heitettyä laittomasti maassa olevat ulos — koska perussuomalaisten

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

lähtökohtainen ajatus maahanmuuttopolitiikalle on se, että Suomi ei ole koko maailman sosiaalitoimisto, ei Kansaneläkelaitos eikä mikään Takuusäitiö, jonka tehtävänä on auttaa joka ikistä maailman hädänalaista ja hädänalaiseksi tekeytyvää — niin joka kerta vihreät ja vasemmistoliitto hiljaisella yhteistyöllä lähestulkoon aina sosiaalidemokraattien kanssa vastustavat näitä järkkiristyyksiä ja järkiesityksiä, joilla maahanmuuttopolitiikkaa parannetaan. Olen sydämeni pohjasta pyrkinyt tutustumaan ja pohtimaan, mistä tämä johtuu, enkä vielä kukaan ole saanut siitä käsitystä. Eivätkö silmät ole auenneet vihreiden ja vasemmiston harjoittaman maahanmuuttopolitiikan täydelliselle epäonnistumiselle paitsi Suomessa myös laajemmin koko Euroopassa?

Katsotaan Suomea: Jos mennään vaikka seksuaalirikostilastoihin, siellä korostuvat yliedustuksella tietyt maahanmuuttajaryhmät ja tietyt kansalaisuudet — hiljaisuus korvia huumaavaa vasemmistolta. Heille he ovat hädänalaisia, erittäin hädänalaisia, jotka nyt vain sattuvat tekemään rikoksia, mutta kyllähän suomalaisetkin tekevät rikoksia. Tämä on vihervasemmiston tekosyy raahata lisää näitä rikoksentekijöitä tähän maahan. Tukiriippuvuus: toimeentulotuessa pääkaupunkiseudulla noin puolet maahanmuuttajataustaisia, vaikka heidän osuutensa väestöstä vielä toistaiseksi, onneksi, on matala. Ei minkään näköistä herätystä. Tämän jälkeen he tulevat syyttämään perussuomalaisia, että te leikkaatte kotoutumisesta. No, sitten kun me katsotaan, mitä siellä kotoutumiskursseilla tehdään, niin kerätään johonkin tulitikkuskeihin jotain maasta löydettyjä lehtiä ja sammaleita. Silläkö ne maahanmuuttajat kotoutuvat ja tulevat tekemään töitä tänne? [Pia Sillanpää: No ei todellakaan!] Jos tämä on se kotoutumisteollisuuden kärkituote, että kerätään jotain marjoja ja risuja tulitikkuskeihin [Jari Ronkainen: Käpylehmiä!] — ja käpylehmiä tehdään, uusi vientituote siitä — niin ei tämä maa tule ikinä nousemaan. Tuommoinen kotoutumisteollisuus pitää ajaa välittömästi alas.

Sen sijaan asetamme tiukat ehdot sille, kuka saa tulla tähän maahan, ja nyt jatkossa myös ennakkolisesti voidaan estää sekopäiden saapuminen maahan, mikä on erinomainen uudistus. Näitä maahanmuuttopolitiikan kiristyyksiä tulee jatkaa vihervasemmiston ja laajasti opposition suuresta vastustuksesta huolimatta. Kiitos sisäministeri Rantaselle tästäkin uudistuksesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Vigelius.

21.00 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on taas perussuomalaisten johdolla nopeuttamassa karkotuksia, mahdollistamassa sen, että rikollisia ja laittomasti maassa oleskelevia ihmisiä poistetaan maasta. Tällä hallituksen esityksellä esimerkiksi karkotuksesta valittaminen ei automaattisesti jatkossa enää estä maasta poistamista, ja tällä nopeutetaan tämän prosessin eli maasta poiston toteutumista. Jatkossa myöskin tämän maasta poistoa koskevan valitusprosessin aikana uuden oleskelulupahakemuksen jättäminen tämän karkotettavan toimesta lähtökohtaisesti hylätään, mikä sekin kuulostaa itsestäänselvältä muutokselta. Lisäksi myös vältetään tarve tällaisille moninkertaisille maastapoistamispäätöksille, eli että saman henkilön kohdalla on jouduttu käymään lukemattomat kerrat se rumba, että hänet tullaan maasta poistamaan. Eli täysin turhaa byrokraattista hallinnollista työtä on tehty samojen ihmisten kohdalla, kun yksi päätös olisi riittänyt.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Nämäkin itsestäänselvältä tuntuvat ja järkevät tiukennukset tähän meidän maastapoistamispolitiikkaan tulevat sen aiemman lainsäädännön päälle, jota tässä viimeisen parin vuoden aikana on täällä eduskunnassa jo saatu läpi.

Esimerkiksi meidän ollaan uudistettu juuri tätä pakenemisen vaaran arviointia: jos siis ihminen tietää, että hänellä ei ole lupaa olla maassa, ja viranomaiset ovat laittaneet vireille prosessit, että hänestä sitten päästäisiin eroon, lähetettäisiin takaisin kotimaahansa, niin tämän arviointia on tehostettu.

Me ollaan mahdollistettu säilöönotto helpommin kriteerein kuin mitä aiemmin on ollut mahdollista ja myös pidennetty säilöönoton enimmäiskestoja, mikä mahdollistaa juuri tällaisten Milan Jaffien kaltaisissa tapauksissa rikollisten kiinnioton, heidän ottamisensa säilöön ja sen odottamisen, milloin voidaan laittaa sitten lähtö lentokoneeseen ja palauttaa takaisin Bagdadiin, Mosuliin tai muualle.

Sen lisäksi myös tämän Milan Jaffin tapauksessa merkityksellistä oli yksi niistä kiristyksistä, minkä vuosi pari sitten täällä säädimme, mikä koski nimenomaisesti karkotuksia ja maasta poistamisia sellaisen henkilön tapauksessa, joka on saanut Suomesta kansainvälistä suojelua, eli että joku on saapunut tänne turvapaikanhakijana, saanut turvapaikan ja sen jälkeen syyllistynyt esimerkiksi rikoksiin. Aiemmin tila on ollut Suomessa se, että vaikka hän olisi syyllistynyt rikoksiin ja vaikka hänet sinänsä pitäisi karkottaa ja kriteeristöt noin rikoslain puitteissa ja ulkomaalaislain puitteissa muuten täytyisivät, niin tämä kansainvälinen suojeluasema on estänyt tämän henkilön karkottamisen. Näin oli myös Milan Jaffin kohdalla, mutta niin vain lainsäädäntö muuttuu: kansainvälinen suojeluasema pystyttiin poistamaan ja rikollinen lopulta karkottamaan. Juuri näin tämän pitääkin mennä. [Miko Bergbom: Ulos lensi!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

21.03 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hopsun puheenvuoro kirvoitti minut ottamaan tämän oman puheenvuoron ihan kommentoidakseni muutamaa siihen liittyvää asiaa.

Ensinnäkin ajatus siitä, että ikään kuin hallinto-oikeuksien kuorma tämän lainsäädännön myötä merkittävästi kasvaisi, on siinä mielessä mielestäni outo, että täällä on useita puheenvuoroja käytetty siitä, miten ollaan tässä valitusrumbassa ja tehdään toistuvia ja toistuvia uusia hakemuksia, joita ymmärtääkseni hallinto-oikeus joutuu pääosin monessa kohtaa käsittelemään. [Inka Hopsun välihuuto] Jos se nyt katkaistaan nopeasti, niin ymmärrän toki sen, että siinä vaiheessa tulee nopea paine sille hallinto-oikeudelle tehdä se päätös, mikä saattaa sitten syrjäyttää muita juttuja, mutta pitkällä juoksulla väittäisin, että hallinto-oikeuksien käsittelemien juttujen määrä vähenee ennemmin kuin kasvaa, jos tämä kierre katkaistaan.

Samoin itseäni hämmentää, että aina kun puhutaan maahanmuuttajista ja Suomeen tulevista, niin on se oletama, että he ovat haavoittuvassa asemassa. Tässä lainsäädännössä ymmärtääkseni puhutaan muista kuin turvapaikanhakijoista eli siis vaikkapa ihmisistä, jotka ovat tulleet Suomeen työluvalla tai vaikkapa opiskelemaan. Jos heillä sitten edellytykset maassa olemiseen loppuvat elikkä lupa päättyy ja he eivät sitä uusi tai heille ei voida lupaa myöntää enää niillä perusteilla, niin mikä tekee heistä erityisen haavoittuvassa asemassa olevan ihmisen lähtökohtaisesti? Minun on vaikea sitä ymmärtää. Mutta se ajatusmaailma sekä vasemmistolla että vihreillä on, että kaikki maahanmuuttajat ovat

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

lähtökohtaisesti aina haavoittuvassa asemassa. En ymmärrä, miksi. Itse asiassa samalla tavalla taitavat kyllä ajatella keskusta ja SDP:kin, kun miettii, että juuri työluvalla olevien — siis henkilöiden, jotka ovat tulleet Suomeen työluvalla tekemään pelkästään työtä ja luvan peruste on työ — pitäisi SDP:n ja keskustan mielestä, kun nämä sen työn menettävät, saada vähintään puoleksi vuodeksi jäädä Suomeen tuilla ja miettimään, että mitäs sitten elämässään tekisi. Ikään kuin samalla olettamuksella, että he ovat erityisen haavoittuvassa asemassa.

Sitten vielä se, että kun näitä säilöönottoaikoja myöskin tässä pidennetään samalla, niin sillä on myöskin merkittävä vaikutus siihen, että niitä karkotuksia voidaan toteuttaa ja että se prosessin kesto ei estä sen karkotuksen loppuun saattamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.05 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä tuli äsken maininta siitä puolesta vuodesta, niin vain toteaisin siihen, että täällä suomalaisetkaan eivät työllisty puolessa vuodessa tai kolmessa kuukaudessa, ja sen takia puhuttiin siitä puolesta vuodesta. Kun he ovat jo tänne kotoutuneet ja täällä töissä, niin olisi hyvä, että se aika olisi vähän pitempi kuin kolme kuukautta. Nykyisessä työttömyystilanteessa sen varmaan kaikki ymmärtävät, että se tilanne on tällainen.

Ensinnäkin tämän lakiesityksen semmoiset asiat, joissa nopeutetaan ja sujuvoitetaan näitä täytäntöönpanoja, ovat ihan hyviä asioita, mutta joka kerta pitäisi varmistaa tämän oikeusturvan toteutuminen, ja se on tässä tärkeätä huomioida. Myös tärkeätä on se, että näitten kolmannen maiden kansalaisten, jotka tulevat tänne ja jotka aiheuttavat vakavan uhan yhteiselle järjestykselle ja kansalliselle turvallisuudelle, pääsyn epääminen tänne on hyvä esitys tässä kokonaisuudessa.

Arvoisa rouva puhemies! Kun kiinnostaa tätä lakiesitystä aina seurata ja sitä, kuinka isoista määräistä tässä nyt puhutaan, niin tästä kokonaisuudesta, kun tässä laissa nyt puhutaan muissa kuin turvapaikka-asioissa tehtävien karkottamisten osalta. Ensinnäkin täällä rajaviranomaiset epäävät tänne pääsyä kyllä kohtuullisen paljon, myös maahanmuuttoviranomaiset, mutta sitten se varsinainen kysymys: kun Maahanmuuttovirastossa vuosina 2021—2024 tehtyjä karkottamispäätöksiä oli vuonna 2024 yhteensä 2 344, joista karkotetaan 1 965, ei karkoteta 317 ja raukeaa 62 — eli 2 344. Sitten mitkä ovat olleet täällä taustalla näitten 2 344:n osalta: luvaton oleskelu on ollut 2 135:ssä, rikokset 209:ssä, ja nämä suuruusluokat ovat pysyneet kohtuullisen samanlaisina, eli noin kymmenen prosenttia näistä on rikollisista syistä saanut karkotuspäätöksen, eli puhutaan tällaisesta osuudesta. Nämä luvut ovat merkittäviä, mutta suuruusluokka aina pitää muistaa näissä kokonaisuuksissa, ja siinä mielessä kun katsotaan, kuinka paljon nämä sitten rasittavat meidän hallinto-oikeuksia ja muita, niin se näkyy näissä luvuissa erittäin hyvin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

21.08 **Miko Bergbom ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti käyn läpi, miksi täällä suunnalla suhtaudutaan ehkä hieman skeptisesti siihen, miten keskusta tulee toimimaan näissä maahanmuuton esityksissä eduskunnassa. Se ei ole ihan niin kuin tuulesta temmattua, vaan me voidaan käydä nyt sovinnon hengessä läpi tällä kaudella tehtyjä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

esityksiä ja sitä, miten keskusta on äänestänyt niissä. Tästä me voidaan tavallaan vetää johtopäätöksiä siitä, minkälaista maahanmuuttopolitiikkaa keskusta harjoittaisi.

Hallitus korotti tänne maahan tulevalta työperäiseltä maahanmuuttajalta vaadittavaa palkkarajaa. Mitä teki keskusta? Vastusti sitä. Hallitus asetti työttömäksi jääneille maahanmuuttajille aikarajan, jonka jälkeen pitää poistua maasta — tavallisilla työntekijöillä kolme kuukautta, erityisasiantuntijoilla kuusi kuukautta. Mitä teki keskusta? Vastusti sitä. Hallitus esti sen, että turvapaikanhakijat eivät voi jäädä maahan niin sanotusti vaihtamalla kaistaa eli siirtymällä turvapaikkaprosessin puolelta esimerkiksi työperäiseksi maahanmuuttajaksi, tämä kaistanvaihto estettiin. [Inka Hopsun välihuuto] Keskusta vastusti tätä, koska keskusta haluaa, että turvapaikkajärjestelmää voidaan väärinkäyttää.

No, kun hallitus tiukensi kansalaisuuden ehtoja korottamalla vaadittua asumisaikaa ja poistettiin tällainen niin sanottu pakolaishuojennus, eli pakolaiset saivat helpommin Suomen kansalaisuuden — asumisaika oli vaaditusti lyhyempi, vuoden verran — niin mitä teki keskusta? Vastusti sitä. Hallitus asetti lukioihin ja amiksiin tuleville ulkomaalaisille lukukausimaksun, eli siis suomalainen veronmaksaja ei joudu kustantamaan sitä, kun me raahataan jostain kolmannelta maasta tänne opiskelijoita meidän toiselle asteelle, vaan jatkossa he maksavat itse. Kävikö tämä keskustalle? Ei tietenkään käynyt keskustalle. Ja kun hallitus alensi kotouttamiskorvauksia ja mahdollisti esimerkiksi sen, että tulkkauksenkustannukset voidaan jatkossa periä, niin mitäs keskustalla teki? Vastusti tätäkin muutosta. [Jari Ronkainen: No tietysti!]

Eli nyt, arvoisa rouva puhemies, esittelin tässä kuusi hallituksen järkevää maahanmuuttopolitiikan uudistusta, joita keskustalla on tällä kaudella vastustanut, ja tässä, hyvät keskustalaiset, on se syy, miksi täällä suhtaudutaan hieman skeptisesti siihen, mitä se teidän maahanmuuttopolitiikka tosiasiallisesti tarkoittaa, kun se ei ihan riitä, että te menette Facebookiin ja laitate peukun sille, että maahanmuuttajan pitää noudattaa lakia: yes! [Naurua] Hienoa, että te olette kiristäneet linjaanne nytten näin vaalien alla. Sen pitää näkyä myös ihan niissä teoissa ja niissä esityksissä, mitä täällä sitten käsitellään. Jatkossa olisi kiva, että kun täällä kiristetään maahanmuuttopolitiikkaa, niin se nappi, mitä te painatte, olisi esityksen puolesta — ei ”ei” jokaiselle kiristykselle, joka parantaa Suomen turvallisuutta, parantaa suomalaisen maahanmuuttopolitiikan uskottavuutta ja parantaa suomalaisen veronmaksajan, suomalaisen ihmisen, turvallisuutta ja asemaa ja etenkin veronmaksajien oikeusturvaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.12 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Lyly SDP:stä puhui luvuista ja suuruusluokista. Toitte esille sen, että tosiaan meillä rikoksiin syyllistyneitä ulkomaalaisia karkotetaan vuositasolla noin sadasta kolmeensataan henkilöä, ja luku on ollut jokseenkin kasvamaan päin tässä viime aikoina.

Itse en pidä tätä vähäpätöisenä lukuna. Luku voisi olla tietysti suurempikin, mutta kun ajattelemme sitä, että tällä hetkellä Suomen vankilat ovat täynnä, niissä on ylikapasiteettia olisiko 110 prosentin luokkaa tällä hetkellä, ja ajatellaan, että vankilaturvallisuuden kannalta se raja menee suunnilleen siinä 90 prosentin kapasiteetissa, niin meillä on vaarallisessa kunnossa meidän vankiloitten kapasiteetti tällä hetkellä. Vankipaikat ovat aivan täynnä, ja se aiheuttaa myös meidän vanginvartijoille todella suuria turvallisuusriskejä. Siihen pyritään puuttamaan, ja yksi keskeinen keino, millä siihen

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

voidaan puuttua, on se, että me pyrittäisiin tyhjentämään vankiloita sellaisista vangeista, joiden ei ensinkään pitäisi istua täällä Suomessa. Meillä tällä hetkellä meidän vankilapopulaatiosta, siis meidän vangeista, ulkomaalaisia on noin 23 pinnaa, [Miko Bergbom: Järkyttävää!] siis noin keskimäärin semmoinen reilut 800 ulkomaalaista vankia istuu suomalaisessa vankilassa, vähän kuukaudesta riippuen, ja se on valtava määrä ihmisiä. Siis käytännössä, jos tästä porukasta suuri osa pystyttäisiin siirtämään omiin kotimaihinsa mielellään vankeuden aikana mutta viimeistään vankeuden jälkeen, olettaen, että heistä moni syyllistyy uusintarikollisuuteen, niin meillä itse asiassa vapautuisi vankilakapasiteettia. Me voitaisiin jopa päästä sinne turvallisen 90 pinnan kapasiteetin alle, mutta se vaatisi vain sitä, että me uskalletaan ensinnäkin edistää näitä vankien siirtoja toisiin EU-maihin ja myös täältä Suomesta ulos ja että me pyritään päästämään rikollisesta ulkomaisesta aineksesta eroon, eli että sitä ei ensinkään olisi Suomessa.

Etukäteen sitä voi olla pikkasen vaikea haravoida, kaikki rikolliset eivät näytä rikollisilta rajan yli astuessaan, mutta sen jälkeen, kun käy ilmi, että rikoksiin on syyllistytty ja meidän oikeusasteet ovat siitä tuominneet ihmisen, niin viimeistään siinä kohtaa pitäisi hälytyskellojen soida ja jokaisen miettiä, annetaanko me näiden ihmisten pyöriä täällä vai ei. Niistä rikoksiin syyllistyneistä, joita esitettiin karkotettavaksi vuonna 2022, 46 prosenttia sai päätöksen ”ei karkoteta”. Se on aika korkea lukema rikoksiin syyllistyneille ulkomaalaisille. Nämä ovat niitä lukemia, joista minä haluan päästä eroon, ja pikkuhiljaa ollaan päästy siihen suuntaan, kiitos niitten lakimuutosten, joita ollaan saatu läpi tässä salissa. Nyt sitä työtä pitää jatkaa, ja tämä hallituksen esitys on erinomainen askel siihen suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen. — Teillä, edustaja Lyly, tulee tuolla puheenvuoro, niin nyt ei oteta tässä enää debattia.

21.15 Mikko Polvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain ja rikoslain osalta resonoi hyvin omaa mielipidettäni. Minä pidän tärkeänä, että maahanmuuton lieveilmiöille asetetaan selkeät rajat. Järjestelmän väärinkäytön ja vakavien rikosten on johdettava aina seuraamuksiin, kuten maasta poistamiseen. Ja kyllä maahanmuuton pohjaksi on tuotava osaamiseen perustuva pisteytysmalli, niin sanottu Suomen malli. Maahanmuuton tulee olla hallittua ja kohdistua osaamiseen. Kotoutumisen onnistuminen edellyttää Suomeen muuttavien sitoutumista maamme lakeihin ja tapoihin sekä yhteiskunnan avoimuutta. [Jari Ronkainen: Ihan perussuomalaista puhetta!]

Tämä on keskustan maahanmuuttopoliittisesta linjapaperista ”Keskiössä suomalaiset arvot ja pelisäännöt”, 8. päivä lokakuuta 2025. [Jari Ronkainen: Ei ole keskustan linja tuo vaan perussuomalaisten!] Tämä on, arvon perussuomalaiset, keskustan maahanmuuttopoliittinen linjapaperi ”Keskiössä suomalaiset arvot ja pelisäännöt”, kuten omissakin arvoissani. Tiukka maahanmuuttopoliittikka on järkevää. Pisteytysmalli on järkevä. Perussuomalaisilta odottaisin nyt niitä teidän mallejanne. Nimittäin näillä malleilla on lopun perin merkitystä siinä, minkälainen tämä systeeminen järjestelmä on.

Kun Suomeen tullaan työn perässä, niin silloin tullaan ikään kuin työhaastatteluun, pisteytykseen siitä, kuka siihen työhön parhaiten kykenee, ei siten, että tullaan maahan ja ruvetaan arpomaan, että minneköhän tässä mentäisiin, ja jos ei työpaikkaa löydy niin sen

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

kun ollaan vaan ja vastustetaan sitten näitä poistomekanismeja. Keskustan linja on pisteytysmalli, jossa katsotaan tarkalleen, kuka siihen työhön parhaiten pystyy.

Lisäksi humanitäärinen maahanmuutto: Jossain määrin se on minulle ok. Kyllä meillä on vastuu maailmalle, mutta siinä on rajansa. Ja tällä hetkellä — jos vielä tähän työperäiseen menee — eivät työperäisen maahanmuuton tarpeet ole kovin suuret. Ne tarpeet ovat siellä valkokauluspuolella, missä sitä korkeata osaamista tarvitaan, mutta tällä hetkellä meillä on niin paljon työttömiä tämän hallituksen vuoksi, että ei täällä tätä työperäistä suoritustason työntekijää kovin kummoisesti nyt tällä kertaa tarvita. Sen takia tämä pisteytysmalli toimii. Eli nyt on syytä pitää tämä tulijoitten määrä todella pienenä eikä ottaa maahanmuuttajia niin paljon kuin tämä hallitus esimerkiksi on nyt ottanut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

21.17 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Kyllä se pitää paikkansa, mitä edustaja Polvinen tässä äsken toi esille ja mitä edustaja Ronkainen huusi, että tähän on niin kuin perussuomalainen linja. [Eduskunnasta: Se on perussuomalainen!] Kyllä, se on keskustan maahanmuuttopolitiikan linjaa, [Jari Ronkainen: Tervetuloa perussuomalaisiin!] mitä äsken tuolta tuli esille. Siis Suomen Keskustan maahanmuuttopoliittinen linja ja viesti on tämä, minä luen sen teille: ”Maahanmuuton vaikutuksista suomalaiseen yhteiskuntaan on pystyttävä keskustelemaan asiallisesti ihmisarvoa kunnioittaen. Avoin keskustelu onnistuu vain, jos maahanmuuttoa käsitellään avoimesti sen hyvine ja huonoine puolineen.”

Minusta tuntuu, että nyt perussuomalaisilla on vain ne huonot puolet esillä ja puhutaan vain ja ainoastaan tämmöisellä pelottelutaktiikalla, kuinka maahanmuuttajat vievät suomalaisten työt. No, kuinka paljon on maahanmuuttajia tullut tämän hallituskauden aikana, kun te olette olleet hallitusvastuussa, ja meillä on tällä hetkellä Euroopan pahin työttömyys tässä yhteiskunnassa. Ja kun sosiaalisen median kanavista edustaja Bergbom toi tuossa esille sen, että mekin olemme Suomen Keskustassa alkaneet tekemään ihan tämmöisiä sosiaalisen median videoita, niin te olette tehneet myös niitä sosiaalisen median videoita ja tuotte niissä tämmöistä kuvaa esille, että maahanmuuttajat ovat nytten tuolla työttömyystilastoissa ja maahanmuuttajat ovat... [Miko Bergbom: Näin on!] — Kyllä. Mikä se teidän maahanmuuttopoliittinen linja sitten on, jos hätää kärsivästä maasta nimeltä Ukraina on tähän yhteiskuntaan tullut 80 000—90 000 ukrainalaista vuoden 2022 jälkeen? Kertokaa, edustaja Bergbom, kertokaa Suomen eduskunnalle, miten te suhtaudutte näihin ukrainalaisiin. Tässä viimeisimmän tilaston, tämän vuoden huhtikuun tilaston mukaan meillä on vielä tässä yhteiskunnassa 48 000—50 000 ukrainalaista. [Miko Bergbom: Kehtaatte! Kehtaatte!] Mikä on se viesti?

Rouva puhemies! Nyt täytyy kysyä perussuomalaisilta, kun te olette nyt kolme vuotta olleet hallitusvastuussa ja te olette tehneet, hei, te olette tehneet hyviä maahanmuuttopoliittisia avauksia ja ne ovat tulleet ihan lakiesityksinä tänne ja näin. [Jari Ronkainen: Ja te olette vastustaneet kaikkia!] Mutta kysyn, kun täällä Suomen Keskustassa, minkä edustaja Polvinen totesi, meillä on ihan selvä linjaus, että ”maahanmuuton pohjaksi on luotava osaamiseen perustuva pisteytysmalli, niin sanottu Suomen malli. Maahanmuuton tulee olla hallittua ja kohdistua osaamiseen”, niin kysyn — kysyn, edustaja Bergbom, edustaja Vigelius, kun te olette tämän aihealueen osaajia, olen kuunnellut teidän osaavia puheenvuorojanne: Mikä on se teidän pisteytysmalli? Onko se

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

näkyntä tässä hallituksessa hallitukseen liittyvissä hallituksen esityksissä, vai onko se tulossa? Oletteko tulossa Suomen Keskustan linjalle? [Jari Ronkainen: Ei sinne voi tulla!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt ei oteta näitä debatteja kellekään, vaan kun teillä on kaikilla tuolla puheenvuoroja, niin otetaan niitä. — Edustaja Lyly.

21.20 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vigelius kiinnitti minun puheenvuorooni huomiota. En vähätellyt sitä lukua siinä puheenvuorossa, vaan halusin näyttää sen suuruusluokan, kun täällä puhutaan asioista, että minkälaisista määristä puhutaan. Tarkkaan ottaen rikoksia tehneitä oli 180 vuonna 2021, 166 vuonna 2022, 233 vuonna 2023 ja 209 vuonna 2024. Eli ne ovat pysyneet siinä noin 200 ihmisen suuruusluokassa, ja se on se määrä, josta tässä on kysymys.

Edustaja Vigelius toi hyvin esiin sen, että vankipaikkamäärät ovat täynnä, niin kuin ne ovat, ja varmaan 110 prosenttia täyttöaste Suomen vankiloissa. Mutta se johtuu myöskin siitä, että Suomessa myöskin rikollisuus ja vankeusajat ja muut ovat kasvaneet. Se tarkoittaa sitä, että siellä vankipaikoissa on myös kotimaista perää olevia kohtuullisen paljon. Se määrä on jotain 4 000:n luokkaa, ja se on noussut tässä viime vuosina, sanotaan viimeisen viiden vuoden aikana, kohtuullisen paljon. Siellä on ulkomaalaisiakin, niin kuin tässä on hyvin tuotu esiin, että sekin porukka siellä tietenkin on. Mutta tämä on se määrä, mikä tässä on, ja tästähän nyt ei selviä, onko näistä 200:sta kaikki sellaisia, jotka olisivat Suomen vankiloissa sitten olleet vankipaikoilla.

Se, mitä halusin siinä sanoa ja yritin sanoa, on se, että nyt kun raukeamispäätöksillä tai sitten muilla syillä yritetään vetkuttaa sitä karkottamista, niin se tuottaa varmaan tänne oikeudenkäynteihin ja muihin asioita, jotka hidastavat niitä. Se määrä tulee siitä, ja sieltä tulee hallinnollista taakkaa tietyllä tavalla.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten vielä tässä puhuttiin ulkomaalaisten työttömien määrästä. Meillä on viimeisimmät Kuntaliiton KEHA-keskuksen tekemät työttömyysturvallisuuden tilastot. Ulkomaalaistaustaisia työttömiä niiden tilastojen mukaan on noin 50 000 kaiken kaikkiaan, ja se määrä on kasvanut muutaman vuoden aikana sieltä noin 33 000—35 000:sta sinne 50 000:een. Se on se määrä, mikä ulkomaalaistaustaisia työttömiä Suomessa on. Merkittävä määrä, mutta se ei selitä kaikkea tätä korkeata työttömyyttä. Se selittää sen osittain. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.23 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! En voi olla huvittumatta, kun keskusta arvostelee täällä joiltain osin maahanmuuttopolitiikkaa, mitä tämä hallitus harjoittaa. Haluan nyt muistuttaa, hyvä keskusta, että kun te puhutte tästä teidän maahanmuuttoliittisestä linjapaperistanne, niin otanpa täältä nyt esiin sellaisen sitaatin, mikä siellä lukee. Kuunnelkaa, edustaja Kettunen, ja myös Polvinen: ”Keskusta ei hyväksy sitä, että tämän lisäksi Suomi on kääntänyt selkensä työ- ja opiskeluperäiselle maahanmuutolle.” [Miko Bergbom: Hurjaa!] Siis tämä lukee teidän maahanmuuttoliittisessä linjapaperissanne, johon te viittasitte, mutta kyllä kiinnostaa, millä tavalla Suomi on kääntänyt selkensä opiskelijaperäiselle maahanmuutolle. Suomeen ei ole tietävästi koskaan tullut niin paljon opiskelijaperäistä maahanmuuttoa kuin tällä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

hetkellä, ja itse asiassa sen lainsäädännön vuoksi, minkä edustaja Kettunen oli hyväksymässä Marinin hallituksen kanssa vuonna 2022. Sen jälkeen Suomeen tuleva, käytännössä kolmansista maista Euroopan ulkopuolelta tuleva, ulkomainen opiskelijamaahanmuutto tuplaantui noin 6 000:sta vuositasolla nykyiseen noin 12 000:een vuodessa. [Jari Ronkainen: Aijajai!] Teidän tekemänne muutoksen myötä, edustaja Kettunen, te olitte hallituspuolue silloin.

Nyt kun te olette oppositiossa ja olette kiristävinänne maahanmuuttopolitiikkaa, niin te kuitenkin kerotte, että ette hyväksy sitä, että opiskelijamaahanmuutolle on käännetty selkä. Onko tosiaan? Nimittäin nämä luvathan eivät jää tähän, tähän 6 000:sta 12 000:een vuodessa. Sen lisäksi nämä opiskelijat tuovat — sen samaisen lainsäädännön myötä, minkä te olitte hyväksymässä Marinin hallituksessa — myös perheensä suoraan suomalaisten sosiaaliturvien piiriin. [Miko Bergbom: Leipäjonoihin!] Siis koskaan ei ole Suomeen tullut myöskään näin paljon perheitä, opiskelijoiden perheitä. Ja tiedättekö mitä? Kun te teette välikysymystä, lähinnä vasemmistopuolueissa, pienituloisuudesta, pienituloisuuden lisääntymisestä Suomessa, tiedättekö, mikä on eniten lisännyt pienituloisuutta Suomessa viimeisten vuosien aikana? [Jari Ronkainen: Maahanmuutto!] Maahanmuutto ja juuri se opiskelijamaahanmuutto ja heidän perheidensä tulo tänne Suomeen ovat lisänneet pienituloisuutta Suomessa, koska käytännössä liki jokainen ulkomaalainen maahanmuuttaja, joka tulee tänne opiskelemaan ja tuo perheensä siinä sivussa, on pienituloinen Suomessa sen jälkeen.

Jos te todella olette sitä mieltä, että Suomi on kääntänyt opiskelijaperäiselle maahanmuutolle selkänsä, kun lainsäädäntö on tällä tolalla ja kun sitä nyt yritetään kiristää täällä hallituksessa, niin jäänpä mielenkiinnolla odottamaan, mitä keskusta aikoo tälle tehdä, jos te hallituksessa olette ensi kerralla. Nimittäin jos te lähдете tästä vielä tuplaamaan toisen kerran Suomeen ulkoa tullutta opiskelijamaahanmuuttoa, niin luvut alkavat olemaan sen verran suuria, että no, ehkä sillä sitten voidaan luoda Suomeen uutta nousua, mutta minä en siihen usko. Kelan tukia se kyllä tulee nostattamaan, mutta kaiketi sekin jotain työllistää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

21.27 **Miko Bergbom ps:** Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Kettunen, on hienoa, että haluatte väitellä, mutta toivon, että pitäytyisitte edes jollakin tavalla faktoissa. On suorastaan häpeällistä teiltä, että te kehtaatte nostaa esiin ukrainalaiset, joita tämä hallitus on myös auttanut ja auttaa yhä edelleen. Paitsi että ukrainalaiset eivät ole turvapaikkaprosessin piirissä, he ovat tilapäisen suojelun piirissä, mitä tulee perussuomalaiseen maahanmuuttopolitiikkaan ja sen ydinajatteluun, se lähtee liikkeelle siitä, että avunannon pitää tapahtua lähialueilla. Meidän tehtävä ei ole pelastaa koko Lähi-itää, vaan lähialueilla. Keskustalle ehkä Lähi-itä on lähialue, perussuomalaisille ei. Eurooppa on Suomen lähialue. Ukraina kuuluu Eurooppaan, ja se on tällä hetkellä Venäjän hyökkäyssodan, bruttaalin hyökkäyssodan, kohteena, jota Suomi on halunnut auttaa. Nähdäkseni tässä salissa on vallinnut yksimielisyys. Paitsi että me olemme ottaneet vastaan naisia ja lapsia tilapäisen suojelun piiriin Suomeen me olemme auttaneet myös tukemalla Ukrainan puolustustaistelua Venäjän hyökkäyssodassa. Toivon, että tämä ei ole asia, mistä täällä halutaan vääntää, kun siinä ei ole minkäänäköistä erimielisyyttä.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Mennään sitten eteenpäin teidän tarjoamaanne pisteytysmalliin. Olkaa hyvä ja kertokaa, edustaja Kettunen, meille kaikille, mitä se teidän pisteytysmallinne tarkoittaa muuta kuin otsikkotasolla. Millä ehdoilla teidän pisteytysmallissanne saa tulla Suomeen? Pitääkö teidän pisteytysmallissanne Suomeen tulevalla ihmisellä olla työpaikka, kun hän saapuu Suomeen, vai voiko hän tulla etsimään Suomeen työpaikkaa? Kertokaa se. Miten ne teidän pisteytysmallissanne tapahtuvat?

Perussuomalaiset ovat lähestyneet tätä siitä kulmasta, että EU- ja Eta-alueen ulkopuolisille työperäisille maahanmuuttajille pitää asettaa tiukempi tuloaraja. Hallitushan asetti tämän 1 600 euron tuloarajan tai TESin minimituloarajan, ja tämä ei kelvannut teille. Te äänestitte tätä vastaan, koska se oli teidän mielestänne liian tiukka. Se, mikä perussuomalainen linja, siis puhtaasti perussuomalainen linja, on, olisi se, että se hinattaisiin sinne mediaanitulojen tasolle, plus 3 000 euroon. Sitä te vastustatte. Tehän olette ajaneet saatavuusharkinnan poistoa, jolloin itse asiassa työnantaja Suomessa voisi hakea kolmansista maista työntekijän ennen kuin hän on tarkistanut, löytyisikö siihen tehtävään Suomesta työntekijää. Tämä on ollut teidän vaihtoehdossanne myös tällä kaudella. Älkää te tulko tänne selittämään, että perussuomalaisilla ei ole linjaa työperäisessä maahanmuutossa — on.

Mitä tulee humanitääriin maahanmuuttoon, siinäkin teidän linjanne on vähän kyseenalainen. Mitä tarkoittaa, että kyllä Suomen pitää kantaa vastuu? No, esimerkiksi kun julistitte, kuinka teillä on tiukkaa paperia, niin hauska tilanne oli se, että täällä perussuomalaiset nauroivat ja itse asiassa vihreä edustajakin nauroi. Oikeastaan koko eduskunta nauraa teidän vaihtoehdollenne, koska kukaan ei ota sitä tosissaan. [Tuomas Kettunen: Ei täällä saa nauraa!] — No, ehkä keskustan vaihtoehdolle saa nauraa, olkaamme siitä yhtä mieltä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

21.30 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Itse asiassa halusin tarttua tähän samaan asiaan, mitä edustaja Bergbom tuossa juuri aikaisemmin kertoi. Eli sitä, että ikään kuin tässä työttömyyden syntipukiksi jotenkin haluttaisiin kirjata ukrainalaiset, en kyllä halua allekirjoittaa. Toki heitä on Suomeen tullut, mutta juuri niin kuin sanottiin, tilapäisen oleskelun luvalla, joka poikkeaa merkittävästi kaikista muista lupatyypeistä ja malleista, joita perinteisesti meillä maahanmuutossa on ollut. Tämä malli muuttui Ukrainan sodan alkaessa, ja juuri niin kuin täällä sanottiin, Suomen pitääkin auttaa lähialueilla hädässä olevia ihmisiä ensisijaisesti. Juuri näin, tämä on se oikea malli. Ukrainalaisten osuus on siellä suuri mutta ei likimainkaan selitä koko 50 000:ta, taitaa olla jossain 13 000:n paikkeilla tällä hetkellä heidän työttömyyslukemansa.

Mutta sitten mitä tulee tähän opiskelija- ja perheenjäsenbisnekseen, jonka te loitte 22-vuoden muutoksella, niin se on kyllä hämmäntävä muutos. Kokonaisuutena tai muutenkin se keskustan ajatusmalli siitä, että opiskelijoita pitää tuoda Suomeen kolmansista maista lisää, niin ymmärrättekö te, mihin se johtaa?

Esimerkki: Kävin Hämeen ammattikorkeakoulussa vierailulla, enkä ihan tarkkoja lukuja muista, mutta olisiko ollut, että vuonna 2017 siellä oli alle 20 kansainvälistä opiskelijaa, viime vuonna 950. Mitä se tarkoittaa heillä? Se tarkoittaa heillä sitä, että kun nämä opiskelijat ovat huonolla kielitaidolla, vaikka heidän pitäisi osata suomen kieltä, niin heidän aikansa päivällä menee näiden kansainvälisten opiskelijoiden ohjaamiseen, mikä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

on johtanut siihen, että he ovat joutuneet laittamaan kotimaiset opiskelijat etäopintoihin, joka taas on johtanut siihen, mikä kuullaan kaikista yrityksistä, että suomalaiset opiskelijat eivät osaa mennessään töihin. No, eivät varmasti osaa, kun ei kukaan enää pysty opettamaan, kun aika menee ulkomaalaisten opettamiseen.

Tämä teidän mallinne johtaa myöskin siihen, että esimerkiksi Vaasaan yllättäen haki yhtäkkiä kokkikoulutukseen 2 000 nigerialaista yhden lukuvuoden aikana. Uskotteko aidosti, että heillä kaikilla oli vilpittömän halua tulla opiskelemaan juuri kokiksi, juuri Vaasaan? Vai oliko maahantulon syy kenties jokin muu?

Kun te teette näitä opiskeluvetoisia malleja, niin minä toivon, että ymmärtäisitte myöskin sen, mikä vaikutus kokonaisuutena sillä on yhteiskuntaan. Se, että yksittäinen koulu saa siitä tuloja mutta koko muu Suomi maksaa, ei ole millään tavalla järkevää politiikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.33 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! En malta olla jatkamatta tästä keskustan maahanmuuttopaperista. [Tuomas Kettunen: Hyvä, jatkakaa vaan!] Se nostettiin pari kertaa esille, ja rupesin käymään oikein läpi vanhoja muistiinpanojani, että mitä minä olen tästä teidän paperistanne kirjoittanut. Kiinnitin huomiota, että täällä teidän paperissanne todettiin, että Suomi käyttää hyödyksi tässä pisteytysmallin käyttöönotossa Kanadan mallia, jota kehitettäisiin sitten Suomelle sopivaksi. Tämä on keskustan esitys.

Tästä Kanadan mallista on hyvä tietää se, että Kanada kyllä pisteyttää maahanmuuttajia, mutta samaan aikaan heillä on sen pisteytysjärjestelmän rinnalla aika massiivinen kanava humanitäarisille maahanmuuttajille. Siis Kanada pisteyttää maahanmuuttajia, mutta samaan aikaan sinne tulee semmoinen 40 000—50 000 kiintiöpakolaista joka vuosi. Sellainenkin voi olla se pisteytysmalli, jota keskusta esittää ja josta keskusta haluaa ottaa mallia. Mutta minä en kyllä halua ottaa — enkä usko, että suurin osa eduskunnastakaan olisi valmis ottamaan — 50 000:ta kiintiöpakolaista tai edes suhteutettuna meidän väkilukumme samanlaisia määriä.

Päinvastoin, tämä hallitus on tehnyt toisenlaisen linjan: me olemme puolittaneet Suomen pakolaiskiintiön juuri siksi, että emme pidä kovin merkityksellisenä tai järkevänä Suomen kannalta tai tulijoiden kannalta, maailman kriisien ratkaisemisen kannalta, että ihmisiä siirretään kriisioloista täysin toisenlaiseen yhteiskuntaan, täysin toisenlaiseen kulttuuriin, tuhansien ja tuhansien kilometrien päähän, sen sijaan että heitä autettaisiin paljon halvemmalla, paljon tehokkaammin, paljon myös heille ystävällisemmin jossakin siellä turvallisella lähialueella. Sen pitäisi olla politiikan lähtökohta.

Sen lisäksi te toteatte, että Suomen työ- ja osaamisperusteisen nettomaahanmuuton tason on vastattava talouskasvun ja työmarkkinoiden muuttuvia tarpeita. Aiemmin teillä oli tavoite, oliko se 40 000 nettomaahanmuuttajaa, nyt se on häivytetty johonkin tällaiseen markkinoiden tarpeeseen viittaavaksi lauseeksi. Minua kiinnostaa, millaisen tarpeen keskusta arvioi tällä hetkellä työperäiselle ja osaamisperusteiselle maahanmuutolle. Onko se 50 000 vuodessa, 60 000 vuodessa? Kuka sen määrää? Onko se keskustan eduskuntaryhmä? Onko se maahanmuuttopoliittinen asiantuntija Könttä tai Kettunen? Onko se mahdollisesti EK, joka tavoittelee 50 000:ta maahanmuuttajaa nettona vuodessa, tarkoittaen, että heitä tulee bruttomääräisesti 60 000—65 000 joka vuosi.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Nämä ovat kysymyksiä, joihin tämä teidän maahanmuuttopoliittinen linjapaperinne ei valitettavasti vastaa, ja sen takia minun on hyvin vaikea arvioida, ja kyllä varmaan aika monen muunkin suomalaisen on vaikea arvioida, mikä tosiasiallisesti on se keskustan maahanmuuttolinja. Paljon on hienoja sanoja pisteytysmallista, mutta kukaan ei tiedä, paljonko pisteitä annetaan ja kuinka paljon ihmisiä tänne otetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

21.36 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana työperäisestä maahanmuutosta ja Suomen työttömyystilanteesta. Fakta on se, että Suomen työttömyystilanne on erittäin vaikea. [Naurua] — Ja se näyttää naurattavan täällä keskustan päässä, mikä ei tietenkään yllätä. Jostain syystä se on heille vitsin, performanssin ja poliittisen pelin paikka, vaikka se on vakava asia. Kun puhutaan työperäisestä maahanmuutosta, niin nähdäkseni Suomi ei tällä hetkellä tarvitse juurikaan työperäistä maahanmuuttoa matalapalkka-aloille. Ei tarvitse. Meillä on tässä maassa niin paljon työttömiä ihmisiä, että ensisijaisesti heidät pitää työllistää, ja näinhän täällä keskustakin puhuu, mutta satuimme muutama viikko sitten olemaan, muistaakseni edustaja Hopsukin oli paikalla, Elinkeinoelämän keskusliiton paneelissa, jossa juontaja kysyi, tarvitaanko Suomeen lisää työperäistä maahanmuuttoa. Kävimme asiasta käsiäänestyksen puolueiden välillä. Edustaja Hopsu nosti kätensä ylös: kyllä tarvitsemme, tuttua vihreätä linjaa. Näin teki myös edustaja Jokelainen vasemmistoliitosta: kyllä tarvitsemme. Mutta mitä teki keskusta? Mihin tikkatauluun tällä kertaa osui, kun oltiin Elinkeinoelämän keskusliiton vieraana? Käsi nousi ylös: Suomi tarvitsee lisää työperäistä maahanmuuttoa. Keskustan vaihtoehto. [Joakim Vigelius: Kuinka paljon?] — Ja tämä on kysymys: kuinka paljon? Itse asiassa, jos katsomme tällä kaudella julkaistua keskustan paperia, niin sieltähän pilkisti, pöljähti 40 000 nettomaahanmuuton taso. [Jari Ronkainen: Mitä ihmettä?] Näin on.

Eli vaikka Suomessa on yli 300 000 työtöntä ja keskusta esittää olevansa huolestunut asiasta, he ovat esittäneet yli 40 000:ta nettomaahanmuuttajaa vuosittain lisää tähän maahan yhdistettynä siihen, että he ovat vastustaneet hallituksen kiristyksiä maahanmuuttopolitiikkaan. Muun muassa se, että jos maahanmuuttaja jää työttömäksi, hänen pitää poistua maasta kolmen kuukauden jälkeen, ei käynyt keskustalle. Asetimme minimitulorajat maahan tuleville työperäisille maahanmuuttajille. Keskusta vastusti. Ja tämän lisäksi keskusta on vaihtoehdossaan mennyt vielä pidemmälle. He poistaisivat saatavuusharkinnan, joka siis tarkoittaa sitä, että Suomessa työnantajan, joka tarvitsee työntekijän, tällä hetkellä tarvitsee lähtökohtaisesti ensin katsoa, löytyisikö Suomesta suomalainen työtön tähän tehtävään, ja jos ei löydy, tämän jälkeen hän voi hakea maailmalta siihen työntekijän. Keskustan mielestä tämä on turhaa byrokratiaa. Nimittäin keskustan näkökulmasta työnantajan pitäisi heti saada hakea ahmed Afrikasta tähän paikkaan.

Tämä ei käy perussuomalaisille. Meidän vahtivuorolla saatavuusharkintaa ei pureta eikä tulla purkamaan. Päinvastoin maahantuloedellytyksiä on kiristetty, ja näin tullaan toimimaan silloin, kun perussuomalaiset ovat hallituksessa. Kukaan tässä maassa ei tiedä, minkälaista maahanmuuttopolitiikkaa tehdään silloin, kun keskusta on hallituksessa. Sen päättää aina joku muu puolue kuin keskusta.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

21.39 **Mikko Polvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vigelius toi äsken esille sitä, että tässä Kanadan mallissa on näitä humanitäärisiä maahanmuuttajia niin paljon tulossa, että se on huono malli. Olen sitä mieltä, että nämä määrät kyllä kannattaa miettiä täällä Suomessa erikseen, mutta malli ei välttämättä ole niin huono.

Mallista hallintovaliokunta oli käynyt tekemässä tutustumismatkan Kanadaan, ja siitä on vuosi aikaa: ”Kyllä olen jyrkästi sitä mieltä, että näin tulisi toimia, ja tällaisista läntisistä sivistysmaista, kuten Kanada, on oikein hyvä ottaa mallia.” Näin ei ajattele vain Peltokangas. Kanadan malli on herättänyt mielenkiintoa suomalaispoliitikoissa. Osa eduskunnan hallintovaliokunnan jäsenistä kävi helmikuussa opintomatalla Kanadassa, jossa yhtenä aiheena oli juuri maahanmuuttajien pisteyttäminen. Matkalle osallistunut Peltokangas sanoo, että kanadalaisviranomaiset kehuivat mallia toimivaksi.” Kanadaanhan on hyvin tervetullut sellainen henkilö, jolle on tarjota työpaikka ja joka pisteytyksen täyttää, ”ja tähän tulisi olla mielestäni periaatteena ihan kaikkialla”. Elikkä kun perussuomalainen hallintovaliokunnan puheenjohtaja on tämän Kanadan mallin kannalla, niin nyt tässä on ristiriita Vigeliuksen ja hallintovaliokunnan puheenjohtajan välillä siinä, onko tämä Kanadan malli hyvä vai huono, joten perussuomalaisten on varmaan hyvä ruveta päättämään porukassa, kumpi tässä nyt on tärkeämmässä roolissa, hallintovaliokunnan puheenjohtaja vai edustaja Vigelius, tämän Kanadan mallin hyvyden ja huonouden osalta.

Lähtökohtahan tässä pisteytyksessä on ollut se, että on pisteytysmalli, jossa pisteytetään sopivimmat työtehtäviin tulevat maahanmuuttajat ja valitaan sieltä parhaat, ja ne määrät katsotaan erikseen tilanteen tullen. Maat päättävät toki sen, onko humanitäärisen maahanmuuton kiintiö miten suuri ja työperäisen maahanmuuton tarve miten suuri. Tällä hetkellä Suomessa isoja maahanmuuton tarpeita ei työperäiselle puolelle ole, mutta kun perussuomalaisissa on tällaisia heittoja, että toiset toista ja toiset toista Kanadan mallista, niin kyllä olisi melkein hyvä tehdä suomennos siitä, mitä mieltä siellä lopulta ollaankaan. [Tuomas Kettunen: Edustaja Vigelius vastaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.42 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! — Edustaja Vigelius vastaa, kuten edustaja Kettunen toivoo. — Tehdään se suomennos.

Kanadan mallissa hyvää on se, että ihmisiä uskalletaan pisteyttää. Ylipäätään pisteytysmallissa maahanmuuttopolitiikassa on erityisen hyvää se, että uskalletaan sanoa ääneen, että meidän tulee tarkastella maahanmuuttoa laadullisena asiana, ei pelkästään määrällisenä. [Tuomas Kettunen: Keskustan linja!] — Tämä on hyvä asia, ja jos keskusta on samalla linjalla, niin se on oikein mainio asia. — Se keskeinen ero siinä, miten me näemme maahanmuuttopolitiikan, on se, että kun te puhutte tästä teidän pisteytysmallista, niin te ette kerro, mitä kaikkea te haluatte pisteyttää, kuinka paljon ja kuinka kireiksi te haluatte ehdot laittaa, [Miko Bergbom: Tätä kysyin!] koska kun tällä hallituskaudella on tehty suomalaiseseen maahanmuuttopolitiikkaan tiukennuksia nimenomaan työperäisen, opiskeluperäisen ja perheen yhdistämisperäisen maahanmuuton osalta, niin keskusta on aika johdonmukaisesti äänestänyt näitä tiukennuksia vastaan. Eli se, että te otatte käyttöön pisteytysjärjestelmän, ei vielä kerro mitään. Te saatatte antaa pisteitä hyvin hövelin ehdoin

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

työperäiselle tulijalle, opiskelijaperäiselle tulijalle, perheen perässä tulevalle tai jopa humanitääriselle tulijalle, jos heitä pisteytettäisiin.

Kanadan mallissa näitä ei pisteytetä, vaan erillinen linja kulkee käytännössä kiintiöpakolaisille, ja kiintiöpakolaisia Kanada ottaa hyvin runsaasti, käytännössä kymmeniätuhansia joka vuosi. Eli Kanadan mallissa on hyviä asioita juuri se, että maahanmuuttoa käsitellään laadullisena asiana, mutta siellä on myös huonouksia, kuten se, että siinä rinnalla ylläpidetään hyvin mittavaa humanitääristä maahanmuuttoa. Tämä on myös keskeinen ero perussuomalaisten ja keskustan välillä. Teidän linjapaperissanne — tässä maahanmuuttopoliittisessa linjapaperissakin — todetaan, että te ette lakkauttais kiintiöpakolaisjärjestelmää. [Miko Bergbom: Oho!] Te ottaisitte edelleen kiintiöpakolaisia Suomeen. Sen sijaan perussuomalaisten linja on se, että me otamme nolla kiintiöpakolaista. Me haluaisimme myös nolla turvapaikanhakijaa Suomeen, ja perussuomalaisilla on hyvin johdonmukainen linja siihen, että humanitäärisen maahanmuuton suhteen tulisi toimia tällä tavalla, kun tulijat ovat esimerkiksi Afrikasta, Lähi-idästä, jostain muualta kaukaa kuin meidän lähialueiltamme.

Sen sijaan työperäisen maahanmuuton, opiskelijaperäisen maahanmuuton ja perheen yhdistämisperustaisen maahanmuuton puolella olisi kyllä Suomessakin paljon erilaisia laadullisia kriteereitä vielä kiristettävänä. Se voidaan tehdä pisteytysmallilla, tai se voidaan tehdä ihan normaalin lainsäädännön puitteissa, kuten tähänkin asti. Ei se pisteytysmalli tuo siihen juuri mitään muuta uutta kuin sen, että ehkä voi olla sitten keskustalaisille helpompaa äänestää kiristysten puolesta. Mutta kun tämä sali on aivan normaalin lainsäädännön puitteissa ihan ilman mitään pisteytyksiäkään kiristänyt työperäistä maahanmuuttoa, opiskeluperäistä maahanmuuttoa ja perheen yhdistämisperusteista maahanmuuttoa, niin te olette äänestäneet näitä kiristyksiä vastaan, joten kertokaa minulle, keskusta, mitä se muuttaa, että te muutatte järjestelmän pisteytysmalliseksi, jos te ette kiristyksiä kannata ihan tällaisen normaalin lainsäädännön puitteissa? [Miko Bergbom: Kertokaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.45 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä pisteytys on yksi Kanadan malleista, joilla maahanmuuttoa sinne tulee. Sinne on monenlaisia tapoja tulla, niin kuin Suomeenkin: meillä on työperäistä, ja meillä on opiskeluperäistä ja perheen yhdistämistä ja on kiintiöpakolaisia. Nämä kaikki tavat menevät tässä aika herttaisesti sekaisin aina välillä, ja niillä on kaikilla oma merkityksensä.

Niitten määrät aina pitää muistaa, kun tätä katsotaan, ja siinä mielessä ihan suoraan mistään ulkomaista ei voida ottaa mallia. Meillä on ihan omintakeinen malli, ja mielestäni ja meidän mielestä siihen kuuluu se, että meillä on saatavuusharkinta täällä tietyissä ammateissa. Sen pitää jatkossakin säilyä, ja se on semmoinen kokonaisuus. Nyt voi tietenkin sanoa, niin kuin tässäkin on aikaisemmin tullut esille, että nyt meillä on 350 000 työtöntä työnhakijaa ja sitten meillä on erilaisissa palveluissa noin 80 000, eli käytännössä meillä on 430 000 työtöntä työnhakijaa täällä Suomessa. Tällä hetkellä me emme tarvitse työperäistä maahanmuuttoa juurikaan, vaan sitten ehkä jatkossa, kun tämä oma työttömyys tästä sulaa, me tarvitaan joka tapauksessa maahanmuuttoa, koska tämä huoltosuhde ja muu pitää hoitaa, ja sitten niihin ammatteihin, joissa meillä ei itsellä ole niin paljon osaamista,

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

me tarvitsemme ammattilaisia. Eli tätä tilannetta pitää katsoa vähän kiihkottomammin ja sitä, miten tätä pitää miettiä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kettunen.

21.47 **Tuomas Kettunen kesk:** Rouva puhemies! Todellakin tätä asiaa pitää katsoa kiihkottomasti, mutta tämä on ollut ihan hyvä keskustelu, ja tässä on tullut vähän linjaeroja perussuomalaistenkin sisällä. Edustaja Vigeliukselle ei käy tämä Kanadan malli, ja edustaja Peltokankaalle tämä Kanadan malli käy, mutta Suomen Keskusta on puhunut Suomen mallista tähän pisteytysmalliin liittyen. Eli maahanmuuton pohjaksi on luotava osaamiseen perustuva pisteytysmalli, niin sanottu Suomen malli. Eli maahanmuuton tulee olla hallittua ja kohdistua osaamiseen. Tämä on se Suomen Keskustan linja, ja mukava kuulla, että osa perussuomalaisista on tulossa tälle keskustan linjalle, mutta kaikki eivät ole tulossa. Tämä on ihan mielenkiintoista ollut kuulla tämän keskustelun myötä.

Vielä tästä keskustan linjasta: Edustaja Bergbom toi esille, että keskusta on asettanut 40 000 maahantulijan tavoitteen. Se ei ole tässä meidän linjapaperissa. Katsokaa vielä tarkalleen. Minun piti käydä vielä lävitse, mistä te olette sen luvun 40 000 saaneet, [Miko Bergbom: Teidän paperista!] ja kyllä, siellä meidän paperissa on 40 000 lukuna, mutta se on, että tähän maahan syntyy 40 000 lasta vuosittain, mikä on historian alhaisin syntyvyys sitten 1800-luvun. Elikkä edustaja Bergbom, katsokaa vielä se Suomen Keskustan maahanmuuttopoliittinen linjapaperi. Siellä ei ole mitään lukua, että 40 000 maahanmuuttajaa. Katsokaa vielä ja tulkaa vasta sitten todentamaan meille, oliko se oikein vai väärin. Vielä kertaalleen: se 40 000 on siellä paperissa, mutta lukuna, että tähän maahan syntyy vuosittain 40 000 lasta.

No, sitten vielä tähän keskustan maahanmuuttopoliittiseen linjaan: Suomen Keskusta pitää tärkeänä, että maahanmuuton lieveilmiöille asetetaan selkeät rajat. Järjestelmän väärinkäytön ja vakavien rikosten on johdettava aina seuraamuksiin, kuten maasta poistamiseen. Suomen Keskusta on valmis avaamaan nopean polun yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi niille maahanmuuttajille, jotka noudattavat suomalaisen yhteiskunnan arvoja ja pelisääntöjä. Tämähän on ollut kautta historian, kuka tähän maahan on tullut työtä tekemään, omistautunut tämän maan arvoille ja noudattamaan niitä lakeja, että se ei ole kyllä keneltäkään pois.

Rouva puhemies! Tämä on ollut mielenkiintoista keskustelua, ja omalta osaltani tämä on minun viimeinen puheenvuoroni tähän keskusteluun.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.49 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Pläräsin tässä nyt näitä papereita läpi. Kun te, edustaja Kettunen, puhutte siitä 40 000:sta, niin onko teiltä nyt unohtunut se keskustan vaihtoehto Suomelle vuodelle 2025, siis vuoden 2025 budjetiksi? Haluatteko, että luen täältä sanatarkkoja sitaatteja? [Tuomas Kettunen: Lukekaa!] — Hyvä, pyynnöstänne luen. — ”Keskustan vaihtoehto Suomelle: Keskustan vaihtoehto Orpon hallituksen politiikalle ja vuoden 2025 budjetiksi.” Täällä on ensimmäisenä otsikko numero 7: ”40 000 uutta työntekijää Suomeen vuosittain.” Sen alla lukee: ”Pysäytetään huoltosuhteen heikkeneminen nostamalla nettomaahanmuutto 40 000 henkeen vuosittain.” Sen lisäksi todetaan ihan toisessa kohtaa vielä erikseen: ”Huoltosuhteen heikkeneminen voidaan

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

pysäyttää, kun Suomeen tulee 40 000 nettomaahanmuuttajaa vuosittain.” Tämä oli teidän vaihtoehtonne käytännössä vielä muutama kuukausi sitten, vuoden 2025 puolella. Tämä oli teidän vaihtoehtonne Suomen hallituksen politiikaksi vielä neljä kuukautta sitten, edustaja Kettunen. Onko se nyt unohtunut? 40 000 vuosittain. Ja kun tässä toveri Bergbom vieressä viittaa 40 000:een, niin te olette ihan ymmällänne, että mistä tällainen luku on oikein voinut tulla. [Naurua] Sieltä teidän papereistannehan se tuli. No, vitsailu sikseen.

On hienoa, jos linja muuttuu, mutta minä en usko linjan muutokseen, joka tapahtuu näin nopeasti. Jos yhtenä vuonna on sanonut, että 40 000 nettoa pitää ottaa sisään, ja seuraavana vuonna se luku on hävinnyt papereista mutta edelleen hämmäisesti puhutaan siitä, että me olemme kääntäneet selkämme työ- ja opiskeluperäiselle maahanmuutolle, vaikka ne ovat ennätyslukemissa olleet tässä viimeiset vuodet, niin en minä usko, että teillä on tapahtunut mitään perussuomalaistumista. [Tuomas Kettunen: Ei! — Naurua] Päinvastoin tuntuu, että mitä enemmän olette olleet vasemmiston kanssa hallituksessa viime kaudella lisäämässä maahanmuuttoa Suomeen, sitä enemmän olette nyt oppositiossa vasemmiston kanssa haikailemassa edelleen lisää maahanmuuttoa Suomeen.

Haluan muistuttaa vielä siitä, että massiivinen työperäinen maahanmuutto aiheuttaa ongelmia meidän työmarkkinoilla. Massiivinen opiskelijaperäinen maahanmuutto ja sen mukana tuleva perheperustainen maahanmuutto ovat lisänneet merkittävästi pienituloisuutta Suomessa. Ja suomalaista työttömyyttä tällä hetkellä paisuttavat aika paljon myös ne kymmenentuhannet ulkomaalaiset, jotka ovat aktiivisesti työttöminä, ja sitten vielä se toinen mokoma, joka on aktivointipalveluiden piirissä — kymmeniätuhansia ihmisiä, lähemmäs satatuhatta, kokonaisuudessaan laajan työttömyysasteen alla. Nämä ovat ongelmia, joihin kannattaa puuttua, ja maahanmuuttopolitiikka on yksi keino siihen. Keskusta, ottakaa meiltä mallia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kuten muistatte, tämä aikaraja tulee kohtaa täyteen tässä, ja täällä on aika pitkä lista vielä, mutta ei se tarkoita sitä, että tarvitsisi... Kaikki loput siirtyvät sitten huomiseksi illalle. — Seuraavaksi Bergbom.

21.53 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Pahoittelen tätä, mutta en voi olla vastaamatta edustaja Kettusen esittämiin väitteisiin. Toki edustaja Vigelius toi ne ansiokkaasti esille, mutta koen suorat syytökset, ja niihin on vastattava. — Lyhyesti totean, että edustaja Kettunen, arvostaisin teidän puolueenne vaihtoehtoja, jos ne olisivat johdonmukaisia ja uskottavia. Sitä ne ovat demareilla. Demarit esittävät johdonmukaisesti korkeampia veroja. Se on uskottava poliittinen vaihtoehto. Vihreillä on selkeä maahanmuuttopoliittinen ja ilmastopoliittinen tavoite. Se on uskottava vaihtoehto. Teillä se pyörii kuin jojo ympyrää vuodesta toiseen. Kukaan ei tiedä, milloin tulee tyhjää paperia, milloin 40 000 maahanmuuttajaa, milloin tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa peukun perässä Facebookissa. Luen nyt teidän viime vuonna voimassa olleen vaihtoehdon: ”40 000 uutta työntekijää Suomeen vuosittain: Toivotetaan ahkerat ja työintoiset maahanmuuttajat tervetulleiksi Suomeen ja pysäytetään huoltosuhteen heikkeneminen nostamalla nettomaahanmuutto 40 000 henkeen vuosittain.” Tämä on keskustan vuoden 2025 vaihtoehto. Nyt on vuoden 2026 huhtikuu. Siitä on vähän reilu neljä kuukautta, kun tuo paperi oli voimassa. Niin että ette te voi vakavalla naamalla väittää, että teidän papereissanne ei ole ollut 40 000 maahanmuuttajaa vuodessa Suomeen. Se on ollut voimassa tällä kaudella, viime vuonna. [Tuomas Kettunen: Ei ole uusimmassa paperissa!]

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

— Ai niin, uusimmat. Mitähän ensi vuonna on luvassa? 100 000 uutta maahanmuuttajaa joka vuosi? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Polvinen.

21.54 **Mikko Polvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustan 40 000:sta siinä paperissa täytyy sanoa, että näitä maahanmuuttolukuja tai tavoitteita asetetaan sen pohjalta, mitä hallituksen työllistämistavoitteet ovat, ja sinne voi tulla 40 000 ja sitten huomataan, että eihän tämä Suomen hallitus saanut niitä työpaikkoja aikaiseksi, ja sitten tulee näitä työttömiä. Meillä on nyt Suomessa paljon työttömiä. 40 000 maahanmuuttajaa on todella paljon tilanteessa, jossa on näin paljon työttömiä. [Miko Bergbom: Kuuleeko Kettunen?] Viime vuonna Suomeen tuli perussuomalaisten imurin kautta 50 060 maahanmuuttajaa — [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] yli 10 000 enemmän kuin keskustan 40 000. Miten tämä on mahdollista? Minua kiinnostaa kuulla perussuomalaisten selvitys siitä, että se keskustan estimaatti eli arvio siitä, että hallituksen työllistämispolitiikka tarvitsee heidän kertomansa mukaan täällä työntekijöitä, ei pidäkään paikkaansa. Ei tulekaan niitä työpaikkoja, mutta tämä imuri toimii.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Hopsu.

21.56 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Ajattelin tähän loppuun nostaa näitä lukuja muualtakin kuin keskustan ohjelmasta. Täällä EK sanoo, että tavoitteena on sen mukaan vähintään 45 000 työperäisen nettomaahanmuuttajan vuositaso, ja tässä on Ilkka Oksalan perusteita: ”Väestökehitys ja huoltosuhde heikkenevät nopeasti, koska syntyvyys on laskussa. Yrityksissä on suurta huolta, miten osaavaa työvoimaa on saatavilla, kun nousukausi alkaa. Työhön johtavan maahanmuuton lisääminen ja maahanmuuttajien kotouttaminen ovat yksi ensi vaalikauden tärkeimmistä toimista”, toteaa EK:n johtaja.

Sitten Etlan lukuja: Etlan tutkimuksen mukaan työikäisen väestön vakauttaminen vaatisi noin 44 000 hengen vuotuista nettomaahanmuuttoa, mikä on selvästi enemmän kuin nykytaso. Tässä on näitä Etlan perusteita: ikääntyminen heikentää talouden kasvua sekä työvoiman määrän vähenemisen että tuottavuuskehityksen hidastumisen kautta. Suomalaisen ja kansainvälisen tutkimuksen mukaan suurin osa ikääntymisen vaikutuksesta syntyy nimenomaan tuottavuuden heikkenemisestä, kun työvoima siirtyy matalan tuottavuuden aloille ja uutta teknologiaa omaksutaan aiempaa hitaammin. Maahanmuutto ei voi ratkaista koko ikääntymisestä aiheutuvaa taloudellista haastetta, mutta sen on oltava osa ratkaisua.

Eli täällä on varsin selkeitä perusteita siihen, että jos haluamme tätä Suomen taloutta vahvistaa, niin meidän on tämä meidän ikääntyminen otettava vakavasti, myös maahanmuuttajien tänne tulo ja täällä se kotoutuminen, koulutuksen saaminen ja työllistyminen. Tällainen syyttelevä keskustelu ei Suomea kyllä nousuun saa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

21.58 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Itse ajattelen, että politiikassa on tärkeää puhua paitsi omista vaihtoehtoista myös siitä, mitä muiden toteuttamat vaihtoehdot ovat

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

aiheuttaneet. Meidän pitää tunnistaa syy-seuraussuhteita, meidän pitää tunnistaa aiempia virheitä ja ottaa niistä myös opiksi.

Edustaja Polvinen ehti jo lähteä salista, mutta totean hänelle, että kun hän puhuu siitä maahanmuuttoimurista, niin Suomeen saapui ennätysellisen paljon maahanmuuttajia sen lainsäädännön puitteissa, jonka keskusta oli hyväksynyt viime hallituksessa ja jonka tämä hallitus peri. Siis vuonna 2023 — kun tämä hallitus ei ollut tehnyt vielä yhtäkään uutta lainsäädäntötiukennusta maahanmuuttopolitiikkaan, koska aloitimme vasta kesällä — Suomeen saapui nettona 58 000 maahanmuuttoa. Sen jälkeen se tippui seuraavalle vuodelle 10 000:lla nettomääräisesti, siis 47 000:een, ja nyt se on tippunut taas yli 10 000:lla nettomääräisesti 35 000:een. Eli Suomessa tällä hetkellä nettomaahanmuutto on aika merkittävässä laskussa. Sitä selittää osin se, että tämä meidän nettomaahanmuuton määrä oli hyvin korkealla tasolla. Koskaan Suomeen ei ole kohdistunut näin paljon maahanmuuttoa, ja se johtui pitkälti paitsi Ukrainan sodan tilanteesta myös siitä, että nimenomaisesti Marinin hallituksessa — jossa keskusta oli toiseksi suurimpana puolueena, valtiovarainministeripuolueena — helpotettiin merkittävästi opiskelijamaahanmuuttoa ja perheenyhdistämismaahanmuuttoa. Sen seurauksena tuplaantui sekä opiskelijoiden tulo että perheiden tulo, ja suuri osa heistä päätyi sekä pienituloisiksi että Kelan palveluiden piiriin.

No, nyt tätä ongelmaa on pyritty paikkaamaan työperäisen maahanmuuton puolella, opiskeluperäisen maahanmuuton puolella, perheenyhdistämisten puolella ja erityisesti humanitäärisen maahanmuuton puolella. Aikaa tämä tulee viemään, mutta voitte olla varmoja, että ilman perussuomalaista maahanmuuttopolitiikkaa nämä luvut eivät olisi laskussa, vaan ne olisivat nousussa. [Tuomas Kettusen välihuuto] — Erityisesti ottaen huomioon, Edustaja Kettunen, sen teidän 40 000 nettomaahanmuuttajan tason, josta te haaveilitte vielä vuodelle 2025: tämä hallitus alitti sen. Ei tullut 40 000:ta nettona, tuli alle sen. Eli teidän politiikkanne tavoitteeseen tämä hallitus ei yltänyt, mutta näin maahanmuuttopolitiikan saralla se on hyvä asia. [Tuomas Kettunen: Maahanmuuttoimuri on ollut käynnissä tällä hallituskaudella!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Hallituksen esitys HE 52/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Tuttuun tapaan lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.19 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen hallituksen esityksen eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen, niin sanotun maahanmuuttopaktin, täytäntöön panemiseksi kansallisessa lainsäädännössä:

EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikalla on pystyttävä vastaamaan kestävästi maahanmuuton aiheuttamiin haasteisiin, ja todettakoon, arvoisa puhemies, tässäkin yhteydessä, että EU:ssa onkin käynnissä perustavanlaatuinen muutos tavassa, jolla maahanmuuttoa ja turvapaikka-asioita säännellään ja hallitaan. Nykyinen järjestelmä on ollut monin paikoin hidas, altis väärinkäytöksille ja vaikeasti hallittava. Tavoitteena on rakentaa järjestelmä, joka on yhtä aikaa tehokas, nopea ja turvallinen. Samalla tavoitteena on parempi maahantulon hallinta ja se, että kielteisen päätöksen saaneet poistuvat tai heidät poistetaan maasta tehokkaasti. Pakti tarjoaa välineet, joilla jäsenvaltio voi tehostaa edelleen ulkorajojensa valvontaa sekä luoda tehokkaita ja väärinkäytön estäviä turvapaikka- ja palauttamismenettelyjä. Jatkossa tiedämme paremmin henkilön Eurooppaan saapumisesta asti, keitä täällä on ja keitä täältä lähtee.

Arvoisa puhemies! Yksi paktin keskeisistä uudistuksista on uusi seulontamenettely. Se on tärkeä väline erityisesti turvallisuusnäkökulmasta. Menettelyn tarkoitus on tunnistaa henkilöt, arvioida heidän mahdollisesti aiheuttamansa riskit kansalliselle turvallisuudelle ja kansanterveydelle sekä ohjata heidät tehokkaasti turvapaikkamenettelyyn tai takaisin lähtömaahan. Seulonta kestää pääsääntöisesti kolme—seitsemän päivää. EU-lainsäädäntö edellyttää, että seulottavat henkilöt ovat viranomaisten saatavilla koko menettelyn ajan. Henkilöillä on jatkossa velvollisuus oleskella seulontapaikassa tai heille osoitetussa majoituksessa. Ulkorajalla seulottavia ei päästetä maahan menettelyn aikana. Tarvittaessa pysymistä voidaan varmistaa myös estein. Ulkorajalla seulonnasta vastaisivat pääsääntöisesti Rajavartiolaitos ja Tulli, sisämaassa poliisi. Myös suojelupoliisi osallistuisi seulontaan.

Turvallisuusnäkökulma onkin läpileikkaava teema koko esityksessä. Unionin ulkorajojen valvontaa tehostetaan myös laajemmalla rekisteröinnillä Eurodaciin, joka on koko järjestelmän toiminnan ydin ja tärkeä väline myös unionin sisällä tapahtuvan luvattoman edelleen liikkumisen estämisessä. Näillä välineillä tuotetaan ja jaetaan jäsenvaltioiden kesken tarkempi tieto unioniin saapuneista, siellä oleskelevista ja sieltä lähteneistä henkilöistä. Seulonnan avulla tunnistetaan myös mahdolliset sisäiselle turvallisuudelle uhkaa aiheuttavat henkilöt sekä ohjataan henkilöt oikeaan menettelyyn. Muun muassa turvallisuutta uhkaavat henkilöt menevät rajamenettelyyn.

Arvoisa puhemies! Toinen keskeinen kokonaisuus liittyy turvapaikkamenettelyn tehostamiseen. Kuten nykyisinkin, hakemuksen rekisteröisi edelleen poliisi tai Rajavartiolaitos, koska rekisteröinnissä käytetään pääasiassa seulonnan tietoja. Uutta on se, että hakemuksen varsinainen jättäminen siirtyy Maahanmuuttovirastolle. Hakemuksen jättämisellä tarkoitetaan vaihetta, jossa hakija kertoo hakemuksen perusteet ja antaa mahdolliset todisteet. Muutos tehostaisi menettelyä, koska siinä voidaan samalla kerätä muita alkutietoja, joita yleensä kysytään vasta turvapaikkapuhuttelussa. Muutos edesauttaisi puhutteluihin valmistautumista ja mahdollistaisi paremmin alussa kerrottavien

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

seikkojen käyttämisen muun muassa uskottavuusarvioinnissa. Tämä parantaa päätöksenteon laatua ja nopeutta.

Hakijoille tarjotaan oikeudellista neuvontaa ennen hakemuksen jättämistä. Neuvontaan kuuluu hakijan oikeuksien mutta myös velvollisuuksien läpikäynti. Neuvonnan tarkoituksena on tehostaa menettelyä, kun hakija tietäisi tarkemmin, mitä menettelyyn kuuluu, ja omat velvollisuutensa eri vaiheissa. EU-säädökset eivät edellytä julkisin varoin kustannettavaa oikeusapua hakemuksen tutkinnan ajalle. Siksi julkisin varoin kustannettavan oikeusavun tarjoamista rajoitettaisiin vain välttämättömiin oikeusavustajan toimenpiteisiin.

Arvoisa puhemies! Pääsääntöisesti turvapaikanhakijalla on oikeus oleskella Suomessa hakemuksen käsittelyn ajan. EU-sääntely on kuitenkin tähänkin asti mahdollistanut tiettyjä poikkeuksia. Yksi tällaisista poikkeuksista koskee myöhempiä hakemuksia, ja sen ehdotetaan säilyvän. Jatkossa poikkeuksen muodostaisi myös esimerkiksi tilanne, jossa hakijaa ollaan rikoksen vuoksi luovuttamassa tai siirtämässä toiseen maahan tai kansainväliseen rikostuomioistuimeen. Tällaisilla henkilöillä ei olisi oikeutta oleskella maassa turvapaikkahakemuksen tutkinnan loppuun saakka, vaan heidät voitaisiin luovuttaa tai siirtää ennen päätöksen tekemistä.

Tehokkaammat turvapaikkamenettelyt mahdollistetaan myös muun muassa laajemmalla nopeutetun menettelyn käytöllä ja tuomalla käsittelyajat myös muutoksenhakuun. Tämä lyhentää koko prosessin kestoa ja vähentää järjestelmän kuormitusta. Samalla hakijan velvollisuuksia selkeytetään. Väärinkäyttöihin pyritään puuttumaan aiempaa paremmin, muun muassa niin, että hakijan velvollisuuksien rikkomisesta voi seurata hakemuksen epäsuora peruuttaminen, jolloin hakemuksen perusteita ei tutkita lainkaan. Myös muun muassa myöhemmän hakemuksen tehneiden vastaanottopalveluja kavennetaan.

Arvoisa puhemies! Vastaanottopalvelujen osalta esitys sisältää tiukennuksia, joiden tarkoituksena on ehkäistä vastaanottojärjestelmän väärinkäyttöä. Jatkossa vastaanottopalveluja annetaan sellaisille kansainvälistä suojelua hakeville tai tilapäistä suojelua saaville, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia tai kansalaisuudettomia. Myöhemmän hakemuksen tehneelle ei anneta palveluja, jos hänellä ei ole oikeutta jäädä Suomeen hakemuksen tutkinnan ajaksi. Vastaanoton kestoa rajataan, jotta maasta poistuminen tai kuntaan siirtyminen tapahtuisi nykyistä nopeammin. Jos vastaanottopalveluiden saaja laiminlyö hänelle asetettuja velvollisuuksia, vastaanottorahaa voidaan alentaa tai palvelut voidaan peruuttaa. Uutena velvollisuutena tulee säännöllinen tunnistautuminen vastaanottokeskuksessa. Turvapaikanhakijan voitaisiin edellyttää oleskelevan tietyllä maantieteellisellä alueella tai hänet voitaisiin määrätä asumaan tietyssä vastaanottokeskuksessa. Vastaanottorahan ja käyttörahan määrää alennetaan pysyvästi väliaikaisella lailla säädetylle tasolle.

Arvoisa puhemies! Merkittävä uusi mahdollisuus liittyy turvapaikkaprosessin siirtämiseen EU:n ulkopuoliseen turvalliseen maahan, ja tähän laki tuo oikeudellisen kehyksen. Nykyisin hakija voidaan siirtää turvalliseksi katsottuun kolmanteen maahan, jos hänellä on siihen aiempi yhteys. Jatkossa siirto olisi mahdollista myös silloin jos hakija on matkustanut EU-alueelle kyseisen maan kautta tai jos kyseisen maan kanssa on tehty sopimus turvapaikkaprosessin siirrosta. Toinen turvallisiin maihin liittyvä muutos koskee turvallisia alkuperämaita: Hakemusten käsittelyn sujuvoittamiseksi EU:ssa voidaan laatia

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

yhteisiä luetteloita turvallisista alkuperämaista ja turvallisista kolmansista maista. Jäsenvaltiot voivat lisäksi laatia omia kansallisia luetteloitaan.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuudessaan hallituksen esitys rakentaa Suomeen järjestelmää, joka on nykyistä tehokkaampi, turvallisempi ja paremmin hallittavissa. Se vastaa muuttuneeseen toimintaympäristöön, vahvistaa viranomaisten työkaluja ja tuo selkeyttä koko turvapaikkaprosessiin aina maahantulosta päätökseen ja tarvittaessa maasta poistamiseen asti. EU-säädöksiä aletaan soveltaa kesäkuussa 2026, ja siksi kansallisen lainsäädännön on oltava valmiina tähän mennessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Selvä, otetaan pieni debatti tähän vaiheeseen. Edustaja Lyly.

15.27 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. — Tämä on aika massiivinen kokonaisuus, kun katsoo tätä lakipakettia ja tuolla postitukseksikin kun katsoo sitä kirjallista määrää, mitä siihen liittyy. Voi sanoa, että aika monella tavalla tätä asiaa viedään nyt eteenpäin ja toteutetaan tätä EU:n yhtenäistä linjaa.

Minua tässä kiinnostaa se, kun paljon puhutaan maahanmuutosta Suomeen kaiken kaikkiaan ja tässä on turvapaikanhakijoista ja muista kysymys, että nämä mittaluokat aina häviävät näissä jutuissa, eli paljonko meillä on turvapaikanhakijoita tällä hetkellä täällä hakemassa, kun verrataan sitten työperäiseen maahanmuuttoon tai opiskeluperäiseen maahanmuuttoon? Tässä mielessä ne olisi aina hyvä tuoda esiin. Kysyisinkin nyt näitä lukumääriä siihen nähden, mitä meillä on näitä muita maahanmuuttajia Suomeen tulossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

15.28 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Turvallisuus alkaa rajalta ja varsinaisesta kontrollista. Siksi tämän esityksen keskiössä on seulontamenettely, joka mahdollistaa henkilöllisyyden varmistamisen, turvallisuusriskien arvioinnin ja viranomaisyhteistyön jo maahantulon alkuvaiheessa. Rajavartiolaitoksen, poliisin, Tullin ja suojelupoliisin toimivaltuudet yhdistetään tavalla, joka vahvistaa ennaltaehkäisevää turvallisuutta. Näin saamme käyttöömmme yksilöllisen riskien arvioinnin, joka suojaa sekä Suomea että aidosti suojelua tarvitsevia. Lisäksi tehokkaat menettelyt ovat turvallisuuden edellytys. Hidas ja helposti kierrettävä turvapaikkajärjestelmä ei ole humaani, se on turvallisuusriski. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

15.29 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos jälleen ministeri Rantaselle tästä hyvästä esityksestä. Kaikkein tärkein kohta tässä on juuri se, että jatkossa turvapaikkahakemuksia voidaan käsitellä EU-alueen ulkopuolella ja kolmansissa maissa, jotka ovat turvallisista, koska tämä on juuri sen järjestelmän ydin kokonaisuutenaan. Ei voi olla niin, että lähtee hakemaan turvapaikkaa ja kävelee useiden turvallisten maiden läpi päätyäkseen johonkin paikkaan, johon halutaan muista syistä kuin aidosti

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

turvapaikkasyistä. Siihen tämä esitys pitkästä aikaa tuo jonkinlaisen ratkaisun, eli todella tärkeä ja iso muutos.

Toinen iso elementti, joka tässä on, on se, että tämä tuo lisää velvoitteita, joita ollaan kaikissa muissakin uudistuksissa tehty. On yhteistyövelvoite viranomaisten kanssa. Jos niitä ei noudata, siitä seuraa tiettyjä sanktioita ja voidaan vaikka määrätä sijoittumaan tietylle alueelle, josta tavoitetaan kenties helpommin.

Kolmantena on myös tämä seulonta-asetus, joka mahdollistaa sen, että pystytään katsomaan EU:n sisällä kokonaisuutena, minkälaisia ihmisiä meille tulee, samoilla kriteereillä, jotka myöskin aikaisemmin ovat puuttuneet. [Puhemies koputtaa] Todella hyviä elementtejä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jokelainen.

15.30 **Jessi Jokelainen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää tätä EU:ssa päätetyn maahanmuutto- ja turvapaikkasopimuksen tuomista Suomen lainsäädäntöön aivan EU:n asettamalla minimitasolla, mitä tulee nyt tähän turvapaikkamenettelyn laatuun, ihmisoikeuksiin ja esimerkiksi lapsen oikeuksiin. Hallituksen julkilausuttu tavoite on tehostaa ja sujuvoittaa prosesseja, mutta asiantuntijatkin ovat kuitenkin ilmaisseet, että tämä vaikutus saattaa hyvin olla päinvastainen. Asiantuntijat ovat sanoneet muun muassa, että muutos todennäköisesti lisää valituksia ja ruuhkauttaa hallinto-oikeuksia, ja sehän tuskin meillä on tässä tavoitteena. Viranomaisille ollaan lisäämässä valtava määrä uusia velvoitteita, ja yhdenvertaisuusvaltuutettu on muun muassa lausunut, että lisääntyneet valvontatehtävät eivät ole riittävästi resursoitu. Kun tässä kuitenkin mennään tosi syvälle ihmisten oikeusturvaan ja perusoikeuksiin puuttuviin sääntelyihin, niin toimeenpanossa kaikista vähintään olisi nyt se, että turvataan viranomaisten osaaminen ja riittävät resurssit tähän toimintaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

15.31 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katson tätä pakettia, joka EU:sta meille tulee ja joka täällä kansallisesti täytäntöön pannaan, niin oma ajatukseni on, että ehkä Eurooppa ei ole sittenkään menetetty. Tässä on yli kymmenkunta vuotta Eurooppa ottanut valtavia määriä turvapaikanhakijoita vastaan, siis puolesta miljoonasta yli miljoonaan joka vuosi. Valitettava tosiasia on se, että noin puolet näistä ihmisistä ei ole missään vaiheessa oikeutettuja turvapaikkaan: ei ensimmäisen, ei toisen, ei toisinaan edes kymmenennen turvapaikkahakemuksen jälkeen. Lopputuloksena valitettavasti on, että vaikka puolet hakemuksista ei johda myönteiseen turvapaikkapäätökseen, niin Euroopan unioni ei siltikään kykene poistamaan näitä kielteisen päätöksen saaneita ihmisiä vaan he jäävät luvatta Euroopan unionin alueelle, käytännössä meidän eurooppalaisiin valtioihimme. Vain noin viidennes näistä kielteisen päätöksen saaneista, luvatta Euroopan unionin ja jäsenmaiden alueella oleskelevista ihmisistä, kyetään palauttamaan tällä hetkellä. Juuri sen takia olen innoissani ja iloissani siitä, että Euroopan unionin [Puhemies koputtaa] jäsenmaat vihdoinkin lähtevät tiukentamaan linjaansa, jotta tästä ongelmasta päästään eroon ja sinisilmäisyyden aika loppuu.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

15.33 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me SDP:ssä pidämme tärkeänä, että EU:ssa rakennetaan yhteistä toimintalinjaa ja sääntelyä suhteessa kansainvälisen suojelun hakemiseen. Me olemme tukeneet maahanmuuttopaktia ja sen sisältöä. Tämä yhteinen EU-pakti ja yhteinen toimintalinja koskien kansainvälistä suojelua on siinäkin mielessä tietysti tärkeä, niin kuin tässä kuvattiin, että kun me eletään tässä Schengen-alueella, niin se on yhtä lailla täällä pohjoisessa tärkeää kuin se on sitten siellä etelässäkin. Ehkä sellainen toive sinne EU:n suuntaankin ja ehkä tähänkin liittyen olisi, että onko kunnianhimo ikään kuin oikealla tasolla ja ovatko toimet oikealla tasolla. Eli tähän kyllä keskittyy nyt pitkälti siihen EU:n ulkorajaan ja ehkä niihin, jotka ovat jo täällä meillä sisällä, kun pitäisi löytää EU-tasolla myöskin ratkaisua, miten tämä koko ilmiö saataisiin laajemmin siellä lähtömaissa selvitettyä, ettei tänne rajoille ikään kuin ilmestyttäisi. Tässä tietysti nyt turvallisia maita tuodaan esille, [Puhemies koputtaa] mutta sen lisäksi niihin juurisyihin olisi tärkeää EU-tasollakin yrittää puuttua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

15.34 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvonn ministeri! Hallituksen ja Suomen uuden linjan huomaa siinä, että emme ole valinneet pehmeää linjaa EU:n maahanmuuttopaktin toimeenpanossa, vaan tiukennuskeinoja on otettu ja otetaan laajasti käyttöön. Suomi toimii myös yhteistyössä samanmielisten maiden kanssa EU:ssa, jotta turvapaikkaprosessin ulkoistaminen todella saataisiin etenemään.

Maahanmuuttopolitiikka ei ole löystymään päin muuallakaan Euroopassa, päinvastoin. Tämä on hyvä oppositionkin sisäistä. Jos pääsette valtaan, älkää valitko päinvastaista linjaa ja lähtekö enää harjoittamaan avoimien ovien politiikkaa. Sen seurauksia on nähtävillä niin Suomessa kuin monessa muussakin Euroopan maassa äärimmäisen surullisella tavalla.

Tämä on erinomainen hallituksen esitys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Alametsä.

15.35 **Alviina Alametsä vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maksutonta oikeusapua ei pitäisi rajoittaa. Tällä hallituksen esityksellä rajattaisiin oikeusapua, ja se voi johtaa virheellisiin päätöksiin. Mielestäni on tärkeää, että tämä otetaan vakavasti, koska virheellinen päätös tällaisessa asiassa voi johtaa jopa ihmisen kuolemaan tai kidutukseen. Kyse on siis aiheellisesta huolesta. Vuonna 2016 oikeusapua rajattiin, myös silloin, mutta tämä palautettiin pian ennalleen, koska muutos johti lukuisiin ongelmiin, ja esimerkiksi hallinto-oikeuksiin tehtyjen valitusten määrä ja byrokratia kasvoi. Oikeusapu tuleekin säilyttää sitä tarvitseville. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

15.36 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvapaikkajärjestelmän täytyy olla samaan aikaan tehokas ja oikeudenmukainen. Liian löysä lainsäädäntö on valitettavasti mahdollistanut järjestelmän hyväksikäytön liian

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

pitkään. Siksi tarvitsemme seulontamenettelyt, joilla voimme varmistaa, että jokaisen maahan tulevan henkilöllisyys, turvallisuusriskit ja suojelun tarve arvioidaan mahdollisimman nopeasti ja luotettavasti. Kun käytössä on lisäksi nopeutetut menettelyt, perusteettomat hakemukset voidaan käsitellä hyvin nopealla aikataululla, mikä säästää aikaa kaikilta, sekä yhteiskunnalta että hakijalta itseltään, kun vastaus saadaan nopeasti.

Myös palautusjärjestelmä tarvitsee kipeästi tehostamista. Tällä hetkellä meillä on ongelmana, että osaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneista ei saada palautettua lähtömaihin. Se heikentää koko järjestelmän uskottavuutta. Nämä ovat ongelmia, jotka pitää pystyä ratkaisemaan yhdessä muun Euroopan kanssa, sillä ne eivät ole pelkästään Suomen ongelmia vaan laajempi haaste.

Kiitos ministerille tästäkin esityksestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

15.37 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä maahanmuuttopakti on valtava kokonaisuus, ja se tuodaan nyt todella merkittävällä kiireellä eduskuntaan. Tuskinpa täällä istuntosalissa edustajat ovat edes perusteellisesti siihen perehtyneet. Tämä ongelma on juuri se, joka tässä keskustelussa on nostettu esille, eli byrokratia lisääntyy merkittävästi, kun luodaan tällainen valtava valvontaorganisaatio. Se maksaa todella paljon, ja on loppujen lopuksi tehotonta, kun tuomioistuimet ruuhkautuvat merkittävästi.

Tämäkin kokonaisuus lisää paperittomuutta, se syventää varjoyhteiskuntaa. Tässä todella suurena vaarana on myös se, miten lapsen etu ja oikeusturva yleisesti turvataan, ja tähän lapsen etuun ministeri ei vastannut mitään. Olisin sen sijaan nyt tässä kohta kysynyt ministeriltä: Onko Suomi mukana neuvottelemassa nyt yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa siitä, että turvapaikkaprosessit kokonaisuudessaan ulkoistettaisiin niin sanottuihin kolmansiiin turvallisiin maihin? Voisitteko eduskunnan edessä nyt kertoa, miten tämän asian kanssa edetään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tähän vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen ministerin vastaus, ja sitten puhujalistaan. — Edustaja Strandman.

15.38 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimus uudistaa järjestelmää, jossa Suomi päivittää kansallista sääntelyä vastaamaan uutta kokonaisuutta. Tavoitteena on nopeammat menettelyt, tiukempi ulkorajavalvonta ja toimivampi palautusjärjestelmä samalla, kun EU-tason yhteiset pelisäännöt vahvistuvat. Suomi sovittaa täytäntöönpanon hallitusohjelman linjaan ja hyödyntää EU:n sääntelyn mahdollistamat kiristykset. Keskeistä on, että järjestelmä toimii tehokkaasti ja yhtenäisesti eikä jätä jäsenmaita yksin paineen keskelle. EU:n uudistuksen myötä seulonta ja rajamenettelyt selkeytyvät, päätöksenteko nopeutuu ja palautusten toimeenpano tehostuu. Samalla vahvistetaan yhteistä vastuunjakoa ja pyritään vähentämään järjestelmän väärinkäyttöä. Tavoitteena on, että rajavalvonta pysyy tiukkana ja palautukset toteutuvat tehokkaasti, jotta kokonaisuus säilyy hallittuna ja oikeudenmukaisena. Erinomaista työtä jälleen, sisäministeri Rantanen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

15.40 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! On todellakin korkea aika sille, että maahanmuuttopolitiikassa tapahtuu muutos kriittiseen suuntaan myös koko EU:n tasolla. Tämän esityksen myötä ilman maahantuloedellytyksiä olevat seulotaan ja heidän henkilöllisyytensä, heidän aiheuttamansa turvallisuusriski sekä heidän haavoittuvuutensa ja terveytensä tarkastetaan. Tämä tukee viranomaisten toimintaa myös jatkossa tärkeässä valvontatyössään. Tämä koskee myös koko unionin alueella kiinni otettuja henkilöitä, joille ei vielä ole tehty seulontaa tai rajatarkastusta, sekä kaikkia henkilöitä, jotka hakevat kansainvälistä suojelua rajanylityspaikalla.

Arvoisa puhemies! Sisäministeri Rantanen on edistänyt EU:n ulkopuolisen palautuskeskuksen perustamista turvapaikanhakijoille yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa, ja näiden useiden hyvien maahanmuuttoesitysten lisäksi tämä tavoite on erittäin kannatettava. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

15.41 **Sisäministeri Mari Rantanen:** Arvoisa puhemies! Aloitan siitä, että täällä kuvattiin tätä hallituksen esitystä massiiviseksi paketiksi, ja sitä se totta tosiaan on. Ministeriömme on tehnyt tässäkin esityksessä niska limassa töitä, mutta uskon, että varmasti eduskunta tästä massiivisesta paketista selviää.

Täällä kysyttiin, mikä on tämä mittakaava turvapaikanhakijoiden osalta. Se on lähtenyt erinomaisen hyvin laskuun tällä hallituskaudella. Viime vuonna noin 2500 turvapaikkahakemusta: se on hyvin vähän. Se on puolittunut tällä hallituskaudella, ja se on toki hallitusohjelman tavoitteenakin. Eli alaspäin mennään, hyvä näin, mutta jos me katsotaan koko Euroopan laajuista painetta edelleen turvapaikkahakemuksissa, niin se on varsin suuri. Tosiasia on se, että nyt kun tämä yhteinen ikään kuin lainsäädäntökokonaisuus saadaan Euroopan unionissa tehtyä niin, että kaikki noudattaisivat samoja sääntöjä, niin nyt on kyllä aika katsoa nimenomaan, mitä muuta pitää tehdä, ja se katse kääntyy sinne kolmansiin maihin. Jos ei ole täällä eduskunnassa tullut huomatuksi, niin Euroopan unionin komissio antoi maahanmuuttostrategiansa, ja siinä hyvin voimakkaasti alleviivataan sitä, että nyt on tehtävä nimenomaan kolmansissa maissa töitä ja myöskin siirrettävä niitä prosesseja sinne ja katsottava, että asiat tehdään Euroopan unionin rajojen ulkopuolella. Näin se on. Tämä politiikan muutos ja murros, josta tuossa aiemmin puhuin, on ihan totta, ja se on kyllä näissä näkyvissä.

Mitä tulee sitten tähän varsin laajaan pakettiin, niin niin kuin hyvin tiedämme, nämä ovat asetuksia. Siellä on osa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, ja sitten siellä on osa kansallisesti tehtävää. Me olemme pyrkineet hallitusohjelman mukaisesti tiukentamaan turvapaikkapolitiikkaa, ja näin ollen kansallista liikkumavaraa on tietenkin käytetty tässä niin paljon kuin mahdollista.

Itse toivoisin, että me emme täällä antaisi sellaista käsitystä, että meidän Maahanmuuttovirastomme tekisi kovasti paljon virheellisiä päätöksiä. Täällä nyt viitattiin turvapaikanhaun aikaiseen oikeusapuun, että ikään kuin, kun sitä nyt rajataan, kävisi niin, että nyt tulee kovasti virheellisiä päätöksiä. Haluaisin muistuttaa, että meidän Migri, Maahanmuuttovirasto, tekee varsin laadukasta ja hyvää työtä tarkoin lakia noudattaen, ja kun katsotaan näitä hallinto-oikeuksista Maahanmuuttovirastoon palautuvia päätöksiä, niin ne ovat kyllä varsin vähäisiä, joten voidaan sanoa, että Maahanmuuttovirasto, Migri,

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

tekee erittäin laadukasta työtä ja siihen on syytä luottaa, ja minusta sellaista kuvaa ei saa täällä antaa, että tässä olisi joku perustavaa laatua oleva ongelma.

Tämä oikeusapuhan säilyy edelleen siellä muutoksenhakuvaiheessa, josta tämä maahanmuuttopakinkin säätää, ja näin ollen on kysymys siitä, onko henkilöllä turvapaikanhakuvaiheessa, hallintovaiheessa — kun hän ensimmäistä kertaa hakee — oikeus olla avustaja siinä vai ei. Haluan muistuttaa, että täältä turvapaikkapaktista tulee tämä oikeudellisen neuvonnan antaminen, ja se on määrätty tässä lainsäädännössä Migrin tehtäväksi, jossa heidän velvollisuutensa on kertoa jokaiselle siitä, mitkä ovat nämä prosessin vaiheet ja minkälaisia oikeuksia ja velvollisuuksia siihen hakijalle kuuluu. Eli aivan kylmiltään ei turvapaikkaprosessipuhutteluihin tarvitse mennä.

Haluan vielä kiinnittää huomiota siihen, kun sanotaan, että tämä esitys aiheuttaisi paperittomuutta. Ensinnäkin tämä termi on huonosti asiaa kuvaava. Jos me puhumme laittomasti maassa olevista, niin silloin kannattaa käyttää sitä termiä, joka sitä kuvaa, sillä jokaisella on joku paperi. On se sitten myönteinen kansainvälisen suojelun päätös tai kielteinen kansainvälisen suojelun päätös tai maastapoistamispäätös, niin se on paperi sekin. Eli haluaisin, että käytettäisiin täällä niitä termejä, jotka paremmin tilannetta kuvaavat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten edustaja Honkonen, poissa. — Edustaja Garedeu.

15.46 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Vihdoin on EU:ssakin herätty siihen, että siirtolaisvirrat on pysäytettävä. Euroopan unionin tuore maahanmuutto- ja turvapaikkapaketti on merkki heräämisestä siihen tosiasiaan, että jopa miljoona turvapaikanhakijaa vuodessa uhkaa Euroopan turvallisuutta, yhteiskuntajärjestystä ja sosiaalijärjestelmiä. Pakti sisältää selkeän viestin kolmansista maista tänne laittomasti pyrkiville: Eurooppaan pääsee jatkossa ainoastaan laillisia väyliä pitkin.

Ulkorajojen valvontaa tehostetaan, luodaan nopeita turvapaikka- ja palauttamismenettelyjä ja vahvistetaan EU-maiden välistä taakanjakoa, eli ei jätetä yhtään jäsenvaltiota selviämään yksin siirtolaisvyöryn alla. Auttamisvelvoite ei onneksi kuitenkaan velvoita sillä tavalla ottamaan näitä tulijoita Suomeen, vaan apua voi tarjota monin eri tavoin. Laittomat tulijat ja heidän henkilöllisyytensä tarkastetaan jatkossa huolella ja tehdään arvio siitä, voivatko he olla riski Euroopan turvallisuudelle. Uusille turvapaikanhakijoille asetetaan velvollisuuksia, joilla pyritään estämään järjestelmän hyväksikäyttöä.

Näiden periaatteiden mukaiset säädökset tuodaan nyt Suomen omaan lainsäädäntöön, ja perussuomalaisen linjan mukaisesti otamme luonnollisestikin käyttöön EU-paketin sallimat tiukennukset. Lisäksi Suomi tulee hyödyntämään täysimääräisesti mahdollisuudet siirtää turvapaikkaprosessi EU:n ulkopuolelle. Tätä Suomi edistää samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa, ja on todella tärkeää, että tämä saadaan käytännössä toimimaan mahdollisimman nopeasti.

Arvoisa puhemies! On aivan käsittämätöntä, miten pitkälle muiden kulttuurien invaasion on jo annettu edetä Euroopassa, ennen kuin asialle on alettu tehdä yhtään mitään. Sille on suorastaan avattu ovet ja tehty anteeksi pyydellen tilaa tulijoiden länsimaisten arvojen kanssa täysin yhteensopimattomille elämäntavoille. Tämä on sopinut erityisen hyvin islamille, joka tavoittelee omien arvojensa levittämistä kaikkiin yhteiskuntiin.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Suuri osa Eurooppaan tulleista pakolaisista on peräisin muslimimaista. Mitä tämän pitäisi kertoa meille? Eikö juuri sen, että erityisesti niissä maissa elintaso ja ihmisoikeudet ovat niin huonolla tolalla, ettei meidän tule antaa tuumaakaan periksi länsimaisten arvojen noudattamisesta, jos haluamme, että vapautemme ja hyvinvointiyhteiskuntamme vielä säilyy? Islamin tavoite näkyy selvästi siinä, millaisia paineita länsimaihin kohdistetaan tulijoiden taholta: Naiset pitäisi hunnuttaa piiloon, jopa lapset; rukoushuoneita pitäisi saada työpaikoille ja kouluihin, ja maahanmuuttajajärjestöjen pitäisi saada valtion rahalla pitää yllä vain heille suunnattuja kerhojaan. Jopa oikeuslaitoksemme on saatu uskomaan, että islamin arvomaailman epätasa-arvosta ja ongelmista puhuminen olisi vihapuhetta, ja sen perusteella on jaettu tuomioita kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Pahimmillaan islamin vaikuttaminen ilmenee väkivaltana ja terrori-iskuina.

Arvoisa puhemies! Suomalaista ja eurooppalaista kulttuuria on suojeltava. Sen ei saa antaa hukkuu siirtolaisvirtojen mukanaan tuomien elämäntyylien ja turvallisuusriskien alle. Siksi meidän on sekä rajoitettava maahanmuuttajien määrää että tehtävä selväksi periaatteet, joiden mukaan täällä tulee elää: maassa maan tavalla, lakeja noudattaen ja omasta elannostaan huolehtien. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

15.51 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen maahanmuuttopolitiikan keskeinen tehtävä on turvata yhteiskunnan turvallisuus, oikeusjärjestyksen toimivuus ja kansalaisten luottamus viranomaisiin. Nyt käsiteltävä esitys vastaa tähän tehtävään tavalla, joka on oikeusvaltioperiaatteen mukainen, EU-oikeudellisesti kestävä ja turvallisuuspoliittisesti välttämätön. Euroopan unionin uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus lähtee yksinkertaisesta periaatteesta: järjestelmä ei voi olla inhimillinen eikä oikeudenmukainen, ellei se ole hallittu ja turvallinen.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus alkaa rajalta ja varhaisesta kontrollista. Siksi tämän esityksen keskiössä on seulontamenettely, joka mahdollistaa henkilöllisyyden varmistamisen, turvallisuusriskien arvioinnin ja viranomaisyhteistyön jo maahantulon alkuvaiheessa. Rajavartiolaitoksen, poliisin, Tullin ja suojelupoliisin toimivaltuudet yhdistetään tavalla, joka vahvistaa ennaltaehkäisevää turvallisuutta. Näin saamme käyttöömmä yksilöllisen riskiarvion, joka suojaa sekä Suomea että aidosti suojelua tarvitsevia. Lisäksi tehokkaat menettelyt ovat turvallisuuden edellytys. Hidas ja helposti kierrettävä turvapaikkajärjestelmä ei ole humaani, se on turvallisuusriski.

Tämän esityksen tarkoitus on nopeuttaa käsittelyä erityisesti silloin, kun hakemus on selvästi perusteeton tai kun hakija muodostaa uhan yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Nopeat rajamenettelyt, lyhennetyt muutoksenhakuajat ja selkeä vastuunjako vähentävät väärinkäytöksiä, ehkäisevät laitonta edelleen liikkumista ja vapauttavat viranomaisresursseja todellisiin uhkiin. Siksi meillä on oltava mahdollisuus näihin toimiin, jotta voimme pitää Suomen turvallisena.

Arvoisa puhemies! Myös palautusten toimivuus on turvallisuuskysymys. Yksi järjestelmän suurimmista ongelmista on ollut se, että kielteisen päätöksen saaneet tavalla tai toisella jäävät maahan. Tämä heikentää lain uskottavuutta ja lisää turvallisuusriskiä. Siksi esitys on osa kokonaisuutta, jolla vahvistetaan palautusmenettelyjä ja mahdollistetaan palautus- ja vastaanottokeskusten käyttö EU:n ulkopuolisissa turvallisissa kolmansissa maissa. Tämä on ratkaisevaa Suomen kaltaiselle ulkorajavaltiolle.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tässä esityksessä turvallisuus ja oikeusvaltio kulkevat yhdessä. On tärkeää todeta, että esitys ei heikennä perusoikeuksia vaan päinvastoin: toimiva, valvottu ja johdonmukainen järjestelmä suojaa oikeuksia paremmin kuin nykytilanne. Turvallisuus ei ole vaihtoehto oikeusvaltiolle, se on sen edellytys.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tarkoitus on vahvistaa Suomen kykyä hallita maahanmuuttoa, torjua turvallisuusuhkia ja säilyttää kansalaisten luottamus siihen, että lait tarkoittavat sitä, mitä sanovat. Siksi tämä on välttämätön askel kohti uskottavaa, turvallista ja kestävä maahanmuuttopolitiikkaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

15.56 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Euroopan unionin uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus luo yhteiset säännöt, joilla turvapaikkajärjestelmää tiukennetaan ja käsittelyä nopeutetaan. Säädösten soveltaminen alkaa laajemmin vuoden 2026 aikana. Tavoitteena on nopeammat menettelyt, tiukempi ulkorajavalvonta ja toimivampi palautusjärjestelmä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ilman maahantulon edellytyksiä olevat henkilöt seulotaan heti, taustat tarkistetaan ja hakemukset käsitellään aiempaa ripeämmin. Osa hakemuksista voidaan ratkaista nopeutetussa menettelyssä.

Euroopan turvapaikkatilanne on muuttunut olennaisesti viime vuosina. 2010-luvulla nähtiin voimakas turvapaikanhakijoiden määrän kasvu, ja järjestelmät joutuivat laajasti koetukselle. Samalla on käynyt ilmi, että liian väljä toteutus johtaa viiveisiin ja vaikeuttaa kielteisten päätösten toimeenpanoa.

Arvoisa rouva puhemies! Aikaisempien hallitusten aikana Suomen maahanmuuttolinja on ollut liian kevyt suhteessa Euroopan kehitykseen. Se on tarkoittanut hitaita palautuksia ja heikkoa kontrollia järjestelmän väärinkäytöksiin. Tähän on tullut nyt muutos. Suomi hyödyntää EU-paketin mahdollistamat tiukennukset täysimääräisesti. Viranomaisten toimivaltuuksia selkeytetään ja seulontaa vahvistetaan, jotta järjestelmä toimii eikä vuoda. Palautusten toimivuus ratkaisee koko järjestelmän uskottavuuden. Liian usein kielteisen päätöksen saaneet jäävät EU:n alueelle, mikä rapauttaa luottamusta ja heikentää järjestelmän toimivuutta. On tärkeää, että Suomi kulkee nyt samaan suuntaan muun Euroopan kanssa, jossa maahanmuuttopolitiikkaa kiristetään ja järjestelmää palautetaan hallintaan.

Arvoisa puhemies! Hallittu maahanmuutto edellyttää selkeitä sääntöjä, niiden johdonmukaista toimeenpanoa ja uskottavaa järjestelmää. Näin turvataan toimivuus ja kansalaisten luottamus siihen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehditään ainakin yksi vielä ottaa. — Edustaja Rintamäki.

15.58 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi. Tarkoituksena on siis tehdä tässä sopimuksessa edellytetyt muutokset kansainväliseen lainsäädäntöön. Suuri osa säädöksistä on suoraan sovellettavia asetuksia. Päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö kumotaan. Kansallista

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

liikkumavaraa sisältävien säännösten osalta säädettäisiin uutta kansallista lainsäädäntöä ja muutettaisiin voimassa olevaa.

Koska uudistamme tällä hallituskaudella jo muutenkin maahanmuutto- ja turvapaikkalainsäädäntöä, on luonnollista yhteensovittaa EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen eli paktin täytäntöönpano yhteen hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Kaikki sopimuksen säädösten sallimat tiukennukset otetaan käyttöön, millä saatamme Suomen turvapaikkapolitiikkaa keskeisiltä osin kohti yleispohjoismaalaista tasoa.

On hyvä, että Suomessa on laajemminkin herätty massaturvapaikanhaun ongelmiin ja ruusunpunaiset lasit on otettu pois silmiltä. Tämä kehitys oli nähtävillä jo viime vuosikymmenen alkupuolella, mutta heräämiseen meni hiukan liian kauan. On aivan oikein, että EU nyt etenee aktiivisesti maahanmuuttopaktin soveltamisen alettua erityisesti turvapaikkaprosessien siirtämiseksi EU:n ulkopuolelle. Se on nähty vuosien varrella, että kielteisen päätöksen saaneiden ihmisten palauttaminen EU:sta on vaikeaa. Olisi vain paljon parempi, etteivät nämä paikanhakijat edes alun perinkään pääse EU-rajojen sisäpuolelle.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopakti tarjoaa EU:lle oikeudellisen kehyksen ja välineet, joilla unioni voi tehostaa ulkorajojensa valvontaa ja luoda nopeita ja tehokkaita turvapaikka- ja palauttamismenettelyjä. Valvonnan tehostamiseen vastataan paktin seulonta-asetuksella, menettelyasetuksella ja paluuarajamenettelyasetuksella. Se, mikä on oleellista, on se, että kaikki ilman maahantulon edellytyksiä olevat seulotaan ja heidän henkilöllisyytensä, heidän aiheuttamansa turvallisuusriski sekä heidän haavoittuvuutensa ja terveytensä tarkastetaan. Tämä koskee myös heitä, jotka otetaan kiinni unionin alueella ja joille ei ole vielä suoritettu seulontaa tai rajatarkastusta, sekä kaikkia niitä, jotka hakevat kansainvälistä suojelua rajanylityspaikalla. Tämän jälkeen sovelletaan pakollista rajamenettelyä henkilöihin, jotka todennäköisesti eivät tarvitse suojelua, aiheuttavat turvallisuusuhkaa tai johtavat toiminnallaan viranomaisia harhaan. Uudelleen laaditussa vastaanottodirektiivissä taas säädetään vastaanottovaatimusten vähimmäistasosta, jonka tarkoituksena on varmistaa kansainvälistä suojelua hakevien riittävä elintaso ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa.

Arvoisa puhemies! Suomen uuden linjan huomaa siinä, että emme ole valinneet pehmeää linjaa EU:n maahanmuuttopaktin toimeenpanossa, vaan tiukennuskeinoja on otettu ja otetaan laajasti käyttöön. Suomi myös toimii yhteistyössä samanmielisten maiden kanssa EU:ssa, jotta turvapaikkaprosessin ulkoistaminen todella saataisiin etenemään. Maahanmuuttopolitiikka ei ole löystymään päin muuallakaan Euroopassa, päinvastoin. Tämä on hyvä oppositionkin sisäistä. Avoimien ovien politiikka, sen aika on ohi. Sen seurauksia on nähtävillä niin Suomessa kuin monessa muussakin Euroopan maassa äärimmäisen surullisella tavalla.

Tämä on erinomainen hallituksen esitys. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt ministerille vielä lyhyt puheenvuoro, ja sitten mennään seuraavaan asiaan, koska tämä oli aikarajoitettu.

16.02 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Täsmennän vielä äskeistä puheenvuoroani siltä osin, jos jäi semmoinen käsitys, että tästä maksuttomasta oikeusavusta luovuttaisiin kokonaan: sitä rajataan nyt tavalla, joka kattaa vain

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

välttämättömät oikeusavustajan toimenpiteet, ja tämä on siis sen lisäksi, mitä tässä maksuttomassa oikeusavussa tulee.

Ehkä ihan lyhyesti otan vielä edellisistä debattipuheenvuoroista kiinni sen, että aivan oikein, niin kuin täällä kuvattiin, meillä on koko Euroopan tasolla se tilanne, että turvapaikkahakemusten määrä on edelleen varsin korkea mutta sen sijaan niiden, jotka eivät saa lupaa jäädä, palauttaminen on hyvin hyvin matala. Eli siis noin 20 prosenttia niistä, jotka saavat paluupäätöksen, poistuvat tosiasiallisesti Euroopasta ja Euroopan alueelta. Tämä määrä on todella todella pieni, ja senkin vuoksi ylipäättänsä kaikki lainsäädäntö, jolla saadaan ensinnäkin yhtenäistettyä menettelyjä ja yhtenäistettyä sääntöjä ja lisättyä sitä lainsäädäntöä, jolla tähänkin saadaan tehoa, on tietysti tervetullutta.

On myöskin hyvä ymmärtää se, että tämä pakti ei varmastikaan ole täydellinen, mutta sitten toisaalta komission maahanmuuttostrategiassa jo nostetaan esiin se, että niitä mahdollisia valuvirheitä, joita tässä paktissa havaitaan, tullaan myöskin korjaamaan. Mielestäni on äärimmäisen tärkeätä, että on myöskin sitä tietä, että näitä voidaan tehdä, koska on selvää, niin kuin todettua, että näihin prosesseihin täytyy saada tehoa ja nopeutta, ja myöskin maastapoistoprosesseihin, koko Euroopan alueella. Tämä on nyt ensimmäinen askel tähän suuntaan, ja korjaussarjoja lienee odotettavissa.

Haluan muistuttaa tässä yhteydessä paluusetuksesta, joka tällä hetkellä edelleen neuvotteluissa on, ja sieltä varmasti myös näihin maastapoistokysymyksiin saataneen uusia työkaluja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.05.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 22.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037

Valtioneuvoston selonteko VNS 10/2025 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 3/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja Jouni Ovaskan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Valtioneuvoston edustajalle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Palautekeskusteluun varataan ensi vaiheessa yksi tunti. — Nyt edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.05 Jouni Ovaska kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö koskee valtioneuvoston selontekoa valtakunnallisesta liikennejärjestelmästä vuosille 26—37. Valtioneuvoston selonteossa esitetään valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, Liikenne 12, joka on liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukainen strateginen suunnitelma liikennejärjestelmän kehittämiseksi 12 vuoden ajalle. Suunnitelma sisältää arvion liikennejärjestelmän nykytilasta, tavoitteet liikennejärjestelmän kehittämiseksi, toimenpideohjelman sekä valtion rahoitusohjelman vuosille 26—37.

Valiokunta on kuullut asiasta laajasti asiantuntijoita viranomaisista, elinkeinoelämästä, tutkimuslaitoksista sekä liikenne- ja viestintäalan järjestöistä. Asiantuntijakuulemisissa on korostettu muun muassa väyläverkon kunnon, logistiikan toimivuuden sekä Suomen saavutettavuuden merkitystä kansantaloudelle. Useat asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota myös liikennejärjestelmän kasvavaan merkitykseen huoltovarmuuden ja maan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Valiokunta pitää myönteisenä, että suunnitelman valmistelussa on hyödynnetty laajaa tietopohjaa sekä parlamentaarista valmistelua. Valiokunta kuitenkin painottaa, että liikennejärjestelmän pitkän aikavälin suunnittelua tulee toteuttaa jatkossa entistä vahvemmin parlamentaarisen prosessin, jotta liikennepolitiikka olisi mahdollisimman pitkäjänteistä ja yli hallituskausien ulottuvaa.

Arvoisa puhemies! Selonteossa valtakunnalliselle liikennejärjestelmälle on asetettu kolme keskenään priorisoitua tavoitetta: toimivuus, turvallisuus ja kestävyys. Näitä tavoitteita yhdistävinä näkökulmina ovat tehokkuus, saavutettavuus ja resilienssi. Valiokunta pitää asetettuja tavoitteita perusteltuina mutta korostaa, että saavutettavuuden merkitys on erityisen keskeinen Suomen kaltaisessa harvaan asutussa ja pitkien etäisyyksien maassa.

Valiokunta toteaa, että liikennejärjestelmän pitkäjänteinen kehittäminen edellyttää ennakoitavaa ja riittävää rahoitusta. Liikennejärjestelmän suunnittelun, uskottavuuden ja ennakoitavuuden kannalta on tärkeää, että suunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja rahoitus muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden.

Asiantuntijakuulemisissa on nostettu esille, että yleisenä kehityskulkuna näyttää olevan, että liikennejärjestelmän kehittämisen rahoitusvastuu on siirtynyt aiempaa enemmän paikalliselle tasolle. Uusien kehittämishankkeiden rahoitus- ja toteuttamismahdollisuudet vähenevät entisestään, kun välttämätöntä perusväylänpitoa ja korjausvelan hallintaa joudutaan priorisoimaan. Valiokunta tunnistaa valtiontalouden tilanteesta ja kantokyvystä johtuvat rajoitteet liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Tästä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

syystä valiokunta peräänkuuluttaa tarvetta hyödyntää täysimääräisesti Euroopan unionin ja mahdollisia Naton rahoitusmahdollisuuksia sekä tarvetta etsiä vaihtoehtoisia rahoitusmalleja ja keinoja sijoituspääoman saamiseksi myös liikennesektorin hankkeisiin.

Arvoisa puhemies! Valiokunta toteaa, että liikennejärjestelmän kehittämisessä on otettava huomioon nopeasti muuttuva toimintaympäristö. Muutokset korostavat erityisesti huoltovarmuuden, sotilaallisen liikkuvuuden, kaksikäyttöisyyden ja kansainvälisten kuljetusyhteyksien toimivuutta. Valiokunta korostaa, että muuttuneessa turvallisuustilanteessa liikenneverkkojen toimivuus on keskeinen osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta sekä sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden edellytyksiä. Näin ollen valiokunta pitää sotilaallisen liikkuvuuden tarpeiden huomioimista erittäin tärkeänä osana liikennejärjestelmän suunnittelua.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että Itä- ja Pohjois-Suomen strateginen merkitys on viime vuosina kasvanut muuttuneen turvallisuusympäristön myötä, ja katsoo, että näiden alueiden merkitys olisi voinut näkyä selonteossa nykyistä painokkaammin.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää väyläverkon kuntoa liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta kriittisenä kysymyksenä. Väylien korjausvelka on kasvanut jo pitkään, ja selonteon mukaan vuoden 25 alussa tieverkon korjausvelka oli noin 2,6 miljardia euroa, rataverkon korjausvelka noin 1,6 miljardia euroa ja vesiväylien korjausvelka noin 30 miljoonaa euroa. Valiokunta on erittäin huolissaan korjausvelan kasvusta ja pitää tärkeänä, että perusväylänpidon rahoitus turvataan pitkäjänteisesti yli hallituskausien. Korjausvelan on arvioitu nousevan yli viiteen miljardiin euroon vuoteen 2030 mennessä ja noin kuuteen miljardiin euroon vuoteen 37 mennessä. Valiokunta painottaa, että jos väylien kunto ja niiden rakenteet pääsevät heikkenemään liian huonoiksi, niiden korjaaminen tulee maksamaan merkittävästi enemmän kuin jos korjaukset tehtäisiin ajoissa.

Liikenne- ja viestintävaliokunta katsoo mietinnössään, että Suomen kilpailukyvyn edistäminen edellyttää rahoituksen löytymistä myös tärkeisiin liikenneväylien kehittämishankkeisiin. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota myös alemmanasteisen tieverkon ja yksityisteiden kuntoon ja merkitykseen erityisesti metsä- ja maatalouden kuljetuksille sekä alueiden elinvoimalle ja huoltovarmuudelle.

Valiokunta korostaa, että Suomen logistinen asema perustuu toimivaan ja turvalliseen liikennejärjestelmään sekä kansainvälisten kuljetusyhteyksien toimivuuteen. Suomen viennistä noin 90 prosenttia ja tuonnista noin 80 prosenttia kuljetetaan meriteitse, ja kotimaan tavaraliikenteestä noin 90 prosenttia kulkee maanteitse. Valiokunta painottaa logistiikan ja logistiikkakustannusten keskeistä merkitystä Suomen taloudelle ja toteaa, että Suomessa kuljetusketjut ovat usein pitkiä, minkä vuoksi logististen kustannusten merkitys yritysten kilpailukyvyllä on huomattava.

Arvoisa puhemies! Raideliikenne on keskeinen osa liikennejärjestelmää sekä henkilö- että tavaraliikenteen kannalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että rataverkon kehittämisessä huomioidaan koko rataverkon toimivuus, kapasiteetti ja välityskyky sekä kriittisten kuljetusketjujen toimintavarmuus.

Meriliikenteen osalta valiokunta korostaa merenkulun elintärkeää merkitystä Suomen ulkomaankaupalle, huoltovarmuudelle ja elinkeinoelämän kilpailukyvyllä. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä on tärkeää huolehtia siitä, että merikuljetukset toimivat kaikissa olosuhteissa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Lentoliikenteellä on tärkeä rooli Suomen kansainvälisten yhteyksien sekä alueellisen saavutettavuuden kannalta, ja valiokunta pitää tärkeänä nykyisen lentoasemaverkoston säilymistä ja kehittämistä kokonaisuutena.

Valiokunta painottaa myös joukkoliikenteen merkitystä sekä kävelyn ja pyöräilyn roolia erityisesti kaupunkiseutujen liikennejärjestelmässä. Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa mietinnössään, että kävelyn ja pyöräilyn rahoitustaso on huolestuttavalla tasolla ja rahoitustasoa tulisi jatkossa tarkastella näistä kulkutavoista saatavissa olevien hyötyjen kannalta.

Valiokunta pitää liikenneturvallisuutta ensisijaisen tärkeänä liikennejärjestelmän kehittämisessä ja korostaa tiestön kunnan ja riittävän rahoituksen merkitystä liikenneturvallisuuden kannalta.

Hyvät edustajat! Liikennejärjestelmä on keskeinen tekijä Suomen talouden kilpailukyvyyn, alueiden elinvoiman, ilmastotavoitteiden, sosiaalisen kestävyuden sekä yhteiskunnan toimintavarmuuden kannalta. Suomen maantieteellinen sijainti, pitkät etäisyydet sekä ulkomaankaupan huomattava riippuvuus merikuljetuksista asettavat liikennejärjestelmälle erityisiä vaatimuksia.

Valiokunta painottaa, että liikennejärjestelmän kehittämisessä on tärkeää yhteensovittaa liikennejärjestelmän toimivuus kokonaisuutena, alueellinen saavutettavuus, turvallisuus sekä kestävyteen liittyvät tavoitteet. Valiokunta painottaa, että liikennejärjestelmän kehittäminen edellyttää pitkäjärjestelmän suunnittelua ja johdonmukaista liikenteen rahoituspolitiikkaa. Muuttunut turvallisuusympäristö, kansainväliseen logistiikkaan liittyvät epävarmuustekijät sekä ilmastonmuutokseen liittyvät haasteet korostavat entisestään liikennejärjestelmän merkitystä myös yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta. Näin ollen liikennejärjestelmän kasvanut rooli ja merkitys tulee näkyä myös liikenneverkon kehittämistä koskevilla ratkaisulla ja sen saamassa rahoituksessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että liikennejärjestelmäsunnittelua jatketaan pitkäjärjestelmällä vahvassa parlamentaarisessa yhteistyössä.

Arvoisa puhemies! Valiokunta esittää selonteon johdosta hyväksyttäväksi seuraavat kannanotot:

1. ”Eduskunta korostaa perusväylänpidon pitkäjärjestelmän rahoituksen merkitystä sekä väyläverkon korjausvelan hallintaa ja edellyttää, että valtioneuvosto huolehtii liikenneverkon kunnan turvaamisesta pitkäjärjestelmällä.”

2. ”Eduskunta korostaa merenkulun elintärkeää merkitystä Suomen ulkomaankaupalle ja huoltovarmuudelle ja edellyttää, että valtioneuvosto huolehtii merenkulun kilpailukyvästä sekä merikuljetusten jatkuvuudesta kaikissa olosuhteissa.”

3. ”Eduskunta edellyttää, että liikennejärjestelmän kehittämisessä huomioidaan entistä painokkaammin Suomen muuttunut turvallisuusympäristö sekä kaksikäyttöisyyden ja huoltovarmuuden tarpeet.”

4. Ja aivan lopuksi: ”Eduskunta korostaa alueellisen saavutettavuuden merkitystä ja edellyttää, että liikennejärjestelmän sekä puhelin- ja laajakaistayhteyksien kehittämisessä huomioidaan tasapainoisesti koko maan tarpeet.”

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintöön sisältyy yksi vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Sitten me taidetaan mennä puhujalistaan. Edustaja Hänninen. — Haluatteko te käydä debattia tässä jonkin aikaa? — No, otetaan hetkeksi aikaa. — Olen pahoillani, edustaja Hänninen, otetaan tähän

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

debatti hetkeksi aikaa. — Nyt kaikkia niitä, jotka haluavat käyttää debattipuheenvuoron, pyydän painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. Pyydän huomioimaan, että tämä koko käsittely on tunnin mittainen, ja tietenkin jatketaan sitten myöhemmin. — Sieltä ensimmäisenä otetaan edustaja Lyly.

16.16 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän tästä selonteosta ja valiokunnan käsittelystä. Tässä on paljon vedetty hyviä johtopäätöksiä, ja sitten näitä lausumia neljään asiaan on täällä korostettu. Itse olisin kaivannut sinne vielä joukkoliikenteestä erityistä lausumaa, koska siellä siihen asiaan olisi ehkä pitänyt kiinnittää huomiota. Mutta se, minkä takia pyysin tämän puheenvuoron, liittyy siihen, että täällä väyläverkko ja tämä korjausvelka ovat yli neljä miljardia euroa, tälläkin hetkellä 4,2 miljardia euroa kokonaisuudessaan, ja sitten täällä lausumassa sanotaan, että pitäisi pitkäjänteisesti tätä korjausvelkaa tehdä, ja nyt tässä sanotaan vielä, että se kasvaa viiteen ja sitten kuuteen miljardiin tässä lähitulevaisuudessa. Pohditteko yhtään niitä keinoja, miten tämä rahoitus voidaan tehdä, kun tätä asiaa katsotaan liikenteen näkökulmasta, ja voiko liikenne osallistua siihen jollain tavalla? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sopiiko, että... Vai haluaako Ovaska käyttää tässä debattipuheenvuoron heti aluksi? — Ei, selvä. Sitten varapuheenjohtaja, edustaja Furuholm.

16.18 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan heti edustaja Lylylle, että me vihreiden kanssa tarjosimme sinne yhtä lausumaa lisää, joka olisi tuonut mukaan tiekartan fossiilittomaan liikenteeseen, jossa sitten tämä joukkoliikenteen rooli tietysti on suuri.

Haluan kiittää kaikkia tähän työhön osallistuneita, koska tiedetään, että liikenteeseen liittyy paljon intohimoja ja helposti sitten keskustelu sekä valiokunnassa että työryhmässä voi mennä vähän monimutkaiseksi, mutta nyt ei ollut sellaista ongelmaa, vaan saatiin ihan hyvä kokonaisuus aikaiseksi, vaikka sitten vihreiden kanssa se vastalause sinne jätettiinkin.

Ehkä puheenjohtaja tuossa jo avasi sitä problematiikkaa, mikä tähän parlamentarismiin ja ylivaalikautisuuteen tässä selonteossa on, että se ei anna sitä pitkän aikavälin suunnitelmaa vaan se suunta jää vähän epäselväksi. Talouden rahamäärät on tungettu sinne tulevan hallituksen riesaksi, mikä tavallaan liittyy tällaisiin oletuksiin ja toivomuksiin siitä, että joku tämän hoitaa.

Toivottavasti tästä käydään asiallinen keskustelu ja saadaan erilaisia näkökulmia meidän liikennepoliittiseen keskusteluun. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Yritetään pitää tuota minuuttia, ja otetaan tässä nyt näitä valiokunnan jäseniä, jotka ovat paikalla. Nyt ei V-painike enää ole auki, eli täällä on 15 henkilöä, jotka saavat puheenvuoron, ja sitten mennään puhujalistalle. Seuraavaksi edustaja Laakso.

16.19 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä, ja kiitos kaikille valiokunnan jäsenille hyvästä yhteistyöstä tämän liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa. Vaikka siellä nyt vastalauseita olikin, niin

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

tilanne on se, että ne ovat kuitenkin enemmän sellaisia nyansseja, mitkä kuuluukin puoluepolitiikassa aina tuoda esille, ja koko keskustelu oli äärettömän hyvää.

Haluan tuoda yhden oman huomioni tähän keskusteluun: Liikennejärjestelmäsuunnitelman tulisi saada suurempaa roolia jatkossa, ja seuraavan hallituksen olisi äärettömän hyvä ottaa työpöydälleen tämä, että millä me saadaan tästä LJS:n ryhmästä enemmän sitovaa siihen, että me voidaan oikeasti tehdä 12-vuotista suunnitelmaa, koska me tiedämme nyt ainakin kahden hallituskauden jälkeen, että yleensä hallitus tekee sitten omat päätöksensä ja muuttaa sitä näkemystä erilaiseksi kuin mitä me ollaan siellä LJS:n työryhmässä silloin aikoinaan rakennettu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

16.20 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö liikennejärjestelmäsuunnitelmasta on hyvin tasapainoinen, ja saavutimme sen kyllä hyvin maltillisellakin keskustelulla. Se myöskin peilaa hyvin todellisesti sitä kuvaa, mikä meillä tällä hetkellä liikenteessä ja väylänpidossa on. Se ei välttämättä ole kovin kaunista katseltavaa ihan kaikilta suunnilta tarkasteltuna. Mutta se pitää tietysti ottaa huomioon, että kyllähän korjausvelan kasvu, se tilanne, mikä siellä on, ja myöskin se korjausvelan taklaaminen ulottuvat monien hallituskausien yli ja tulevat vielä jatkumaankin tästä eteenpäin. Se, missä me ollaan, mikä tuo korjausvelka tuolla on, ja miksi se on tämmöiseksi päässyt kasvamaan, kyllä jyvittyy tosi pitkälle ajalle — vaikkakin tämä hallitus on ennätysellisellä tavalla teiden kunnossapitoon ja Väylään panostanutkin, ja tuossa vastikään oli eräskin tapaaminen, jossa asiantuntijat sanoivat, että viime vuosi oli all-time high. Niin että vaikka nyt yksittäiset hallitukset yrittävätkin sitä taklata, niin se tehtävä on valtavan iso. [Puhemies koputtaa]

Jälleen kerran on todettava, että paras turva kriisin varalle on vahva julkinen talous, ja kun se ei sitä ole, niin silloin me olemme tämmöisessä tilanteessa, jossa joudumme myöskin priorisoimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. Minuutti on minuutti kaikille. — Seuraavaksi edustaja Eskelinen.

16.22 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnassa todellakin oli avoin ja realistinen ja rehellinen keskustelu selonteosta. Selonteossa vähän asioita kyllä on jäänyt puskaan niin sanotusti, ja tietysti suuri ongelma, mikä tässä on, on liikenteen rahoitus tulevaisuudessa. Sitä rahoitusmallia on pakko nyt viedä eteenpäin. Työryhmähän on jotain luonnoksia tehnyt, mutta meillä on satojen miljoonien aukko tällä hetkellä liikenteen rahoissa. Toisaalta siitä rahoituksesta, mikä kerätään liikenteestä, palautuu vain 19 prosenttia liikenteen käyttöön. Pohjoismaissa se on yli 50 prosenttia. Kyllä meidän tätä liikenteen rahoitusta pitää kokonaisuutena katsoa, ja kyllähän meidän elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja saavutettavuuden näkökulmasta tuo korjausvelka ja näkymä on kyllä pelottava, ja kyllä siinä haasteetta tässä taloustilanteessa riittää.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Löffström.

16.23 **Mats Löffström r** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomi on käytännössä saari ja täysin riippuvainen toimivista meriyhteyksistä. Valiokunnan puheenjohtaja Ovaska piti erinomaisen puheenvuoron myös siitä. Sen vuoksi vuosia 2026—2037 koskeva kansallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on tärkeä myös merenkulun kannalta. On myönteistä, että merenkululle annetaan suunnitelmassa selkeä rooli, ja haluan korostaa, että liikenne- ja viestintävaliokunta on edelleen vahvistanut näitä kirjauksia.

Ahvenanmaan osalta riippuvuus on vieläkin suurempi kuin Suomen riippuvuus. Ahvenanmaalainen yhteiskunta on käytännössä täysin riippuvainen toimivista lauttayhteyksistä. Samalla merenkulku turvaa yli tuhat työpaikkaa ja toimii koko ahvenanmaalaisen yhteiskunnan taloudellisena moottorina. Se on tärkeää koko Suomelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.24 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietinnössä todetaan seuraavaa: ”Valiokunta korostaa myös yksityisteiden ja niiden rahoituksen riittävyyden merkitystä muun muassa metsätalouden, asumisen ja huoltovarmuuden näkökulmasta. Valtiovarainvaliokunta on lausunnossaan tuonut esille pitävänsä tärkeänä, että valtion yksityisteiden avustustasoa korotetaan vuodesta 2030 alkaen, mutta se toteaa samalla tämänhetkisen rahoitustilanteen olevan todella haastava. Yksityistieavustusten taso riittää valtiovarainvaliokunnan arvion mukaan vuosina 26—29 vain siltakohteisiin ja yksityistielosseihin.” Käytännössä kuitenkin tämä hallitus on nollannut yksityisteiden rahoituksen neljäksi vuodeksi, ja siinä sivussa ei ole huomattu sitä, mikä merkitys näillä on kuljetusketjussa pellolta ja metsiltä niin kuluttajille kuin vientisatamiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

16.25 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Sieltä vasemmalta reunalta edustaja Eskelinen kertoi ja totesi semmoisen rankan ja julman tosiasian meidän väyläverkon korjausvelasta: puhutaan kymmenistä tai jopa sadoista miljardeista, eli puhutaan valtavan isosta asiasta. Voi sanoa, että sen asian eteen pitää tehdä töitä niin kauan kuin vielä se meillä on täällä mahdollista.

Oulu: Oulun seutu kasvaa tulevaisuudessa. Siksi väyläverkon kokonaisvaltainen kehittäminen tukee koko Suomen kilpailukykyä. Tämä liikennejärjestelmäsuunnitelma antaa siihen pitkän aikavälin rungon, mutta meidän on huolehdittava siitä, että sen toimeenpanossa pohjoisten tarpeet näkyvät selkeästi: vahvempi liikenneturvallisuus, kunnossa oleva tieverkko ja toimivat yhteydet länteen ja pohjoiseen. Tulevaisuuden liikenneverkkojen tulee mahdollistaa myös liittolaisten joukkojen ja kaluston siirtyminen Suomen alueelle. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hoskonen.

16.26 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että liikennejärjestelmäsunnitelma on valmis, mutta olen hyvin pahoillani siitä, että ainakin eduskunnan osalta tässä käsittelyssä, missä sain olla vähäiselti mukana, kokousajat olivat lähes mahdottomia ja osallistuminen kiireellisempänä aikana oli erittäin vaikeaa. Siitäkin huolimatta hyvä, että se on koossa.

Olen hyvin huolissani siitä, mikä Suomen tieverkon kunto on. Ymmärrän, että pääteihin keskitytään, mutta alemman tieverkon kunto on niin ala-arvoisessa tilassa, että ihan hirvittää. Se, mikä minua suorastaan harmittaa, on se, että sorateiden hoitoon on käytetty pari vuosikymmentä semmoisia menetelmiä, jotka ovat lähes kokonaan tuhonneet sen tieverkon kunnon. Tieverkolle on palautettava tiehöylät takaisin ehdottomasti. Teiden pintamuoto on mennyt aivan olemattomaksi. Ne tiepinnat ovat tasaisia lattoja, ja vesi virtaa tietä pitkin, vaikka sitä se ei saisi tehdä. Ajatelkaa: Suomessa on Pohjoismaiden suurin tiehöyliä valmistaja — taitaa olla maailmassa suurin, ei niitä montaa ole — ja kaikki tuotteet myydään Ruotsiin ja Norjaan. Täällä niitä ei juuri tarvita, ja tieverkko on sen kuntoinen. Jos me halutaan tämä maa pitää liikkeellä ja elossa, niin alempi tieverkko on laitettava kuntoon. Isommasta huolehditaan aina.

Ja toinen on Saimaan kanava, se, että se pitää rakentaa jälleen Suomen puolelle niin, että se on Suomen puolella kokonaan. Tämä nykyinen meno ei kerta kaikkiaan riitä, jos halutaan pysyä vientikaupassa mukana. [Sheikki Laakso: Onneks on niin halpaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

16.28 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimiva liikenneverkko on yhteiskunnan toimintakyvyn perusta. Ilman kunnossa olevia teitä, ratoja, siltoja ja satamia eivät toimi elintarvikehuolto, energiajakelu, teollisuuden kuljetukset eikä viranomaisten ja puolustusvoimien liikkuminen poikkeusoloissa.

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö tunnistaa keskeisiä ongelmia, ja se toteaa perusväylänpidon rahoituksen olevan riittämätöntä ja korjausvelan kasvun muodostavan vakavan riskin. Korjausvelan trendi on ollut viime vuosina valitettavasti nouseva. Jokainen lykkääntynyt korjaus kaventaa kuljetusten varmuutta ja viranomaistoiminnan vaihtoehtoja tulevaisuudessa. Huoltovarmuus ei toteudu keskittämällä liikennettä harvoille pääväylille tai yksittäisiin kärkihankkeisiin. Suomalainen maatalous, teollisuus, energiahuolto ja logistiikka sijaitsevat eri puolilla maata. Siksi huoltovarmuus edellyttää koko maan kattavaa ja toimintavarmaa liikenneverkkoa sekä vaihtoehtoisia reittejä. Hajautettu ja kunnossa oleva järjestelmä on kriisitilanteissa vahvuutemme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.29 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmästä vuosille 2026—2037 on tietysti tärkeä niin sanottu paperi. Valiokunnan kannanottoehdotus, jossa todetaan, että eduskunta korostaa perusväylänpidon pitkäjänteisen rahoituksen merkitystä sekä väyläverkon korjausvelan hallintaa ja edellyttää, että valtioneuvosto huolehtii

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

liikenneverkon kunnan turvaamisesta pitkäjänteisesti, on totta kai kannatettava ja tärkeä lausunto. Eilen osa meistä itäsuomalaisista kansanedustajista oli infotilaisuudessa, jossa saatiin nimenomaan tietoa siitä, mikä liikenneinfran tarve tulevaisuudessa on, ja se oli kyllä jätävää kuultavaa. Elikkä perusväylänpidon rahoitus on ollut riittämätöntä suhteessa tarpeisiin. Tämän seurauksena maanteiden korjausvelka on kasvanut etenkin Itä-Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Tuli ilmi ihan selvästi se, että perusväylänpidon nykyisellä rahoituksella ei pystytä vastaamaan liikennejärjestelmän tavoitteisiin ja että suunnitelman ulkopuolelle jäi merkittävä määrä tärkeitä tarpeita. Nimenomaan kun puhutaan siitä korjausvelan lisääntymisestä, niin jo vuosille 2026—2029 korjausvelka kasvaa useita miljardeja euroja, valitettavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Viitala.

16.30 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on jo tullut esille yhtenä erittäin tärkeänä ja kriittisenä asiana merenkulun sujuvuus, ja tässä meriliikenteessä yksi tuotantoketjun osa on oikeastaan tämä satamien syöttöliikenne. Eli meidän pitää varmistaa se, että meillä ovat raideliikenne ja myös maantiet siinä kunnossa, että satamien syöttöliikenne ei häiriinny. Se on meille aivan kriittinen osa-alue niin huoltovarmuuden kuin tuonnin ja viennin ja talouden kannalta. Aika paljon meillä on huonokuntoisia siltoja, ja se on hyvä ottaa myös esille, että raskas kalusto ei pysty kulkemaan, eikä itse asiassa kevyempikään kalusto, jos sillat eivät ole siinä kunnossa, että niiden yli voi raskasta kalustoa ajaa. Eli merenkulun merkitys on valtavan tärkeä, ja on hienoa, että se oli tässä esittelyssä otettu esille. Tavallaan sitä tuotantoketjun osaa siinä haluan vielä korostaa, että niiden tavaroiden pitää myös liikkua satamista käyttökohteisiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

16.31 **Mikko Polvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja ansiokkaasti esitteli mietinnön ja teki hyviä nostoja: Itä- ja Pohjois-Suomen strateginen merkitys, junaliikenteen merkitys. Mutta samaan aikaan kun valiokunta on viisaasti samaa mieltä, niin hallitus ja hallituksen jäsenet taas tämän ulkopuolella vaikuttavat siten, että jättävät meille vuodelle 2031 junaliikenteen liukumiinan, näin maaseututermein sanottuna. Eli junaliikenteen osalta etelästä tulevista junista Kuopiossa, Oulussa matkustajat junasta pois ja odottamaan pohjoisesta tulevaa junaa. Tämä ei säästä yhtään euroa. Minkä takia samaan aikaan, kun valiokunnassa asiat tehdään järkevästi, näitten huoneitten ulkopuolella on tällainen junaliikenteen muutos? Tätä minä kysyn. [Sheikki Laakso: VR hoitaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.32 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on pitkien välimatkojen maa, ja on tärkeää, että meidän liikennejärjestelmät ovat kunnossa. Jotta koko maa saadaan pidettyä asuttuna, on sanomattakin selvää, että niin lentoliikennereitit, junareitit kuin autotiet pitää olla kunnossa. On harmillista, että liian monta vuotta on

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

annettu varsinkin teiden rapistua, ja se, että tämä on tehty lähinnä ilmastoideologisin perustein, on jotenkin täysin käsittämätöntä.

Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteet ovat kannatettavia, ja toivon todella, että tässä maassa liikenneverkosta pidetään parempaa huolta myös tämän hallituskauden jälkeen. Tämä hallitushan on korjausvelkaa saanut hoidettua huomattavasti pienemmäksi, ja toivon, että tämä kehitys jatkuu myös tulevilla hallituskausilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen.

16.33 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Jag har varit med både förra perioden och den här perioden i den parlamentariska arbetsgruppen som har jobbat med Trafik 12, och jag måste säga att den stora förändringen ju är att man har med den militära sidan nu, och det är väldigt bra.

En sak som jag tycker är någonting som har lyfts upp ännu mera är förstås den här internationella kontakten, och just här är tillgängligheten till havs otroligt viktig.

Arvoisa rouva puhemies! Koskien tätä uutta Liikenne 12 -ohjelmaa totta kai perusväylänpito ja sen rahoitus ovat ensisijaisen tärkeitä. Tulee kyllä myös miettiä uutta rahoitusjärjestelmää tulevaisuudessa, jotta me ollaan tarpeeksi kilpailukykyisiä tulevaisuudessa. Elikkä elinkeinoelämän tarpeet pitää ottaa vakavasti, ja tässä just se, että lentoasemaverkosto pidetään samana, on todella tärkeää. Myös tämä saaristopuoli on tärkeä.

Sitten haluan myös nostaa esille sen, että meidän tulee myös visioida kauemmas ja katsoa esimerkiksi tämä Nordic Connector Merenkurkun yli, joka on myös mainittu tässä järjestelmässä. Se ei ole mitenkään nopea hanke, mutta sitten kuitenkin katsotaan pidemmän aikavälin hankkeita myös saavutettavuuden näkökulmasta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Eestilä.

16.35 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä kuin täällä edustaja Laakso, että tällä Liikenne 12 -asiakirjalla pitäisi olla suurempi vaikutus Suomessa tapahtuviin pitkän välin investointeihin, jotta se ohjaisi niitä. Kyllähän se nyt näyttää siltä, että joka hallituskausi hallitus jakaa niitä rahoja mieleisellään tavalla, ja eivät siinä nyt taida ministerinkään kotimaakunnat koskaan ihan huonolle osalle jäädä. Tämän takia olisi hyvä olla valiokunnalla ja meillä kaikilla käytössä semmoinen lista, josta me nähdään koko vuosituhannella kohdentuneista yli viiden miljoonan investoinneista, mihin päin Suomea ne ovat menneet niin että me voitaisiin sitten katsoa, ovatko jotkut maakunnat jääneet todella vähälle. Jos meillä olisi tällainen käytössä, niin se jo moraalisesti ohjaisi hallitusohjelmaneuvoittelussa ja niiden jälkeen kohdentamaan joskus niitä isompiakin liikennehankkeita niihin maakuntiin, jotka selvästi ovat esimerkiksi asukaspoijaan verrattuna jääneet vähälle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä seuraavaksi edustaja Strandman.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

16.36 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen vahvuus rakentuu siitä, että yhteydet toimivat maalla, merellä ja ilmassa. Kun yritykset investoivat ja kasvavat, ne tarvitsevat yhteydet raaka-aineille, työvoimalle ja markkinoille. Liikennejärjestelmä, tiet, raiteet, satamayhteydet ja logistiikkaketjut määrittävät, kuinka sujuvasti tavarat ja ihmiset liikkuvat. Yhteyksien sujuvuus ja ennakoitavuus pitävät yritysten kustannukset hallinnassa ja vahvistavat kilpailukykyä. Liikenneverkon kehittäminen liittyy suoraan investointeihin, kasvuun ja alueiden elinvoimaan.

Liikenneverkkoa tulee kehittää koko Suomessa. Haluan nostaa esiin erityisesti alemman tieverkon, joka mahdollistaa asumisen, työnteon ja elinkeinot eri puolilla maata. Huoltovarmuus, turvallisuus ja saavutettavuus kytkeytyvät suoraan toimivaan infrastruktuuriin. Tämän vuoksi jatkossa tulee erityisesti panostaa maaseudun teihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistalle. Edustaja Hänninen.

16.37 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen liikennejärjestelmä on osa koko maan turvallisuutta, huoltovarmuutta ja elinvoimaa. Nyt käsiteltävänä olevan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman lähtökohtana on turvata liikenteen toimivuus, turvallisuus ja kestävyys kaikissa olosuhteissa. Se piirtää selkeän kuvan liikennejärjestelmästämmästä tästä päivästä kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut esityksestä mietintönsä, jossa korostetaan, että liikennejärjestelmän kehittämisessä on huomioitava entistä painokkaammin Suomen muuttunut turvallisuusympäristö sekä kaksikäyttöisyyden ja huoltovarmuuden tarpeet. Kyseessä ei ole mikä tahansa selonteko. Meille pohjoisessa Suomessa nämä kysymykset ovat aivan keskiössä. Ne ratkaisevat sen, kuinka saumattomasti arki pohjoisen Suomen pitkien välimatkojen kanssa toimii. Pohjoisen kasvun, teollisuuden, investointien ja Nato-jäsenyyden tuomien liikkumistarpeiden vuoksi tie- ja rataverkon kunto ei ole meille pelkästään liikkumisen edellytys, vaan se on myös tärkeä osa Suomen kokonaisturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Liikenneturvallisuus on noussut myönteisesti esiin. Selonteko korostaa turvallisuusajattelun vahvistamista ja toimenpiteitä, joilla ehkäistään ihmisten virheistä johtuvia onnettomuuksia. Juuri näitä ratkaisuja tarvitsemme: keskikaiteita valtateille, parempia talvihoitoluokkia ja suojateiden turvallisuutta taajamissa. Turvallisuus ei ole yksittäinen toimi, vaan kerros, jossa tienpitäjä, autoilija, rakenteet ja valvonta tukevat toisiaan. Liikenneturvallisuus on yksi merkittävimmistä arjen turvallisuutemme rakentajia.

Tämä selonteko muistuttaa meitä myös siitä, että tiestön korjausvelka on kasvanut yli 2,6 miljardiin euroon ja erityisesti vähäliikenteiset tiet ovat todella heikossa kunnossa. Osa niistä on juuri meille tutumpia teitä, joilla pohjoisen arki, yritykset ja työmatkaliikenne pyörivät. Siksi näiden kunto on otettava vakavasti. Liikenne- ja viestintävaliokunta korostaa mietinnössään, että perusväylänpidon pitkäjänteisen rahoituksen merkitys, väyläverkon korjausvelan hallinta ja liikenneverkon kunnan turvaaminen pitkäjänteisesti ovat välttämättömiä toimia. Teollisuuden investoinnit, matkailu ja puolustukselliset tarpeet eivät toteudu ilman kunnossa olevaa tieverkkoa ja saumattomia raideyhteyksiä.

Arvoisa puhemies! Oulun seutu kasvaa tulevaisuudessa. Siksi väyläverkon kokonaisvaltainen kehittäminen tukee koko Suomen kilpailukykyä. Tämä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

liikennejärjestelmäsuunnitelma antaa siihen pitkän aikavälin rungon, mutta meidän on huolehdittava, että sen toimeenpanossa pohjoisen tarpeet näkyvät selkeästi: vahvempi liikenneturvallisuus, kunnossa oleva tieverkko ja toimivat yhteydet länteen ja pohjoiseen. Tulevaisuuden liikenneverkkojen tulee mahdollistaa myös liittolaisten joukkojen ja kaluston siirtyminen Suomen alueelle. Pohjoisen yhteydet ovat myös tärkeä portti maitse länteen. Turvallinen, toimiva ja kestävä liikenne on koko Suomen projekti, mutta se alkaa alueellisista teoista ja ei toteudu ilman pohjoista Suomea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Furuholm. — Kyllä täällä huolehditaan, että Pekonen saa puheenvuoron. Nou hätä!

16.42 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies, kiitos siitä! Alkuun haluan kiittää sekä työryhmää, joka tämän suunnitelman tekoa seurasi, että valiokuntaa, joka mietinnön selonteon pohjalta kirjoitti kuultuaan suuren määrän asiantuntijoita. Itse suunnitelman teolle on paikkansa senkin takia, että se piirtää kuvan maamme liikennejärjestelmän tilasta. Tilannekuvan päivittäminen ja parhaassa tapauksessa myös hyödyntäminen ovat jatkossakin tervetulleita vaalikautisia toimintamalleja.

Mitä taas tulee suunnitelman parlamentaariseen ja ylivaalikautiseen puoleen, niin näihin seikkoihin Liikenne 12 ei kykene vastaamaan toivotulla tavalla. Tällä toimintakaudella esimerkiksi parlamentaarisen työryhmän mandaattia suunnitelman laatimisessa oli kevennetty. Tämä itsessään johtaa siihen, että paperi on ensisijaisesti hallituksen laatima.

Arvoisa rouva puhemies! Liikenteen suunnittelu olisi suoraviivaisempaa, jos olisi sakkikaupalla rahaa sen tueksi. Liikenteen suunnittelu olisi helpompaa, jos ei olisi välttämätöntä ottaa huomioon vallitsevia tekijöitä ilmastonmuutoksesta heikentyneeseen turvallisuusympäristöön. Juuri nämä reunaehdot luovat vaatimuksen suunnittelulle siitä, että sen pitää olla vaikuttavaa ja tukea sellaista tulevaisuuden suuntaa, joka Suomen näkökulmasta on toivottavaa.

Puhemies! Nostan muutaman seikan esiin valiokuntamme monella tapaa ansiokkaasta mietinnöstä.

Sitaatti mietinnön kohdasta 7: ”Liikenne- ja viestintävaliokunta huomauttaa, että sekä ilmastotavoitteiden että huoltovarmuuden kannalta on keskeistä tehdä sellaista liikennepolitiikkaa, joka vähentää Suomen liikennejärjestelmän riippuvuutta fossiilienergiasta.” Vasemmistoliiton mielestä fossiilienergiariippuvuuden vähentäminen on aivan keskeinen toimi liikennepolitiikan saralla, katsoi asiaa mistä tahansa vinkkelistä. Riippuvuus altistaa meidät sekä turvallisuuspoliittisiin riippuvuuksiin että kansalaisten arjen kannalta keskeisiin kysymyksiin, ilmastopolitiikasta puhumattakaan. Fossiilienergiasta irtaantuminen vaatii johdonmukaisuutta. Tätä nostivat esiin kuulemisessa myös monet asiantuntijat eri puolilta liikennekenttää. Jos halutaan luoda askelmerkkejä kohti uusiutuvia käyttövoimia, on poukkoileva politiikka kryptoniittia alan investointihalukkuille toimijoille.

Mitä mietinnössä ei mainita, on se, että viime kaudella kirjoitettu fossiilittoman liikenteen tiekartta pitää sisällään juuri niitä toimia, joita edellä mainittu kehitys vaatisi. Tarjosimme yhdessä vihreiden kanssa mietinnön lopuksi lausumaa asian edistämisestä, mutta se ei saavuttanut riittävää enemmistöä. Kyseinen tiekartta on siis sivuutettu kokonaan tämän suunnitelman laadinnassa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Arvoisa puhemies! Johdonmukaisuuden lisäksi liikennepoliitikassa tarvitaan oikeudenmukaisuutta. Siksi tarvitaan ymmärrystä siitä, että maamme on maantieteellisesti iso ja moninainen. Se, mikä toimii Helsingissä, ei todennäköisesti toimi Kustavissa tai Suomussalmella. [Sheikki Laakso: Eikä Kouvolassa!] Siksi pidän huolestuttavana suunnitelman suuntaa, joka johtaa esimerkiksi joukkoliikenteen palvelutason laskuun, kun rahoitus ei ole riittävä, etenkin tällä kaudella tehtyjen leikkausten ja alv-kiristysten jäljiltä. Huoli on nostettu esiin valiokunnan mietinnössäkkin. Vastaavanlainen haaste on pyöräilyn ja kävelyn kehittämisessä, jonka vuotuisen rahoituksen suunnitelma leikkaa jopa nolliin. Tämä on suorastaan häpeällistä, jos mieltii vaikka hallituksen Suomi liikkeelle -puheita. Seuraus tästä politiikasta on lopulta se, että kestävä ja aktiivisen liikkumisen palvelutaso ei kehity tarvittavalla vauhdilla kasvavissa kaupungeissa ja harvemmin asutuilta alueilta uhkaavat lähteä viimeisetkin joukkoliikennevuorot. Samaan aikaan ilmastotoimia ei kyetä tekemään riittävin määrin siellä, missä ne olisivat helpommin tehtävissä, ja paine siirtyy sitten sinne muualle.

Arvoisa rouva puhemies! Teiden ja raiteiden korjausvelka kasvaa. Tämä tuo kasvavan haasteen kansalaisten saavutettavuuden ja elinkeinoelämänkin kannalta. Kehitys todella haastaa junaliikenteen kehittämistä koko maassa, joka ainakin lähiliikenteen osalta on yhteinen asiamme. Toivonkin, että seuraavan suunnitelman päivitys avaisi rehellisemmin sitä, kuinka on priorisoitava. Jatkuva puhe korjausvelasta ja sen taittamisesta ilman todellista näkymää haastaa koko liikennepoliittista keskustelua ja pidemmän aikavälin suunnittelua.

Arvoisa puhemies! Hyvästä mietinnöstä huolimatta teen vastalauseen mukaisen kannanottoehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.47 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Suomessa, pitkien välimatkojen maassa, tarvitsemme yhteydet kuntoon raiteilla ja teillä. Tieverkko mahdollistaa liikkumisen, kuljetukset ja yhteydet koko maassa. Työmatkat, elinkeinoelämän kuljetukset ja palveluihin pääsy edellyttävät sujuvia yhteyksiä, jotta yhteiskunta toimii häiriöttä. Huomio kohdistuu siihen, että yhteydet kattavat koko maan ja säilyvät käyttökelpoisina myös harvaan asutuilla alueilla. Yritystoiminta, maatalous ja paikallinen elinvoima tukeutuvat tieyhteyksien varaan, jotka kestävät sekä raskasta liikennettä että vaihtelevia sääoloja. Liikenteen turvallisuus ja ennakoitavuus paranevat, kun verkkoa ylläpidetään järjestelmällisesti ja korjaukset tehdään oikea-aikaisesti. Tämä vähentää katkoksia ja parantaa liikkumisen sujuvuutta.

Arvoisa puhemies! Hyvin toimiva tieverkko vahvistaa alueiden kehitystä, taloudellista toimintaa ja yhteiskunnan toimivuutta pitkällä aikavälillä. Asfaltti on tuoksunut tämän nykyyhallituksen, kumipyörähallituksen, toimesta jo useana kesänä, ja hyvä niin. Panostukset ovat olleet merkittävät. Pääväylät, valtatie alkavat olla kunnossa. Seuraavaksi toimet tulee kohdentaa alempaan tieverkkoon. Maallakin asutaan, eletään ja yritetään. Metsäteollisuus tarvitsee puut metsästä jalostukseen ja maataloilta ruokaa pöytiimme. Haluan nostaa esille myös suunnittelun määrärahan, jotta saamme kokonaiskuvan eri alueista ja kehittämistoimenpiteistä. Seuraavalle hallitukselle riittää siis puuhaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

16.49 **Juha Viitala sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kun tuossa debatissa tuo minuutti on kovin, kovin lyhyt aika käsitellä näin tärkeitä asioita, niin jatkan hieman vielä tästä meriliikenteen temasta ja sen merkityksestä.

Tässä on tullut puheenvuoroissakin esille se, että yli 90 prosenttia meidän viennistä ja tuonnista kulkee meriteitse, ja ollaan tässä mielessä todellakin saarivaltio, joka on siis täysin riippuvainen meille tuotavista tuotantopanoksista ja myös siitä, että ne tuotteet, mitä me täällä valmistetaan, me saadaan sitten maailmalle. Me ei millään muulla tavalla niitä pystytä täältä... Raiteita ei esimerkiksi Narvikiin siinä määrin pystytä koskaan kehittämään, että me voitaisiin sitten näitä meidän tuotteita täysmääräisesti sitä kautta viedä, jotenka tämän takia se meriliikenteen toimivuuden turvaaminen kaikissa tilanteissa on maamme huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta aivan keskeistä.

Meriliikenteen toimivuus ja kilpailukyky on luonnollisesti keskeinen tekijä kansantalouden kannalta. Itämeren turvallisuustilanteen kiristyessä myös meriliikenteen epävarmuus lisääntyy, ja se näkyy myös kustannuksissa. Tämä korostaa merenkulun turvallisuuden ja toimintaedellytysten ylläpitämistä tässä hetkessä, mutta samalla on tehtävä pitkäjänteistä työtä merenkulun kehittämiseksi. Meidän on myös löydettävä uusia keinoja kestäväen meriliikenteen edistämiseksi ja fossiilisten polttoaineiden riippuvuuden vähentämiseksi.

Erityisesti talvimerenkulun toimivuus on Suomen vientiteollisuuden elinehto, esimerkiksi jäänmurtajien riittävyys ja kilpailukykykysymykset, mikä ratkaisee vientimme toimintavarmuuden. Samalla on varauduttava Itämeren muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen kehittämällä vaihtoehtoisia reittejä ja satamia sekä pitämällä suomalainen kauppalaivasto vahvana.

Meriliikenne ei ole vain liikennepolitiikkaa, se on ihan yhtä lailla teollisuus-, turvallisuus- ja huoltovarmuuspolitiikkaa, joka vaatii pitkäjänteistä satsausta satamien, väylien ja laivaston toimintaedellytyksiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.52 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ollaan erittäin tärkeän asian äärellä, kun tehdään liikennejärjestelmäsuunnitelmaa vuosille 2026—2037. Täällä debatissa tuli esiin puheenvuoroja siitä, että pitäisi saada sitoutettua paremmin tätä liikennejärjestelmäsuunnitelmaa yli hallituskausien. Olen siitä samaa mieltä, mutta muistuttaisin, että tämä hallitus oli ensimmäinen hallitus, joka ensimmäisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sai käsiinsä ja sitten muutti sitä. Kyllähän tätä tavallaan... [Sheikki Laakson välihuuto] — Niin, mutta tällä kaudella oli ensimmäinen liikennejärjestelmäsuunnitelma 21, ja tässä mielessä tilanne on se kokonaisuus. [Sheikki Laakso: Ei ole yhtään eri!]

Mutta kaikilla meillä on yhteinen ongelma. Meidän korjausvelka on todella korkealla tasolla, ja siihen pitäisi pystyä vastaamaan. Meidän korjausvelka on ratojen osalta 1,6 miljardia ja 2,6 miljardia teiden osalta, eli ollaan todella korkealla tasolla, ja sitten vesiliikenteessä 30 miljoonaa euroa. Nyt pitäisi miettiä sitä, että kun tämä korjausvelka näyttää kasvavan 5 miljardiin vuoteen 2030 mennessä ja 6 miljardiin vuoteen 2037 mennessä, niin miten me tämä yhtälö ratkaistaan.

Tämä valiokunnan mietintö on erittäin ansiokas mietintö sillä tavalla, että siellä on aika hyvin kaivettu esiin ne keskeiset kohdat, mitä meidän liikennejärjestelmässä ja teiden ja

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

ratojen ja muitten osalta pitäisi tehdä, ja myöskin joukkoliikenteen osalta niitä ongelmakohtia ja liikenteen solmukohtien korjaamista. Nyt me ollaan nämä kyllä pystytty tässä hyvin nostamaan esiin, mutta sitten varmaan se, miten ratkaistaan näitten osalta rahoitus, tulee olemaan tämän eduskunnan ehkä isoimpia kysymyksiä myöskin ensi kaudella, se, kuinka paljon liikennettä itseään tähän rahoitukseen sitoutetaan, kuinka paljon se rahoitus tulee sitten yleisistä verovaroista ja niin pois päin ja miten sitä tulee erilaisista veromuodoista. Tämä keskustelu meidän pitäisi käydä. Muuten me ei pystytty vastaamaan näihin isoihin haasteisiin, mitä meillä on. Varmasti jostain pitää niitä tuloja saada aikaiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Olisin kiinnittänyt tässä huomiota vielä tähän pääratkaisuun ja sen tärkeään merkitykseen Suomen kehityksen kannalta ja pääradan pullonkaulakohtiin erityisesti Tampereen ympärillä. Se vaikuttaa koko Suomen joukkoliikenteeseen, ja sen alueen osalta pitäisi tehdä jotain. Se on eniten matkustettu väylä: viisi miljoonaa, melkein kuusi miljoonaa, matkustajaa Tampereen ja Helsingin välillä, ja siitä ylöspäinkin kolme ja puoli miljoonaa matkustajaa. Eli todella suurista matkustajamääristä puhutaan, ja sitten myöskin teollisuuden liikenteessä on iso määrä, joten se väylä pitäisi viedä, niin kuin täällä aikaisemminkin olen sanonut, Helsingistä Tampereen, Seinäjoen, Oulun kautta, Tornion kautta Narvikin satamaan saakka. Silloin me päästäisiin semmoiseen tilanteeseen, että meillä olisi raideyhteys suoraan myöskin tuonne Atlantin rannalle. Se olisi huoltovarmuutta, se olisi elinkeinorata ja turvallisuusrata kaiken kaikkiaan. Siihen meidän pitäisi satsata. Se olisi semmoinen iso juttu. Sitten kun pääradan varressa kuitenkin tietyllä etäisyydellä on 60 prosenttia Suomen bkt:stä, niin ollaan aika isossa osassa.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä yhteen asiaan tässä kiinnittäisin huomiota, tähän liikenteen ja rahoituksen muuttamiseen sillä tavalla, että myöskin MAL-sopimuksia ja kuntien rahoittamista entistä enempi on tullut tässä joukkoliikennejärjestelmässä. Entistä isompia hankkeita viedään sinne kuntien rahoituksen osalle.

Sitten joukkoliikenteen osalta tämä selonteko ei kovin paljon lupaa. Tässä jäädytään aika lailla pieniin lukuihin. Sitten kun muistetaan, että joukkoliikenteeseen tuli neljän prosenttiyksikön alvin korotus tässä, niin se vaikuttaa erittäin paljon joukkoliikenteen kehitykseen jatkossa. Toivoisin, että tästäkin kysymys tehdään, koska sillä siirretään aika isoja määriä ihmisiä, ja se on myöskin ympäristöteko, ja sillä tavalla pystytään myöskin ruuhkia ja muita hoitamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

16.57 **Aino-Kaisa Pekonen vas:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan todeta, että arvostan valtavasti huolenpitoanne, ja sen jälkeen kiitän työryhmää ja valiokuntaa valtavan isosta työstä, minkä olette tehneet tämän liikennesuunnitelman osalta. Tämä on erittäin tärkeä paperi ja antaa meille hyvät suuntaviivat vuosiksi eteenpäin. Mutta kuten tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Furuholm totesi, että mietintö on kohtuullisen hyvä, ja teki tähän kannanottoehdotuksen, niin, arvoisa puhemies, kannatan tätä edustaja Furuholmin kannanottoehdotusta.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia, ja kiitos kiittämisestä. — Seuraavaksi edustaja Löfström. Katsotaan, miten kauan Löfström puhuu, 16.05 pitäisi siirtyä toiseen asiaan. Jännitetään.

16.58 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Finland är i praktiken en ö och är helt beroende av fungerande sjöförbindelser. Därför är den nationella trafikplanen, Trafik 12, ett viktigt steg också för sjöfarten. Det är välkommet att sjöfarten ges en tydlig roll i planen, och jag vill betona att kommunikationsutskottet ytterligare stärkte skrivningen. Sjöfarten är inte en sektor bland alla andra. Den är en grundpelare för Finland och har en vital betydelse för Finlands utrikeshandel, försörjningsberedskap och näringslivets konkurrenskraft. Finlands geografiska läge och det faktum att utrikeshandeln i hög grad är beroende av sjötransporter gör sjöfarten extra viktig för Finlands ekonomi. Över 95 procent av Finlands export går sjövägen.

För Ålands del är beroendet ännu större. Det åländska samhället står och faller i praktiken med fungerande färjeförbindelser. Samtidigt tryggar sjöfarten över tusen arbetsplatser och fungerar som en ekonomisk motor för hela det åländska samhället.

Ärade talman! Finland behöver en konkurrenskraftig sjöfartspolitik som tryggar en tillräckligt stor handelsflotta under finländsk flagg. Det är inte bara en näringspolitisk fråga utan framför allt en fråga om försörjningsberedskap. Därför behöver Finland ett konkurrenskraftigt bemanningsstöd på samma sätt som alla andra europeiska sjöfartsnationer. I förra årets budgetförhandling beslöts att Finland skulle utreda och gå över till ett liknande nettolönesystem som Sverige har. Det är viktigt att det här arbetet nu kommer igång, något vi har haft kontakt med ministeriet och ministerns stab om.

I kommunikationsutskottets betänkande har vi också betonat vikten av en fungerande vintersjöfart. I ett nordligt land är isbrytarkapaciteten inte en detalj utan en avgörande konkurrensfaktor. Utrikeshandeln måste fungera året om, även under stränga vinterförhållanden, som den här vintern.

Samtidigt ser vi ett försämrat säkerhetsläge i Östersjön. Den ökade osäkerheten, inklusive den ryska skuggflottans verksamhet, påverkar sjöfarten och kan leda till stigande kostnader bland annat genom högre försäkringspremier. Därför måste vi säkerställa att våra hamnar och farleder är robusta och att man alltid säkerställer frihet för navigationen.

Ärade talman! En särskilt viktig fråga, som kommunikationsutskottet också betonat, gäller utsläppshandeln inom sjöfarten. Rederierna har nu i över två år varit en del av EU:s system och betalar betydande summor för utsläppsrätter. Dessa intäkter måste användas för att stöda den gröna omställningen inom branschen. Pengarna som EU får in från utsläppsrätterna behöver gå tillbaka till sjöfartssektorn, till investeringar i grön omställning, till utveckling av fossilfria bränslen och till att stärka sjöfartens långsiktiga konkurrenskraft. Som exempel kan nämnas att till exempel Viking Line beräknar sina kostnader för utsläppsrätter till cirka 10 miljoner euro bara i år, och det är bara ett rederi. Det säger något om omfattningen, och de här pengarna skulle behöva öronmärkas så att man framtidssäkrar branschen som Finland och Åland är beroende av för export och kommunikationer. Att använda dessa medel till att täcka andra budgethål riskerar att bromsa den nödvändiga omställningen. Här behöver regeringen leverera en tydlig lösning i linje med kommunikationsutskottets betänkande.

Ärade talman! Det är också viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av dessa medel. Åland är i praktiken helt beroende av sjötransporter och står inför stora investeringar i

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

bland annat hamninfrastuktur. Därför måste också en rimlig andel av resurserna som återspeglar åländska rederiers inbetalning av utsläppsrätter tillfalla Åland, så att de pengarna kan användas för investeringar i sjöfartens gröna omställning på Åland och framtidssäkra kommunikationerna som det åländska samhället är helt beroende av. Sjöfarten är vår livlina för handeln, för beredskapen och för hela samhällsekonomin. Därför måste vi fatta beslut som stärker den.

Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä olemme myös korostaneet toimivan talvimerenkulun merkitystä. Pohjoisessa maassa jäänmurtokapasiteetti ei ole yksityiskohta, vaan ratkaiseva kilpailutekijä. Ulkomaankaupan on toimittava ympäri vuoden, myös ankarissa talviolosuhteissa, kuten tänä talvena. Samalla näemme Itämeren turvallisuustilanteen heikentyneen. Lisääntynyt epävarmuus, mukaan lukien Venäjän niin sanotun varjolaivaston toiminta, vaikuttaa merenkulkuun ja voi johtaa kustannusten nousuun, muun muassa korkeampien vakuutusmaksujen muodossa. Tämän vuoksi meidän on varmistettava, että satamamme ja väylämme ovat toimintavarmoja ja että merenkulun vapaa kulku turvataan kaikissa olosuhteissa. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ehditään yksi vielä — edustaja Kallio — mutta sitten vaihdetaan, valitettavasti.

17.02 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on todettu, Liikenne 12 -suunnitelman pitkäjänteisyyttä tulee vahvistaa. Suomi otti vuonna 2021 viimeisenä Pohjoismaana käyttöönsä yli vaalikauden ulottuvan liikennejärjestelmäsuunnitelman. Nyt näimme, että hallitus ei tehdessään ohjelmaansa sitä noudattanut, eikä nyt täällä salissa oleva selonteko vie sitä oikeaan suuntaan. Ylivaalikautisesta suunnittelusta on palattu tekemään yhden vaalikauden mittaista väyläpolitiikkaa. Se ei ole Suomen etu. Suomi voisi parantaa väyläpolitiikan ja Liikenne 12 -suunnittelun jatkuvuutta tavalla, joka tekisi pitkäjänteisestä suunnittelusta hallituskausista riippumatonta, kuten muissa Pohjoismaissa tehdään. Tätä puheena oleva selonteko vie väärään suuntaan. Seuraavaa päivitystä ehdotetaan myöhennettäväksi vuoden 2031 eduskuntavaalien jälkeiseen aikaan, ja se on alisteinen valtiovarainministeriön teknisille kehyksille.

Mikäli Liikenne 12 -suunnitteluun halutaan parannusta, niin keskeisin yksittäinen tekijä liittyy suunnitelman aikatauluun. Yli vaalikausien menevä jatkuvuus edellyttää, että uuden Liikenne 12 -suunnitelman valmistelu käynnistyisi riittävän ajoissa. Käytännössä tämä tarkoittaa valmistelun aloittamista viimeistään vaalikauden puolivälissä ja sen jatkumista seuraavista hallitusohjelmaneuvotteluista riippumatta. Muissa Pohjoismaissa valmistelu on jatkuvaa eikä sen nähdä olevan ristiriidassa poliittisen ohjauksen kanssa.

Arvoisa puhemies! Jatkuvuutta tukisi myös Liikenne 12 -suunnitelman parlamentaarisen aseman vahvistaminen. Tämä käsittelyssä oleva suunnitelma on hallitusohjelmaan nojaava selonteko, jonka eduskunta käsittelee mutta joka ei aidosti sido tulevia hallituksia. Jatkuvuus paranisi, jos Liikenne 12 -suunnitelmalla olisi laaja parlamentaarinen yhteisymmärrys. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi Norjan mallin kaltaista käsittelyä, jossa pitkän aikavälin liikennesuunnitelma sitoo useita hallituksia peräkkäin. Tällöin Liikenne 12 toimisi liikennepolitiikan pysyvänä perustana eikä vain yhden hallituksen asiakirjana.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Oleennaista olisi myös selkeyttää hallitusohjelman ja Liikenne 12 -suunnitelman välistä suhdetta. Käytännössä meillä Suomessa hallitusohjelma ohittaa pitkäjänteisen suunnitelman. Jatkuvuus myös vahvistuisi, jos hallitusohjelmaan kirjattaisiin nimenomaisesti, että liikenne- ja väyläpolitiikan linjaukset perustuvat muiden Pohjoismaiden tapaan voimassa olevaan Liikenne 12 -suunnitelmaan. Tällöin suunnitelmaa ei avattaisi jokaisella vaalikaudella uudelleen, vaan se toimisi vakaana pohjana.

Arvoisa puhemies! Selonteon mukaan rahoituksen ennakoitavuus pitäisi meillä alistaa valtiovarainministeriön teknisiin kehyksiin ja vuosittaisiin budjettiprosesseihin. Se heikentää suunnittelun uskottavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Muissa Pohjoismaissa toimitaan päinvastoin. Meilläkin osa rahoituksesta pitäisi sitoa monivuotisesti Liikenne 12 -suunnitelmaan tai tehdä niin, että suunnitelmakauden alussa määriteltäisiin selkeät ja riittävän sitovat rahoituskehukset. Tämä ei poistaisi eduskunnan budjettivaltaa mutta loisi vakaamman toimintaympäristön väyläpolitiikan harjoittamiselle. Kun pohja saataisiin edellä kuvatuilla tavoilla pitäväksi, perustyö voisi jatkua hallituskausista riippumatta vakaammalla pohjalla ja poliittinen ohjaus voisi keskittyä painotuksiin sen sijaan, että koko prosessi käynnistetään aina uudelleen. Tällainen malli on keskeinen osa muiden Pohjoismaiden suunnittelujärjestelmien vakautta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — No niin, nyt on kello sitten niin paljon, että joudumme siirtymään eteenpäin. Elikkä keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.06.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 22.01.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännöstä

Valtioneuvoston selonteko VNS 5/2025 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 3/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt päätetään hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 3/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Hallintovaliokunnan puheenjohtaja Mauri Peltokankaan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Elinkeinoministeri Sakari Puistolle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Palautekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään yksi tunti. — Sieltä aloittaa Peltokangas. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.07 Mauri Peltokangas ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallintovaliokunnan mietintö valtioneuvoston selonteosta VNS 5/2025 vp aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännöstä. Selonteossa arvioidaan alueiden kehittämisen järjestelmän toimivuutta ja rahoituksen vaikuttavuutta tulevien lainsäädäntöuudistusten pohjaksi. EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ohjaavan lainsäädännön toimivuudesta tarvitaan tietoa myös vuonna 2028 alkavan uuden ohjelmakauden lainsäädännön valmistelun tueksi.

Aluekehittämisen tavoitteena on nykyisen alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain mukaan edistää alueiden kestävää kehitystä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Hallintovaliokunta katsoo, että tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia ja ne tukevat aluekehittämistä monipuolisesti mutta niitä on tarpeen päivittää ottaen huomioon toimintaympäristön muutosten myötä nousseet teemat, kuten kokonaisturvallisuus, varautuminen ja huoltovarmuus. Tavoitteissa tunnistetaan alueiden välisten ja sisäisten kehityserojen vähentäminen, mutta alueellinen eriytyminen väestön määrän ja ikärakenteen, työpaikkojen sekä koulutus- ja tulotason osalta on edelleen lisääntynyt. Eriytymistä tapahtuu niin alueilla ja niiden välillä kuin myös kaupunkiseutujen ja yksittäisten kuntien sisällä. Valiokunta toteaa mietinnössään, että negatiivisen eriytymiskehityksen hallinta vaatii vahvaa ajantasaista alueellista tilannekuvaa sekä entistä vahvempaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken alueilla ja hallinnon kaikilla tasoilla.

Hallintovaliokunta toteaa, että monet aluekehitykseen vaikuttavat muutostrendit, kuten väestörakenteen muutos ja kaupungistuminen, edellyttävät nykyistä pidempää aikajännettä sekä johdonmukaisia toimia. Lisäksi Euroopan unionin ohjelmakausien ja kansallisen aluekehittämisen valmisteluaiakataulut eivät kohtaa, mikä hankaloittaa suunnitteluprosesseja ja lisää hallinnollista taakkaa. Kansallisen aluekehityksen integroiminen EU:n alue- ja rakennepolitiikkaan on tärkeää. Kansallisesti tehty ratkaisu yhteensovittaa kansallisen sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan suunnittelu ja toimeenpano samaan lakikokonaisuuteen on valiokunnan mielestä tarkoituksenmukainen.

Selonteon mukaan haasteita ei niinkään löydetä tavoitteistosta kuin toimeenpanon työkaluista. Laaja-alaisten tavoitteiden koetaan tarvitsevan joustavia toimeenpanon instrumentteja. Hallintovaliokunta painottaa lisäksi aluekehittämisen seurannan tärkeyttä ja aiempaa kattavampia vaikuttavuusmittareita. Tämä on jatkossa entistäkin tärkeämpää, sillä tulevilla EU-ohjelmakaudella toiminnan vaikuttavuus ja tuloksellisuus korostuvat entisestään ja kilpailu rahoituksesta kovenee.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta korostaa mietinnössään kilpailukyyn, työllisyyden, osaamisen kehittämisen ja elinvoiman edistämisen tärkeyttä koko Suomen kannalta ja katsoo, että pitkäjänteistä aluekehittämistyötä tulee pystyä jatkamaan myös

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

tulevalla kaudella. Suomessa EU:n alue- ja rakennepoliitikan välineet ovat olleet keskeisiä pohjoisen ja itäisen Suomen harvaan asuttujen alueiden kannalta, mutta ne ovat olleet tukemassa kasvua muillakin jatkuvien rakenteellisten haasteiden alueilla sekä kasvavilla kaupunkiseuduilla. Kaupungit ja kunnat voivat olla aktiivisia toimijoita myös EU:sta suoraan rahoitettavissa ohjelmissa, kuten EU:n uusi kilpailukykyrahasto ja Horisontti Eurooppa.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan vastuu alueiden kehittämisestä on valtiolla ja kunnilla. Hallintovaliokunta pitää tätä lähtökohtaa jatkossakin perusteltuna, sillä mikään taho ei voi vastata aluekehityksestä yksinään. Toimiva vastuunjako valtion ja kuntien kesken on olennaista myös tulevaisuudessa. Maakuntien liitot ovat lakisääteisiä kuntayhtymiä ja toimivat kuntia edustavina aluekehittämisviranomaisina maakunnissa. Maakuntien liitot vastaavat aluekehittämisen suunnittelusta ja toteutuksesta alueellaan sekä koordinoivat eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Mietinnössä kiinnitetään huomiota siihen, kuinka alueiden kehittämiseen vaikuttavien toimijoiden kenttä on moninaistunut. Hyvinvointialueet ja työllisyysalueet ovat aloittaneet toimintansa. Vuoden 2026 alussa ovat aloittaneet uudet elinvoimakeskukset sekä Lupa- ja valvontavirasto. Aluekehittämiseen osallistuu julkisen sektorin lisäksi joukko muita sidosryhmiä, kuten yrityksiä, korkeakouluja, oppilaitoksia, tutkimuslaitoksia, järjestökenttää sekä muita toimijoita. Tässä ympäristössä maakuntien liittojen koordinoiva rooli ja niiden aluetuntemuksen lisäarvo korostuvat. Maakuntien liitot ovat yhteistyön kokoajia, joita johtavat demokraattisesti valitut päättäjät. Hallintovaliokunta katsoo, että maakuntien liittojen roolia tulee tukea ja vahvistaa.

Hallintovaliokunta yhtyy selonteon johtopäätökseen, että kuntien rooli paikallisesta elinvoimasta ja palveluiden järjestämisestä vastaavina viranomaisina on keskeinen alueiden elinvoimaisuutta kehitettäessä erityisesti paikallisten tarpeiden ja vahvuuksien tunnistamisessa ja hyödyntämisessä. Uusien työllisyysalueiden myötä kuntien rooli työllisyyden edistämässä ja hyvinvointialueuudistuksen myötä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelujen tehtävissä on entisestään vahvistunut, mikä osaltaan korostaa kuntien merkitystä aluekehittämistyössä. Aluekehityslainsäädäntöä uudistettaessa on tarpeen täsmentää maakuntien liittojen ja työllisyysalueiden yhteistyötä ja sen kytkentöjä aluekehittämisen prosesseihin. Vastaava täsmentämisen tarve koskee myös hyvinvointialueita.

Myös maakuntien liittojen ja elinvoimakeskusten roolien tulee olla selkeät ja välttää päällekkäisyyksiä. Lisäksi ministeriöiden välinen sujuva yhteistyö ja koordinaatio ovat keskeisiä, koska aluekehittämiseen vaikuttavat monien eri hallinnonalojen toimet ja päätökset. Vaikuttavuuden kannalta olennaista on myös koordinaatio valtion ja alueiden välillä. Hallintovaliokunta katsoo, että uuden EU-ohjelmakauden ohjelmavalmistelua koordinoiva taho tulisi nimetä mahdollisimman pian, jotta yhteistyö ja vuoropuhelu valtion ja alueiden kesken kansallisen ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien laatimiseksi mahdollistuu. Kumppanuussuunnitelma edellyttää NRP-ministeriöiden vastuiden määrittämistä ja mahdollisesti myös uusien yhteistoimintamuotojen luomista.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta katsoo, että käynnissä olevassa globaalien talouden murroksessa tarvitaan nykyistä vahvempia alueita, joilla on kykyä houkutella kotimaisten investointien lisäksi entistä enemmän kansainvälistä pääomaa, joka luo uutta taloudellista toimintaa ja kasvua Suomen alueille. Samaan aikaan jo olemassa olevien

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

investointien loppuun saattaminen on tärkeää. Investointeihin sisältyy valtava potentiaali, ja sen hyödyntäminen on yksi keskeisimmistä aluekehitystekijöistä.

Hallintovaliokunta katsoo, että ylimaakunnallisuuden lisääminen ja suurempien alueiden hyödyntäminen voisi olla yksi varteenotettava tapa lisätä aluekehittämisen vaikuttavuutta. Valiokunnan mielestä myös esimerkiksi alueiden erikoistumisen mahdollisuuksia tulisi hyödyntää vielä nykyistä enemmän.

Hallintovaliokunta on eri yhteyksissä tukenut erityisesti kokonaisturvallisuuden ja kilpailukyvyn vahvistamista. Turvallisuuspoliittinen tilanne ja Venäjä-pakotteet vaikuttavat Suomen alueilla eri tavoin riippuen esimerkiksi siitä, millainen elinkeinorakenne alueella on. Sulkeutuneen itärajan seurannaisvaikutukset aluekehittämisen lähtökohtiin ja aluetalouteen tuntuvat erityisesti itäisen ulkorajan maakunnissa, mutta merkittäviä vaikutuksia on syntynyt myös muilla Suomen alueilla. Valiokunta toteaa mietinnössään, että huomiota tulee kiinnittää niin elinkeinojen, osaavan työvoiman, energiantuotannon, investointien kuin kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuudenkin vahvistamiseen, mikä luo pohjaa kriisinkestäville, elinvoimaisille ja muutoskykyisille alueille, kaupungeille ja kunnille myös. Turvallisuuspoliittisten intressien ja aluekehittämisen yhteensovittaminen voi olla myös mahdollisuus.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta korostaa mietinnössään myös kaupunkien ja kasvavien kaupunkiseutujen merkitystä kilpailukyvyn ja elinvoiman vahvistamisessa. Kaupungit ovat keskeisiä investointiympäristöjä ja laajojen innovaatioekosysteemien alustoja, ja niiden kilpailukyky palvelee koko Suomen kasvua. Kaupunkien kasvava rooli on olennaista huomioida aluekehittämisessä niin uudistusten valmistelussa kuin toimeenpanossakin. [Tuomas Kettunen: Se on huomattu!] Tulevalla ohjelmakaudella myös kestävä kaupunkikehittäminen ja maaseudun ja alueiden kehittämistoimien synergiaetuja tulisi hyödyntää nykyistä enemmän.

Hallintovaliokunta tähdentää mietinnössään kumppanuusperiaatteen noudattamista ohjelmatyössä. Valiokunta painottaa erityisesti maakuntien, kuntien ja kaupunkien tiivistä osallistumista Suomen tulevan kumppanuussuunnitelman valmisteluun ja toimeenpanoon. Ne ovat jo pitkään olleet aktiivisesti mukana valmistelemassa ja toteuttamassa kehittämistoimia, ja niillä on asiantuntijuutta, kokemusta sekä alueellisten ja paikallisten olosuhteiden tuntemusta.

Alueellisena kumppanuuselimenä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman osalta toimii maakunnan yhteistyöryhmä. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että erityisesti aluetason toimijat ovat selonteon mukaan olleet tyytyväisiä yhteistyöryhmien toimintaan. Valiokunta katsoo, että hyviksi koettuja käytäntöjä esimerkiksi ylimaakunnallisessa yhteistyössä kannattaa jakaa toiminnan edelleen kehittämiseksi.

Mietinnössä katsotaan, että hallinnon keventämiseen, prosessien yksinkertaistamiseen ja toiminnan tehostamiseen tulee kiinnittää huomiota Suomen aluekehittämisjärjestelmää uudistettaessa. Esimerkiksi tukimuotojen päällekkäisyys, kustannusmallien monimutkaisuus, hallinnollinen työmäärä, rahoittajaviranomaisten erilaiset käytännöt ja raskaat tietojärjestelmät on koettu pullonkauloiksi. Valiokunta toteaa, että muutoksia tehtäessä tulee huolehtia siitä, ettei hallinnon taakkaa siirretä hanketoimijoille, vaan sujuvoitetaan toimintaa kaikkien toimijoiden näkökulmasta. Myös tiedonkulkua tulee tehostaa. Kentän asiantuntemusta on syytä kuulla käytännön kokemusten ja asiakaslähtöisyyden huomioimiseksi. Selonteossa huomio kiinnittyy pääosin ohjelman

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

viranomaishallintoon, tukimuotoihin ja toimeenpanoon alueilla, mutta myös hallintoviranomaisen toimia on hyvä arvioida yksityiskohtaisesti.

Hallintovaliokunta korostaa tietojärjestelmien luotettavuuden ja toimivuuden tärkeyttä. Ongelmat tietojärjestelmissä ovat selvityksen mukaan aiheuttaneet merkittäviä viiveitä ohjelman toimeenpanon käynnistymiselle ja hankaluuksia ohjelman toimeenpanon eri vaiheissa. Valiokunta toteaa, että tietojärjestelmien kehittämisprosessiin on syytä ottaa mukaan tahoja, jotka ovat tiiviisti mukana ohjelmien toimeenpanossa ja käytännön työssä. Valiokunta korostaa myös ohjelman sisältövalmistelun sekä lainsäädäntö-, hallinto- ja tietojärjestelmävalmistelun entistä tiiviimpää kytkemistä toisiinsa. [Puhemies koputtaa]

Hallintovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy kannanoton selonteon johdosta. Valiokunnan kannanottoehdotus on, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto 1) huolehtii kumppanuuden toteuttamisesta kansallisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa, 2) edistää ylimaakunnallista yhteistyötä aluekehittämissä ja 3) ryhtyy aluekehittämisen kokonaisuutta uudistettaessa toimiin hallinnon tehostamiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Mietintöön sisältyy yksi vastalause, ja pahoittelen puheeni pituutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No, hyvä puhe. — Seuraavaksi ministeri Puisto. Riittääkö viisi minuuttia? Olkaa hyvä.

17.20 Elinkeinoministeri Sakari Puisto: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Aluekehittämisen lainsäädäntöä on tarpeen uudistaa nyt. Toimintaympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti, ja muutokset koskettavat kaikkia alueita eri tavoin — mutta kaikkia. Aluekehittämisen on vastattava paremmin alueiden haasteisiin ja kyettävä tukemaan niiden kasvumahdollisuuksia. Myös EU:n tuleva rahoituskausi tekee uudistuksesta ajankohtaisen.

Investointeja ja kasvua on edistettävä laajasti alueiden erilaiset lähtökohdat tunnistaen. Kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelu edellyttää toimivaa yhteistyötä alueiden ja valtion välillä. Geopoliittinen tilanne on muuttunut nopeasti. Alueiden kyky houkutella yritystoimintaa ja kumppanuuksia riippuu myös yhä selvemmin vakaudesta ja ennakoitavuudesta. Tämä näkyy suoraan aluekehittämisen tavoitteissa ja painotuksissa. Väestökehitys muokkaa Suomea eri alueilla eri tavoin. Monilla alueilla väestö vähenee ja ikääntyy, mikä vaikuttaa palveluihin ja työvoimaan. Toisaalla kasvu lisää painetta asumiseen ja infrastruktuuriin. Näihin tilanteisiin ei ole yhtä ratkaisua. Aluekehittämisen on perustuttava alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin.

Aluekehittämisen kasvu- ja elinkeinotoimet kytkeytyvät yhä selvemmin myös kokonaisturvallisuuteen, kriisinkestävyyteen ja huoltovarmuuteen. Luottamus ja osallisuus ovat edellytyksiä sille, että aluekehittäminen on vaikuttavaa. EU:n alue- ja rakennepolitiikka ja alueiden asema ja kokemus osallisuudesta on tärkeää. Talouden tilanne on tiukka. Kaikkea ei voi tehdä kaikkialla. Rakenteita on yksinkertaistettava, päällekkäisyyksiä purettava ja tehtäviä koottava. Yhteistyötä alueiden välillä on lisättävä. Resurssitehokkuus ei ole tavoite sinänsä vaan keino parantaa vaikuttavuutta. Aluekehittämisen on myös kyettävä ylittämään hallinnollisia rajoja. Tämä on nostettu esiin

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

myös hallintovaliokunnan mietinnössä. Yhteistyö ei saa pysähtyä rakenteisiin. Strategista aikajännettä on myös pidennettävä yli hallituskausien.

Samalla on todettava, että Suomen aluekehittämisen perusta on vahva. Pitkäjänteinen yhteistyö valtion, alueiden, kuntien, yritysten, korkeakoulujen ja järjestöjen välillä toimii. Uudistamisen tavoite ei ole purkaa tätä vaan vahvistaa ja ajanmukaistaa sitä. Hallintovaliokunta on korostanut kumppanuuden merkitystä kansallisten ja EU-tason uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa. Ilman alueiden sitoutumista uudistukset eivät toimi käytännössä. Selonteko kokoa tilannekuvan ja osoittaa, missä uudistustarpeet ovat. Se ei vielä lukitse ratkaisuja. Käytännön linjaukset valmistellaan laajapohjaisessa työryhmässä työ- ja elinkeinoministeriön johdolla yhteistyössä.

Aluekehityksen vaikuttavuutta on lisättävä, ja aluekehittämistä on johdettava tulosten kautta. Kysymys on siitä, millaisella mallilla Suomi pystyy kasvamaan ja uudistumaan eri puolilla maata seuraavien vuosien ja vuosikymmenen ajan. Hallintovaliokunnan mietintö antaa tähän hyviä eväitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan tähän jonkin aikaa debattia, eli kaikki ne henkilöt, jotka haluavat käyttää debattipuheenvuoron, nousevat nyt seisomaan ja painavat V-painiketta. Siellä muutama sitä toivoikin. — Siellä ensimmäisenä edustaja Räsänen, Hanna.

17.24 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustan mielestä aluekehittämisen ydin on luottamuksessa ja yhteistyössä. Meidän mielestämme valtion rooli aluekehittämisessä on tärkeä, mutta valtion rooli on nimenomaan olla myös mahdollistaja.

En voi välttää olla nytten käyttämättä tilaisuutta hyväkseni. Palasin juuri tänä aamuna Puolasta vierailulta, ja tapasimme siellä suurlähettilään, joka kertoi, että erityislähettiläs Harry Broman oli vierailut siellä Puolassa tutustumassa näihin erityistalousalueisiin ja suurin odotuksin lähti sitten tänne Suomeen. Lähetänkin tässä terveiset sinne budjettiriiheen, että se toivottavasti se erityistalousalue sieltä tulee, koska Puolassa se on toden totta toiminut.

Aluekehittämisen on oltava myös aluelähtöistä, ja alueiltahan on tullut nimenomaan vahvaa viestiä siitä, että oikeilla työkaluilla Suomi saadaan nousuun nimenomaan vahvojen alueiden kautta ja alueet ovat myös tämän erityistalousalueen takana. Toivonkin, että ministeri voisi kertoa meille jo etukäteen hyviä uutisia riihestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

17.26 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan todellakin tärkeiden kysymysten äärellä, ennen kaikkea sen äärellä, kuinka me saamme turvattua sen lisäarvon, jota Suomen eri alueet koko kansantaloudelle ja sen kautta koko yhteiskunnalle tuottavat. Kuinka me saamme sen turvattua jatkossa, ja kuinka me saamme eri alueet mukaan rakentamaan talouskasvua. Eli tässä on todella tärkeät kysymykset keskustelussa.

Joskushan oli tapana puhua tästä niin sanotusta alueellistamisesta, ja sellaista politiikkaakin paljon tehtiin. No, nyt kuluneella vaalikaudella on Lupa- ja valvontavirasto alueellistettu Tampereelle, mutta olennaisempaa kuin puhua tästä alueellistamisesta on

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

torjua de-alueellistaminen eli se, mitä nykyisen hallituskauden aikana valitettavasti tehdään: poliisiasemia suljetaan, lukuisia valtionhallinnon toimipaikkoja ympäri maata lakkautetaan. Niillä on oma vaikutuksensa siihen elinvoimaan, siihen työpaikkaomavaraisuuteen, mitä eri alueilla on, ja ihmisten sujuvaan arkeen ja näihin asioihin. Eli yksityissektorin kasvun ohella on muistettava myös tämä julkinen puoli.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — V-painike on nyt laitettu kiinni, mutta nämä henkilöt, jotka täällä ovat, seitsemän kappaletta, saavat puheenvuoron. Sen jälkeen ministerin lyhyt vastausvuoro, ja sitten mennään puhujalistalle. — Edustaja Eskelinen.

17.27 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että alueiden kehittämisen järjestelmän toimivuutta ja rahoituksen vaikuttavuutta arvioidaan lainsäädännön kautta ennen tulevaa rakennerahastokautta. Lisäksi, niin kuin ministeri totesi, aika paljon myös toimintaympäristön osalta on tapahtunut muutoksia. Itse tietysti, kun Itä-Suomesta tulen, sanon siitä, kun erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa EU-rahoituksella on ollut suuri merkitys ja iso osa siitä potista, mitä rahoitusta tulee, tulee sitten liittymissopimuksen mukaisesti harva-aluekriteereiden osalta. On tärkeää nytten, kun kansallista ohjelmaa on käsittäkseni valtioneuvoston kanslia parhaillaan valmistelemassa, huomioida sitten myös nämä periaatteet ja erityisesti se, kun tälläkin hallituskaudella aluekehityserot ovat edelleen vaan kasvaneet — siihen tietysti liittyä osittain tämä turvallisuustilanne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Riipi.

17.28 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin vuonna 95, kun Suomi liittyi EU:hun, me rakennettiin aika innovatiivinen, voi sanoa, edistyksellinen aluekehitysjärjestelmä. Annettiin aluekehitysvastuu sinne alueille, kunnille ja maakuntien liitoille, rakennettiin Leader-toimintamalli, otettiin ne toimijat alueilta mukaan, ja voin sanoa, että se on ollut menestyksenkäs. Mutta jokainen ohjelmakausi ohjelmakauden perään me olemme joutuneet puolustamaan vahvasti tätä mallia niiltä keskushallinnon pyrkimyksiltä, ministeriöiden pyrkimyksiltä ottaa sitä valtaa itselleen. Nyt kun me ollaan tässä tilanteessa tulevalle ohjelmakaudelle, jossa ehkä voi sanoa, että tämä malli muuttuu radikaalimmin kuin pitkään aikaan ellei koskaan, niin minä näen nyt todella paljon uhkakuvia sille, että tämä aluelähtöinen malli on murenemassa. Tässä on tärkeitä askeleita seuraavaksi: suomalaisen hallintomallin luominen, kumppanuussopimuksen rakentaminen. Minä toivoisin, että ministeri kertoisi, miten nyt tässä prosessissa me varmistamme, että me emme murra emmekä hukkaa tätä hyvää mallia, joka meillä on ollut toiminnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.29 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Selonteko korostaa pidemmän aikavälin suunnittelun tarvetta ja aluekehittämisen kytkemistä tiiviimmin EU-ohjelmiin. Tämä on erityisen tärkeää pohjoisessa, jossa elinvoima rakentuu luottamuksesta hallinnon säilyvyyteen sekä työn ja yrittämisen kannustimista.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Huippuluokan investoinnit tai pienet yksinyrittäjät eivät kaipaa kasvavaa ja päällekkäistä hallintohumppaa, johon kuluisi vain kasvava määrä rahaa. Suomessa meidän on saatava resurssimme käyttöön tehokkaasti ja yhdenvertaisesti koko maassa. Tarvitsemme joustavaa mutta johdonmukaista lainsäädäntöä, joka vahvistaa pohjoisen elinkeinoelämää ja mahdollistaa kestävä kasvun yli hallituskausien. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.30 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Kiitoksia ministeri Puistolle. Täytyy kyllä sanoa, että te olette yksi tämän hallituksen parhaimmista ministereistä, ja tämä on tämmöinen vaatimaton kainuulaisen kansanedustajan kehu. Kiitän hyvästä puheenvuorosta. Te totesitte näin, että tämä geopoliittinen tilanne haastaa vakautta ja ennakoitavuutta tuolla alueilla ja varsinkin tuolla itäisessä Suomessa.

Täytyy kyllä muistaa, että tämä ei ole teidän hallinnonalanne alla olevaa toimintaa, mutta esimerkiksi Itä-Suomesta Maahanmuuttoviraston toimipiste pistetään Kuhmosta kiinni: 40 htv:tä lähtee, sama homma tapahtuu myös Kuopiossa. Eli kyllä pitää myös valtiovallalla olla oma vastuunsa tässä aluekehittämisessä. Jos Kuhmossa on paikallinen sahalaitos investoinut, niin kyllä toivoisi, että näistä valtion työpaikoistakin pidettäisiin kiinni, kun olemassa olevat toimipaikan työt pystyttäisiin tekemään aivan hyvin Kuhmossa samalla lailla kuin ne tehdään täällä Helsingissä.

Mutta kun ministeri vastaa myös näistä erityistalousaluekokeiluista, niin milläs mallilla tämä on? Ja kiitoksia ministerille hyvästä puheenvuorosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen.

17.32 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää hallintovaliokuntaa todella hyvästä mietinnöstä koskien tätä kokonaisuutta. Se on mielestäni todella laaja ja kattaa monta eri näkökulmaa.

Haluaisin nostaa esille tätä yhteistyötä, sanotaan, maakuntien liittojen roolista, ennen kaikkea jos katsotaan näitten uusien elinkeinovirastojen ja sitten LVV:n osalta — siis mikä se roolijako on sitten alueiden kehittämisen osalta, ettei ole päällekkäisyyksiä — ja sitten toki hyvinvointialueiden osalta, myös työllisyysalueiden osalta.

Toinen asia: Näen, että on tärkeää Suomena, että tehdään ylimaakunnallista yhteistyötä ja hyödynnetään eri vahvuuksia. Miksei esimerkiksi voitaisi yhteistyötä tehdä Kainuun — tässä edustaja Kettusen — ja Pohjanmaan kesken ja viedä esimerkiksi Ruotsiin, jossa on vähän samankaltaista ajattelutapaa kuin Kainuussa.

Eliikkä pitää aika avarasti katsoa näitä mahdollisuuksia, että voidaan kehittää ja saada kasvua Suomeen. — Kiitos. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.33 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän valiokunnan puheenjohtajaa ja ministeriä esittelyistä. Meillä on tapahtumassa eriarvoistumista ympäri Suomea monella tavalla, ja se näkyy esimerkiksi kuntien tilanteessa. Kun katsotaan

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

kuntien verotuloja per asukas, niin siinä on huomattavia eroja, ja se näkyy tällä tavalla, ja sieltä saa aika nopeasti niitä kriteereitä.

Arvoisa ministeri Puisto, kysyisin teiltä nyt tähän liittyen siitä, kun meillä nyt on aluekehitysrahoja ja muita ollut tässä käytössä ja edustaja Riipi tuossa hyvin kuvasi sitä, mitä on tässä tehty. Kysyisin siitä tilanteesta: Nyt kun näitä aluekehitysrahoja kuntien kanssa ja muitten toimijoitten kanssa on käytetty, niin kuinka hyvin ne ovat onnistuneet muuttamaan niitten alueitten tai kuntien kehityssuuntaa? Mitkä ovat olleet niitä onnistuneimpia kokemuksia, ja mitkä ovat menneet sitten siihen suuntaan, että ne eivät ole tuoneet sitä tulosta, mitä on tavoiteltu? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen. Oliko edustaja Strandman halukas vielä käyttämään? [Jaana Strandman: Kyllä!] — Polvisen jälkeen Strandman, sen jälkeen ministeri.

17.34 **Mikko Polvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 27.4.2025, Helsingin Sanomat: ”Nälkämaan talousihme: Kainuun talouden kasvuvauhti nopeinta vuodesta 2015.” Näin väistyväni maakuntavaltuuston puheenjohtajana ja alueen kansanedustajana olen pohtinut usein, miten tämä on ollut mahdollista, ja voisi sanoa, että edelliset hallitukset aikanaan ratkaisivat tätä asiaa niin, että Kainuussa on oma lentoasema, ammattikorkeakoulu, maakunta, elinvoimakeskusten sivutoimipiste, Rajavartiolaitos, työllisyysalue, hyvinvointialue. Alueen synergioilla olemme saavuttaneet todella paljon, enkä moiti ministeri Puistoa siitä, että alueelle on tulossa myös uusi supertietokone. Kiitoksia siitä yhteistyöstä, mitä on tehty Kainuun kehittämiseksi.

Mutta samaan aikaan minä moitin sitä, että nyt säästöjen kautta meiltä ovat vaarassa lähteä rintasyöpäleikkaukset ja junaliikenne pysähtyy Kuopiossa, ei päästä enää Helsingistä yhdellä vaihdolla — meidän matkailu kärsii tästä huomattavasti. Eli antakaa Kainuun nyt olla rauhassa, älkää korjatko ehjää. Keskittykää [Puhemies koputtaa] ongelma-alueisiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.35 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Aluekehittämisen tulee olla oikeudenmukaista ja koko maata huomioitavaa. Näin varmistetaan, että Suomi kehittyy tasapainoisesti ja että jokaisella alueella on omista lähtökohdistaan mahdollisuus elinvoimaan ja tulevaisuuteen.

Arvoisa ministeri Puisto, väestön merkittävä väheneminen on haaste. Perusopetusikäisten lasten määrä vähenee vuoteen 2032 mennessä lähes sadallatuhannella. Tämä väistämättä tuo palvelurakenteeseen muutoksia. Samoin myös valtionosuudet jakautuvat hyvin epäoikeudenmukaisesti kuntien kesken tällä hetkellä. Kuinka voimme konkreettisesti turvata ja taata, [Hannu Hoskosen välihuuto] että joka puolella Suomea eletään, asutaan ja yritetään? Tämä on huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta erittäin tärkeää, ja siksi toimia on tehtävä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, riittääkö 5 minuuttia?

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

17.36 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia vielä hallintovaliokunnalle tästä mietinnöstä. Se oli minun mielestäni oikeinkin hyvä mietintö, ja siinä on kuvattu hyvin niitä asioita, mitä esimerkiksi monet edustajatkin ottivat tässä esille.

Muun muassa edustaja Ollikainen otti sen, että meidän pitää eri alueiden yhteistyötä sujuvoittaa ja myös eri toimijoiden rooleja, kuten esimerkiksi maakuntien, maakuntien liittojen, myös työllisyysalueiden ja hyvinvointialueiden. Tämä on minusta yksi semmoinen asia, mikä pitää saada kuntoon. Silloin pystytään myös tekemään aidosti parempia kumppanuuksia, esimerkiksi maakunnat pystyvät tekemään yhteistyötä. Ja pyritään välttämään sitä, että intressit tavallaan lähtisivät liikaa eriämään siinä. Totta kai minä ymmärrän sen, että maakunnat ovat myös edunvalvontaorganisaatioita, niille kuuluu tällainen edunvalvonnallinen näkökulma.

EU-vaikuttamista, mihin edustaja Eskelinen viittasi, tosiaan nyt tehdään suhteessa EU:hun valtioneuvoston kanslian johdolla. Seuraavan kerran itse asiassa pääministeri Petteri Orpo osallistuu epäviralliseen huippukokoukseen huomenna. Siellä ovat nämä asiat esillä, ja tietysti on tärkeitä saada Suomen edut turvattua. Aika paljon on tullut positiivista palautetta siitä, miten EU:ssa on havahduttu itäisten alueiden tilanteeseen. Myös erilaiset turvallisuuspoliittiset asiat on otettu paljon enemmän huomioon nyt, eli tämä resilienssi. Siitähän on tämä EastInvest-ohjelma ja myös esimerkiksi tämä ResilEast-ohjelma, mitkä tulevat Suomelle tarpeeseen.

Seuraavan kerran itse keskustelen Vilnassa. Liettuassa on tällainen raja-alueiden kokous perjantaina, ja siellä on mahdollisuus keskustella muun muassa komissaari Kubiliuksen kanssa, ja myös aluekehittämisestä vastaava komissaari Fitto on paikalla, eli pidämme näitä asioita esillä paljon.

Erityistalousalueista: Itse olen sitä mieltä, että se kannattaa kytkeä nimenomaan tähän NRP-kokonaisuuteen eli tehdä semmoinen valmistelu, missä me leivotaan se sisään tähän uuteen EU-ohjelmakauteen. Se vaatii joka tapauksessa resurssit ja erilaista lainsäädäntö- ja asetusmuutosta ja sellaisen valmistelun, mikä sitten kantaa.

Edustaja Strandman otti koulutuksen esille. Vähenevät ikäluokat ovat todella iso haaste. Se on varsinkin harvaan asutuille alueille haaste. Ehkä tietynlainen positiivinen kulma siitäkin voidaan löytää, eli että silloin yhtä oppilasta kohden resurssit voivat jopa kasvaa, mutta en kuitenkaan siitä kokonaiskuvasta tietenkään ole mitenkään iloinen.

Valtion roolista: Korostan nimenomaan sitä, mihin edustaja Riipi viittasi, että tämä NRP, eli kyseessä oleva kumppanuusohjelma, on aivan toisenlainen ohjelma kuin mitä aikaisemmin on tehty. Siihen tuodaan erilaisia rahastoja yhteen, ja silloin se, että pyritään rakentamaan nimenomaan aito kumppanuusohjelma, on tietysti tässä todella tärkeää. Eli Suomi toimittaa yhden kumppanuusohjelman, ja sillä mennään, mutta sitä paremmalla syyllä erilaisten alueiden, kuntien, valtion — myös valtion sisällä eri ministeriöiden — pitää pelata todella hyvin yhteen. — Tässä ainakin päällimmäiset. Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistalle. — Siellä edustaja Honkonen, olkaa hyvä. — Tämä kohta lopetetaan kello 18.07 tienoilla. — Olkaa hyvä.

17.41 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies Tässä ollaan todellakin keskeisten ja merkittävien kysymysten äärellä, ja niin kuin tuossa debatissa jo totesin, niin sen

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

perustan turvaaminen, jolla alueellinen lisäarvo, mitä eri alueet Suomen kansantaloudelle, suomalaiselle yhteiskunnalle, sen mahdollisuuksille selviytyä ja pärjätä ja menestyä tuottavat, edellyttää toimivaa aluekehittämisyjärjestelmää.

Tässä hallintovaliokunnan mietinnössä on tunnistettu monia näistä keskeisistä haasteista hyvällä tavalla, ja hallintovaliokunta myös kävi keskustelua näistä ongelmakohtista, muun muassa Suomen hallinnon eri hallituskausien aikana syntyneestä palapelistä, jossa on todella paljon päällekkäisyyksiä ja joka haastaa myöskin tätä alueiden johdonmukaista toimintaa.

Olen samaa mieltä ministerin kanssa, että uudistuksia tarvitaan, mutta se kunnianhimon taso, jolla tätä aluekehittämisyjärjestelmää pitäisi uudistaa, on kyllä aivan liian matala. Se olennaisin kysymys, se peruskysymys tässä nyt on se, kuka tuntee alueiden tarpeet parhaiten, ne kasvumahdollisuudet, ne ongelmat, ja kenellä tulee olla se todellinen valta kehittää näiden alueiden tulevaisuutta. Keskustan vastaus on täysin selvä: sen on oltava demokraattisesti johdetuilla valittujen päättäjien sekä paikalliseen asiantuntemukseen ja kumppanuuteen nojautuvilla maakunnilla. Ei Helsingissä, ei ministeriöissä. Valitettavasti nyt suunta näyttää siltä, että tässä tulevankin ohjelmakauden valmistelussa tätä päätöksentekovaltaa ollaan viemässä maakunnista tänne Helsinkiin. En ottaisi mallia keskitetyksi johdetuista maista tässä asiassa.

Tosiaan nämä vaikuttavuuden puutteet, hallinnon raskaus ynnä muut seikat tunnistetaan tässä mietinnössä hyvin, mutta se, miten tähän reagoidaan, edellyttää niitä aluelähtöisiä ratkaisuja, ei ohjauksen ja vallan keskittämistä Helsinkiin ja ministeriöihin. Maakuntien liitot ovat lakisääteisiä aluekehittämisviranomaisia, ja ne kokoavat alueensa toimijat yhteen, laativat maakuntaohjelmat ja vastaavat alueellisen älykkään erikoistumisen strategioista. Tässä on kyse toimivasta, kumppanuuteen perustuvasta ja EU:n peruseriaatteiden mukaisesta mallista. Tämä ei ole mikään hallinnollinen jäännös. Valtion rooli on tärkeä. Vaikkei nyt sitten alueellistettaisi mitään valtion toimintoja Helsingistä muualle, vaikkapa maaseudulle, niin ei tehtäisi sitä de-alueellistamista, niin kuin nykyinen hallitus tekee: ollaan poliisiasemia lakkauttamassa ja useita muita valtion toimintoja ollaan nyt lopettamassa niiltä alueilta, joilla muutenkin näissä talouden kehityksen oloissa menee heikosti.

Tässä mietintöön liitetyssä kannanotossa tämä kumppanuustavoite on jäänyt liian ohueksi, ontoksi, ja tässä tämä maakuntien alistaminen vain toimeenpanijoina on iso ongelma. Se aito kumppanuus edellyttää ihan todellista vaikutusvaltaa siellä ruohonjuuritasolla, missä ihmisetkin ovat, niin rahoituksen kuin kehittämisen painopisteiden osalta. Siksi tätä sopimuksellisuutta valtion ja maakuntien välillä on vahvistettava alueiden mahdollisuuksia lisäävällä tavalla.

Keskusta lähtee siitä, että aluekehittämisen ydin on luottamuksessa, vastuussa ja tulevaisuudenuskossa. Todellakin keskushallinnon tehtävänä pitäisi olla määrittää tämä strateginen kehys ja tukea ja kannustaa alueiden välistä yhteistyötä eikä johtaa alueiden kehittämistä ministeriöistä annetuilla yksityiskohtaisilla määräyksillä, mihinkä nyt valitettavasti nykyisen hallituksen päämäärä näyttää suuntaavan. Hallinnon keventämisen ja vaikuttavuuden parantamisen on todellakin tapahduttava maakuntien liittojen roolia vahvistaen, ja tämä suomalaisen aluekehittämisen malli tarjoaa joustavuutta, nopeaa reagointikykyä ja pitkäjänteistä kehittämistyötä, johonka ylhäältä johdettu keskitetty ohjaus ei kykene.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Todellakin yhdyimme tähän mietinnön perustelutekstiin, mutta nämä kannanotot eivät meitä tyydyttäneet, joten edellä olevan perusteella, arvoisa rouva puhemies, teen vastalauseen 1 mukaiset kannanottoehdotukset: ”1) Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto huolehtii kumppanuuden toteutumisesta kansallisen ja EU:n alue- ja rakennepoliitikan uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa, 2) edistää ylimaakunnallista yhteistyötä aluekehittämistyössä tukemalla maakuntarajat ylittäviä teollisuus-, osaamis- ja innovaatiokokonaisuuksia sekä niihin liittyvää strategista ja sopimuksellista yhteistyötä ja 3) ryhtyy aluekehittämisen kokonaisuutta uudistettaessa toimiin hallinnon keventämiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi siten, että maakuntien liittojen koordinoiva rooli, aluelähtöisyys ja kumppanuusperiaate säilyvät kehittämistyön lähtökohtina.”

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Riipi.

17.46 **Mika Riipi kesk:** Arvoisa puhemies! Aluekehittämisen rakenteet todellakin nyt muuttuvat ja murtuvat tulevina vuosina todella mittavasti, ja syynä tähän, niin kuin olemme hyvin kuulleet, on EU:n uusi ohjelmakausi, jossa komissio on esittänyt hyvin laajoja muutoksia niin rahastojen rakenteisiin kuin itse asiassa toimivallan jakoon EU:n ja jäsenvaltioiden välillä aluekehittämisessä. Tämä keskeinen muutos on niin kutsuttu kumppanuusmallin käyttöönotto, jolla lisätään kansallista päätösvaltaa aluekehittämisen toimintamalleista ja rahoituksen kohdentamisesta. Sinällään tämä muutos on hyvä. Se mahdollistaa byrokratian purkamisen ja rahoituksen tehokkaamman kohdentamisen kansallisesti tärkeinä pidettyihin kohteisiin. On täysin totta, että nykyinen aluekehittämisen mallimme kärsii niin hallinnollisesta raskaudesta, rahoituksen sirpaleisuudesta kuin myös vaikuttavuuden puutteesta, mutta alueiden näkökulmasta muutos on kuitenkin myös suuri uhka. Aluekehittämisessä on aina jouduttu taistelemaan keskushallinnon ja ministeriöiden määräysvalta-yrityksiä vastaan. Helsingissä tunnutaan aina tietävän parhaiten, miten maakunnissa menee. Tuossa taistelussa aluelähtöinen kehittäminen, alueiden kehityserojen tasaaminen ja alueiden erilaisuuden tunnistaminen ja tunnustaminen on aina keskushallinnon taholta kyseenalaistettu.

Arvoisa puhemies! Suomen kasvu ei tapahdu yksin suurimmissa kasvukeskuksissa, siihen tarvitaan kaikkia Suomen alueita ja niiden erilaisten vahvuuksien tunnistamista. Esimerkiksi ilman Lappia, sen luonnonvaroja, sen teollisuutta, sen matkailua tai vaikkapa sen sähköä täällä etelässä voisi olla todella kylmä. Siksi me Lapissa vaadimme nyt ja vaadimme tulevaisuudessakin oman oikeudenmukaisen osuutemme siitä kakusta, jonka me tämän maan hyväksi leivomme.

Nyt kun kansallinen päätösvalta aluekehittämisen rakenteista, rahoista ja niiden kohdentamisesta kasvaa, huoli keskushallinnon entistä tiukemmasta otteesta on todella aiheellinen ja suuri. Tämä hallitus on todistettavasti osoittanut olevansa hyvin keskittämistöinen, ehkä jopa kaikkien aikojen keskittäjähallitus, ja siksi meidän pitää kaikin tavoin pyrkiä varmistamaan, ettei sen karu perintö siirry seuraavan hallituksen taakaksi.

Edellä olevan johdosta kannatan edustaja Honkosen tekemää vastalauseita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

17.49 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko tuo esiin sen, että aluekehittämisen ja EU-rakennepolitiikan lainsäädäntö on monilta osin onnistunut mutta haasteita on edelleen. Kansallisen suunnittelun ja EU-ohjelmakausien aikataulujen yhteensovittaminen ontuu. Hallinnollinen taakka ei ole vähentynyt toivotusti, ja välittävien toimielinten lisääntyminen on heikentänyt kustannustehokkuutta. Pohjoisen Suomen näkökulmasta nämä ongelmat korostuvat erityisesti, koska pitkien etäisyyksien ja väestörakenteen haasteiden keskellä tarvitsemme sujuvaa ja vaikuttavaa aluepolitiikkaa, emme hallinnollista rönsyilyä.

Arvoisa puhemies! Selonteko korostaa pidemmän aikavälin suunnittelun tarvetta ja aluekehittämisen kytkemistä tiiviimmin EU-ohjelmiin. Tämä on erityisen tärkeää pohjoisessa, jossa elinvoima rakentuu luottamuksesta hallinnon säilyvyyteen sekä työn ja yrittämisen kannustimista. Huippuluokan investoinnit tai pienet yksityrittäjät eivät kaipaa kasvavaa ja päällekkäistä hallintopeliä, johon kuluisi vain kasvava määrä rahaa. Suomessa meidän on saatava resurssimme käyttöön tehokkaasti ja yhdenvertaisesti koko Suomessa. Tarvitsemme joustavaa mutta johdonmukaista lainsäädäntöä, joka vahvistaa pohjoisen elinkeinoelämää ja mahdollistaa kestävä kasvun yli hallituskausien.

Nyt hallintovaliokunta on käsitellyt tämän selonteon. Sen johdosta halusimme yhdessä korostaa sitä, kuinka tärkeää on ensinnäkin huolehtia kumppanuuden toteutumisesta kansallisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan uudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa, toisena edistää ylimaakunnallista yhteistyötä aluekehittämistyössä sekä kolmantena ryhtyä aluekehittämisen kokonaisuutta uudistaessa toimiin hallinnoinnin tehostamiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi. Näillä toimilla vahvistamme Suomea kohti tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Myös pohjoisen äänen tulee kuulua tässä salissa vahvasti. Tarvitsemme selkeämpää työnjakoa, vähemmän byrokratiaa ja enemmän vaikuttavia toimia. [Tuomas Kettunen: No nyt on puhetta!] Hallinnollisen taakan keventäminen on meille elintärkeää, jotta harvaan asutun alueen toimijat voivat keskittyä olennaiseen eivätkä lomakkeiden täyttämiseen. EU:n varat on suunnattava tehokkaasti, niin että ne todella tukevat alueiden vahvuuksia ja purkavat alueellisia kehityseroja. Tämä edellyttää, että kansalliset tavoitteet linjataan vahvemmin yhteen EU-ohjelmien kanssa ja että pohjoisen Suomen erityispiirteet otetaan huomioon ohjelmakauden valmistelussa.

Me olemme tässä salissa kansalaisiamme varten. On meidän velvollisuutemme varmistaa, että aluekehitys Suomessa on yhdenvertaista eikä mikään alue jää jälkeen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.54 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Kiitän elinkeinoministeri Puistoa puheenvuorosta ja siitä, että olette paikalla tässä keskustelussa ja vastaamassa kysymyksiin.

Aluekehittämisen keskeinen tarkoitus on tukea tasapainoisen ja kilpailukykyisen Suomen rakentumista. Sen tulee edistää kasvua, vahvistaa kilpailukykyä ja ennen kaikkea turvata suomalaisten hyvinvointi koko maassa. On tärkeää, että alueita kehitetään niiden omista lähtökohdista käsin. Jokaisella alueella on omat vahvuutensa, osaamisensa ja elinkeinorakenteensa, joita tulee hyödyntää. Tämä tarkoittaa sitä, että toimet tukevat alueiden erikoistumista ja antavat tilaa paikallisille ratkaisuille. Viime vuosina on

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

korostettu vahvojen kaupunkien roolia kasvun moottoreina ja innovaatioiden keskuksina. Tämä on perusteltua. Samalla on kuitenkin muistettava, että vahvat kaupungit ja elinvoimainen maaseutu kulkevat rinnakkain ja tukevat toisiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi koostuu kasvukeskuksista ja laajoista maaseutualueista. Koko Suomi, myös maaseutu, on pidettävä asuttuna. Maaseudulla eletään, asutaan ja yritetään. Maalla tuotetaan ruokaa, hoidetaan metsiä, luodaan yritystoimintaa ja pidetään yllä yhteiskunnan kannalta välttämätöntä huoltovarmuutta ja varautumista. Aluekehittäminen on sidoksissa Euroopan unionin rahoituskehyksiin, jotka ohjaavat varojen käyttöä muun muassa innovaatioihin, sähköisiin palveluihin ja kilpailukykyyn. Tämä kaventaa kansallista liikkumavaraa. Siksi on tärkeää varmistaa, että myös harvaan asutut alueet huomioidaan riittävästi.

On todennäköistä, että tulevilla rahoituskaudella aluekehitysrahoitus vähenee. Tämä lisää paineita erityisesti niillä alueilla, jotka ovat jo valmiiksi haavoittuvampia. Muuttunut geopoliittinen tilanne korostaa rajaseutujen merkitystä. Itäisen Suomen kehitys liittyy suoraan koko maan turvallisuuteen ja kestävytyyteen. Tämän vuoksi alueiden, kuntien ja maakuntien yhteistyötä on tiivistettävä ja hallintoa kevennettävä, niin kuin ministeri on täällä jo tuonut esiin. Näin varmistetaan, että Suomi kehittyy tasapainoisesti ja että jokaisella alueella on mahdollisuus elinvoimaan ja tulevaisuuteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Eskelinen.

17.57 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hallintovaliokunnalle hyvästä ja laajasta mietinnöstä. On todella tärkeää, että tätä järjestelmää, rahoitusta, toimivuutta ja uudistamistyötä valmistellaan niin lainsäädäntöä kuin tulevaa rahoituskautta ajatellen, ja minusta tässä on hyvin tunnistettu niitä asioita, joita tässä pitkässä polussa suomalaisessa rakennepolitiikassa on tarvetta uudistaa.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoite on edelleen tasata alueiden välisiä kehitys- ja hyvinvointieroja ja varmistaa EU:n sisällä kestävä kasvu ja kilpailukyky. EU-rahoitus on tuonut meille merkittäviä resursseja alueiden elinkeinorakenteen uudistamiseen, kasvuun, työllisyyden ja osaamisen sekä kansalaisyhteiskunnan kehittämiseen.

Kun vaikuttavuudesta hyvin usein puhutaan, yritin tämän rakennerahastokauden väliarviointia etsiä tuossa ennen kokousta. En löytänyt, mutta kaivelin sitten rahoituskauden 2014—2020 tuloksia. Yrityksiä on tki-hankkeissa yli 20 000, tutkimuslaitosten, koulutusorganisaation yhteisiä tk-hankkeita yli 4 000, yli 100 000 työpaikkaa ja yli 700 uutta yritystä perustettu, vähähiilisyysinnovaatiohankkeita yli 2 500, lisäksi pk-yrityksissä viennin aloittaneita tai uudelle markkina-alueelle laajentuneita yrityksiä noin 3 000. Moni arvioi, onko tämä vaikuttavaa politiikkaa ja onko EU-rahoituksella vaikutusta. Itse kyllä arvioin, että on.

Itä- ja Pohjois-Suomen osalta EU:n alue- ja rakennepolitiikan välineellä on keskeinen rooli pitkän aikavälin aluekehityksemme moottorina ja kansalaisyhteiskunnan kehittämisen työkaluna. Maakuntaliittojen ja aluekehitysviranomaisen välisen yhteistyön merkitys myös korostuu, mitä täällä on hyvinkin nostettu. Tätä olemme erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa tehneet pitkästi useamman rakennerahastokauden. Pitää muistaa, että rahoituksestamme suuri osa tulee NSP-, pohjoisten ja harvaan asuttujen alueiden erityiskohtelussa, mikä on myös liittymissopimukseemme kirjattu. Tärkeää on myös, niin

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

kuin mietinnössä sanotaan, viranomaisyhteistyön toimivuus, joustavuus ja vastuunjako, hallinnon selkeyttäminen, ict-järjestelmien toimivuus sekä turhan byrokratian purkaminen.

Itse olen 21 vuotta maakuntavaltuuston puheenjohtajana aluekehitystyössä ollut mukana, ja maakuntaliitoilla on ollut suuri rooli aluekehittämisviranomaisena ja aluekehittämisen suunnittelussa ja toteutuksessa, ja erityisesti ne koordinoivat ylimaakunnallista ja sisäistä yhteistyötä. Aluekehittämisen pitää perustua jatkossakin aluelähtöisyyteen, niin kuin täällä on todettu, ja alueella laadittaviin maakuntien kehittämisohjelmiin.

Tulevan rakennerahastokauden valmistelu, niin kuin täällä on puhuttu, on käynnissä, ja komissio ilmeisesti tämän vuoden loppupuolella päätöksen tekee. Rahoituksemme vähenee ja eri ohjelmat yhdistetään. On mielenkiintoista, että uusina elementteinä ovat sosiaali- ja ilmasto- ja raja-aluepaketti, jota kovastikin on toivottu tässä maailmantilanteessa. Kansallisen RRP-paketin valmistelun rooli korostuu entistä enemmän, ja me IP-alueen edustajat kyllä toivomme, että ulkorajamaakuntien rahoituselementtien ja aluekehitysrakojen jaossa huomioidaan myös aluekehityserojen kaventaminen jatkossakin. Lisäksi meidän on pystyttävä parempaan Euroopan unionin suorissa rahoitushauissa. Erityisesti EU:n erillisohjelmien rahoituksessa on paljon potentiaalia, ja esimerkiksi liikenteen osalta olemme kyllä olleet, kun katsoo asiaa Etelä-Euroopassa, täydellinen alisuorittaja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

18.03 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aluekehittämisen peruskysymys on, kuka tuntee alueen tarpeet parhaiten ja kenellä tulee olla valta kehittää alueiden tulevaisuutta. Meille, keskustalle, asia on varsin selvä: demokraattisesti johdetuilla sekä paikalliseen asiantuntemukseen ja kumppanuuteen nojautuvilla maakunnilla, ei ministereiden virkamieskoneistolla täällä Helsingissä. Valitettavasti tänne Helsingin suuntaan Suomen hallitus on tätä kehittämistä nyt ajamassa. Tätä kyllä sopii ihmetellä, koska tällainen keskittämisen mallihan on ollut käytössä jo Neuvostoliitossa, eikä kovinkaan hyvin seurauksin. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Mielestämme mietintö tunnistaa oikein hyvin nykyjärjestelmän ongelmia. Se tunnistaa hallinnollisen raskauden, rahoituksen sirpaleisuuden ja myös vaikuttavuuden puutteet. Alueiden erilaisuus edellyttää kuitenkin aluelähtöisiä ratkaisuja, ei vallan ohjauksen keskittämistä ministeriöihin.

Arvoisa puhemies! Valtion rooli aluekehittämisessä on kylläkin tärkeä, mutta valtion tulee olla nimenomaan mahdollistaja. Vierailin itse tässä alkuvuokosta Puolassa, palasin sieltä tänä päivänä pois, ja siellä suurlähettiläs kertoi, kuinka Harri Broman erityisedustajana oli ollut vierailmassa siellä Puolassa ja tutustumassa näihin erityistalousalueisiin. He totesivat, että erityistalousalueet ovat toimineet erittäin hyvin siellä Puolassa. Olenkin jännityksellä nyt seurannut budjettiriihtä ja kokeillut päyillä tekstiviestejä STT:ltä, sitä, onko budjettiriihestä tulossa nyt sitä kauan odotettua erityistalousaluepäätöstä. Toivon, että jos ja kun sieltä päätös tulisi, niin se olisi sitten aito päätös, niin että lain säätäminen lähtee välittömästi liikkeelle ja että siihen tulee myös ohjattua rahoitusta. Se, että sieltä tulee joku kaunolause, että suunnitellaan ja mietitään ja laitetaan EU:n rahojen piikkiin, ei kyllä Itä-Suomea lämmitä, sen voin kertoa itäsuomalaisena kansanedustajana.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Keskustan mielestä aluekehittämisen ydin on luottamuksessa, se on vastuussa ja ennen kaikkea se on tulevaisuudenuskossa. Ja kun ministeri täällä salissa nyt on, niin voin sanoa, että se erityistalousalue toisi aidosti tulevaisuudenuskoa itäsuomalaisille ihmisille mutta ennen kaikkea se toisi tulevaisuudenuskoa itäsuomalaisille yrityksille. Olen itse ollut yrittäjänä 33 vuotta ja tiedän sen, että yrittäjät tekevät kyllä todella paljon ja heillä on ihan uskomaton usko tulevaisuuteen ja sitkeyttä ja myös kriisinsietokykyä, mutta ellei valtio näytä edellä mallia siitä, että myös valtio uskoo itäiseen Suomeen, niin kyllä se usko hiipuu myös siellä yrityksillä ja ihmisilläkin. Toivon kovasti nyt, että sieltä riihestä tulee se paljon odotettu päätös.

Maakuntien päätösvalta ei ole uhka Suomelle, vaan se on mahdollisuus Suomelle. Mitä vahvemmat maakunnat meillä on, sen vahvempi Suomi tulee tulevaisuudessa olemaan.

Arvoisa puhemies! Mielestämme saimme hallintovaliokunnassa aikaiseksi varsin hyvän mietinnön, mutta me yhdyimme siihen vastalauseen mukaiseen kannanottoehdotukseen, emme niihin ehdotuksiin, mitä hallintovaliokunta teki. Valiokunnassakin tehtiin kolme lausumaesitystä, mutta koska piru piilee yksityiskohdissa, niin niissä hallintovaliokunnan lausumaehdotuksissa oli myös riski siihen, että tätä Helsinki-valtaisuutta entisestään lisätään. Niinpä niissä keskustan omissa kolmessa esityksessä me painotamme yhteistyötä, alueellisuutta ja nimenomaan sitä, että kumppanuudella saadaan asioita aikaiseksi eikä sanelemalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt tähän varattu tunti on kulunut, joten keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.07.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 22.01.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 201/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 5/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Edustaja Elomaa, ja kyseessä on ilmeisesti esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.07 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä tarkastellaan hallituksen esitystä, jolla päivitetään EU:n yhteisen kalastuspolitiikan kansallista täytäntöönpanoa koskevaa lainsäädäntöä. Muutosten tavoitteena on ajantasaistaa sääntely vastaamaan EU-tason velvoitteita sekä parantaa kalastuksen valvonnan ja hallinnoinnin toimivuutta.

Valiokunta pitää esitystä pääosin tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Keskeistä on varmistaa kalavarojen kestävä käyttö sekä tasapuoliset toimintaedellytykset elinkeinolle. Samalla korostuvat valvonnan tehokkuus ja läpinäkyvyys erityisesti tilanteessa, jossa EU-sääntely edellyttää entistä tarkempaa seurantaa ja raportointia.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että sääntelyn muutokset eivät saa aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa kalastajille tai viranomaisille. Kansallisen toimeenpanon tulee olla selkeää ja ennakoitavaa, ja siinä on huomioitava Suomen erityisolosuhteet, kuten rannikko ja pienimuotoinen kalastus.

Lisäksi valiokunta korostaa, että uudistusten toimeenpanoa tulee seurata ja arvioida, jotta voidaan varmistaa tavoitteiden toteutuminen käytännössä.

Silakan rysäkalastuksessa siirrettävät käyttöoikeudet päättyvät vuoden 2026 lopussa, minkä jälkeen siirrytään takaisin yhteisiin kalastuskiintiöihin. Tavoitteena on turvata nykyisten toimijoiden toimintaedellytykset ja mahdollistaa myös uuden yritystoiminnan synty.

Hallituksen esityksessä Pohjanlahden rysäkalastuksen kiintiön vähimmäismäärä nostetaan 4 000 tonnista 5 000 tonniin, jotta kalastus ei keskeytyisi liian alhaisen kiintiön vuoksi. Valiokunta katsoo korotuksen hyödyttävän rannikkokalastusta, ja sen vaikutus troolikalastukseen on vähäinen. Lisäksi käyttämättä jääviä rysäkiintiöitä voidaan jakaa troolikalastajille syksyllä, mikä lisää joustavuutta. Valiokunta pitää myös tätä ratkaisua perusteltuna.

Valiokunta nostaa esiin kritiikin erilliskiintiöjärjestelmää kohtaan ja korostaa, että aiemmin tehtyjen käyttöoikeussiirtojen mahdolliset kompensatiot tulee selvittää ja maksaa viipymättä. Samalla valiokunta painottaa, että uudistuksen vaikutuksia kalastajiin ja kotimaisen kalan saatavuuteen tulee seurata tarkasti vuodesta 2027 alkaen.

Valiokunta esittää kahta lausumaa, ja luen ne tässä saman tien. Arvoisa puhemies, ne kuuluvat näin:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisimman nopeasti vuoden 2023 lainmuutoksen seurauksena silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien siirroista yksittäisille kaupallisille kalastajille aiheutuneet vahingot ja huolehtii selvityksen perusteella niiden taloudellisesta kompensatiosta kertakorvauksena.”

Toinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi silakan rysäkalastuksen tilaa vuoden 2027 lopussa. Jos rysäkalastus lainsäädännön muutosten johdosta vähenee tai loppuu nykyisillä kalastuskiintiöiden haltijoilla taikka saalisjakauma ei kohdennu tasapuolisesti, tulee hallituksen ryhtyä tällöin välittömästi tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin ottaen huomioon uudistusta ennen vallinneen tilan ja saalisjakauman. Samalla hallituksen tulee arvioida rysäkalastuksen silakkasaaliin arvon

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

muutokset sekä kuinka muutokset ovat vaikuttaneet saaliin käytön jakaantumiseen esimerkiksi elintarvikesilakan ja rehuksi menevän silakan välillä. Hallituksen tulee myös selvittää, miten muutos on vaikuttanut niihin troolikalastusyrytyksiin, jotka ovat tehneet kiintiövaihtoja rysäkalastajien kanssa.”

Valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen mietinnössä esitetyn huomautuksin. Valiokunta ei ollut yksimielinen, vaan keskusta jätti lakiesityksen hylkäämistä ehdottavan vastalauseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset puheenjohtajalle esittelystä. — Sitten edustaja Kontu.

18.12 Mauri Kontu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia, joka nyt on esityksessä, on suhteellisen pieni verrattuna esimerkiksi vaikkapa niihin esityksiin, mitä tänään on tässä salissa käsitelty. Se koskee silakan kaupallista kalastusta. Esityksessä ehdotetaan, että luovuttaisiin toimija- eli kalastajakohtaisista kalastuskiintiöistä ja siirryttäisiin järjestelmään, jossa kalastusta ohjaavat ainoastaan kokonaiskiintiöt. Muutos perustuu esityksen mukaan sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnon taakan keventämiseen.

Täällä on kolme edustajaa, jotka tulevat tuolta alueelta, Vakka-Suomesta, eli kuuden kunnan alueelta Rauman ja Turun välillä. Silakan rysäkalastus on poikkeuksellisen merkittävä elinkeino Vakka-Suomessa — me puhutaan Vakka-Suomesta. Arvion mukaan yli 90 prosenttia Suomen silakkarysäkalastuksesta harjoitetaan juuri tällä alueella. Saaliit jalostetaan ja pakastetaan pääosin paikallisesti, ja lähes koko tuotanto menee vientiin. Elinkeino työllistää sekä suoraan kalastusyrittäjiä että välillisesti jalostuksessa, kuljetuksessa ja huoltotoiminnoissa.

Vuonna 22 voimaan tullut toimija- eli kalastajakohtainen kalastuskiintiöjärjestelmä on mahdollistanut usean rysäkalastusta harjoittavan yrityksen toiminnan rinnakkain. Järjestelmä on luonut ennakoitavuutta, tasapuoliset kilpailuolosuhteet sekä edellytykset pitkäjänteisille investoinneille. Se on myös ehkäissyt kalastusoikeuksien keskittymistä harvoille toimijoille.

Toimijakohtaisista kiintiöistä luopuminen ja siirtyminen pelkkään kokonaiskiintiöön johtaisi käytännössä kalastuksen keskittymiseen muutamalle suurelle toimijalle, joilla on taloudellinen ja tekninen valmius hyödyntää kiintiötä nopeasti. Tämä uhkaisi pienten ja keskisuurten rysäkalastajien toimintaedellytyksiä ja pakottaisi osan yrittäjistä luopumaan elinkeinostaan ja samalla vaarantaisi Vakka-Suomen alueen jalostus- ja vientiketjun.

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyin perustein on tarpeen muuttaa hallituksen esitystä siten, että silakan rysäkalastuksessa säilytetään toimijakohtainen kalastuskiintiö. Muutos turvaa alueellisen elinkeinorakenteen, työllisyyden, viennin ja sosioekonomisesti kestävä kalastuksen. Samalla se tukee hallituksen esityksen tavoitteita ilman merkittäviä kielteisiä sivuvaikutuksia. Näillä perusteilla keskusta esittää esityksen hylkäämistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

18.15 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Tässä tosiaan nyt laki on auki näitten muutamien asioitten osalta. Nämä edustaja Mauri Konnun esittämät asiat on päätetty Marinin hallituksen aikana 2022, jolloin on päätetty näistä toimijakohtaisista kiintiöistä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

luopuminen, ja tämä astuu voimaan nyt vuoden 2026 alusta. Nämä toimijakohtaiset kiintiöt ovat olleet vuodesta 2017 saakka käytössä.

Nyt meillä ovat tästä vuonna 22 päätetystä laista auki ne kohdat, joissa puhutaan näistä lainavakuuksista ja tiettyjen troolikiintiöitten ja rysäkalastajakiintiöiden muuttamisesta. Olisin yhtä lailla iloinen, jos me pystyttäisiin nyt tässä kohtaa muuttamaan tätä jo 2022 päätettyä ja 2023 tammikuussa tehtyä muutosta, joka ei ole siis meidän, Petteri Orpon hallituksen tekemä laki vaan tosiaan edellisen hallituksen tekemä laki. Tässä valiokunnalle onkin Suomen Ammattikalastajaliitto tehnyt toiveen ja esittänyt, että jos me pystyisimme avaamaan tämän koko YKP-lain ja palauttamaan nämä silakan rysäkalastuksen toimijakohtaiset kiintiöjärjestelmät siihen malliin kuin missä ne olivat silloin 22. Mutta me emme valiokunnassa ole voineet nyt sitten näitä avata, ja sen vuoksi henkilökohtaisesti toivon, että seuraavissa hallitusneuvotteluissa, keitä siellä sitten onkaan, otetaan tämä asia käsittelyyn.

Erinomaista on se, että me saimme yhteisymmärryksessä valiokunnassa nämä lausumat, jotka myöskin edellyttävät, että vuoden 27 loppuun mennessä katsotaan, kuinka kävi, ja myös pystyisimme arvioimaan sitten näitä menetyksiä niille kalastajille, jotka nyt joutuvat luopumaan niistä kiintiöistä, jotka ovat aikoinaan niin sanotusti työllään saaneet ja niistä myös maksaneet, tai niistä tulee taloudellisia menetyksiä, koska he ovat näihin satsanneet. Pystytään katsomaan sitä taloudellista vaikutusta ja kenties korvausta heille.

No, itse olen perehtynyt tähän asiaan varsin hyvin, koska tulen Taivassalosta, jossa meillä on Suomen käytännössä ainoa kalanjalostamo, joka tuottaa siitä silakasta 97 prosenttia ruokapöytään elikkä elintarvikkeeksi. Nyt kun me ollaan menossa tähän vuonna 22 päätettyyn kiintiöistä luopumiseen, niin meillähan asettuu täällä samanlainen tilanne kuin Ruotsissa, elikkä tulee kilpikalastus kysymykseen. Meidän kalanjalostustehdas ei pysty ottamaan sitä määrää kalaa, kun se tuodaan kerralla, jolloin sitä ylimääräistä kalaa ei saa lain mukaan laittaa takaisin mereen. Elikkä minne se sitten menee, se on hyvä kysymys. Siihen ei oikein ole vastausta, mutta ehkä... — Onko muuten niin, että minä joudun lopettamaan nyt, kun tulee kolme minuuttia täyteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Voitte jatkaa täältä puhujakorokkeelta kolmen minuutin jälkeen. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kiitos! — Eli jatkan tätä puhettani täältä pöntöstä nyt sitten.

Meillä on siellä tosiaan tehdas, joka on toimintaansa näitten vuosien ja vuosikymmenten aikana tehnyt sillä tavalla, että he pystyvät jalostamaan sen määrän, mitä rysillä tuodaan ja jakamaan sitä toimikauttaan eri kuukausille. Mutta nyt kun mennään vuoden 27 alusta tähän niin sanottuun kilpikalastukseen, niin meillä tulee sitten tehtaalle kertalaakista niin iso satsi, että sitä ei pystytä myöskään käsittelemään. Silloin myös tätä ruokapöytään tulevaa kalaa on mahdotonta käsitellä, ja me emme tiedä, mihin tämä menee, todennäköisesti kalajauhotehtaalle tai lähtee sitten Viroon tai jonnekin.

Silloin 22 on annettu paljon lausuntoja, mutta tämä on todella vaikea asia, ja minä ymmärrän, että valiokunnassa ja täällä eduskunnassa ei ole ehkä ihan ymmärretty, mitä tästä seuraa. Nyt tällä toisella kierroksella, kun käsitelimme vähän näitä samoja asioita, saimme ehkä yhteisymmärryksessä käsityksen, että ehkä on tullut silloin virhe tehtyä, ja sen vuoksi saimme nämä lausumat sitten sinne mietintöön tehtyä.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Todellakin nyt, kun on tämä mahdollisuus siihen, että jokainen voi kalastaa, kiintiön täyttymisen jälkeen siellä meressä voi olla jopa 300 kappaletta niitä rysiä ja siinä tulee aika paljon myös ekologista ongelmaa siinä, miten sen ylimäärän kanssa sitten tehdään.

No, uusia kalastajia ei pysty tulemaan alalle, koska se kiintiö täyttyy niin nopeasti, että ei siinä uusia tarvita. Lisäksi pankit eivät nyt myönnä lainaa, koska heillä ei ole enää sitä toimijakohtaista kiintiötä, jonka vakuudeksi tavallaan he sitä lainaa saisivat. Tämä on sillä tavalla epätasa-arvoista, koska trooli- ja lohikalastuksella on kuitenkin ne omat kiintiönsä ja he taas sitten pystyvät saamaan sitä lainaa ja kehittämään toimintaansa.

Ehkä tässä nyt todetaan, että laki astuu voimaan ja me olemme saaneet lausumat, ja katsotaan sitten 2027 alusta, kuinka siinä kävi. Toivottavasti seuraavassa hallitusohjelmassa avataan tämä koko laki ja ehkä sitten todetaan asioita toiseksi, tai sitten, jos tästä ei tullut huonoja seuraamuksia, voidaan jatkaa tällä. — Ei muuta, kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.21 **Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, rouva puhemies! Haluan kiittää kyllä edustajia Kontu ja Lahdenperä, Varsinais-Suomen kansanedustajia, asiantuntevista puheenvuoroista ja todeta, että näitten puheenvuorojen perusteella tämä lakiesitys ei kyllä kovin hyvältä vaikuta. Tietenkin kaikista paras mahdollisuushan olisi esittää tälle hylkyä. Tosiaan jos edellinen hallitus vuonna 2022 on tämmöisen lain tehnyt ja sen pohjalta tätä nytten viedään eteenpäin, niin jos se on todettu huonoksi, niin eikö tämän lain voisi sitten hylätä, kunhan tämä siihen käsittelypisteeseen tulee? Nythän on siis lain ensimmäinen käsittely mietinnön pohjalta, ja sitten kun toinen käsittely tulee, niin kyllä keskusta tulee esittämään, että tämä lakiehdotus hylätään.

Niin kuin edustajat Kontu ja Lahdenperä totesivat, teillä siellä Varsinais-Suomessa — puhuitte Vakka-Suomesta — se on merkittävä elinkeino, kalastus, silakanpyynti, ja kuultiin tässä nämä prosenttiosuudetkin sieltä Taivassalon suunnalta, kuinka paljon siellä kalaa jalostetaan. Jos tällä alkaa olla negatiivisia vaikutuksia, niin kyllähän se vaikuttaa sitten meillä jo kansantalouteenkin ja ennen kaikkea aluetalouteen sinne Vakka-Suomen suuntaan.

No, tässä keskustan esittämässä vastalauseessa, missä esitetään, että tämä koko laki hylättäisiin, on tuotu juurikin näitä huomioita esille, että jos toimijakohtaisista kiintiöistä luovuttaisiin, niin se johtaa käytännössä kilpapakalastukseen. Tällöin etulyöntiasemaan joutuvat ne toimijat, jotka pystyvät aloittamaan pyynnin aikaisemmin tai kalastamaan tehokkaammin lyhyessä ajassa. Edustaja Lahdenperäkin tuossa toi tämän ekologisen näkökulman näkökulman, ja ekologisesta näkökulmasta toimijakohtainen kiintiö mahdollistaa hallitun kalastuksen.

Täytyy kyllä kiittää Varsinais-Suomen kansanedustajia erinomaisista, asiantuntevista puheenvuoroista. Sen pohjalta sain itsekin lisää tietoa. Sittenpä nähtäväksi jää, miten käy. Nämä lausumat varmasti hyväksytään, ne ovat asianmukaisia, mutta jos jo tässä vaiheessa valiokunta on tietoinen siitä, mitä haittaa tästä seuraa, niin mietin vain, kannattaisiko tätä lakia edes viedä eteenpäin vaan hylätä tämä ja pistää uudelleen valmisteluun. — Ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

18.24 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys siis päivittää EU:n yhteisen kalastuspolitiikan kansallista täytäntöönpanoa koskevaa lainsäädäntöä. Pääosin esitys on myös maa- ja metsätalousvaliokunnan mielestä tarkoituksenmukainen. Viime hallituskauden lopulla käsiteltiin myös kalastuskokonaisuutta, ja siinä kiinnitti huomiota eräs epäkohta rysäkalastajien asemassa. Olin silloin varapuheenjohtajana maa- ja metsätalousvaliokunnassa. Me perussuomalaiset teimme silloin hallituksen esityksestä eriyvän mielipiteen juuri tästä rysäkalastusta syrjivästä kohdasta, mutta me jäimme yksin. Nyt tässä hallituksen esityksessä tilanne on se, että me emme voi enää koko kalastuslakia avata, vaan siinä on vain muutama kohta auki, joihin pystytään vaikuttamaan jotenkin. Ainoa vaikutusmahdollisuus tällä hetkellä on se, että me teemme nämä velvoittavat lausumat. Niiden täytyy olla tosi vahvat, ja siksi me teimme valiokunnassa todella vahvat. Luin ne jo aikaisemmassa puheenvuorossani, mutta minä vielä luen tämän ensimmäisen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisimman nopeasti vuoden 2023 lainmuutoksen seurauksena silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien siirroista yksittäisille kaupallisille kalastajille aiheutuneet vahingot ja huolehtii selvityksen perusteella niiden taloudellisesta kompensatiosta kertakorvauksena.” Siis tämä velvoittaa, ja on todella tärkeää nyt, että tämä eduskunta katsoo tämän homman, ja seuraava hallitus heti kun aloittaa, huomioi tämän. Tämä on se, mitä me nyt voimme tehdä tässä asiassa.

Keskustan vastalause herättää mielestäni kummastusta, koska viime kaudella ajoitte hallituksen esityksen läpi, ja nyt kun ainoa mahdollisuus vaikuttaa vielä asiaan ovat nämä velvoittavat lausumat, niin te teette erikoista politiikkaa ja esitätte vastalauseen hallituksen esityksestä. Tämä on ristiriitaista toimintaa.

Edustaja Kettunen, myös minä olen vakkasuomalainen kansanedustaja ja tunnen myös itse, että sen lisäksi, että katsotaan koko Suomen etua, niin maakunnan edustajana — oman maakunnan edustajan varsinkin, kun elinkeino on niin tärkeä kuin kalastus ja rysäkalastus — pitää katsoa myös, ja kuten edustaja Kontu sanoi, että on tärkeää puolustaa oman maakunnan elinkeinoa, ja kuten edustaja Lahdenperä totesi puheessaan, niin tällä hetkellä nämä lausumat ovat ainoa asia, mitä voidaan tehdä, joten toivon, että niitä kannattaisitte. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.28 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Tosiaan, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Elomaa, tekin olette Varsinais-Suomen edustaja — teitähän on täällä useampikin käsittelemässä tätä tärkeää aihetta.

Joo, tähän on totta kai nyt politiikkaa. Kun viime vaalikaudella Suomen Keskusta oli hallitusvastuussa, perussuomalaiset jättivät silloin eriyvän mielipiteen ja jäitte yksin, ja nytten tällä vaalikaudella, kun te olette hallitusvastuussa ja Suomen Keskusta on oppositiossa, me jätämme eriyvän mielipiteen. Mutta meillä kaikillahan on se yhteinen tahtotila, että edistettäisiin näitten kalastajien elinkeinomahdollisuuksia ja ennen kaikkea sitä, että siellä Vakka-Suomessa jatkossakin silakkaa asianmukaisesti kalastetaan ja ennen kaikkea myös jalostetaan. Ja jos tämä lainsäädäntö nyt on näin huonoa, että tämä aiheuttaa harmia ja elinkeinoelämälle haasteita, niin miksi tätä sitten viedä eteenpäin? Pitäisikö meidän löytää nyt se kultainen keskitie tämän asian osalta ja ensinnäkin hylätä tämä lainsäädäntö kannattamattomana ja pistää uudelleen valmisteluun, niin että sitten seuraava

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

hallitus valmistele? [Ritva Elomaan välihuuto] Vai oliko tässä nyt jotain, minkä takia tätä ei voi hylätä tai korjata sen osalta, mitä asiantuntijalausunnoissa on tuotu esille, mitä haasteita tämä tuo? Tämä jäi minulle nyt vähän epäselväksi. Tietenkin olen sieltä — en meren rannalta — Kainuusta, mutta sielläkin kyllä kalastetaan, ja meillä on siellä se oma meri, Kainuun meri, elikkä Oulujärvi.

Mutta vielä tähän itse asiaan. Mietin vain, että lausumathan ovat asianmukaiset mutta ne eivät pelasta tätä tilannetta vaan tällä siirretään tämä vastuu taas sitä seuraavalle hallitukselle. Olisiko tässä nyt mahdollisuus, kun me olemme kuitenkin eduskunnassa tekemässä lainsäädäntöä ja me päätämme sen viimeisen sanan? Eivät virkamiehet tee sitä viimeistä päätöstä, vaan me teemme sen. Kyllä tässä nyt virkamiehien suuntaan katseet kääntyvät siinä, minkä takia he eivät ole tehneet hyvää lainsäädäntötyötä, niin että me pystyisimme tekemään paljon parempaa lainsäädäntöä, tämän asian osalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

18.30 **Milla Lahdenperä kok:** Kiitos, rouva puhemies! Joo, hyvä keskustelu. Tämä lakikokonaisuus on tosi laaja, ja se on jo silloin päätetty, ja nyt ovat tosiaan auki tässä nämä tietyt kohdat, joita lähtökohtaisesti kannatetaan. Tässä laissa on myös paljon hyvää, mitä odotetaan myös tulevan voimaan, mutta sitten nämä silakan rysäkalastajat ovat tässä se niin sanottu ongelmakohta. Sen vuoksi tässä on ollut hankaluutta nyt ylipäätään ajatella, että tämä koko laki saataisiin auki, mutta hiukan tässä uutena edustajana myös ihmettelen, miksi näin. Mutta en tiedä tarkemmin sitten tähän niitä taustoja. Joka tapauksessa toivon, että parempi huominen odottaa tämän osalta jossakin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

18.31 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen sanoi kyllä oikein siitä, että varmaan me kaikki haluaisimme, että kalastajat, rysäkalastajat, voisivat toimia hyvin ja saisivat elantonsa ja saisivat vielä ruokittua suomalaiset ja vähän muitakin. Se on se, mihin me pyrimme. Mutta tässä kohtaa nyt oli niin, että tämä kalastuslaki on valtavan iso, ja jos me avaisimme sen, niin emme pääsisi ikinä — tai menisi vaikka kuinka pitkälle, ennen kuin siihen päästäisiin — edes siihen pisteeseen, että saadaan ne kaikki taas uudestaan täytettyä. Se oli mahdottomuus. Ainoastaan nämä kaksi kohtaa olivat auki, ja tämä oli ainoa tapa, millä me pystymme tällä hetkellä vaikuttamaan tähän. Sen takia nämä lausumat tehtiin. Se oli myös teknisesti tällainen tilanne. Tämä oli selitys Kettuselle. [Tuomas Kettunen: Hyväksyn!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 201/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikuntalain 7 §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2026 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2026 vp

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 2/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Strandman.

Keskustelu

18.33 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Puheenjohtajiston ollessa estynyt esittelen sivistysvaliokunnan mietinnön 2/2026 liikuntalain 7 §:n kumoamisesta. Esitys liittyy tämän vuoden alussa voimaan tulleeseen valtion aluehallinnon uudistukseen, jolloin toimintansa aloittivat valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto sekä kymmenen alueellista elinvoimakeskusta. Samalla aiemmin toimineiden kuuden aluehallintoviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja viidentoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toiminta on päättynyt.

Ennen aluehallintouudistuksen voimaantuloa liikuntalaissa säädettiin siitä, että liikunnan aluehallinnon tehtävistä vastaavat aluehallintovirastot ja että aluehallintovirastossa on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa. Tällä hetkellä voimassa olevassa liikuntalaissa säädetään, että liikunnan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Lupa- ja valvontavirasto ja että Lupa- ja valvontavirastossa on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka liitto asettaa.

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä alueellista liikuntaneuvostoa koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi. Lupa- ja valvontavirastolle ei ole tarpeellista luoda yhtä alueellista eli käytännössä valtakunnallista liikuntaneuvostoa, koska valtion liikuntaneuvosto, josta säädetään liikuntalain 6 §:ssä, toimii jatkossakin opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä. Lupa- ja valvontavirastolle ei myöskään ole mahdollista luoda useita alueellisia liikuntaneuvostoja, koska uusi virasto on valtakunnallinen eikä sillä ole aluerakenteita.

Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana alueellisen näkökulman turvaamisesta.

Alueellisten liikuntaneuvostojen keskeisin tehtävä on aiemmin ollut lausuntojen antaminen liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmista, mutta tämä tehtävä on poistunut opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin tehdyllä muutoksella vuoden 2025 alusta lukien. Käytännössä muutos on merkinnyt sitä, että alueellisten liikuntaneuvostojen toiminta on supistunut ja niiden rooli viranomaistoiminnassa on vähentynyt merkittävästi jo ennen valtion aluehallintouudistusta. Osa lausunnonantajista on valiokunnan asiantuntijakuulemisessa vastustanut alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamista, koska neuvostoilla on ollut merkittävä rooli paikallistuntemuksen ja yhteistyön edistämiseksi. Muutamissa lausunnoissa on myös esitetty huoli siitä, että alueellinen osallisuus heikkenee ja liikunnan kehittämistyö etäännyy paikallisista toimijoista. Sivistysvaliokunta toteaa mietinnössään, että alueellisten toimijoiden on mahdollista perustaa tarpeellisiksi katsomiaan asiantuntijaverkostoja ja yhteistyömekanismeja myös ilman lainsäädännön velvoitetta. Lisäksi hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaan liikunnan edistämisestä annettua valtioneuvoston asetusta on tarkoitus täydentää siten, että siitä ilmenee alueellisen

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

näkökulman huomioon ottaminen myös uudessa virastorakenteessa. Asetuksessa tullaan säätämään siitä, että Lupa- ja valvontavirastoon on pyydettyä ja saatava maakuntien liitoilta lausunto kunkin maakunnan alueen kuntien liikuntapaikkarakentamisen hankkeesta ennen kuin virasto antaa lausuntonsa opetus- ja kulttuuriministeriön toimivaltaan kuuluvista liikuntapaikkarakentamisen perustamiskustannuksiin myönnettävistä avustuksista.

Sivistysvaliokunta toteaa mietinnössään kannattavansa muutoksia, joilla alueellisen näkökulman huomioon ottaminen on tarkoitus turvata. Alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamisen ei arvioida heikentävän Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia huomioida alueellisia olosuhteita ja liikuntapoliittisia tarpeita. Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluu muun muassa kuntien ja liikunnan sidosryhmien informointi ja koulutuksen järjestäminen liikuntapoliittisista tavoitteista, toimenpiteistä ja resursseista. Sivistysvaliokunnan saaman selvityksen mukaan liikuntatoimen viranhaltijat sijoittuvat Lupa- ja valvontavirastossa ympäri Suomea monipaikkaisesti ja heillä on vankka alueellinen asiantuntemus, jota hyödynnetään viranomaistyössä. Sivistysvaliokunta on todennut pitävänsä tärkeänä, että ymmärrys kuntien ja alueiden tilanteesta säilyy Lupa- ja valvontavirastossa vahvana. Lisäksi valiokunta pitää myönteisenä, että liikuntatoimen valtionavustusten käsittelyprosessit on arvioitu ja yhdenmukaistettu, jotta voidaan turvata eri puolilta Suomea tulevien ja erityyppisten hankkeiden yhdenvertainen ja tasapuolinen käsittely.

Arvoisa rouva puhemies! Sivistysvaliokunta kannattaa hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana. Mietintöön sisältyy yksi vastalause.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset edustaja Strandmanille mietinnön esittelystä. — Ja nyt edustaja Elomaa.

18.38 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos, edustaja Strandman, sivistysvaliokunnan mietinnön esittelystä. Se oli hyvin kattava.

Aluehallintoa on siis uudistettu, ja uudistus tarkoittaa sitä, että on perustettu valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto sekä kymmenen alueellista elinvoimakeskusta. Tarkoituksena on vähentää byrokratiaa ja hakea sitä kautta säästöjä. Tästä huolimatta ei ole tarkoituksenmukaista vähentää alueellista asiantuntemusta päätettäessä kuntien ja muiden toimijoiden liikuntapaikkojen perustamishankkeiden valtionavustuksista. Alueelliset liikuntaneuvostot ovat toimineet asiantuntijaeliminä aluehallintovirastojen yhteydessä, mikä on ollut hallinnollisesti tarkoituksenmukaista ja selkeyttänyt toimivaltakysymyksiä suhteessa maakuntien liittoihin. Tämä järjestely on mahdollistanut esteellisyyden huomioimisen asianmukaisesti sekä turvannut laaja-alaisen, ajantasaisen ja puolueettoman asiantuntijuuden alueellisessa liikuntapolitiikassa.

Hallituksen esityksessä siis kumotaan nyt säännös alueellisista liikuntaneuvostoista. Liikuntaneuvosto, johon itsekin kuulun, esitti hyvin kriittisen mielipiteen ja lausunnon tästä uudistuksesta, mutta nyt kun tarkemmin lukee sivistysvaliokunnan mietinnön lopputulosta, niin asia selkiytyy paremmin. Sivistysvaliokunta toteaa, että uudistuksen kehittämistarpeita ja vaikutuksia on seurattava tarkkaan ja tarvittaessa vahvistettava alueellisia näkökulmia liikuntapolitiikassa. Asetuksessa säädetään myös, että maakuntien

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

liitolta pyydetään lausunto liikuntapaikkarakentamisesta siinä, mitä hankkeita on menossa — siis Lupa- ja valvontavirasto pyytää, ja sen on otettava huomioon, mitä sieltä sanotaan.

Yleensä liikunnan väheneminen on vakava kansanterveydellinen ongelma. Me tiedämme sen kaikki. Liikuntaharrastus on lopulta asennekysymys jokaiselle perusterveelle ihmiselle, sillä sen ei tarvitse maksaa maltaita. Esimerkiksi kävelyt luonnossa ovat mahdollisia kaikille liikuntakykyisille. Liikunnan ilo on mahdollista löytää ihan missä tahansa iässä — vauvasta vaariin, niin kuin sanotaan. Liikkumattomuuden ja ylipainon aiheuttamat ongelmat varsinkin ihmisille itselleen, ja myös yhteiskunnalle, ovat vakavat. Jos me jatkamme samaan tahtiin kuin nyt eikä mikään oikeastaan muutu, on suuret vaikeudet tulevaisuudessa. Fyysisen toimintakyvyn tasoa on nostettava 15 prosenttia vuoteen 2040 mennessä. Tästä on parlamentaarinen lausuma. Kaikki puolueet ovat tulleet tähän samaan johtopäätökseen ja lupautuneet toimimaan tämän mukaan yli vaalikausien. Toimintakykyinen Suomi, kaikki ovat sen puolesta. Ihmistä ei voi pakottaa liikkumaan, mutta jos on mahdollista liikkua, niin muuttakaamme sitten asenteita, jos ollaan liikkumattomia. Jos ollaan terveitä, niin se on kaikkien velvollisuus. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen, poissa. — Edustaja Valtola.

18.42 **Oskari Valtola kok:** Arvoisa rouva puhemies! Valtion aluehallintoa on uudistettu vuoden 2026 alusta lukien. Uudistuksella on perustettu valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto sekä kymmenen alueellista elinvoimakeskusta. Samalla aiemmin toimineiden kuuden aluehallintoviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja viidentoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toiminta on päättynyt.

Aiemmin aluehallintouudistusta käsitellessään sivistysvaliokunta on pitänyt tärkeänä, että uudistuksessa huolehditaan alueellisen asiantuntemuksen säilyttämisestä, riittävästä toimipaikkaverkostosta ja valtion aluehallinnon mahdollisuuksista toimia kehittäjäkumppanina kunnille ja maakunnille. Ennen aluehallintouudistuksen voimaantuloa liikuntalaissa säädettiin siitä, että liikunnan aluehallinnon tehtävistä vastaavat aluehallintovirastot ja että aluehallintovirastossa on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakuntaliitto asettaa. Tällä hetkellä voimassa olevassa liikuntalaissa säädetään, että liikunnan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Lupa- ja valvontavirasto ja että asiantuntijaelimenä on alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa.

Alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamisen ei arvioida heikentävän Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia huomioida alueellisia olosuhteita ja liikuntapoliittisia tavoitteita. Saadun selvityksen mukaan liikuntatoimen viranhaltijat sijoittuvat Lupa- ja valvontavirastossa ympäri Suomea monipaikkaisesti ja heillä on vankka alueellinen asiantuntemus, jota hyödynnetään viranomaistyössä. Alueellisen asiantuntemuksen ylläpidossa hyödynnetään viraston alueellisia monialaisia tiimejä, joissa on edustus varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston eri toimialoilta. Monialaisissa tiimeissä kuullaan tarvittaessa erilaisia alueellisia toimijoita, ja tiimien avulla saadaan kerättyä eri toimialoilta kattavaa alueellista tietoa, jota hyödynnetään liikuntatoimen eri tehtävissä.

Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaan liikunnan edistämisestä annettua valtioneuvoston asetusta on tarkoitettu täydentää siten, että siitä ilmenee alueellisen näkökulman huomioon ottaminen myös uudessa virastorakenteessa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Asetuksessa tullaan säätämään siitä, että Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä ja saatava maakuntien liitolta lausunto kunkin maakunnan alueen kuntien liikuntapaikkarakentamisen hankkeista ennen kuin virasto antaa lausuntonsa opetus- ja kulttuuriministeriön toimivaltaan kuuluvista liikuntapaikkarakentamisen perustamiskustannuksiin myönnettävistä avustuksista. Sivistysvaliokunnassa kannatimme näitä muutoksia, joilla alueellisen näkökulman huomioon ottaminen on tarkoitus turvata. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.46 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Niin kuin edellisessä puheenvuorossa heti alussa todettiin, tämän vuoden alustahan aluehallintoa on uudistettu. On tullut nämä elinvoimakeskukset, ja sitten tosiaan tämä Lupa- ja valvontavirasto on tullut Tampereelle. Tämän seurauksena tämä keskittämispolitiikka jatkuu tuonne liikunnan alalle, elikkä nythän esitetään näitten alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamista. Tämä on edelleenkin jatkumoa tälle Orpon hallituksen harjoittamalle keskittämispolitiikalle, mikä on ollut itse asiassa yllättävän voimakasta tämän vaalikauden aikana. [Mauri Peltokankaan välihuuto] — yllättävän voimakasta, edustaja Peltokangas. Te olette lakkauttaneet jo 240 erilaista toimipaikkaa ja keskittäneet palveluita, ja tämä alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttaminen on nytten osa tätä teidän keskittämispolitiikkaa. [Mauri Peltokankaan välihuuto] — Vähän oudoksun, edustaja Peltokangas, sitä, että perussuomalaiset ovat olleet tämän keskittämispolitiikan takuumiehinä, niin että kyllä Kokkolassa ihmetellään ja Mikkelissä ihmetellään sitä, että nämä alueelliset liikuntaneuvostot nyt sitten lakkautetaan. [Mauri Peltokangas: Nimi mainittu, vastauspuheenvuoro!]

Edustaja Elomaa oli erinomainen puheenvuoro siitä, että liikunnan väheneminen on kansanterveydellinen haaste. Enemmän pitäisi puhua siitä liikunnan ilosta. Kyllä minä ymmärrän sen, että byrokratiaa pitää pystyä vähentämään, mutta onko oikea toimintatapa se, että nämä alueelliset liikuntaneuvostot lakkautetaan, [Jari Ronkaisen välihuuto] jolloin se alueellinen lähidemokratia asianmukaisesti sitten toteutuisi?

Rouva puhemies! Lakkauttamisten sijaan näitten alueellisten liikuntaneuvostojen roolia pitäisi päinvastoin kasvattaa ja kehittää laaja-alaisena liikunnan edistämisen asiantuntijaverkostona, kuten valtion liikuntaneuvosto on esittänyt sivistysvaliokunnalle antamassaan lausunnossa. Edustaja Peltokangas, mitä mieltä te olette, onko se tosiaan näin, että nämä liikuntaneuvostot nyt lakkautetaan teidän tuella, vai niin, että näitä ennemmin kehitettäisiin, että nuoret pääsisivät liikkumaan, ja sitten se asianmukainen alueellinen tuntemus tulisi enemmän kuulluksi näitten alueellisten liikuntaneuvostojen kautta, kun liikuntapaikkoja kehitetään tai liikunnallisuutta edistetään?

Mutta, rouva puhemies, näinhän tässä käy, että Suomen Keskusta ei pysty hyväksymään, että tämmöistä keskittämispolitiikkaa tehdään, ja tämänkin lain osalta tulemme toisessa käsittelyssä esittämään tämän lain hylkäämistä. [Mauri Peltokangas: Tyhjä paperi!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

18.49 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Keskustapuolue on keskittänyt koko olemassaolonsa ajan, Paras-hankkeesta lähtien, ja jokainen lukutaitoinen ja täysjärkinen tietää, mitä tapahtui. Maaseudulta lakkautettiin kyläkoulut, maaseudulta keskitettiin palvelut maakuntakeskuksiin. Tämä on keskustan keskittämispolitiikan ydintä.

No, ei minun oikeastaan muuta tarvitse sanoa. Kun te olitte huolissanne, edustaja Kettunen, alueen nuorten harrastuksista, niin voin esimerkkinä kertoa, että meillä Keski-Pohjanmaalla Kokkolassa laitettiin 79 miljoonaa euroa nuorten urheiluharrastuksiin, eli päätettiin sinne nyt sitten — tervetuloa vaan katsomaan — urheiluhallit, jääkiekkostadionit, jalkapallostadionit kerralla kuntoon, niin että se siitä keskittämisen heikkoudesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.50 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä kokonaisuudessa valtion aluehallintouudistus ja liikuntaneuvostojen lakkauttaminen on perusteltu ja oikeansuuntainen ratkaisu. Liikuntaneuvostojärjestelmä on aikanaan luotu hyvään tarkoitukseen, mutta vuosien varrella hallintorakenteet ovat monimutkaistuneet ja päällekkäisyydet lisääntyneet. Liikkumisen edistäminen ei tarvitse erillisiä neuvotteluelimiä vaan selkeät vastuut, toimivat rakenteet ja vaikuttavaa toimeenpanoa. Aluehallintouudistus mahdollistaa sen, että liikkumisen edistäminen integroidaan osaksi laajempaa hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn kokonaisuutta ilman erillisiä hallinnollisia rakenteita. Näin resursseja voidaan siirtää suunnittelusta ja kokoustamisesta suoraan käytännön toimiin, sinne, missä vaikutukset syntyvät.

Arvoisa rouva puhemies! Tarvitsemme siis vähemmän hallintoa ja enemmän liikettä, vähemmän rakenteita ja enemmän tekoja. Liikkumisen edistäminen onnistuu parhaiten, kun vastuut ovat selkeät ja toimenpiteet kiinnittyvät kuntien, koulujen, järjestöjen ja ihmisten arkeen. Liikkumattomuuden ratkaisu löytyy osin päätöksestä mutta myös meistä jokaisesta. Puoli tuntia liikettä päivässä tukee fyysistä kuntoa, mielen hyvinvointia ja jaksamista. Yhteiskunnan tehtävä on luoda kannusteet ja mahdollisuudet. Aluehallintouudistus ja liikuntaneuvostojen lakkauttaminen tukevat tätä tavoitetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.52 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Huomasin, että otsikko oli ”liikunta”, ja jollakin tavalla tunnistan piston sydämessä niin että nyt tästäkin pitää lausua jotakin.

Varsinainen asiahan kohdistui tuohon organisaatioiden päivittämiseen, eli alueelliset liikuntaneuvostot ovat supistuneet jo ennen tätä uutta päätöstä, jolla ne nyt lakkautetaan. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] — Joo. — Organisaation päivittämisestä huolimatta alueiden ääni myös tulevaisuudessa liikuntakentässä kuuluu, ja kun puhutaan liikunnasta, voidaan puhua myös hivenen varsinaisen asian sivusta. Kuitenkin Suomen Keskusta kertoi ja oli hirveän huolissaan keskittämisestä, mutta uskon, olen oikeastaan aika varma ja vakuuttunut siitä, että Suomen kansa osaa liikkua ja pystyy liikkumaan myös ilman alueellisia liikuntaneuvostoja. En usko, että missään tapauksessa vähenee tämä Suomen kansan liikkuminen.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Kuitenkin se liikunta on äärimmäisen tärkeää meille kaikille, eli me tiedetään, että se on lääke lähes joka ainoaan vaivaan. Meidän aikuisten erinomaisen tärkeä tehtävä on näyttää erityisesti lapsille ja nuorille esimerkkiä terveistä elämäntavoista ja liikunnasta, ja valitettavasti me ollaan Kettusen kanssa ihan samalla tavalla huolestuneita tästä kansan liikuttamisesta. Suomen kansa on tällä hetkellä heikommassa kunnossa kuin koskaan aikaisemmin sotien jälkeen, ja se on vakava uhka ja riski yhteiskunnalle mutta myös maanpuolustukselle. Liikkumattomuus on suuri uhka ja riski kansalliselle turvallisuudelle.

Eli hetken kuluttua, kun tämä tilaisuus on päättynyt, ei muuta kuin ylös, ulos ja liikkeelle.

Kannatan tätä varsinaista esitystä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

18.54 **Oskari Valtola kok:** Arvoisa rouva puhemies! On aina hyvä, jos keskustelemme tässä salissa liikunnasta. Tietysti on tämä yhteys, kun tähän keskusteluun nostetaan syyte keskittämistä keskustan osalta, joka on edellisellä hallituskaudella luonut hyvinvointialueuudistuksen, jonka jo tiedettiin lähtökohtaisesti olevan äärettömän voimakkaasti palveluita keskittävä järjestelmä, [Jaana Strandman: Juuri näin, juuri näin!] vielä kun se yhdistettiin rahoituslakiin, jossa kaikki ovat todenneet olevan aivan valtavia ongelmia, jotka vielä lisäävät näitä keskittämistarpeita enemmän kuin jo tämä hyvinvointialueuudistus.

Sinällänsä tämä liikuntaneuvostojen lakkauttaminen tulee nostamaan maakuntien liittojen merkitystä arvioitaessa liikuntapaikkarakentamista. Nyt kun olen saanut tutustua eri hallinnonaloihin sekä maakuntavaltuuston varapuheenjohtajana että sitten kaupungin puolella, niin täytyy kyllä sanoa, että minä luulen, että liikuntatietämys ja tällöinen alueellinen yhteistyö tällä uudella järjestelmällä paranee aiemmasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.55 **Tuomas Kettunen kesk:** Rouva puhemies! Ensinnäkin huoli on yhteinen, niin kuin edustaja Hänninen tuossa totesi, ja edustaja Peltokangas varmasti on aivan samaa mieltä, että tämä liikkumattomuus on aito haaste tälle yhteiskunnalle. Ja kyllähän sen taklaamiseksi, sen edistämiseksi, että ihmisiä — nuoria, keski-ikäisiä, vanhempia, senioreita — saadaan liikkeelle, nämä paikalliset, alueelliset liikuntaneuvostot ovat tehneet töitä ja ottaneet huomioon sitten näitä alueellisia huomioita liikkumisen ja liikuttamisen edistämiseksi.

Mutta tosiasiahan on se, että aivan varmasti tosiaan, jos näin tulee tapahtumaan, että tämä laki menee lävitse, ilman lainsäädännön velvoitteita etsitään ratkaisuja. Mutta kun puhutaan alueellisen tasa-arvon näkökulmasta, niin tällä toimenpiteellä, että me Suomen eduskunnassa poistetaan täältä yksi pykälä pois, valtio omalta osaltaan vetäytyy vastuista alueilta liikuttamisen osalta. Näinhän tässä tulee käymään. Liikuntapaikkojen osalta varmasti maakuntaliitot tekevät oman huomionsa, ja kiitän edustaja Peltokangasta hyvästä huomiosta, että sinne Keski-Pohjanmaallekin, Kokkolaan, on liikuntapaikkoihin saatu avustusta valtiovallan suunnalta, hyvä niin. Mutta eivät pelkästään liikuntapaikkojen vaan sen osalta, kuinka edistetään vielä enemmän tätä liikkumista, nämä alueelliset liikuntaneuvostot ovat oman tehtävänsä tehneet.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ja kuten tuossa jo aikaisemmin totesin, niin tämän lakkauttamisen sijaan näitten roolia tulisi päivittäin kasvattaa, etsiä sinne enemmän toimintaa asiantuntijaverkostona. Ja kuten valtion liikuntaneuvostokin on tätä esittänyt omassa lausunnossaan, niin jos tähän satsattaisiin, niin tämä tulisi maksamaan monikymmenkertaisesti takaisin, kun ihmisiä saadaan liikkeelle ja sitä kautta kansanterveys ottaisi asianmukaisia hyppyjä oikeaan suuntaan. Juuri näin, puoli tuntia liikuntaa päivittäin, mutta en tiedä sitten, mitä tällä mallilla tulee tapahtumaan. No, se nähtäväksi sitten jää.

Joka tapauksessa tämä on keskittämispolitiikkaa, ja Suomen Keskusta ei sitä hyväksy. Tulemme tätä lakiesitystä vastustamaan ja esittämään tälle hylkyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.58 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Olen erittäin kiitollinen, että tästä tärkeästä asiasta, liikunnasta, virisi näin mainio keskustelu tässä salissa.

Liikuntaneuvostojen kokouksissa ei liikkuvuutta ja liikuntaa, fyysistä kuntoa kehitetä. Tämä hallituksen esitys on perusteltu ja erittäin oikeansuuntainen.

Sitten mitä liikkumattomuuteen tulee, niin se on tällä hetkellä yksi Suomen suurimmista uhkista kansantaloudelle ja väestön hyvinvoinnille. Sen kustannukset ovat tällä hetkellä jo 4,5 miljardia euroa vuodessa, ja siihen liittyvät myös mielenterveyden haasteet, joidenka kokonaiskustannukset nousevat jopa 11 miljardiin euroon. Näihin lukuihin meillä ei ole varaa olla vastaamatta määrätietoisesti.

Liikkuminen ja toimintakyky eivät ole vain yksilön valintoja vaan yhteiskunnan rakenteisiin kytkeytyviä tekijöitä. Ne vaikuttavat lasten oppimiseen, työikäisten työkykyyn ja puolustuskykyyn sekä huoltovarmuuteen. Toimintakykyinen väestö on osa kansallista turvallisuutta. Nuorten heikkenevä fyysinen kunto näkyy jo varusmiesten peruskunnossa. Kun peruskunto laskee, vaikutukset ulottuvat koko yhteiskuntaan. Siksi liikkumisen edistäminen on nähtävä osana ennaltaehkäisevää ja pitkäjänteistä politiikkaa. [Timo Suhonen: Samaa mieltä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

19.00 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kun kerran tästä näin hyvä keskustelu saatiin aikaiseksi, niin minäkin osallistun tähän keskusteluun, vaikken mikään kamalan aktiivinen liikkuja tänä päivänä enää olekaan.

Olen täysin samaa mieltä kuin edustaja Strandman siitä, että hallinnolliset rakenteet eivät ratkaise tätä hommaa, vaan meidän pitää tukea nuorten liikkumista. Tässä edustaja Peltokangas kertoi hyvin, mitä on se tuki: me järjestetään mahdollisuus harrastaa, luodaan ne elementit siihen. Meillä kotikunnassa Hollolassa esimerkiksi rakennettiin uimahalli ihan omalla rahalla, ilman valtion rahaa, ja se palvelee lapsia, nuoria mutta myös vanhempaa väestöä eli koko väestöä. 15 miljoonaa se taisi maksaa.

No, keskusta nyt on aina ollut kovin keskittäjä mutta tuntuu myös rakastavan kaikkienkokoisia kahvikerhoja, mitkä eivät todellista ongelmaa ratkaise. Siis nyt kun katsotaan nuoria — tässä esimerkiksi edustaja Hänninen ja Strandman nostivat hyvin esille tämän Suomen turvallisuus- ja huoltovarmuuselementin ja sen, missä kunnossa meidän nuoret ovat tällä hetkellä verrattuna vaikka 20 vuotta taaksepäin — niin ovatko tällaiset alueelliset liikuntaneuvostot pystyneet ratkaisemaan tämän ongelman, kun nuorten kunto

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

jatkuvasti heikkenee ja heikkenee? [Jaana Strandman: Ei ole!] Meillä tulee ihan väistämättä olemaan edessä se, että meidän on pakko satsata näihin nuoriin, että meillä on niitä ihmisiä riittävästi, sekä nuoria miehiä että naisia, jotka pystyvät suorittamaan asepalveluksen täysin paukuin. Vaikka siellä repertuaari laajenee siinä, minkälaisia tehtäviä on, ja kaikkien ei tarvitse sitä kolmeatuhatta Cooperissa juosta, niin kyllä se pari tonnia pitäisi kuitenkin pystyä juoksemaan, että on sellaisessa fyysisessä kunnossa.

Kyllä minun mielestäni tällaiset uudistukset ovat äärimmäisen hyviä, että puretaan niitä hallintoja ja keskitytään mieluummin siihen oikeaan työhön. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.02 **Mikko Polvinen kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä kokoomuksen edustaja ehtikin jo lähteä. — Tästä hyvinvointialueitten uudistuksesta: Se on tosiasia, että taitaa Liike Nyt olla ainut, joka voi sanoa, että ei ole ollut synnyttämässä tavalla tai toisella tätä hyvinvointialuerakennetta aikanaan. Katsotaan sitten tarkemmin luupilla, miten siinä sitten kävikään.

Joka tapauksessa se, että kaikkien aikojen keskittäjähallitus ei suostu tällaisiin alueellisiin liikuntaneuvostoihin, on tietenkin aika luonnollista heiltä. [Jari Ronkainen: Siis keskusta vai!] Näin maakunnista katsottuna on tärkeää, että meillä on rahaa, satsauksia, organisaatioita, jotka pystyvät liikuttamaan nuoria, lapsia ja aikuisia. Tämä Suomenmaa on tällä hetkellä siinä tilanteessa, että ihmiset liikkuvat liian vähän. Sen varmasti ymmärtävät aivan kaikki.

Edustaja Peltokangas mainitsi tuossa maakuntaliiton roolista. Kyllä, esimerkiksi Kainuun liitto päätti juuri liikunnan korostamisesta maakuntaohjelmassaan ja suunnitelmassaan. Se nostettiin siellä sen takia esille, koska tämä huoli on myös siellä jaettu. Mutta ei se niin voi olla, että siitä viedään rahat eikä neuvosto toimi ja sanotaan, että maakuntaliitto ikään kuin liikuttaisi ihmisiä. Se jumppa tehdään sitten, kun rahaa jaetaan. Ja nyt riihestä rahaa liikkumiseen — nyt me Kainuussa odotetaan, jos näitä neuvostoja ei tule, liikkumiseen rahaa. Tänä iltana tullaan näkemään, kuinka paljon riihestä tulee rahaa maakuntiin liikkumiseen. [Jaana Strandman: Hallitus on satsannut merkittäviä määriä!] Näyttää siltä, että ei ole tarjolla, jos sinne perussuomalaisen suuntaan katsoo, mutta katson vielä kuitenkin sinne riihen suuntaan. [Mauri Peltokangas: Tehkää niin kuin Keski-Pohjanmaalla! Pankaa se hattu välillä kaappiin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.04 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On kyllä hienoa keskustelua ja hienoa huomata se, että tässä keskustelussa olemme samaa mieltä siitä keskeisestä asiasta, että liikunta ja sen tärkeys on ihan ykkönen niin sanotusti. Nyt en ota kantaa varsinaisesti tähän liikuntaneuvoston rooliin tai sen tulevaisuuteen, mutta sen tekstin, mikä täällä esityksessä oli, itse koen kyllä tärkeäksi: ”Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluu muun muassa kuntien ja liikunnan sidosryhmien informointi ja koulutuksen järjestäminen liikuntapoliittisista tavoitteista, toimenpiteistä ja resursseista. Tähän liittyen virasto järjestää verkosto-, sidosryhmä- ja koulutustilaisuuksia sekä yksin että yhteistyössä eri toimijoiden, kuten liikunnan aluejärjestöjen, kanssa. Tilaisuuksissa käydään vuoropuhelua kuntien ja sidosryhmien kanssa alueellisen tilannetiedon ylläpitämiseksi. Lisäksi viraston

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

liikuntatoimi on edustettuna eri toimijoiden koordinoimissa verkostoissa sekä työryhmissä. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että ymmärrys kuntien ja alueiden tilanteista säilyy Lupa- ja valvontavirastossa vahvana.” Tämä on tärkeä huomio.

Täällä on tullut kyllä muissakin puheenvuoroissa esiin nimenomaan se, mikä rooli kunnilla ja kaupungeilla on siinä, miten siellä liikunnan toteuttaminen ja harrastaminen onnistuu. Kyllähän se lähtee ihan jo suoraan sieltä lasten leikkipaikkatoiminnasta, siitä, että siellä on tämä järjestetty turvallisesti, toteutettu laajasti, että lapsilla on mahdollisuus leikkiä niillä leikkipaikoilla. Se on jo ensimmäinen steppi. Toinen on totta kai se, miten koulut ovat järjestäneet koulu liikunnan mahdollisuuden, minkälaisia kenttiä siellä on käytössä — pesäpalloon, jääpalloon — tai muuta mahdollisuutta. Ja sitten vielä kolmantena on se, minkälaiset kansalaispalvelut kunta tai kaupunki järjestää: minkälainen uimahalli, minkälaisia ulkoilumahdollisuuksia. Se kenttä on varsin laaja. Ja totta kai minä näen myös kuntapäätäjänä sen, että minulla on vastuuta kuntapäätäjänä ottaa tästä koppia ja olla vaikuttamassa myönteisesti siihen, että tämä liikkumismahdollisuus ihan sieltä lapsista ikäihmisiin asti on mahdollisimman hyvin toteutettavissa. Enkä nyt tässä voi todeta, että tämä liikuntaneuvoston rooli nyt olisi se keskeisin, vaan meidän päättäjien rooli on se keskeisin ihan sieltä kuntapäätöstasolta asti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.06 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on erittäin hyvää keskustelua käyty. Minä toisin yhden näkökulman, joka ei vielä sinä aikana ole tullut, kun olen tässä ollut paikalla, ja se liittyy siihen, että kuntien ja hyvinvointialueiden rooli on tässä aika lailla iso, koska hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on meillä kumpienkin rahoituksessa taustalla. Se tässä pitäisi huomioida kanssa, koska sillä ohjataan sitä, että me tehdään ennalta niitä asioita ja ihmiset liikkuisivat. Olisi tosi tärkeätä, että se puoli vahvistuisi, koska se on sitten myöhemmistä asioista aina pois, kun ihmiset jämähtävät paikalleen.

Sitten asia, joka tässä tulee myös esiin, on se, että meillä on isoja ja pieniä kuntia, ja ne harrastusmahdollisuudet ovat aivan erilaiset niissä, kun katsotaan kuntien tilannetta. Iso kunta pystyy laittamaan monia lajikirjoja tarjontaan ja pienet kunnat aika suppeasti. Sen takia tämä aluetuntemus on tärkeää, ja se pitää tässä koko ajan pitää mielessä.

Tärkeätä on myös huomata tämä: Esimerkiksi Tampereella voidaan hyvin nähdä, että me ollaan aika paljon satsattu näihin isoihin urheilulajeihin, jääkiekkoon, jalkapalloon, pesäpalloon ja kaikkeen muuhun, ja nyt sisäliikuntatiloja laitetaan kuntoon. Nämä kaikki ovat olleet semmoisia, että osassa niissä markkinoilla toimiva urheilutoiminta pystyy tukemaan sitä hanketta, mutta valtaosassa liikkumisessa on kuitenkin sellainen tilanne, että se laji ei tuo niitä rahoja, mitä siihen investointiin on tehty. Siinä mielessä tällainen valtionkin tuki näissä hankkeissa on tosi tärkeässä roolissa siinä, että me saadaan niitä pystyyn ja me saadaan monipuolista harrastusmahdollisuutta tässä näkymään.

Eli kilpailutoiminnassa on erilaisia tilanteita näitten synnyttämisessä, mutta sitten kun katsotaan harrastusliikuntaa ja lasten liikuntaa, niin meillä pitää koko ajan tehdä niin, että me saadaan matalan kynnyksen liikkumista aikaiseksi. Se on ehkä se ydinasia, että sieltä lapsen koulutieltä lähtien kun mennään, niin ne harrastuspaikat ovat semmoisia, että ne eivät ole tällaisia esimerkiksi jalkapallokenttiä, jotka ovat hiekkakenttiä, vaan sinne laitetaan tekonurmea jossain kohtaa, kun se on mahdollista tehdä, ja tehdään siitä sitten semmoinen harrastuspaikka, joka vetää puoleensa, ja laji edistyy, ja lapsi liikkuu.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Tässä pitää huomata, että tämä kirjo ja mahdollisuudet tehdä niitä eri paikoissa ovat aivan erilaiset, ja sen takia näitä tasausjärjestelmiä ja paikallistuntemusta tarvitaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.09 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Erinomaista keskustelua. Kyllähän se tosiaan näin on, että kunnilla on iso rooli ja kunnissa olevilla urheiluseuroilla, vapaaehtoistoimijoilla on iso rooli siinä, kuinka ne liikuttavat kuntalaisiaan. Itsekin viime kesänä paikallisen urheiluseuran, Kuhmon Kivan, järjestämässä Cooper-testissä kesäkuun alussa mittautin aivan kylmiltään Cooperin tulokseksi 2 400 metriä. [Eduskunnasta: Ei huono!] Pitää tulevana kesänä elikkä puoleltoista kuukauden päästä uudelleen kokeilla, mikä on lopputulema.

Mutta kyllähän, kun nyt puhutaan näistä alueellisista liikuntaneuvostoista, nämä ovat semmoisia toimijoita, jotka tekevät sitä poikkihallinnollista liikuntaosaamista ja toimintaa kuntien ja maakunnan kanssa. Kyllähän näillä on ollut oma roolinsa, ja on lainsäädännölläkin haluttu pitää tästä huolta. Näissä aikaisemmissa keskusteluissa, pykäläasioissa, missä käytiin aluekehittämiseen liittyvää keskustelua, hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas toi esille, että aluekehittämisessä vastuu on valtiolla ja kunnilla, ja nyt vastuusta vetäytyy tällä lainsäädännön toiminnalla valtio näitten alueellisten liikuntaneuvostojen osalta.

Edustaja Strandman jotenkin totesi näin — kuulinko väärin? —, että tätä liikuttamista ei edistetä näissä alueellisissa liikuntaneuvostoissa. No, juurikin siellä liikuntaneuvostoissa edistetään tätä alueellista liikkumista. [Jaana Strandman: Kuulit väärin!] — Kuulin ehkä väärin, [Jaana Strandman: Halusit kuulla väärin!] pitää tarkistaa tuolta pöytäkirjasta, kuinka sanoitte. — Mutta kyllähän nämä maakuntaliittojen asettamat alueelliset neuvostot ensinnäkin käsittelevät niitä liikunta-asioita, kuten liikuntapaikkarakentamisen investointeja, ja edistävät alueen asukkaiden hyvinvointia, eikä se tule sitä kautta, että liikunnallisuus lisääntyy.

Mutta, puhemies, tämä on ollut erinomainen keskustelu. Nämä liikuntaneuvostot eivät ole pelkästään kahviseuroja, vaan siellä edistetään liikunnallisuutta. Ja mitä tulee tähän keskittämiseen, niin kyllä, te ette tästä yli ja ympäri pääse: tälläkin lainsäädäntötyöllä, mitä te esitätte elikkä tämän liikuntalain 7 §:n kumoamista, te teette keskittämispolitiikkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.12 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Liikkumattomuus ei ole valtion syy. Vastuu liikkumisesta tulee ottaa myös jokaisen itse. Kuntien ja kaupunkien ja valtion toimintaa ei ole se, että hallinnollisesti käydään tätä keskustelua.

Edustaja Polvinen oli vielä vajaa vuosi sitten hallituksessa ja sävel oli erilainen. [Jari Ronkainen: Kyllä!] Polvinen peräänkuulutti tässä äskeisessä puheenvuorossa toimia. Kerrataanpa, mitä nykyhallitus on tehnyt liikkumisen edistämiseksi: Hallitus on vastannut haasteeseen Suomi liikkeelle -ohjelmalla — 20 miljoonaa joka hallitusvuosi, eli yhteensä 80 miljoonaa; harrastamisen Suomen malli — 19,1 miljoonaa — ja harrastamisen Suomen mallilla pyritään siihen, että jokaiselle lapselle peruskouluaikana tulee jokin harrastus; sekä juuri 1.8.2026 peruskoululain muutoksella, joka tuo liikunnallisen elämäntavan

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

osaksi koulujen arkea. Nämä toimet vahvistavat liikettä siellä, missä ihmiset jo ovat: kodeissa, kouluissa ja arjessa. [Jari Ronkainen: Eikä tarvittu liikuntaneuvostoa!] — Eikä tarvittu liikuntaneuvostoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.14 **Juha Hänninen kok:** Kiitoksia! On niin mielenkiintoinen aihe, että tässähän varmaan saadaan kulumaan melko pitkäksi aikaa.

Pitää sanoa lähinnä yhdestä asiasta tuossa, että ei tule vain suurelle yleisölle epäselvyyttä, että Suomen kenttäarmeija on huonossa kunnossa. Nyt puhutaan siitä alokas-Cooperista, eli kun varusmiehet tulevat palvelukseen, niin se alokas-Cooper on huolestuttavan heikko. Mitä siitä voisi päätellä? Ensinnäkin tiedän sen, että ihmiset, jotka sijoitetaan reserviin, ovat kohtuukunnossa — ettei tule tämmöistä ajatusta, että sotilaat ovat huonossa kunnossa — vaan se kansa, joka tulee sinne varusmiespalvelukseen, on huolestuttavan heikossa kunnossa. Mitä siinä joudutaan sitten ensi alkuun tekemään? Siellä kuntoutetaan — käytän tämmöistä sanaa — varusmiehiä, että heidät päästään kouluttamaan oikeita sodanajan tehtäviä varten. Se on se harmittava asia.

Yhtään varusmiestä meillä ei ole varaa hukata myöskään siellä Puolustusvoimissa, näin evp-sotilaana voin sen sanoa. Siellä jokaiselle tietenkin löytyy kunnan ja suorituskyvyn mukainen tehtävä ja paikka ja sodanajan tehtävä. Eli kenttäarmeijan suorituskykyvoima on reservin kunto ja voima. Eli, kaikki reserviläiset, jotka katsotte tätä lähetystä, ruvetkaa treenaamaan ihan tosissaan. Vihollinen treenaa joka ainoa päivä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen, vastauspuheenvuoro.

19.15 **Mikko Polvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Strandman luetteli sellaisia päätöksiä, joita olen ollut tekemässä. Olen hyvin tyytyväinen siitä, että olen ollut edistämässä harrastamisen Suomen mallia. Jokaisella suomalaisella täytyy olla harrastus. On todella tärkeää, että edistetään harrastamisen Suomen mallia, [Jaana Strandman: Juuri näin!] että jokainen nuori pääsee liikkumaan halutessaan. Peruskoululain uudistus — ei huono asia, ei huono asia ollenkaan. Kiitos, että muistutatte niistä päätöksistä, joita tässä salissa olen ollut tekemässä. Haluan muistuttaa siitä, minkä edustaja Kettunen toi äsken esiin, tässä käsittelyssä olevasta laista. Meillä on ollut tällainen poikkihallinnollinen toiminto, joka on yhdistänyt organisaatioita palvelemaan perheitä ja lapsia ja nuoria liikkumaan. Tämä poikkihallinnollisuuden poistaminen siilouttaa tätä päätöksentekoa, ja tulee huoli siitä, ettei alueellisesti pystytä koordinoimaan niin hyvin niitä rahoja, joista aikaisemmin edustaja Strandman mainitsi. — Kiitos, puheenjohtaja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.16 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Jäi äskeisestä puheenvuorosta ajanpuutteen vuoksi mainitsematta, että tärkeätä on, kun näitä liikuntapaikkahankkeita tehdään, se seurojen kanssa tehtävä yhteistyö, joka on ihan olennaista, jotta me teemme niitä paikkoja sen mukaisesti, miten arvellaan, että ne toimisivat paremmin, ja jotta ne olisivat oikeassa sijainnissa ja niissä olisi sitten se huolto ja muut tilat olemassa asianmukaisesti tehtyinä. Nämä ovat sellaisia asioita, jotka tässä on tärkeätä muistaa.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Sitten kuntien roolista voin vielä sanoa sen, että kyllä kunnatkin voivat katsoa asioita sillä tavalla, millä saa ihmisiä liikkumaan. Esimerkiksi Tampereella meillä senioreille otettiin ilmaiset uimahallivuorot — erittäin suosittu tilanne, ja se auttaa senioreita liikkumaan. Tämä tämäntyyppinen asia, joka siellä on toteutettu, on Tampereen kaupungissa poliittisesti yksimielinen päätös.

Arvoisa rouva puhemies! Tärkeintä olisi, että kun nyt tehdään tätä liikuntapaikkasijoittamista ja -rakentamista, niin sitten myöskin katsotaan, että pystyttäisiin menemään enemmän yli kuntarajojen näitten asioitten osalta, eli ne harrastamiset ja kuntalaiset liikkuisivat ja me tarjottaisiin yli kuntarajojen palveluja ja niiden palvelujen kautta madallettaisiin niitä kuntarajoja. Tämä on yksi tapa tehdä sitä asiaa, joka meiltä aina täällä unohtuu.

Tärkeintä on huomata se, että toivon mukaan tässä lapsi ei mene pesuveiden mukana, kun mietitään sitä, kuinka näitä jatkossa sijoitetaan ja mistä se asiantuntemus kerätään — jos tätä liikuntaneuvostoa ei ole, niin siihen pitää satsata joka tapauksessa. Täällä on mietinnössä kyllä siihenkin kuvattu sitä prosessia, mutta riittääkö se? Toivon, että jatkossa seurataan, että nämä asiat hoituvat niin kuin niiden on viisasta hoitua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.18 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä innostuin vielä yhden puheenvuoron lyhyesti käyttämään. Ihan tuli vain tuossa mieleen sellainen asia, kun edustaja Kettunen kehui tai totesi siis juosseensa Cooperissa, oliko se 2 600 vai 800, kuitenkin aika hyvä tulos, niin itsellä viimeisin tulos on tasan 3 000, mutta siitä on kyllä aikaa. En tiedä, paljonko nyt menee. Tämän vuoksi en pyytänyt puheenvuoroa, vaan lähinnä siksi, arvoisa rouva puhemies, että kun aiemmassa puheenvuorossa korostin kuntien ja kaupunkien merkitystä siinä, miten sitä liikuntamahdollisuutta voidaan järjestää ja toteuttaa ihan lähtien sieltä varhaiskasvatuksesta ja toteutuen sitten aikuisikään ja myös seniorikansalaisien osalta toteutettavaksi, niin totta kai nyt on pakko myös huomioida se, että täällä valtion tasollahan me tietysti annetaan tietyt mahdollisuudet myös sille, miten kunnissa ja kaupungeissa tämä mahdollisuus on toteutettavissa. Tietysti valtionosuuksien kauttahan kunnissa ja kaupungeissa on tietty mahdollisuus järjestää sitten näitä peruspalveluita, joihinkin myös liikuntapalvelut kuuluvat mielestäni hyvin vahvasti.

Mutta sitten on myös semmoinen seikka, että valtio tukee liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjausta tietyillä avustuksilla: opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirastot ja näin poispäin. Elikkä silloin tuki koskee myös sitä, jos esimerkiksi uusi uimahalli rakennetaan, että kaupunki voi anoa valtiolta tukea suoraan tähän. Ja nyt mennään siihen asian ytimeen, mitä edustaja Polvinen itse asiassa aiemmin toi esiin, että odottiko hän, että kehysriihestä voisi tulla lisää satsausta rahallisesti nimenomaan tällaisiin asioihin. Minäkin jään nyt sitä mielelläni odottamaan, ja katsotaan, minkälaisia satsauksia valtion puolelta tulee nimenomaan siihen, koska valtionosuusjärjestelmän kautta niitä ikäviä leikkauksia on tapahtunut niihin tukiin ja sitä kautta myös saattaa olla vähemmissä määrin mahdollista kunnilla toteuttaa näitä tärkeitä palveluja, niin tuleeko sitä tukea sitten muuta kautta. Tämä oli edustaja Polviselta hyvä puheenvuoro. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

19.20 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Juurikin haluan korostaa sitä, että erillisiä neuvostoja ei tarvita, vaan hallintoa keventämällä pystytään satsaamaan perustehtävään, ja tässä tapauksessa se on liikkumisen edistäminen. Haluan tarkentaa edustaja Polviselle sitä, mihin nämä nykyhallituksen satsaukset, esimerkiksi Suomi liikkeelle -ohjelmasta, harrastamisen Suomen mallista ja perusopetuslain muuttamisesta tulevat. Nämä tulevat suoraan sinne koulujen arkeen. Siinä ei ole liikuntaneuvostolla tekemistä mitään. Tällä hetkellä muutetaan perusopetuslakia, ja Opetushallitus antaa sieltä ohjeistuksen liikkumisen malleista, kuinka liikunnallinen elämäntapa perusopetuksessa toteutetaan, ja tämä otetaan käyttöön 1.8. Ei siihen tarvittu liikuntaneuvostoa erikseen.

Kouluilla on erinomaisia liikuntapaikkoja. Siellä on monissa liikuntasalit, liikuntakentät, huippuopettajat, liikunnanopettajat ohjaamaan, ja sillä tavoin pyritään siihen, että jokainen perusopetusikäinen muodostaa itselleen liikunnallisen elämäntavan ihan tulevaisuutta varten.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.22 **Mikko Polvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Niinhän se on, että ne päätökset ovat siellä arjessa, kouluissa. Kävin tuossa Kajaanissa Otanmäen ala- ja yläasteella tutustumassa tähän asiaan, ja sieltä tuli terveisiä, että ei liikuntapaikkoihin vaan tunnu sitä rahaa riittävän. Pelikenttää pihalle ollaan odotettu, 30 kilometriä Kajaanin keskustasta — ei tule rahoitusta. Nyt sitä rahaa tästä riihestä. Kyllä siellä osataan sitä käyttää ja liikkua, kun näitä liikuntapaikkoja voidaan kehittää.

Mutta haluan vielä muistuttaa tästä liikuntaneuvostosta, että kyseessä on poikkihallinnollinen koordinoiva toimija, joka myös kehittää kokonaisvaltaisesti liikkumista alueella. Eli kyseessä on se, että sitä alueen yhteistyötä koordinoidaan ja sitä rakennetta, mikä siellä on, hyödynnetään. Nyt voi siiloutua tämä tilanne, ja ne oppilaat eivät välttämättä saa niin paljon enää sitä liikkumiseen mahdollistavaa kokonaiskoordinaatiota, mitä alueellisesti tarvitaan.

Niin kuin edustaja Suhonen aikaisemmin mainitsi, vielä korostan sitä, että nyt niihin liikkumapaikkoihin riihestä rahaa. Laitetaan oikeasti ihmiset liikkeelle.

Siitä Cooperista vielä, että sain Hyrynsalmelta Cooper-juoksuun juuri haasteen. Kesäkuussa juostaan Hyrynsalmella Cooperia, ja sitä varten harjoittelen. Minusta on mukavaa, kun edustajat ovat esimerkkejä tuoneet täällä salissa siitä, että liikkuminen on tärkeää. Kyllä politiikasta viesti täytyy myöskin kansalaisille mennä siitä, että liikkuminen on tärkeää, ja se on tullut tänään täällä selväksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön

Hallituksen esitys HE 9/2026 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 4/2026 vp

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.24 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä on kyse tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tietosuojalakia, ja sen lisäksi ehdotetaan pääsääntöisesti teknisiä muutoksia kymmeneen muuhun oikeusministeriön hallinnonalan lakiin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tietosuojalain käsittelyn lainmukaisuutta, erityisiä henkilötietoryhmiä koskevaa käsittelyä sekä rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien tietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. Samassa yhteydessä myös vakuutuslaitoksia koskevia henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä ehdotetaan selvennettäväksi. Tietosuojalakia ehdotetaan lisäksi muutettavan siten, että yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitettu sertifiointielimen akkreditointi ehdotetaan siirrettäväksi tietosuojavaltuutetulta kansallisen akkreditointielimen eli FINAS-akkreditointipalvelun tehtäväksi.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muun muassa täsmennettäväksi ja laajennettavaksi tietosuojalakia siten, että säännös luo viranomaiselle jatkossa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisen lisäksi myös silloin, kun käsittely on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaiselle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Hallintovaliokunta kannattaa tätä ehdotettua lainsäädäntöä selkeyttävää muutosta.

Ehdotetut muutokset toteuttavat hallitusohjelman tavoitteita edistää tiedon liikkuvuutta ja julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä hyödyntää tarvittaessa nykyistä laajemmin yleisen tietosuojasetuksen sisältämää kansallista liikkumavaraa. Ehdotuksella varmistetaan myös, että oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntö on ajantasaista ja selkeää sekä vastaa unionin oikeuden vaatimuksia ja perustuslain tulkintakäytännöstä johtuvia edellytyksiä perusoikeuksien rajoittamiselle.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta pitää esityksen tavoitteita tärkeinä hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä, ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena sekä hyvin valmisteltuna. Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä vähäisin muutosehdotuksin. Mietintö on yksimielinen. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Edustaja Hänninen.

19.27 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään esitystä, jolla päivitetään laajasti oikeusministeriön hallinnonalan tietosuojalainsäädäntöä. Muutokset ovat osa hallituksen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistusta, jonka lähtökohtana on selkeä, ajantasainen ja turvallinen henkilötietojen käsittely Suomessa. Käsittelemme siis

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

konkreettisia toimia turvallisemman Suomen puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies. Kannatan esitystä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 9/2026 vp sisältyvien 1.—11. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2025 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Nyt jatketaan 17.4.2026 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä puolustusvaliokunnan mietinnön PuVM 1/2026 vp käsittelyä. — Tässä keskustelu jatkuu. Edustaja Strandman. [Jaana Strandman: Puheenjohtaja! Perun puheenvuoroni, siirrän sen myöhemmäksi!] — Selvä. Sitten edustaja Löfström.

Keskustelu

19.28 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Syftet med den här propositionen vi nu behandlar är i grunden att skapa klarhet i rättsläget. För det första gäller det de åländska män med hembygdsrätt som frivilligt vill fullgöra militärtjänst enligt värnpliktslagen. För det andra handlar det också om att tydliggöra det nuvarande rättsläget och samtidigt stärka jämställdheten.

Samarbetet mellan försvarsministeriet och Ålands landskapsregering har varit mycket gott när man har berett det här lagförslaget. Jag har varit med och behandlat lagförslaget i grundlagsutskottet, där vi gett ett utlåtande till försvarsutskottet. Grundlagsutskottet krävde en precisering gällande åländska frivilliga för att lagförslaget skulle kunna fortsätta behandlas utan att stå i strid med annan lagstiftning. Preciseringen är en detalj, om än en viktig sådan, som försvarsutskottet har gjort och som nu ligger till grund för behandlingen här i plenisalen.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelemämme esityksen tarkoituksena on perusluonteeltaan selkeyttää oikeustila. Ensimmäkin kyse on Ahvenanmaan kotiseutuoikeuden omaavista miehistä, jotka vapaaehtoisesti haluavat suorittaa asepalveluksen asevelvollisuuslain mukaisesti. Toiseksi on kyse nykyisen oikeustilan täsmentämisestä ja samalla tasa-arvon vahvistamisesta.

Yhteistyö puolustusministeriön ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen välillä on ollut erittäin hyvä lakiesitystä valmisteltaessa. Olen ollut mukana käsittelemässä lakiesitystä

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

perustuslakivaliokunnassa, jossa annoimme lausunnon puolustusvaliokunnalle. Perustuslakivaliokunta edellytti Ahvenanmaata koskevaa vapaaehtoisuutta koskevaa täsmennystä, jotta lakiesityksen käsittelyä voitiin jatkaa ilman ristiriitaa muun lainsäädännön kanssa. Kyseinen täsmennys on yksityiskohta, vaikkakin tärkeä sellainen, jonka puolustusvaliokunta on tehnyt ja joka nyt muodostaa perustan käsittelylle täällä täysistunnossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.30 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Turvallisuus ei synny itsestään. Se rakennetaan yhdessä koulutuksessa, valmiudessa, varautumisessa ja ennen kaikkea korkeassa halussa puolustaa omaa maataan. Suomalainen asevelvollisuusjärjestelmä on yksi maailman vahvimista juuri siksi, että se perustuu yhteiseen tahtoon ja vastuuseen.

Tässä esityksessä puretaan lainsäädännön esteitä, jotka ovat aiemmin rajoittaneet yksilön mahdollisuutta osallistua maanpuolustukseen. Muutos on oikeudenmukainen ja linjassa sen ajatuksen kanssa, että jokaisella kansalaisella, joka haluaa osallistua kotimaamme puolustamiseen, tulee olla siihen mahdollisuus.

Arvoisa puhemies! Kyse on yksinkertaisesti siitä, että halukkuutta ei saa torjua byrokraattisista tai vanhentuneista syistä. Meidän on kannustettava kaikkia nuoria, naisia, reserviläisiä ja erityisosajia mukaan yhteiseen tehtävään. Turvallisuus on yhteinen asia, ja me tarvitsemme kaikki mukaan, vain siten olemme matkalla oikeaan suuntaan. On kuitenkin sanottava tämä nyt ääneen: Korkea maanpuolustustahto ei yksin riitä. Yhtä tärkeää on, että pidämme huolta nuorten kunnosta ennen palvelukseen saapumista sekä reservin toimintakyvystä myös palveluksen jälkeen. Vahvan puolustustahdon ja lain esteiden purkamisen lisäksi meidän on pantava itsemme liikkeelle joka päivä.

Arvoisa puhemies! Puolustusvaliokunta on nyt käsitellyt esityksen, ja heille on syytä antaa erityistä kiitosta. He ovat tehneet esitykseen kielellisiä muutoksia. On tärkeää, että lait on kirjoitettu siten, että ne kannustavat kansalaisia yhteisen maanpuolustuksen äärelle. Valiokunnan esityksessä on esimerkiksi kirjaukset, että Ahvenanmaan kotiseutu-oikeuden omaava henkilö voisi jatkossa hakeutua suorittamaan asepalvelusta, ei hakea vapautuksen kumoamista. Käytännössä toimenpide on sama, mutta sanavalinnoilla on tässä suuri merkitys. Jokaista tulee kannustaa yhteiseen työhön kansallisen turvallisuutemme puolesta, ja tämä laki onnistuu siinä paremmin kuin aiemmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.33 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Esityksen keskeisenä tavoitteena on selkeyttää asevelvollisuutta koskevaa oikeustilaa kahdesta näkökulmasta.

Ensinnäkin kyse on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeuden omaavien miesten asemasta. He ovat vapautettuja asevelvollisuudesta, mutta lainsäädäntö ei ole selkeästi mahdollistanut vapaaehtoista hakeutumista palvelukseen. Esityksen myötä tähän tulee selkeä menettely: halukas voi hakea vapautuksen kumoamista ja suorittaa asepalveluksen. Tämä mahdollistaa myös hakeutumisen Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen sotilasvirkoihin.

Toinen osa koskee tilanteita, joissa henkilö vahvistaa juridisen sukupuolensa kesken palveluksen tai sen jälkeen. Nykytilanne on ollut epäselvä. Esityksen mukaan palvelusta

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

voi jatkaa normaalisti ja reserviin kuuluminen säilyy. Ratkaisu, jossa henkilö ilmoittaa muutoksesta itse Puolustusvoimille, tukee samalla yksityisyydensuojaa.

Arvoisa rouva puhemies! Selkeä ja johdonmukainen lainsäädäntö on tärkeä osa toimivaa asevelvollisuusjärjestelmää. Nykyisessä turvallisuustilanteessa maanpuolustuksen merkitys korostuu entisestään. Toimiva järjestelmä edellyttää, että säännöt ovat yksiselitteisiä, ja että kaikki, jotka haluavat osallistua maanpuolustukseen, voivat tehdä sen selkeiden pelisääntöjen mukaisesti. Tämä esitys parantaa järjestelmän toimivuutta, poistaa tulkinnanvaraisuuksia ja vahvistaa kokonaisuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.35 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kaksi isoa periaatetta, joita tässä nyt käsitellään. Vaikka tämä lukumäärä, keitä tämä koskee, ei varmaan ole tässä kovin iso, tässä on kuitenkin, kun katson tätä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkövinkkelistä, sellaisia elementtejä, jotka lakiesityksellä korjataan hyvin.

Ensinnäkin sukupuolen vaihtaminen kesken armeijan tai sitten reservissä olossa tulee tässä nytten huomioitua, ja palvelua voi jatkaa sukupuolenvaihdon jälkeen ja reservissä samoin, eli pysyy Puolustusvoimien reservi- ja palveluketjussa hyvin mukana. Tämä on tasa-arvoteko tässä mielessä, kun katsotaan tätä tilannetta.

Toinen asia on se, että tämä Ahvenanmaan kysymys, jota perustuslakivaliokuntakin täällä on käsitellyt ja josta edustaja Löfström hyvin tässä kertoi, liittyy siihen, että Ahvenanmaalta vapaaehtoisena armeijaan tuleminen mahdollistetaan, ja sillä tavalla tämä antaa myöskin semmoisen näkökulman, joka on erittäin hyvä, että Suomen Puolustusvoimiin voidaan tulla nyt myöskin sellaiselta alueelta, josta on ollut ennen vähän hankalampaa tulla. Tässä mielessä nyt tätäkin asiaa korjataan. Nämä molemmat asiat ovat isoja, periaatteellisia kysymyksiä tämän lain osalta, ja kannatan mielelläni tätä esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.36 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Pidän erittäin tärkeänä myös uudistusta, jossa koko 17-vuotiaiden ikäluokalle järjestetään jatkossa yhteinen kutsuntainfopäivä ennen varsinaisia kutsuntoja. Uudistus tuo maanpuolustusta koskevan tiedon jokaisen nuoren ulottuville ja tasapuolisesti. Kutsuntainfopäivä on osa laajempaa kutsuntajärjestelmän kehittämistä, jonka tavoitteena on vastata nuorten toimintakykyyn liittyviin haasteisiin sekä vahvistaa koko yhteiskunnan kriisinkestävyttä. Kutsuntainfopäivät otetaan käyttöön valtakunnallisesti vuosina 2027—28, ja ensimmäiset kokeilut käynnistyvät jo ensi syksynä Espoossa, Iisalmessa ja Jyväskylässä.

On erittäin tärkeää, että koko ikäluokka tavoitetaan ajoissa ja nuorille annetaan kattava kuva maanpuolustuksesta, asevelvollisuudesta ja kokonaisturvallisuudesta. Tieto lisää ymmärrystä ja vahvistaa vastuunkantoa maastamme. Infopäivien aikana nuorille tarjotaan tietoa vapaaehtoisesta asepalveluksesta naisille sekä laajemmin yhteiskunnan varautumisesta ja turvallisuudesta. Lisäksi esillä ovat nuorten hyvinvointiin ja toimintakykyyn liittyvät kysymykset.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Suomessa maanpuolustustahto on korkealla tasolla, ja siitä on pidettävä huolta. Ikäluokkien pienentyessä meidän on varmistettava, että jokainen nuori löytää paikkansa osana kokonaismaanpuolustusta. Kaikille riittää tehtävää, ja jokaisen panos on arvokas.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 72/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Luonnonvarakeskuksesta annetun lain ja ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 203/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Strandman.

Keskustelu

19.39 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Luonnonvarakeskuksesta annettua lakia sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoista annettua lakia. Lakia päivitetäisiin vastaamaan paremmin nykyistä toimintaa muuttamalla tehtäviä, organisaatiota ja johtamista sekä ratkaisuvallan käyttöä koskevaa sääntelyä. Ruoka- ja luonnonvaratilastoista annettua lakia täsmennettäisiin riistatalouden ja metsästyksen tilastoinnin osalta. Kyse on pitkälti nykytilan kirjaamisesta lainsäädäntöön, sillä Luonnonvarakeskus tuottaa näitä tilastoja jo nyt. Esityksen tavoitteena on selkeyttää sääntelyä ja varmistaa, että se vastaa käytännön toimintaa.

Esityksessä on myös huomioitu tietosuojaan liittyvät kysymykset. Tietosuojavaltuutetun toimisto on lausunnossaan korostanut henkilötietojen käsittelyn riskejä ja perusoikeuksien turvaamista. Näitä arvioita on täsmennetty jatkovalmistelussa, ja Luonnonvarakeskus on määritelty aineiston rekisterinpitäjäksi. Lisäksi on painotettu, että aineiston keräämiseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Arvoisa rouva puhemies! Luonnonvarakeskus on valtion tutkimuslaitos, joka tuottaa tietoa maa- ja metsätaloudesta, kalataloudesta, riistasta sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Sen tehtävä on tuottaa tutkimustietoa ja tilastoja poliittisen päätöksenteon tueksi sekä yhteiskunnan eri toimijoiden käyttöön. Käytännössä sen tuottama tieto vaikuttaa suoraan siihen, millaisia ratkaisuja tehdään esimerkiksi metsien käytöstä, maataloudesta ja riistapolitiikasta.

Kun Luonnonvarakeskuksen roolia vahvistetaan ja sen tuottamaa tietoa hyödynnetään suoraan päätöksenteon pohjana, korostuu erityisesti tutkimustiedon luotettavuus ja avoimuus. Viime vuosina on nähty tilanteita, joissa keskeiset arviot ovat muuttuneet jälkikäteen merkittävästi. Tällaiset muutokset herättävät kysymyksiä siitä, miten arviot on

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

alun perin laadittu ja kuinka hyvin ne ovat kestäneet tarkempaa tarkastelua. Erityisesti riistakantoihin liittyvissä arvioissa kentältä tuleva palaute on ollut toistuvasti ristiriidassa virallisten lukujen kanssa. Metsästäjien ja paikallisten toimijoiden havainnot viittaavat paikoin suurempiin kantoihin kuin mitä tilastoissa esitetään. Kun näihin arvioihin perustuen tehdään rajoituksia ja linjauksia, vaikutukset kohdistuvat suoraan ihmisten arkeen, turvallisuuteen ja elinkeinoihin. Tämä asettaa korkeat vaatimukset tutkimuksen laadulle. Tarvitaan läpinäkyviä menetelmiä, parempaa vuoropuhelua kentän väen kanssa sekä kykyä reagoida nopeasti, jos arviot eivät vastaa todellisuutta. Lisäksi on syytä tarkastella, miten tutkimustyötä ohjataan, ja varmistaa, että se on aidosti riippumatonta ja tieteellisesti kestävä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 203/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle nuorisorangaistusta koskevan lainsäädännön muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 8/2026 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 7/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

19.43 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus rakentuu siitä, että jokainen nuori löytää paikkansa meidän yhteiskunnastamme. Siksi meidän on pystyttävä puuttumaan nuorten rikollisuuteen riittävän varhain, määrätietoisesti ja oikeudenmukaisesti. Tänään käsiteltävä esitys vastaa tähän tarpeeseen vahvistamalla nuorisorangaistusta osana rikosoikeudellista kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Nuorten tekemät rikokset ovat viime vuosina olleet esillä naapurimaassamme Ruotsissa tutuksi tulleen jengiytymiskehityksen myötä. Pahimmillaan nuori voi ajautua nopeasti rikoskierteeseen, jossa ensimmäiset virheet muuttuvat yhä vakavammiksi teoiksi. Tämän kierteen katkaiseminen on nuoren tulevaisuuden kysymys, mutta ennen kaikkea se on myös turvallisuuskysymys. Nyt tarkoituksemme on lisätä tähän kehityskulkuun puuttumisen keinoja pidentämällä nuorisorangaistuksen enimmäiskestoja yhdestä vuodesta kahteen vuoteen ja laajentamalla sen käyttöalaa. Tämä on merkittävä uudistus. Se mahdollistaa kokonaisuuden, jossa nuorta voidaan ei vain rangaista virheistään vaan tukea, ohjata ja valvoa nykyistä vaikuttavammin ja juuri niin pitkään kuin se tulevien rikosten ehkäisemiseksi on tarpeen. Samalla rikoksen vakavuus otetaan

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

nykyistä selkeämmin huomioon jatkotoimia valittaessa. Tämä tekee puuttumisen prosessista jatkossa ehyen ja vaikuttavamman.

Arvoisa puhemies! Nuorisorangaistus ei ole pelkkä valvonta tai rangaistus, se on turvallisemman yhteiskuntamme keino, johon sisältyy ohjausta koulutukseen, tukeen, arjen hallintaan ja mahdollisuus päihde- tai riippuvuushoitoon. Se on seuraamus, joka yhdistää kontrollin ja tuen tavalla, jota ehdollinen vankeus ei kaikissa tilanteissa mahdollista. Näin pystymme puuttumaan juuri niihin tekijöihin, jotka altistavat nuoren uusille rikoksille. Siksi tälle keinolle on myös annettava aikaa. Suuret muutokset nuorten varhain omaksumissa elämäntavoissa, lähi- ja tuttavapiirissä ja arjessa eivät tapahdu yhdessä yössä. Lakivaliokunta on kuitenkin korostanut, että tästäkin huolimatta tiedon tulee kulkea viipymättä. Siksi tämä esitys vahvistaa myös viranomaisten yhteistyötä ja seuraamusselvitysten laatua, jotta tuomioistuin saa kokonaiskuvan nuoren tilanteesta ja seuraukset voidaan mitoittaa oikein ja oikea-aikaisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

19.46 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Suomi ei saa päätyä enää yhtään pidemmälle Ruotsin tiellä. Nuoriso- ja jengirikollisuuteen puututaan nyt yhä useammilla keinoilla. Nuorten ajautuminen väärille teille ja värvääminen rikoksentehtäviksi on pysäytettävä heti alkuunsa, jotta heidän tulevaisuutensa voidaan pelastaa. Nuorisorangaistus on yksi näistä keinoista. Se on ollut teoriassa olemassa jo aiemminkin ja on tutkitusti hyvin tehokas, mutta sitä ei olla juurikaan käytetty, koska laki on ollut niin epäselvä. Onneksi perussuomalaisten oikeusministeri Leena Meri on nyt tehnyt lakiin muutokset, joilla se saadaan tehokkaammin käyttöön.

Nuorisorangaistus on erityinen rangaistusmuoto 15—17-vuotiaille rikoksiin syyllistyneille. Sen kesto on aiemmin ollut neljästä kuukaudesta yhteen vuoteen, mutta nyt hallitus pidentää sen kahteen vuoteen. Samalla korostetaan enemmän teon vakavuuden huomioimista ja parannetaan mahdollisuuksia määrätä rangaistus jo ensimmäisestä kerrasta, kun nuori syyllistyy rikokseen. Rangaistuksella on vahva kuntouttava painotus. Nämä nuoret on saatava pelastettua pois jengeistä ja päihderiippuvuuksista ja heitä on tuettava kohti parempaa tulevaisuutta. Siksi rangaistus ei koskaan ole pelkkää vankeutta, vaan siihen sisältyy viranomaisyhteistyötä, opintojen pariin ohjaamista, työn tekemiseen perehdyttävää yhteiskuntapalvelua sekä tarvittaessa päihdehoitoa.

Arvoisa puhemies! Alaikäisten tekemät väkivalta- ja huumerikokset ovat äärimmäisen surullinen ilmiö, jonka taltuttamiseksi nyt onneksi tehdään hartiavoimin töitä. Kyse on lapsista, joita meidän tulee suojella ja auttaa. Valitettavasti pelkät niin sanotut pehmeät keinot eivät tässä nyt enää riitä, vaan myös kovempia rangaistuksia tarvitaan. Rajat ovat rakkautta niin perheiden sisällä kuin yhteiskunnankin tasolla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala, poissa. — Edustaja Rasinkangas.

19.49 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla laajennetaan nuorisorangaistuksen käyttöä. Esitys toteuttaa hallitusohjelman tavoitetta puuttua nuorisorikollisuuteen nykyistä vaikuttavammin ja oikea-aikaisemmin. Kuten esityksen valmistellut perussuomalainen oikeusministeri Leena Meri on todennut,

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

kyse on ennen kaikkea rikoskierteen katkaisemisesta, ja juuri siihen meidän tulee määrätietoisesti pyrkiä.

Arvoisa puhemies! Rikollisuuteen puuttumisen ajoitus ratkaisee paljon. Jos nuoren rikoksiin reagoidaan liian myöhään tai liian kevyesti, riski rikoskierteen syvenemiselle kasvaa merkittävästi. Sen sijaan varhainen ja riittävän jäykkä puuttuminen voi parhaimmillaan estää koko rikollisen elämäntavan kehittymisen. Samalla varhaisella puuttumisella nuoren syyllistyessä rikokseen voidaan katkaista nuorelle koituvien vahingonkorvausten kierre, ja tämä on koko yhteiskunnan etu.

Hallituksen esityksessä nuorisorangaistuksen enimmäiskeston pidentäminen kahteen vuoteen on perusteltu muutos. Se antaa viranomaisille paremmat mahdollisuudet vaikuttaa nuoren tilanteeseen ja myös osoittaa nuorelle, että teoilla on seuraamukset. Lisäksi nuorisorangaistukseen voidaan jatkossa tuomita myös rikoksen moitittavuuteen liittyvien seikkojen perusteella silloin, kun rikoksen vakavuus, rikoksesta ilmenevä tekijän syyllisyys tai tekijän aikaisemmat rikokset puoltavat siihen tuomitsemista. Rikoksen vakavuus lisätään siten vaihtoehtoiseksi perusteeksi tuomita nuorisorangaistus. On tärkeää, että seuraamus heijastaa teon moitittavuutta myös nuorten kohdalla.

Arvoisa puhemies! Nuorisorangaistuksen sisältöä kehitetään entistä vaikuttavammaksi. Rikoksetonta elämää tukevat toiminnot, koulutukseen ohjaaminen sekä päihdeongelmiin puuttuminen ovat aivan ensisijaisia toimia nuoren tulevaisuuden pelastamiseksi. Myös työelämään tutustumisen vahvistaminen on tärkeää, sillä kiinnittyminen yhteiskuntaan syntyy juuri usein työn kautta.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoite lisätä nuorisorangaistuksen käyttöä on oikeansuuntainen. Kyse on rangaistuksen vaikuttavuuden parantamisesta. Kun nuori saa oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen seuraamuksen, voidaan ehkäistä uusintarikollisuutta ja vähentää inhimillistä kärsimystä. Samalla vähennetään pitkällä aikavälillä myös yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Tiukka ja varhainen puuttuminen on vastuullista välittämistä. Nuoret tulee ohjata takaisin oikealle polulle. Tässä keskeisessä roolissa on koulun, kodin ja viranomaisten yhteistyö, vanhemmuus sekä kodin arkirytmien rajat ja rangaistusten koventaminen, kun sitä tarvitaan. Tämän vuoksi kannatan tätä hallituksen esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.52 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Kun alle 18-vuotias nuori syyllistyy rikokseen, kyseessä on kriisi, joka koskettaa nuoren lisäksi hänen perhettään ja lähipiiriään. Viime vuosina nuorten tekemät rikokset tuntuvat raaistuneen, eikä enää puhuta mistään pienistä kolttosista, joita nuoret ovat aina harrastaneet. On surullista, että nykypäivänä nuoret ovat syystä tai toisesta ajautuneet tilanteisiin, joissa he ryöstävät tai pahoinpitelevät muita ihmisiä, puhumattakaan muista vakavista rikoksista tai nuorisojengeihin kuulumisesta. Valitettavasti myös huumeet ovat osittain näissä tilanteissa mukana. Tärkein, mitä voimme tehdä, on pysäyttää rikollinen ja vakava haitallinen toiminta. Siinä vaiheessa, kun nuori syyllistyy vakavaan rikokseen, tilanteeseen olisi pitänyt pystyä puuttumaan jo paljon aikaisemmin. Tilanteen voi kuitenkin yrittää korjata, jotta nuorella olisi kaikesta huolimatta edessään mahdollisuus parempaan tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Meillä on ollut tähänkin asti toimiva keino puuttua nuorten rikoksiin, mutta sitä on käytetty aivan liian vähän. Nuorisorangaistus on tutkitusti tehokas seuraamus

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

15—17-vuotiaille nuorille. Se ei ole pelkkä rangaistus, vaan siihen kuuluu myös valvontaa, tukea ja konkreettista tekemistä, joka auttaa nuorta takaisin oikealle polulle, eli sellaista toimintaa, jota nuori tarvitsee, jotta hän pystyisi myöhemmin elämään normaalia tasapainoista arkea ilman rikoksia ja päihkeitä. Silti viime vuosina nuorisorangaistusta on käytetty hyvin vähän, vain noin 5—10 tapausta vuosittain.

Hallitus haluaakin tämän esityksen myötä korjata tilannetta parempaan suuntaan. Rangaistuksen enimmäiskesto pidennetään yhdestä vuodesta kahteen vuoteen, ja se tekee nuorisorangaistuksesta aidon vaihtoehdon niihin tilanteisiin, joissa muuten päädyttäisiin ehdolliseen vankeuteen. Lisäksi nuorisorangaistukseen tuodaan mukaan samanlaisia elementtejä, mitä yhdyskuntapalvelussa on, kuten päihde- ja riippuvuushoitoa. Monella nuorella rikoskierteeseen liittyvät päihheet ja muut elämänhallinnan ongelmat. Jos niihin ei puututa, pelkkä rangaistus ei riitä tai saa nuorta muuttamaan elämänsä suuntaa. Tässä hallituksen esityksessä ymmärretään tämä kokonaisuus. Kyse ei ole vain nuorten tekemistä rikoksista ja niiden rangaistuksista, vaan nuoret tarvitsevat rangaistuksen ohella hyvin paljon moniammatillista tukea elämän eri osa-alueisiin. Pelkkä vankila ei irrota ketään rikoskierteestä.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on nostanut hyvin esille sen, että palveluiden pitää oikeasti olla saatavilla nuorille. Ei riitä, että kirjoitamme lakiin hyviä tavoitteita, jos nuoret eivät todellisuudessa pääse hoidon tai palveluiden piiriin. Siksi on tärkeää seurata, että päihde- ja riippuvuuspalvelut toimivat ja niitä on saatavilla riippumatta siitä, missä päin Suomea asuu.

Toinen tärkeä asia on nopeus. Nuorten rikoksiin pitää puuttua nopeasti, ja kierre on katkaistava välittömästi. Jos oikeus- tai viranomaisprosessit venyvät ja nuori joutuu odottamaan kohtuuttoman pitkiä aikoja, seuraamusten tehokkuus pienenee. Nuoren elämässä muutama viikko, kuukausi tai vuosikin on jo hyvin pitkä aika odottaa, varsinkin jos nuoren arkeen kuuluu päihheet ja rikokset.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on osa laajempaa työtä nuoriso- ja jengirikollisuuden kitkemiseksi. Vaikka nuorten rikollisuus on pitkällä aikavälillä vähentynyt, tietyt vakavat rikokset, kuten ryöstöt ja pahoinpitelyt, ovat viime vuosina valitettavasti lisääntyneet. Rikollisuus on myös kasautunut pienelle joukolle nuoria, jolloin heille kohdistetuilla palveluilla voidaan saada hyviä tuloksia aikaan. Mitä aikaisemmin nuoren tilanteeseen puututaan, sitä paremmat mahdollisuudet meillä on katkaista rikoskierre. Jokainen yhteiskunnan ulkopuolelle menetetty nuori maksaa valtavia summia veronmaksajalle, mutta sitäkin suurempi menetys se on näiden nuorten perheille ja nuorelle itselleen, ja siksi me tarvitsemme nyt näitä keinoja, ettei yksikään nuori tipu kelkasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.56 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä siis on kyse siitä, että hallituksen esitys eduskunnalle nuorisorangaistusta koskevan lainsäädännön muuttamista koskeväksi lainsäädännöksi lähtee siitä, niin kuin tuli edellisessäkin puheenvuorossa hyvin esille, että nuoriso- ja jengirikollisuuden osalta teot ovat olleet aika vakaviakin useimmiten. Tämä vastaa nyt sitten siihen tarpeeseen, ja kun puhutaan rangaistuksen päivittämisestä ja muuttamisesta, niin sehän on tietysti sitten paikallaan.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Hyvin keskeistä on se, mikä tässä myös esiin on tullut ja mikä lukee täällä valiokunnan mietinnössäkkin, että nuorisorangaistuksen sisältöön ehdotetaan lisättäväksi rikoksetonta elämää tukevaa toimintaa ja opiskeluun ohjaamista. Lisäksi nuorisorangaistukseen voi jatkossa nuoren suostumuksella sisältyä enintään 30 tuntia päihde- ja riippuvuushoitoa tai -palvelua. Tämähän on juuri se tärkeä asia, että ei puhuta nyt pelkästään rangaistuksen koventamisesta vaan myös siitä tuesta ja avusta siltä osin, että tämä nuori kenties sitten pääsisi vielä niin sanotusti kaidalle tielle.

Sitten täällä mietinnössä todetaan kyllä seuraavaa: ”Lakivaliokunta pitää mahdollisuutta päihde- ja riippuvuushoitoon ja -palveluihin tärkeänä osana nuorisorangaistusta. Valiokunta kantaa kuitenkin vakavaa huolta päihdehoitojen ja -palveluiden riittävydestä ja alueellisen saatavuuden yhdenmukaisuudesta”. Tämähän on tietysti vakava huomio siltä osin, että kun on tärkeätä saada sitä tukevaa ja ehkäisevää toimintaa nuorillekin siinä, että pääsee elämään paremmin kiinni, irti päihteistä, niin sitten jos ongelma on se, että sitä apua ja tukea ei tarvittaessa ole alueella saatavana, niin sehän on tietysti todella huolestuttava asia.

Yhtä kaikki, tämä esitys on varmasti ihan paikallaan nimenomaan siitä rangaistuksen täsmentämisen näkökohdasta mutta myös siinä, että tässä otetaan huomioon se nuori ja se, että häntä sitten pystyttäisiin auttamaan siihen parempaan elämään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lehtinen.

19.58 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Nuorisorangaistuksen käyttö on tosiaan jäänyt varsin vähälle tällä nykyisellä lainsäädännöllä, ja täytyy toivoa, että tämä muutos parantaa sen käytettävyyttä, koska tässä on kyse lähinnä siitä, että silloin kun ehdollinen ei ole riittävä mutta ehdoton on liian kova, nuorisorangaistus tulee siihen väliin.

Se, mitä erityisesti olisin toivonut tästä vielä, olisi se, että oltaisiin pystytty ikään kuin tiukentamaan tässä nuorisorangaistuksen sisällä sitä repertuaaria, mikä olisi käytettävissä. Eli lähinnä niin, että jos nuori ei vaikkapa sitoudu näihin nuorisorangaistuksen toimintoihin ja tapaamisiin, niin voitaisiin käyttää esimerkiksi vaikkapa pantavalvontaa sen suhteen, että pystytään osoittamaan, missä nuori on, ja tarvittaessa hakemaan näihin tapaamisiin. Toinen, mitä olisin toivonut, on se, että tässä rangaistuksen sisällä voisi olla käytettävissä vaikkapa kotiarastin tyyppiset muodot, jolloin voitaisiin estää, että se nuori ei lähde yöllä tekemään pahojaan, kun tässä on tarkoituksena, että se rikokseton elämä voidaan sitten varmistaa tällä rangaistusmallilla. Ja jos nuori ei tätä mallia sitoudu tekemään ja suorittamaan loppuun, niin vaihtoehtona on sitten ehdoton rangaistus. Toki tässä on ehkä pelkona myöskin se, että jos menee kovin sinne rangaistuksen loppupuolelle se haluttomuus suorittaa tätä rangaistusmallia, niin välttämättä ei enää säädetä mitään uutta rangaistusta, ja sekin olisi huono signaali pidemmällä aikavälillä nuorisorangaistuksen käytössä.

Mutta varmasti tämä on edistys oikeaan suuntaan, kunhan vain saadaan vielä niin, että tätä käytettäisiin huomattavasti enemmän kuin nykypäivänä ja nykytilanteessa.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 40/2026 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 8/2026 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Kansalaisaloite KAA 7/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 72/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.4.2026 pidettävään täysistuntoon.

14. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 23.4.2026 klo 16.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos tästä keskustelusta ja hyvää yötä. Tervetuloa huomenna takaisin.

Täysistunto lopetettiin klo 22.01.

Pöytäkirjan vakuudeksi: